ROLL

112480 **kasım** 2005/11
4 YTL (4 000 000 TL)

FRANZ FERDINAND

ROLL 101

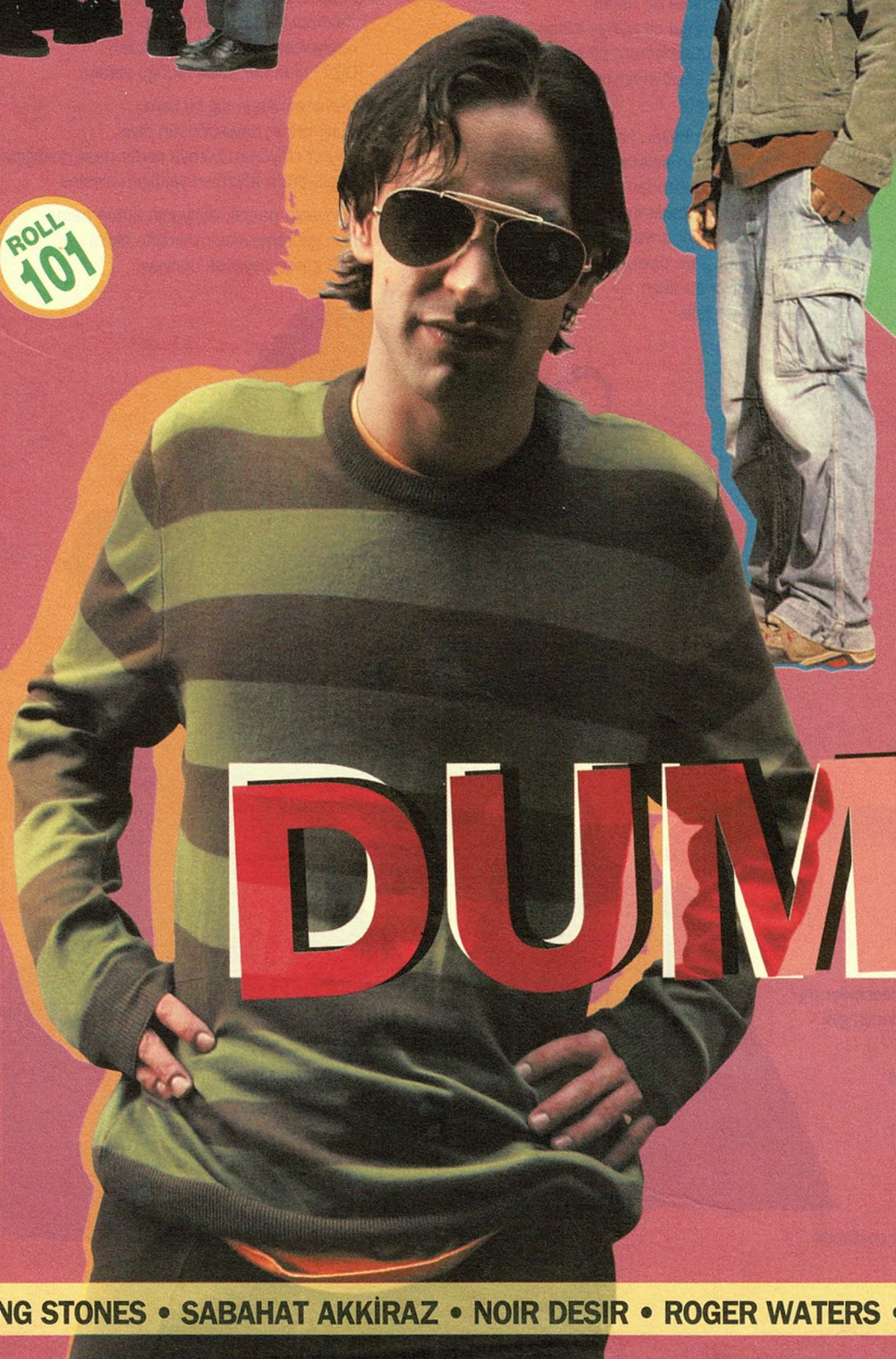

DUMAN

ROLLING STONES • SABAHAT AKKİRAZ • NOIR DESIR • ROGER WATERS • NAÇAO ZUMBİ • LUKE HAINES

plant robert

BAŞKA BİR KABİLE
Başka bir kardeş, başka bir kabile
İkiye bölünmüş, bir yanda sevgilisi, öbür yanda silahı
Başka bir tanrı, başka bir anne
Yıkımı mazur göstermek için dökülen gözyaşları

Yürüyorum yalanlar ve çamurlar arasında
Dünyayı bırakırlar mı tevazuya
Çatışırken hakikat ve propaganda
İltica ediyor bir kurban daha

Harp var belki de arşın yedinci katında
Cennet dumanı tüten namluların altında
Her aziz ve küçük çaplı kurtarıcı
Yarışıyor mazur göstermek için seçilmiş halkını

Bir hayal kuruyorum çatışırken dünya
Uzanıp tutmak istiyorum
İki yakasını uçurumun

KURTKAPANI VADİSİ
Kurtkapanı vadisinden geliyorum
ve düşüyorum yine yola
Eski zaferlerle yaşıyorum,
evvel zamanda
Reddediyorum talk show'ları,
gülmeceyi ve kanapeyi
Tırmanıyorum yamaçlara,
çıkış kapılarına

Havuz kenarında şemsiyeler,
barbeküler, şezlonglar
20. yüzyıl cool'uyla sarmalanmış
gece vakti konuşmaları
Akranlarımın kimisi kabarelerle flörtte,
kimisi asi pozunda
Bense tırmanıyorum yamaçlara,
bu cehennemden kurtulma çabasıyla

Bilgeliğe susamış nefsimi
askıya alıyorum pudranda,
terinde, iç çekişinde
Mümin kadınların diş gıcırtısında
ve ahlâk timsali zevcelerin lekelerinde
Mükemmel bir hedef,
mükemmel bir dünya içinde
Ben süt veriyorum bir bebeğe,
sense çekiç indiriyorsun inciye
Böyle işte

Her gün Pazar, hafıza-i beşerde
Günlerden salata günü,
aklımı başımdan alacak bir yol yok çevremde
Kafası tütsülenmiş bir trubadur
konuşuyor envai çeşit dilde
Yeter gayrı diyor, çekip kapıyı
çıkıyorum düze
Böyle işte

DÜNYANIN PARASIYLA
Dünyanın parasıyla
Yaşıyorsun camdan bir evde
Kalmadı artık saklanacak deliğin
Kaçıyorsun denizden ve krizden
Güzel her şeyin öldüğü yerden

Demir atmışsın sığ bir yere
Bekliyorsun hava dönsün diye
Hayret ediyorum buraya kadar nasıl geldiğine
Kapılıyorum köprüleri yaktığım hissine

Dünyanın parası, dünyanın bütün parası
Geri getiremeyecek yitirdiğin aklını
Geri getiremeyecek dünyayı

Başvurup son çareye
Karıştırdın yalanlarını bir tutam gerçekle
Bekliyorsun hasar raporu gelecek diye
Duman çıkıyor işte, ateş olmayan yerde

İskambilden bir ev istedin,
buna kelime cambazlığı denir
Ya da şiir
Sayfiye, deniz, güzel olan her şey öldü,
hasar raporu burada işte
Kalmadı saklanacak deliğin
Kaçıyorsun denizden ve krizden
Güzel olan her şeyin öldüğü yerden

Demir atmışsın sığ bir yere
Bekliyorsun hava dönsün diye
Hayret ediyorum buraya kadar nasıl geldiğine
Kapılıyorum köprüleri yaktığım hissine

Dünyanın parası, dünyanın bütün parası
Geri getiremeyecek yitirdiğin aklını
Geri getiremeyecek dünyayı

TAVADA ÖZGÜRLÜK
Baba, oğul ve üç akıllı adam
Tebdil-i kıyafet geziyor Bethlehem'de
Hastaları iyileştirebilecekler mi? Ölüleri diriltebilecekler mi?
Evlerine döndürebilecekler mi, iyilik kitabının dediği gibi

Billy The Kid dedi ki hırsızlar prensine
Bir alışveriş yapalım gidermek için ihtiyaçlarımı
Ne kadar verirsen ver bana, isterim dahasını
Göz dikmişim bir kere çölün altındaki hazineye

Tavadaki özgürlük yakıyor, yaralıyor için için
Kurtarıcı tanımıyor had, sınır
Tavadaki özgürlük inliyor inim inim
Vaat edilmiş topraklar vaat edilmiş cehennem çoktandır

Türkçesi: Kazım Hapavko **Desen:** Mehmet Tekin

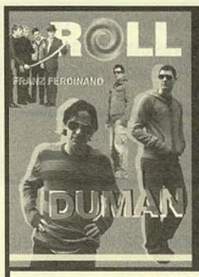

ROLL 101
kasım '05

09 Franz Ferdinand
12 Rolling Stones
17 Duman
22 Önder Bilge
26 Mickey 3D
28 Naçao Zumbi
32 Sabahat Akkiraz
38 Coup de Bam
40 Luke Haines
57 Noir Désir

04 Ajans
25 Halkla ilişkiler
45 Kıraathane
46 Gayd
48 ÖSS
50 Albümler
56 Liste
62 Ansiklopedi

Abdurrahim Soğan, Ahmet Eken, Ali Kesgin, Ali Yıldızalp, Alican Tayla, Alişan Çapan, Amy Spangler, Arslan Eroğlu, Atilla Aydoğdu, Ayşegül Oğuz, Baran Özdemir, Başar Uğur, Bilge Ceren Şekerciler, Cem Sorguç, Cüneyt Cebenoyan, Çiğdem Öztürk, Derya Bengi, Donat Bayer, Emin Ekşi, Ender Ergün, Eray Makal, Erdir Zat, Fatih Özgüven, Gökhan Akçura, Gökhan Pamuk, Gülüş Gülcügil, Hakan Lokanoğlu, Harun İzer, HknKrtsh, Hilmi Tezgör, Hüseyin Özdemir, İlker Aksoy, Kaan Pamuk, Kerem Pamuk, Mehmet Ali Meram, Mehmet Tekin, Melih Katıkol, Merve Erol, Muhsin Akgün, Murat Meriç, Nedim Yalgı, Neslihan Say, Nevzat Çalışkan, Ogan Güner, Özay Selmo, Pelin Özer, Pınar Öğünç, Reha Öztunalı, Salih Nâzım Peker, Sarp Keskiner, Serdar Beyaz, Serdar Karataş, Sinan Kolat, Siren İdemen, Sungu Çapan, Şahan Nuhoğlu, Şule Çamadan, Tacide Kaya Güner, Tolga Yağlı, Ulaş Özdemir, Ümit Bayazoğlu, Yasemin Avdan, Yiğit Atılgan, Yücel Göktürk, Zeynep Nuhoğlu, Zülal Kalkandelen

baskı: Stampa Basım San. Paz. ve Tan. Hiz. AŞ (Hacıahmet mah. Eburnza Dergahı Sok. no.27 (34440) Dolapdere - İstanbul Tel: 0212 235 98 95) **basım yeri ve tarihi:** İstanbul, Kasım 2005 **dağıtım:** Doğan Dağıtım A.Ş. **yönetim yeri:** Abdullah Sok. No. 9 Beyoğlu - İstanbul **tel-faks** 0.212.251 87 67 **e-mail:** rolldergisi@yahoo.com **yıl** 9 **sayı** 101 **kasım**'05 **imtiyaz hakkı:** Bilge Ceren Şekerciler **sorumlu yazişleri müdürü:** E. Derya Bengi **abonelik:** expressroll@gmail.com **ilan irtibat:** Şahan Nuhoğlu (0535 576 21 11)

YEREL SÜRELİ YAYINDIR
AYDA BİR YAYINLANIR

Bay öfke

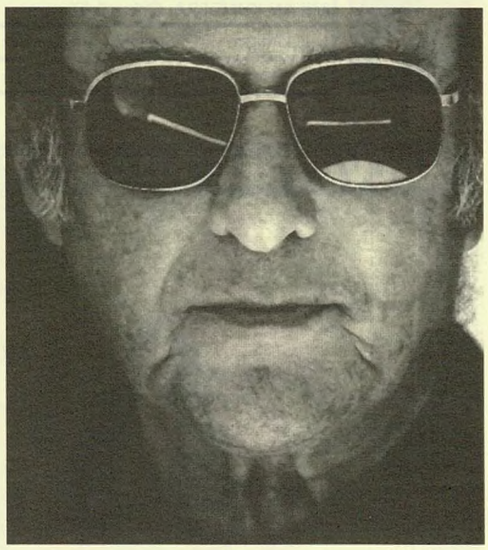

Hayatınızın en belirleyici anları neler?

Harold Pinter: Bilmem. Ne diyeceğimi bilemiyorum. Bir anı anlatayım: 13 yaşındayken bir kıza tutulmuştum. Karşılıksız bir aşktı, çok mutsuz oldum. Ve şiir yazmaya başladım. Babam terziydi, sabahları erkenden işe giderdi. Bir sabah, saat altıbuçuk filandı, mutfağa girdiğinde beni gördü. Masada oturmuş şiir yazıyordum. "Ne yapıyorsun?" dedi. Ağlamaklı bir halde, "bilmiyorum" dedim, "ne yaptığımı bilmiyorum." Yazdığım şeyi alıp okudu, hiçbir şey demeden geri verdi. Ve başımı okşayıp gitti. Sonra da o konuyu hiç açmadı. Aşk acısı çektiğimi anlamıştı. Bu davranışından ötürü onu hep sevdim.

Askerlik yapmayı reddetmiştiniz, öyle değil mi?

Evet, 18 yaşındayken vicdani reddimi beyan ettim. Yıl 1948'di. Dört defa mahkemeye çıktım. Her seferinde diş fırçam yanımdaydı. Hapse girmeye hazırdım.

Politikayla ilgilenmeye başlamanız nasıl oldu?

1973'te, Pinochet'nin Allende'yi devirmesi beni çileden çıkardı. Darbenin ABD'nin ve CIA'nin tezgahı olduğu açıktı. Şimdi, bu belgelerle kanıtlanıyor. Politikayla aktif olarak ilgilenmeye 1973'te başladım denebilir. O güne kadar oyunlarımın siyasetle ilişkisi yoktu.

İnternet sitenizde şöyle diyorsunuz: "1958'de şunu yazmıştım: Neyin gerçek, neyin gerçek dışı veya neyin doğru, neyin yanlış olduğuna dair kesin ayrımlar yoktur. Bir şey illâ doğru veya yanlış değildir. Hem doğru, hem yanlış olabilir." Ve şöyle devam ediyorsunuz: "Bu önermelerin hakikatin sanat yoluyla keşfedilmesi yolunda geçerli olduklarına inanıyorum. Bir sanatçı olarak bu sözlerimin arkasındayım. Ama, bir yurttaş olarak, hayır. Bir yurttaş olarak şunu sormakla yükümlüyüm: Doğru olan ne, olmayan ne?" Bu iki farklı bakış, sizin için bir çelişki yaratmıyor mu?

Hayır. Bir sanat eseri, içinde yaşadığımız gerçek dünyadan farklı bir şeydir. Başka bir dünyadır, hayal dünyasıdır. O alanın kuralları çok başkadır. Orada doğru ve yanlış keşfedilmeyi bekleyen şeylerdir. Somut dünyadaysa neyin doğru, neyin yanlış olduğu aşikardır. Bize, yurttaşlara söylenenler genellikle doğru değildir. Kendimi biraz köşeli olarak ifade ettiğimin farkındayım. Elbette hayatla sanat arasında bir ilişki vardır, aksi takdirde sanatın bir anlamı olmaz. Hayal dünyası ve insanın ruhsal hayatı çok karmaşıktır. Politik meselelerse karmaşık değildir, basittir.

"Bize söylenenler genellikle doğru değildir" derken neyi kastediyorsunuz?

Sözde demokrasilerimizde bize çok yalan söyleniyor. Ve çoğumuzu aldatıyorlar. Bu feci bir şey. Babam, "ama gazete öyle yazıyor" derdi. Hükümetler, iş adamları ve medya bir çete gibi çalışıyor. İktidar odakları bizi aşağılık yaratıklar olarak görüyor ama aksini söylüyor: "Sizi seviyoruz." Tipik Orwell durumu. İşkence ederken bile "sizin iyiliğinizi istiyoruz" diyorlar.

Ne tür işkencelerden söz ediyorsunuz?

Her türünden, ABD hapishanelerindekiler dahil. Güya toplumun çıkarlarını koruyorlar. ABD'de iki milyon mahkûm var. Binlercesi kayda değer olmayan küçük çaplı uyuşturucu meselelerinden yatıyor. Siyah mahkûmların oranı olağanüstü. En son, Florida'da siyah seçmenlerin oy hakkını gaspetmek için bir sürü dolap çevirdiler.

Bunları nereden biliyorsunuz ki?

Araştırarak öğrendim. Ayrıca ABD'de dostlarım var, beni bilgilendiriyorlar.

Solcu dostlarınız yani...

Evet, kuşatma altındalar, yalnızlar, ama varlar. ABD hapishanelerinde olanları 20 yıldır takip ediyorum. Ayrıca, Uluslararası Af Örgütü'nün raporlarını okuyorum. Bu olanlara ABD'nin içişleri denip geçilemez... NATO'nun Sırbistan'ı bombaladığı günlerde, ABD'deki Jung'cu Psikiyatristler Enstitüsü'nün davetlisiydim. Konuşmamda, "insani müdahale", "insani değerler" ve "uygarlık değerleri" gibi ifadelere atıfta bulunarak ülkelerinde neler olduğunu anlattım, ceza sistemlerini, hapishanelerdeki uygulamaları, ölüm cezasını... 250 dinleyiciden biri bile söylediklerime itiraz etmedi. Hapishanelerindeki iki milyon insana aşağılık yaratık muamelesi yapan bir devlet, hangi yüzle "insani müdahale"den bahsedebilir?

Biraz da sizin ülkenizden bahsedelim. İşçi Partisi'nin vaatlerine ihanet ettiğini mi düşünüyorsunuz?

Kesinlikle. Ülkeyi satışa çıkardılar. Her şeyi özelleştirdiler, demiryollarını bile. Son birbuçuk yıl içinde iki feci kaza oldu, 60 kişi hayatını yitirdi. Sebep güvenlik önlemleri için harcama yapılmaması. Güvenlik kâr getirmiyor çünkü. Fabrikalarda da durum aynı. Güvenlik yok, çünkü güvenlik için para yok. Su da özelleştirildi. Geçen yıl kuraklık oldu, su faturaları kabardı. İnsanlar o faturaları ödemek zorunda kaldı. O şirketlerin yöneticileriyse milyonları ceplerine indirip golf oynuyor. Thatcher döneminden beri kamu harcamaları kısılıyor, kaynaklar şirketlere aktarılıyor. Dış politika daha da feci. Blair bir savaş suçlusu. Binlerce sivilin ölümünden sorumlu. Ellerinde kan var.

Sizin için "Bay Öfke" diyorlar.

Daha da beterini söylüyorlar.

"Salon sosyalisti" de deniyor.

Evet, o klişe de var. Toplumun verdiği ödülleri alıp susamam. Ayrıca kazandığım her kuruşta alın terim var. Ben tepeden tırnağa emekçiyim.

(2005 Nobel Edebiyat Ödülü sahibi Harold Pinter'ın, Kasım 1999 New Statesman ve Mart 2001 Progressive dergisi söyleşilerinden)

Ölüm ve ölümsüzlük, Marx ve Engels'ten, Romeo ve Juliette'ten Laurel ve Hardy'den daha güzel ayrılmaz bir çift oluşturur. **MILAN KUNDERA**, Ölümsüzlük

- Evlilik aşkı öldürür mü?
- Evlilikle aşk arasındaki ilişki, etobur bir hayvanla ot arasındaki ilişkiye benzer. Niye birbirlerini öldürsünler? **OGAN GÜNER**

Dünyada iki türlü acı çeken insan vardır: Yaşama sevinci eksikliği çekenler ve yaşama sevinci fazlalığından mustarip olanlar. *(Richard Linklater'ın "Waking Life" filminden)*

Seni kırdığım yerden beni de kırdılar / Ben hiçbir cümleyle ağlayamam artık seni. **BİRHAN KESKİN**

Burası exit, burdan çıkış yok. Aşk da bir yeşilliktir, yaşanılan kentleri güzelleştirir. **TURGAY FİŞEKÇİ**

Hiçbir şey, hiçten daha gerçek değildir. **SAMUEL BECKETT**, Malone Ölüyor

SALVATORE ADAMO TARİHİ

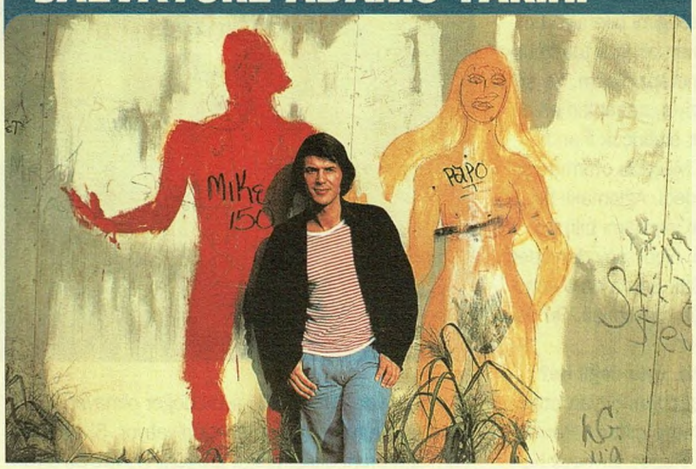

İnşallah, maşallah

Bir adam düşünün, Sicilyalı, Belçikalı, Fransız, ama Japonya ve Türkiye'deki şöhreti neredeyse ülkesinden daha ileri. Adamo: "Her yerde kar var" (Tombe la neige), Arno'nun da yorumladığı "Les filles du bord de mer", Arap-İsrail savaşı üstüne yazılmış "Inch' Allah" ve nice ezgi... 60'ların varyete dünyasının unutulmaz ismi. İdolleri bir şarkısının adında dizili: "Brassens, Eddy Cochran, Buddy Holly". Her daim genç, Erol Evgin misali... Üç CD'lik "Platinium Collection"da a'dan z'ye tüm tarihi gizli...

İlki 1995'te savaştan zarar gören Bosnalı çocuklar yararına hazırlanan **"HELP"** derlemesi bu sefer de Iraklı çocuklar yararına yapılacak. İlki gibi bir günde kaydedilecek olan "Help: A Day In The Life" başlıklı derleme, 24 saat içinde internetten de yayınlanacak. Derlemeye şu isimlerin katılması bekleniyor: Radiohead, Manic Street Preachers, Gorillaz, The Magic Numbers, Bloc Party, The Zutons, The Coral, Elbow, Maximo Park, Mylo, Razorlight...

ZZ TOP'ın as elemanlarından Billy F. Gibbons, "Rock and Roll Gearhead" isimli biyografisini yayınladı. Gibbons, hayat hikâyesini meşhur arabaları ve gitarları ekseninde anlatıyor.

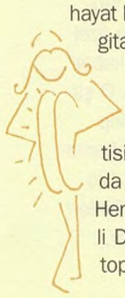

JIMI HENDRIX'in 1969 Woodstock performansı, kesintisiz versiyonuyla DVD formatında bu ay yayınlanacak. "Jimi Hendrix: Live At Woodstock" isimli DVD'de sahne arkası ve basın toplantısı görüntüleri de olacak.

GEORGE HARRISON'ın "Concert For Bangladesh"i DVD formatında yayınlanıyor. Sürpriz çekimlerden biri, 34 yıldır kimsenin görmediği bir prova kaydı: Harrison, Ringo Starr ve Eric Clapton, Rolling Stones'un "Jumping Jack Flash"ini yorumluyorlar...

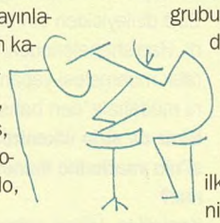

White Stripes'ın **JACK WHITE**'ı yeni bir grubun hazırlıklarıyla meşgul. Detroit'ten arkadaşı Brendan Benson'la beraber kurduğu **THE RACONTEURS** için yazdıkları şarkıların kayıtlarını tamamlayan ikiliye Greenhornes grubunun elemanları –davulda Patrick Keeler, basta Jack Lawrence– eşlik ediyor. The Raconteurs'un ilk albümü önümüzdeki senenin ilk aylarında raflarda yerini alacak ve Jack White, konser programları için White Stripes'e bir müddet mola verecek. Bu arada Jack White, Detroit'li grup The Muldoons'un bir single'ının da prodüktörlüğünü yaptı. Grup, White'ın döşemecilik hocası Brian Muldoon ve iki oğlundan oluşuyor.

QUEENS OF THE STONE AGE'in ilk konser albümü, CD ve DVD formatlarında 22 Kasım'da yayınlanıyor. "Over the Years and Through the Woods" isimli albümde "No One Knows", "Go With the Flow", "Little Sister" gibi hit'lerin yanında, yeni şarkıları "Fun Machine" ve daha önce yayınlanmamış "Make It Wit Chu" da bulunacak.

JIM O'ROURKE, film çalışmalarına ağırlık vermek için **SONIC YOUTH**'la olan işbirliğine son verme kararı aldı.

SOUL ASYLUM yedi yıllık aradan sonra ilk albümünü mart ayında yayınlayacak. Geçtiğimiz haziran ayında vefat eden basçı Karl Mueller'in yerini Replacements basçısı Tommy Stinson dolduracak.

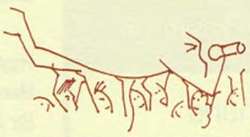

PATTI SMITH 10 Kasım'da Seattle'da düzenlenecek Rockrgrl konferansında "Kahraman Kadın" unvanı alacak. Bu tarih, aynı zamanda "Horses" albümünün otuzuncu yılı...

Daha önce yayınlanmamış bir **BOB MARLEY** şarkısı gün ışığına çıkıyor. Eric Clapton'ın gitarla eşlik ettiği "Slogans" isimli şarkı, bu ay yayınlanacak "Africa Unite: The Singles Collection" isimli derlemede yer alacak. 1979'da Miami'de kaydedildiği söylenen şarkıyı Ziggy Marley iki sene önce bulmuş.

GOD LIVES UNDERWATER grubunun solisti **DAVID REILLY**, 34 yaşında hayata veda etti. Reilly, ilk solo albümü "How Humans Rx"i önümüzdeki sene yayınlayacaktı.

THE STROKES'un David Kahne'nin prodüktörlüğünde hazırladığı üçüncü albümleri "First Impressions Of Earth" ocak ayında yayınlanıyor. Aralıkta çıkacak ilk single muhtemelen "Juicebox" şarkısı olacak. Grup ilk turnelerine de Brezilya'dan başladı.

MELISSA ETHERIDGE kanseri yendi ve işe koyuldu. Program yoğun: Dört yeni şarkıyı içerecek bir "greatest hits" albümü, ABC televizyonu için bir sitcom rolü, meme kanserine dikkat çekmek için bir single ve MTV için UCLA biyoloji sınıfında misafir hocalık...

Güneydoğu Asya'daki tsunamiden ve Katrina kasırgasından zarar görenler için yeniden yorumlanan Eric Clapton'ın "Tears In Heaven"ı internetten indirilebiliyor. Şarkıyı okuyanlar arasında şu isimler var: Elton John, Mary J. Blige, Rod Stewart, Josh Groban, Gwen Stefani, Ozzy Osbourne, Steven Tyler, Phil Collins, Pink, Gavin Rossdale, Kelly Osbourne, Velvet Revolver... "Hurricane Relief: Come Together Now" isimli hayır albümü ise bu ay ortasında yayınlanacak. İnternetten yayınlanan ilk single "Come Together Now"ın altında Sharon Stone'un da imzası var... Katrina felâketi için bir başka CD de Nonesuch Records'dan. 22 Kasım'da yayınlanacak "Our New Orleans" albümünde Dr. John, Buckwheat Zydeco, Allen Toussaint, Irma Thomas, Randy Newman, Dirty Dozen Brass Band, Wild Magnolias, Preservation Hall Jazz Band gibi isimler yer alıyor...

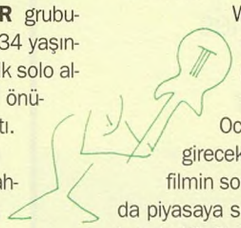

Ocak ayında gösterime girecek olan "Idlewild" isimli filmin soundtrack'i aralık başında piyasaya sürülecek. **OUTKAST**'in hazırladığı filmin müzikleri, mümkün olduğunca 1930'ların cazına uydurulmuş. "Idlewild", ekonomik buhran döneminde ayakta kalmaya çalışan bir müzisyenin hikâyesini anlatıyor.

BECK, yeni albümü "Guero"nun remiksten geçirilmiş versiyonunu aralık ayında "Guerolito" adıyla yayınlayacak. Albüme iştirak edenler arasında Boards of Canada, Dizzee Rascal, Beastie Boys'tan Ad Rock, 8-bit, Röyksopp, Paza, Dust Brothers'dan John King, Homelife gibi isimler var.

Desenler: Ceren Oykut

4 DVD BİRDEN: LIVE 8 KONSERLERİ

Temmuz ayında G8 zirvesi esnasında, dikkatleri yoksulluktan kırılan Afrika'ya yöneltmek ve zengin ülke liderlerinin kulağını çekmek maksadıyla düzenlenen Live 8 konserleri, –biraz da birkaç gün sonrasında Londra'da yaşanan terör saldırılarının etkisiyle– yeterince tartışılamadan, kime ne hayrı dokunduğu yeterince anlaşılamadan manşetlerden düşüverdi... Neyse ki elimizde artık dört tane kapı gibi DVD var. Üçü Londra ve Philadelphia, dördüncüsü diğer şehirdeki konserlerin görüntülerini içeriyor. Paul McCartney & U2, Elton John & Pete Doherty, Coldplay & Richard Ashcroft gibi enteresan ortaklıkları, REM'in ve özellikle Pink Floyd'un olağanüstü sahne performansını seyreylerken kendi kendimize sorabiliriz: Afrika için bugün ne yaptın?

EFES PİLSEN BLUES FESTIVAL 16

BLUES

9 KASIM
16 ARALIK

Erkin Koray

Syl Johnson featuring Katherine Davis

Luther "Guitar Junior" Johnson

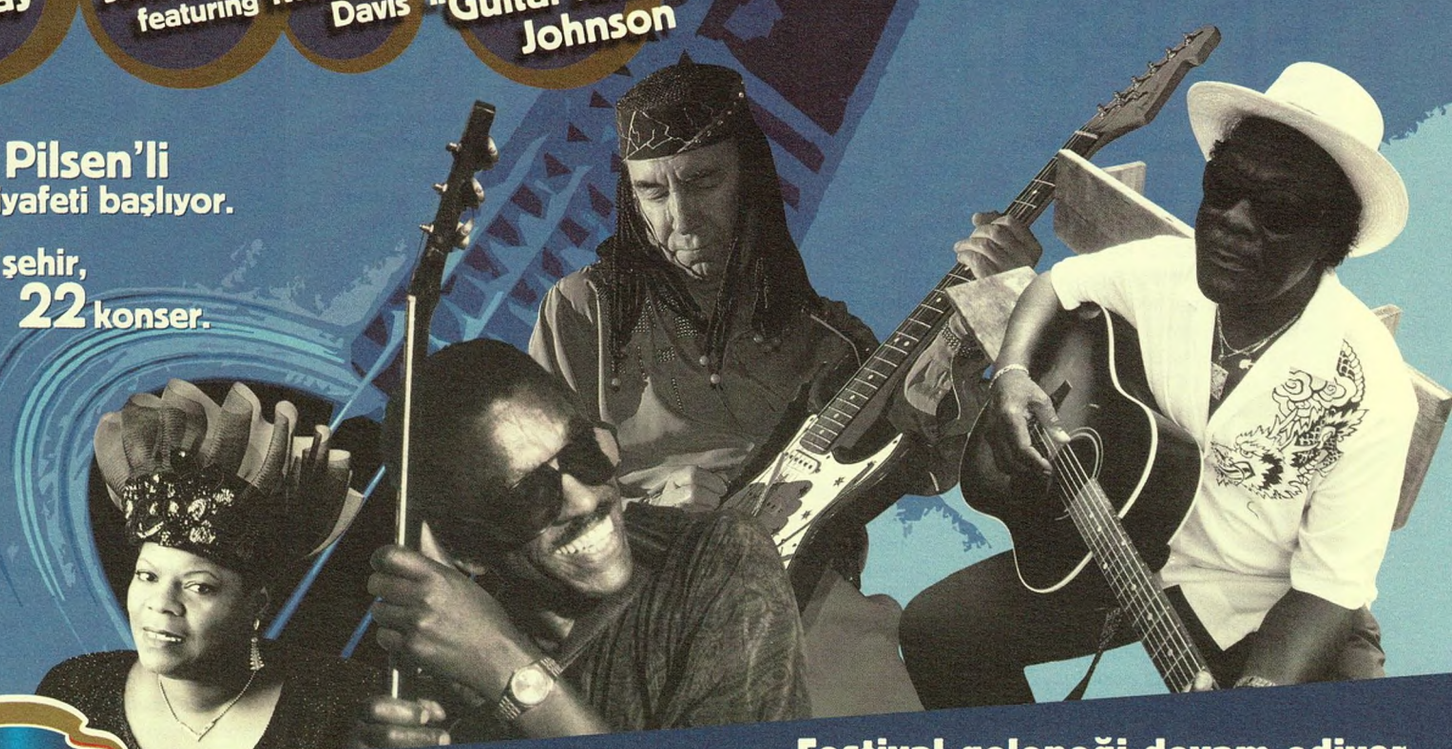

Efes Pilsen'li
Blues ziyafeti başlıyor.

19 şehir,
22 konser.

Festival geleneği devam ediyor.
4 saatlik blues maratonu başlıyor.

EFES Pilsen

www.efeskeyfi.com

İletişim Hattı: 444 33 37

NTV
www.ntvmsnbc.com

biletix
Eğlenceye giriş biletiniz.

Organizasyon
pozitif
www.pozitif.info

9 Kasım 2005 SAMSUN Büyük Samsun Oteli • 11 Kasım 2005 TRABZON Zorlu Grand Hotel • 13 Kasım 2005 ERZURUM Polat Renaissance Otel • 15 Kasım 2005 DİYARBAKIR Demirok Tesisleri • 17 Kasım 2005 GAZİANTEP Kalender Plaza • 18 Kasım 2005 KAYSERİ Hilton • 20 Kasım 2005 KONYA Rixos Hotel • 22 Kasım 2005 MERSİN HiltonSA • 23 Kasım 2005 ADANA HiltonSA • 25-26 Kasım 2005 İSTANBUL Lütfi Kırdar Uluslararası Kongre ve Sergi Sarayı/Rumeli Salonu • 29 Kasım 2005 BURSA Almira Hotel • 30 Kasım 2005 ESKİŞEHİR Doors Park • 2-3 Aralık 2005 ANKARA HiltonSA • 6 Aralık 2005 ANTALYA The Marmara Hotel • 7 Aralık 2005 DENİZLİ Richmond Pamukkale SPA Otel • 9-10 Aralık 2005 İZMİR Hilton • 13 Aralık 2005 KIBRIS Jasmine Court Hotel • 15 Aralık 2005 TEKİRDAĞ She Club • 16 Aralık 2005 ÇANAKKALE Kolin Otel

Erkin Koray'lı konserler sadece İstanbul, Ankara ve İzmir'de gerçekleşecektir.

18 yaş sınırı vardır. Gece boyunca fast-food servisi vardır. Salona içecek ve yiyecek getirilmemesi rica olunur. Konserlerin başlama saati 19.30'dur. Konser düzeni ayaktadır. Kapılar, konserden 1 saat önce açılacaktır.

Musiki daima oluş halindedir. Zaman gibi ve onun nizamıyla kendi kendisini yiyerek büyür, kendinde doğar ve kendinde kaybolur. **TANPINAR**

Hepimiz bir yanımızla zamanın ötesinde yaşarız. Belki de yalnızca bazı istisnai anlarda yaşımızın bilincindeyiz ve çoğu zaman da yaşsızız. **MILAN KUNDERA**, Ölümsüzlük

Kişi bir ricadan çok, bir teşekkürü geri çevirebilmeli. **NIETZSCHE**

Vurmalı vurmalı o sesler içime değiyor. / Bir müzik parçası çalıyor içerde: / İçimde bir parça; ne kopuyor ne ölüyor. / Gitmek ölüm bana, kalmak haram / Adını bilmiyordum sonra öğrendim: / She left home. **BİRHAN KESKİN**

Kâinat tepemde akıl ermez oyunlar oynuyor. Buhar su oluyor. Su çamurları, pislikleri temizliyor, çimenleri yeşil ediyor, ağaçlan ağaç. Ne işim var evde? Otur sen de. Sen de gitme evine. Yatalım burada. Uyuyalım. Dur önce bir cigara yakalım. **SAİT FAİK**, Öyle Bir Hikâye

MADONNA geçtiğimiz ay bir New York kulübünde turntable'ın başına geçti ve yakında çıkacak albümü "Confessions On A Dancefloor"dan şarkılar çaldı.

Yoksullara yardım amacıyla, gösteri dünyasının tanınmış simalarının tasarladığı sefer tasları açık artırmayla satışa sunuluyor. Geçen ay yapılan müzayedede Coldplay solisti **CHRIS MARTIN** ve **BONO**, R.E.M. solisti **MICHAEL STIPE**'ın sefer tası için kapıştı. 51 bin doları gözden çıkaran Martin tasın sahibi oldu. Bu ay sırada Patti Smith, Cyndi Lauper, Missy Elliott, Spike Lee gibi isimlerin tasarımları görücüye çıkacak.

THE JAM davulcusu Rick Buckler, eski grubu için bir tribute kadro oluşturdu. The Gift isimli grup, bu aydan itibaren konserler verecek ve The Jam şarkılarını yorumlayacak.

U2, "Vertigo 2005 / U2 Live From Chicago" isimli bir konser DVD'si çıkaracak. 9-10 Mayıs günlerinde yapılan konserlerden görüntülerin yer alacağı DVD, U2 aralık ayında turneye son verdiğinde yayınlanacak.

KEANE bu ay "Strangers" isimli iki DVD'lik bir set yayınlıyor. DVD'lerde grubun sekiz senelik hayat hikâyesi anlatılacak ve konserlerden görüntüler, klipler, fotoğraflar yer alacak.

MASSIVE ATTACK yeni albümün çalışmalarını sürdürüyor. Robert "3D" Del Naja'nın açıkladığına göre, albüm "gotik soul" havasında olacakmış. Gruba stüdyoda yardımcı olanlar arasında Horace Andy, Liz Frazer, Beth Orton, Terry Callier gibi isimler var.

DAVID BYRNE ve **FATBOY SLIM** bir müzikal yazmak için kolları sıvadı. Mart ayında prömiyeri yapılacak olan "Here Lies Love" isimli müzikal, uzunca bir dönem Filipinler'in "first lady"si olan Imelda Marcos'un gece kulübü ve eğlence düşkünlüğüne odaklanacak.

BEASTIE BOYS 2006'da kariyerlerinin 25. sene-i devriyesine giriyor. Grup, gümüş yılı "Solid Gold Hits" isimli bir "best of"la taçlandıracak.

BLUR'ün bu sene içinde bir EP yayınlama ihtimali var. Olursa, şarkılar tek seansta kaydedilecek ve muhtemelen albümün üzerinde Blur ibaresi filan da yer almayacak.

Band Aid, Live Aid, Live 8 gibi hayır faaliyetlerinde aktif sorumluluk alan Ultravox solisti **MIDGE URE**, Britanya Kraliçesi tarafından nişana lâyık görüldü.

COLDPLAY, yeni single'ları "Talk"un klibi için **ANTON CORBIJN**'le anlaştı.

ROGER WATERS

Pink Floyd'da hareketli günler: Live 8 konserindeki muhteşem performans daha konuşuladursun, Roger Waters senelerdir hayalinde canlandırdığı operayı yayınladı: "Ça Ira". Waters bakalım Rolling Stone ve Independent'a neler anlatmış.

EMPATİ POTANSİYELİ

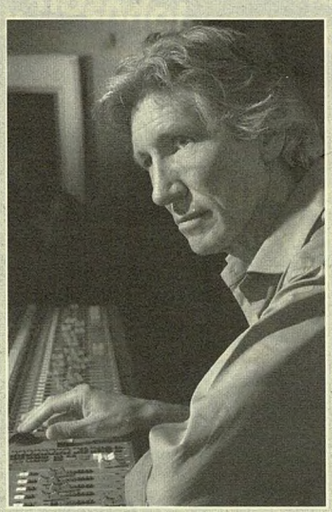

Fransız devrimini anlatan "Ça Ira" adlı bir opera yazma fikri nasıl doğdu?

Roger Waters: "Ça Ira"ya 1987'de başlamıştık aslında. Fransız söz yazarı Etienne Roda-Gil Fransız devrimini anlatan bir libretto yazmıştı, bana müziğini yapmayı teklif etti. Proje çok hoşuma gitti, derhal kolları sıvadım. "Ça Ira"yı Fransız devriminin 200. yıldönümünde, 14 Temmuz 1989'da sahnelemeyi hedefliyorduk. Altı hafta içinde demoyu hazırladım ve François Mitterand da dahil olmak üzere Fransa'nın en önde gelen isimlerine dinlettik. İlk tepkiler gayet olumluydu, fakat sonradan, anladığım kadarıyla, bir İngiliz pop grubunun başçısının yazdığı operayla devriminin 200. yılını kutlamak Fransızlara ters geldi ve proje askıya alındı. 2002'de raftan indirdik ve Kraliyet Filarmoni Orkestrası'yla birlikte verdiğimiz bir konserde Ça Ira"nın üvertürünün İngilizce versiyonunu çaldık. Bu yılın temmuz ayında da New York'ta Alliance Française'de sahnelemeye başladık. Kasım ayında da Avrupa turnesi başlayacak.

Bir rock müzisyeninin opera yazması, kimilerine göre fazla iddialı bir tavır...

Müzik müziktir. İster senfoni orkestrasıyla yapılsın, ister elektro gitarla. Elbette bir takım teknik farklılıklar var, o konuda orkestra şefi Rick Wentworth çok yardımcı oldu, ne yapmak istediğimi müzisyenlere tercüme etti.

Peki Fransız devrimi, bugünün dünyası için ne ifade ediyor?

O dönemden alınacak önemli dersler var. Bugün ABD'nin sadece lafta benimsediği, fiiliyatta ise hiçe saydığı insan hakları o zamanlar insanoğlunun varoluşunun vazgeçilmez parçası olarak kabul edilmişti. 1780'lerin Fransa'sı, bugünün dünyasının mikrokozmozu gibi. Tepede bir monark var, George Bush veya Tony Blair türünden bir iktidar ve küçük ölçekte bir siyasal hiyerarşi. Toplumun geri kalanı yoksulluk içinde, günde bir dolara talim ediyor. O gün gibi bugün de ortalığın kan gölüne dönüşmesi için bütün şartlar mevcut. Yegâne realist çözüm, pastanın başka türlü bölüştürülmesi. Live 8 konseri ve G8 zirvesinden beri insanlar dünyadaki bu derin dengesizliğin düzeltilmesini daha yüksek sesle talep etmeye başladılar. "Ça Ira", tıpkı "The Wall" gibi, insanoğlunun empati potansiyelini vurguluyor. Bizi hayvanlardan ayıran da o potansiyel zaten.

Live 8'e katılmanız herkesi şaşırttı. Pink Floyd'un yıllar sonra bir araya gelmesi nasıl gerçekleşti?

Bob Geldof, önce Dave'e (Gilmour) teklif etmiş ve hayır cevabı almış. Sonra bir partide Nick'le (Mason) karşılaşmışlar, teklifini tekrarlamış. Nick bana bir e-mail atıp durumu iletti, ben de Dave'i aradım. Çok şaşırdı, güzel güzel sohbet ettik. 24 saat sonra da arayıp "hadi çalalım" dedi.

Bunca zaman sonra birlikte çalmak zor olmadı mı?

25 yıl öncesine kıyasla çok daha eğlenceliydi. Başlangıçta biraz gergindik. Fakat herhangi bir çatışmaya girmemeye yeminliydim. Neticede her şey yolunda gitti. Açılışı "The Wall"dan "In the Flesh"le yapalım istiyordum, Dave'in tercihi ise "Dark Side of the Moon"dan "Breathe"di. İtiraz etmedim, açılışı onunla yaptık, "Wish You Were Here"ı, "Comfortably Numb"ı ve "Money"i çaldık. Bence Live 8 için gayet uygun bir listeydi. Gayet iyi çaldık, sound harikaydı. Dave mükemmel çalıp söyledi. Ben de üzerime düşeni yaptım. Güzel vakit geçirdik. Konserden sonra Dave bir e-mail gönderdi: "Selam Rog, beni çağırmış olmana sevindim. Güzeldi, öyle değil mi?" diyordu. Demek ki onun da hoşuna gitmiş.

Artık sulh oldunuz mu?

Aramızdaki hasmane duyguların sona ermesi omuzlarımdan büyük bir yükü kaldırdı. Hafifledim resmen. Live 8 son kez birlikte çaldığımız konser olsa bile, hayatım boyunca güzel bir anı olarak kalacak.

Başka konserler için bir araya gelmeniz söz konusu mu? ABD'de turne yapmanız için 150 milyon dolar teklif edildiği haberi geldi kulağımıza...

Tekrar birlikte çalıp çalmayacağımızı bilmiyorum. Böyle bir karar vermek için vakit henüz erken.

Yeni bir rock'n'roll albümü üzerinde çalıştığınızı duyduk...

Birkaç şarkı yazdım, neye benzediklerini gördükten sonra, iyisiyle, kötüsüyle piyasaya çıkaracağım. Bir önceki albümümün üstünde Pink Floyd yazsaydı, tüm zamanların en çok satan plağı olabilirdi. Bir bütün parçaların toplamından daha büyüktür, bu bizim için de geçerli. Pink Floyd gibi bir grup, üyelerinin toplamından daha büyüktür. Dördümüz içinde bunu ilk teslim eden benim.

BİENAL DUVARINDAN NAKLEN

İnsanı insan olarak, dünyayla ilişkilerini de insanî ilişkiler olarak kabul ederseniz, sevgiyi yalnız sevgiyle, güveni yalnız güvenle vb. değiş tokuş edebilirsiniz. Sanatın tadına varmak istiyorsanız, sanat kültürü almış biri olmalısınız; başkalarını etkilemek istiyorsanız, gerçekten başkalarını canlandıran ve yüreklendiren biri olmalısınız. İnsanla ve doğayla ilişkilerinizin her biri gerçek bireysel hayatınızın belirli bir şekilde dışavurumu olmalı, iradenizin nesnesine uymalıdır. Karşılığında sevgi uyandırmadan seviyorsanız, yani sevgi olarak sevginiz karşılıklı sevgi yaratmıyorsa, seven bir kişi olarak dışavurumunuzla kendinizi sevilen bir kişi yapamıyorsanız, sevginiz güçsüzdür, bir talihsizliktir. **KARL MARX**

Özür dilerim, sizi tanıyamadım, çok değiştim. **OSCAR WILDE**

Sanattan anlamıyor olabilirim, ama neden zevk aldığımı adım gibi bilirim. **AL BUNDY**

Hayat bir kuru kestanedir, Fethi. **M.K. ATATURK**

Vücudundan kurtul, sadece zihnin ve ruhunla yaşa, o zaman toprak altında da nefes alabilirsin. **CÜNEYT ARKIN** *("Dünyayı Kurtatan Adam"dan)*

Bu senfonimde Atatürk'ü obua olarak düşünüyorum. **TULUYHAN UĞURLU**

Lâleli'den dünyaya doğru giden bir tramvaydayız. **CEMAL SÜREYA**

The New Pornographers'la beraber Avrupa turnesine başlayacak olan **NEKO CASE**'in beşinci solo albümü martta çıkıyor. "Fox Confessor Brings The Flood" adını taşıyan albümün konukları arasında alternatif country aleminden pek çok tanıdık var: Kelly Hogan, The Sadies, Giant Sand'den Howe Gelb, Calexico'dan Joey Burns ve John Convertino, Visqueen'den Rachel Flotard ve nihayet The Band'den Garth Hudson...

Ekim başında uyuşturucu madde ekiplerinin Babyshambles konserine yaptığı baskın sonucunda **PETE DOHERTY** de kısa bir süre göz altına alındı. Doherty her ne kadar masum olduğunu iddia etse de, Babyshambles albümünün çıkış tarihi biraz ertelendi. Mick Jones'un prodüktörlüğünü üstlendiği albüm "Down In Albion" adını taşıyacak.

İlk ve tek albümü "Just Another Diamond Day"i gencecik bir kızken yayınlayan ve o gün bugündür hayran kitlesinin büyümesini uzaktan izleyen **VASHTI BUNYAN**, yıllar sonra "Lookaftering"le folk alemine döndü. Albüme destek olanlar arasında Devendra Banhart ve Green Man'den Adem ve Joanna Newsom da var.

Efsanevî radyo programcısı **JOHN PEEL** için bir tribute albüm hazırlanıyor. Geliri hayır kurumlarına gidecek olan albümde Jimi Hendrix'ten Pink Floyd'a, David Bowie'den The Clash'e, Joy Division'dan The Smiths'e, Billy Bragg'den Pulp'a, Peel'ın sevdiği sanatçılar yer alıyor. 13 Ekim'in resmî John Peel Günü ilan edilmesi üzerine verilen bir konserde de New Order, The Fall ve Super Furry Animals sahne aldı.

TORTOISE ve **BONNIE "PRINCE" BILLY** bir "cover" albüm için beraber stüdyoya girdi. Ocak ayında yayınlanması beklenen "The Brave and The Bold" isimli albümde Elton John, Devo, Richard Thompson, Don Williams, Bruce Springsteen gibi isimlerin şarkıları var.

Nirvana'nın telif hakları davası için tuttuğu avukatlık firması, **COURTNEY LOVE**'la olan sözleşmesini feshetti. Firma, şu sıralar bir rehabilitasyon merkezinde kalan Love'ın hiç ödeme yapmadığını söylüyor.

ARTHUR LEE kurduğu gruptan kovuldu. **LOVE** ekibinin gerekçeleri arasında, Lee'nin fiziksel ve ruhsal halinin iyi olmaması, konserleri kaçırması, katıldığı konserlerde de çalmaktan vazgeçip grubu yalnız bırakması, getirdiği yeni işlerin beş para etmemesi, onu taşımanın sorumluluğunun ağır olması gibi sebepler var. Lee'ye yetenekleri ve gruba katkıları için teşekkür eden elemanlar, Love'la yollarına devam edecekler ve önümüzdeki sene yeni bir albüm yayınlayacaklar.

Baba-oğul Buckley'lerin şarkıları bir albümde selamlandı. "Dream Brother" adını taşıyan tribute'te **TIM** ve **JEFF BUCKLEY** şarkılarını şu isimler yorumluyor: Magic Numbers, Micah P Hinson, Sufjan Stevens, King Creosote, The Earlies, Bitmap, Engineers, Adem, Tunng, Stephen Fretwell, Kathryn Williams, Matthew Herbert & Dani Siciliano, Clayhill...

Ölümünden yıllar sonra yeni bir **NOTORIOUS B.I.G.** albümü geliyor. Albüme sesleri ve emekleriyle katkıda bulunanlar arasında hiphop'un büyük isimleri var: Puff Diddy, Eminem, R. Kelly, The Diplomats, Snoop Dogg, Redman, Mary J. Blige... Tupac ve Nas'ın yanısıra, Ray Charles, Nat "King" Cole gibi isimlerin sesleri de "The Final Chapter" isimli albüme yedirilmiş.

Bu ay raflarda yerini alacak olan üç disklik **THE WHO** DVD'si, "Tommy" ve "Quadrophenia" konserlerinin yanısıra, meşhur isimleri de misafir ediyor: Elton John, Billy Idol, Phil Collins, Patto Labelle, Steve Winwood...

MARY J. BLIGE aralık ayında yayınlanacan "best-of"u için **BONO**'yla beraber stüdyoya girdi. İkili, U2 klasiği "One"ı düet olarak kaydetti. Blige'ın yeni albümü "The Breakthrough" ilkbaharda raflarda yerini alacak...

2002 tarihli "Daybreaker"dan beri sesi duyulmayan **BETH ORTON**'un yeni albümü şubat ayında gün yüzü görecek. Albümün prodüktörü Jim O'Rourke...

SLEATER-KINNEY Avrupa turnesini sağlık sebeplerinden iptal etti. Grubun gitaristi Carrie Brownstein alerjik bir hastalık yüzünden iki kere acile kaldırıldı.

EN ALTTAKİLER

2003'te Caz Festivali'ni, geçen ay Babylon'u ziyaret eden Meksikalı latino punk ekibi Los de Abajo (Türkçesiyle, Aşağıdakiler), yeni bir albüm yayınladı: "LDA v The Lunatics". David Byrne'ün Luaka Bop'undan Peter Gabriel'in Real World'üne transfer olan ekip, bir parçada Zapatist lider Commander Ester'i, bir diğerinde Fun Boy Three'den Neville Staples'i konuk ediyor. Staples'ın varlığı boşuna değil, albümde '82 tarihli FBT hiti "The Lunatics Have Taken Over The Asylum"ın İspanyolcası da yer alıyor... Salsa, reggae, ska, mariachi gibi Latin havaları The Clash ve Mano Negra ruhuyla sarmalanmış.

FRANZ FERDINAND'ın bu ay yayınlanması planlanan DVD'sinde görüntülü karaoke imkânı var. "Take Me Out" ve "Dark Of The Matinee" şarkıları, karaoke yaparken seyredilecek özel görüntüler içerecek. DVD'de konser ve söyleşi görüntüleri de yer alacak.

Kanadalı **THE WYRD SISTERS** grubu Warner Bros'u, **JARVIS COCKER**'ı ve **RADIOHEAD**'den Johnny Greenwood ile Phil Selway'i mahkemeye verdi, "Harry Potter and The Goblet Of Fire" filminin de Kuzey Amerika'da dağıtımının durdurulmasını talep etti. Filmde, Cocker ve Radiohead elemanlarının dahil olduğu The Wyrd Sisters isimli bir grubun da sahnesi bulunuyor. Esas grup, yapımcı firmanın isim hakkı konusunda önerdiği cazip teklifi vaktiyle reddetmiş. Grubun ismi kitapta The Weird Sisters olarak geçiyor.

Rap grubu Diplomats'ın lideri **CAM'RON** Washington'da vuruldu. Bir gece kulübü çıkışında kendisinden arabasını isteyen bir grubu reddeden ve kolundan vurulan Cam'ron'un durumu iyi.

50 CENT'in yeni filmi "Get Rich or Die Tryin'"in afişleri, silah kullanımına özendirdiği gerekçesiyle Los Angeles duvarlarından kaldırıldı.

BLONDIE bir konser albümüyle sevenlerinin yüzünü güldürdü. "Live By Request" isimli albüm, geçen seneki New York konserinin hatırası.

Elvis Presley'den Ricky Nelson'a, Paul McCartney'den Frank Sinatra'ya pek çok ismin şarkılarını okuduğu şarkı yazarı **BAKER NIGHT** 72 yaşında hayata gözlerini yumdu. Baker'ın "The Wonder Of You", "Somewhere There's A Someone", "That Old Time Feelin'", "Lonesome Town" gibi hit'lerin altında imzası vardı.

Önümüz **EURYTHMICS** ayları: Yıllardan sonra ilk yeni şarkılarının ("I've Got A Life") da yer alacağı bir "best-of"un yanında, eski albümler de elden geçirilip yeniden basılacak. Fakat Annie Lennox ve Dave Stewart, dostlukları sürse de, yeniden bir araya gelmeye pek yeşil ışık yakmıyor.

DMX'in trafikle başı dertte. Geçen sene yaptığı kazadan dolayı 60 gün hapis cezasına çarptırılan rap'çi, mahkeme ilamını aldıktan sonra da hız sınırını aşmışken yakalanmıştı.

NEW ORDER'ın görüntülü tarihi temize çekildi. "New Order Story" isimli belgesel DVD'de konserlerden ve söyleşilerden görüntüler yer alırken, grubun bütün klipleri "A Collection" isimli bir DVD'de toplandı.

"**SENOR COCONUT** Coconut FM'i Takdim Eder": Uwe Schmidt, funk'tan reggae'ye, favori Latin Amerika şarkılarını bir albümde topladı...

JOHN LYDON ne yapıp ne ettiyse en güzellerini ortaya döküyor. "The Best of British £1 Notes" isimli CD'de Sex Pistols ve Public Image zamanlarının hit'lerinin yanısıra, "The Rabbit Song" isimli yeni bir şarkı da var. Aynı adı taşıyan DVD'deyse konser görüntüleri ve çeşitli Lydon numaraları mevcut.

NICK CAVE ve **WARREN ELLIS** imzalı bir soundtrack bu ay ortasında yayınlanıyor. John Hillcoat'un yönetmenliğini üstlendiği, ay sonunda gösterime girecek "The Proposition" isimli filmin senaristi de Cave.

→07

KENDİNİZİ İYİ MÜZİK DİNLEYEREK ÖDÜLLENDİRİN!

Depeche Mode Playing The Angel

Rolling Stones A Bigger Bang

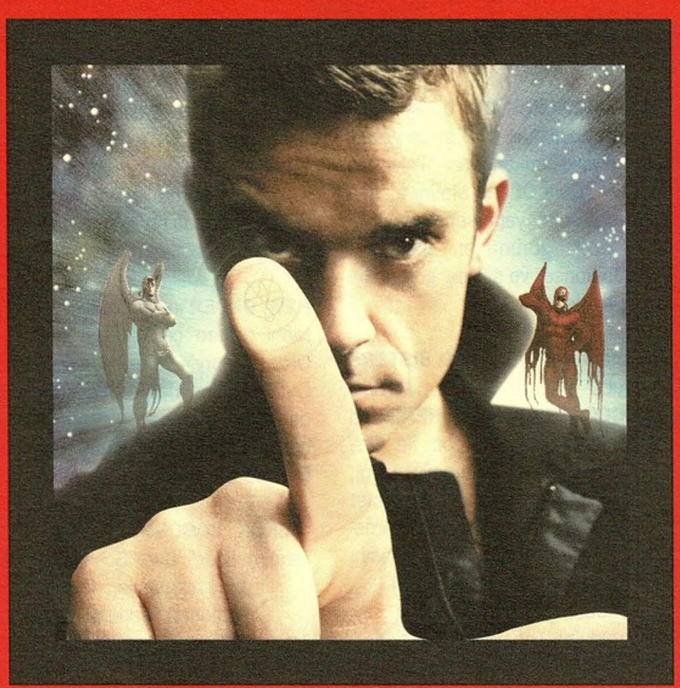

Robbie Williams Intensive Care

Coldplay X&Y

YENİ ALBÜMLER YENİ FİYATLARA...

Perakende Satış Fiyatı:

CD 19,90 YTL

EMI Müzik Türkiye
Merkez Ofis: İnönü Caddesi Ankara Palas No: 77 D:1-3 Gümüşsuyu - Taksim Tel: 0212 244 58 44
Satış & Dağıtım: İMÇ 6. Blok No: 6202 Unkapanı Tel : 0212 514 16 21
www.emikent.com.tr

Capitol Records · Mute · Virgin Records · EMI

FRANZ FERDINAND

Yeni rock'n'roll'a en sıcak damgayı Glasgow sokakları vurdu. Franz Ferdinand dörtlüsü İskoç, İngiliz ya da Britanyalı kimliğine hapsolmadan, "dünyalı" ve "meraklı" (ikisi de aynı kapıya çıkar) bir perspektif izliyor. Öyle bir rock'n'roll çalıyorlar ki, teşbihte hata olmaz, Nurhan Damcıoğlu kadar oynak, kıvrak, çatır çutur, Münir Nurettin kadar ağır ve vakur... Geçenl ay ikilediler: "You Could Have It So Much Better". Grubun "palikarya"sı Alex Kapranos'un ağzından, Independent, Guardian, Mojo, Les Inrockuptibles, Q ve Uncut'a saçılan inciler...

İlk albümünüz çok başarılıydı. İkincisini hazırlarken üzerinizde ne gibi baskılar hissettiniz?

Alex Kapranos: Çalıştığımız şirket üzerinde, onların bizim üzerimizde kurduğundan daha fazla baskı kurduk. Bugünlerde grupların albüm yapmaları için fazla uzun zaman geçmesi gerekiyor. Çünkü yollarda çok vakit geçiriyorlar, stüdyoya girdiklerinde de sıkılmış oluyorlar. Halbuki albümü ön plana almaları lâzım. Biz kayıtlara bir an önce başlayabilmek için turneyi kısa kesiyoruz. Kendi cover'larını yapan bir grup olmak istemiyoruz.

İkinci albüm sendromu yaşamadınız yani...

Pek sayılmaz. Pek çok grup ikinci albümlerini kasıtlı olarak sabote ediyormuş gibi bir izlenim veriyor, çünkü ilkiyle gelen başarının tadına varmamış oluyorlar. Biz öyle hissetmedik. İkinci albümle birlikte bir şeyler kanıtlamak zorundaymışız gibi gelmedi bize, ama birinci albümümüze daha iyi olmasına çabaladık elbette. Daha en başından şundan emindik: Sanata sırtını veren bir grup olmaktan ziyade, bir pop grubu olmak istiyorduk.

İki yıl ilk albümünüzün başarısının getirdiği hareketlilikle, turneyle geçti. Bu yaşadıklarınız, ikinci albümünüze ilham kaynağı oldu mu?

Aslında, hakkında şarkı sözü yazmayı isteyebileceğin en son şey turnedir herhalde! Müthiş sıkıcı olurdu: "Dün konser verdik, sonra otobüsle yola koyulduk, bu akşam yine konser vereceğiz..." Ve hep aynı şey... Buna karşılık, yollarda yaşadığımız bütün insanî tecrübeler çok ilginçti, ama turnedeki bir müzik grubunun elemanı olmanın bizatihi kendisi esin kaynağı olmadı. Bu albüm sıradan, gündelik hayattan, insanlık hallerinden, ilişkilerden bahsediyor...

Ama aynı zamanda artık sıradan değil, ünlü insanlarsınız. Bu başarı üzerinizde bir ağırlık yapıyor mu?

Başarı üzerine çok fazla düşünmemeye çalışıyorum, kibirli bir ukalâya dönüşmek istemiyorum, ama bu sefer bazı dangalaklar öyle davranmaya başlıyorlar. Yine de her şeyi lehine çevirmen mümkün. Tuhaf gelişmeler karşısında soğukkanlılığını koruyabilirsin. Hâlâ bir şeylerin kıymetini bilirsin, ama işler ters gidince paniklemeyebilirsin de. Mesela ünlü insanlar gözünü korkutmaz, onları bir takım istisnaî işler yapmış sıradan insanlar olarak görebilirsin.

Kayıtlarınızı canlı yapıyorsunuz. Bu bir alışkanlık mı, tercih mi?

Şarkıları hep beraber çaldık, kayıtları canlı yaptık. En az beş, en fazla otuz kere çaldık her bir parçayı, sonra en iyisini arayıp bulduk. Davullarının sample'lanmasını, sequencer kullanmayı falan pek benimsemiyoruz. Biz nasıl insanlarsak şarkılarımızın da öyle tınlamasını istiyoruz. Bu çok moda bir yaklaşım sayılmaz, ama bizim işimize yarıyor... ProTools her şeyi eşlemekte kullanılabiliyor, dolayısıyla şahane bir sound çıkıyor ortaya. Her şey tasarlanmış, davulcu girip trampeti çalacak, sonra bu ritme yerleştirilecek. Bu, grubu da aldatan bir durum: Bir gruba şahsiyetini veren şey hep beraber nasıl çaldığındır, birbirini nasıl etkilediğindir. Nasıl da kimse ritm kaçırmıyor, herkes de bunu aynı şekilde beceriyor, hayret doğrusu! İnsanlar ProTools programını hataları düzeltmek için kullanıyorlar, böylece müziklerinin mizacını, biricikliğini ortadan kaldırıyorlar. Bu benim pek hoşlandığım bir şey değil.

Rodchenko'nun orijinal işinde metni bağıranın bir manken olmadığı, sıradan bir kadın olduğu, herkes gibi bir iş tulumu giydiği bellidir. Gözlerinde hayat ışığı var...

Çok yeni bir grup olmanıza rağmen, canlı performanslarınız, söyleşilerdeki tavrınız çok profesyonelce, sanki yirmi yıllık grupmuşsunuz gibi. Birbirinizle ilişkilerinizi nasıl yürütüyorsunuz, kararları nasıl alıyorsunuz?

Grubu kurmadan önce yakın arkadaşlar olarak Glasgow'da nasıl takılıyorduysak, aynen öyle davranıyoruz. Beraber sohbet ediyoruz, tartışıyoruz, müzik dinliyoruz, pub'a gidiyoruz... Büyük bir değişiklik yok. Ama albümün başarılı olması, bütün dünyada konserler vermek çok heyecan verici ve zenginleştirici bir deneyim. Bu son iki sene sanki yirmi yıl gibi yoğun geçti.

Aranızda hiç gerginlik olmuyor mu?

Yakınınız olan insanlarla sürekli beraber yaşadığınız durumlarda, ister sevgiliniz olsun, ister ev arkadaşınız, zaman zaman gerilimler olur. Ama bunlar iyi gerilimlerdir, kavgalar her şeyi masaya yatırmayı sağlar, böylece daha iyi bir noktaya varabilirsiniz. Bizde de böyle oluyor.

Grup olarak ortak bir takım değerlerinizden söz edilebilir mi?

Ben idealist biriyim. Bütün grup elemanları öyle, bizi birbirimize bağlayan da bu. Her şey bizim için siyah ya da beyaz, öyle olmadığı durumlarda bile. Bob, Nick ve Paul sıradan insanlar değiller, bir yandan da öyleler: Pek bir farklılıkları yok, ama hayata romantik bakıyorlar ve bunu çok da bilinçli yapmıyorlar. Hayattan bir tatminsizlik hissini grup olarak paylaşıyoruz sanıyorum.

Albümün hırs ve arzu yüklü bir duygusu var gibi geldi bize...

"This Boy" şarkısındaki karakter öyle olabilir –soğuk ve hesapçı. Bu tipler beni her zaman etkilemiştir. Bizim hakir gördüğümüz her şey vardır onlarda, ama yine de son derece karizmatiktirler. Ne kadar kendinize kızsanız, onların şakalarına gülerken bulursunuz kendinizi. Albümün adına ve genel içeriğine bakarsak, söylediğiniz daha çok

BAŞKASI OLMA KENDİN OL

Franz Ferdinand soldan sağa: Nick McCarthy, Paul Thomson, Alex Kapranos, Bob Hardy

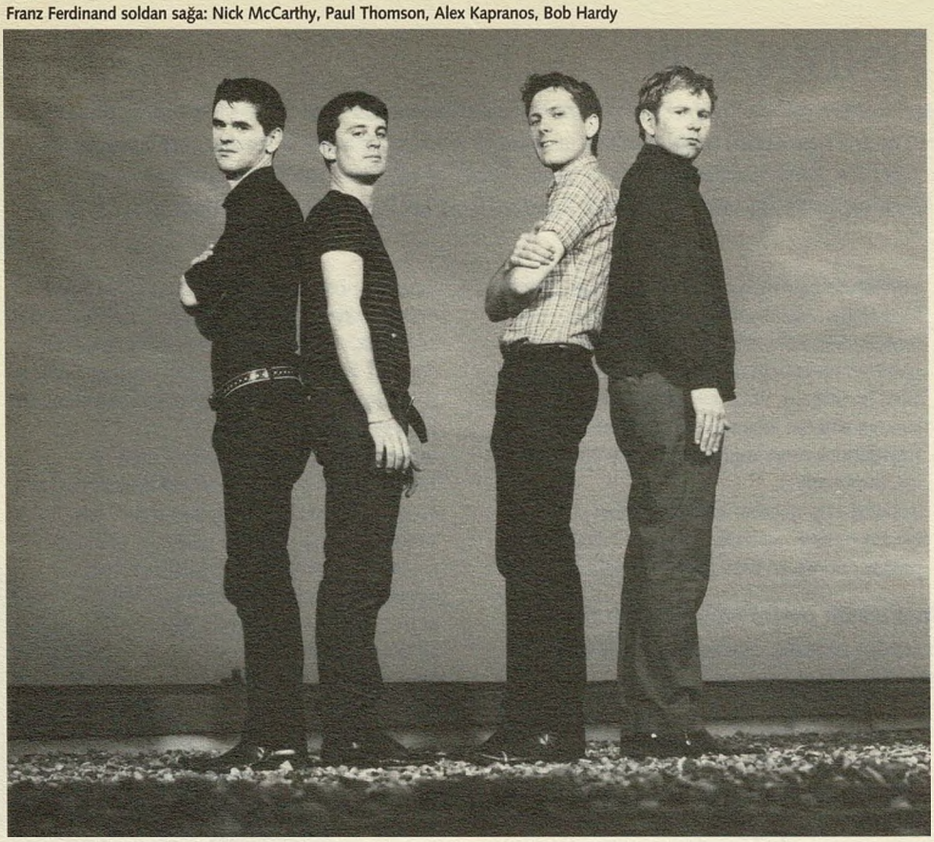

sırtını koltuğa dayayıp oturmamakla ve memnuniyet duyamamakla ilgili olmalı.

Şarkılarınız bir albümde toplanınca da, tek başlarına da güzel. Albüm kopseptini nasıl düşünüyorsunuz?

İlk albümde olduğu gibi, bu albümü de şarkıların etrafında oluşturduk. Şarkıları tamamlamadan önce, zihnimizde bir albüm formatı olmuyor, hep şarkılar üzerinden gidiyoruz. Ama bunun bilgisayardan şarkı indirme durumuyla bir alâkası yok, single kültüründen gelmemizle bağlantılı olmalı.

İlk albümden bir farkı yok mu ikincisinin?

Bir grubun başına gelebilecek en kötü şey, tutan bir albümün karbon kopyasını çıkarmaktır. Dolayısıyla, ne pahasına olursa olsun kendimizi tekrar etmemeli, ama bir yandan da aynı dinamiği izleyerek grubun kimliğini korumalıydık. Bu albümde biraz daha fazla duygu olmasını arzu ettik, ilk albümdekinden biraz daha karanlık şarkılar var, "Walk Away", "Fade Together" gibi... Bir de, bu albüm birincisinden çok daha fazla bize benziyor, çünkü sahneden aldığımız enerjiyi yansıtabildi. İlk albümü kaydetmeden önce en fazla yirmi konser vermiştik herhalde. Ama o albümden beri birbirimize ve kendimize güvenimiz çok arttı, ilişkimizi besleyen pek çok sezgisel şey var. Bunun bir mânâsı var mı bilmiyorum ama, bence bu albümü kaydederken aramızda hem daha fazla gerilim, hem de daha fazla rahatlık vardı.

"Take Me Out" ilk albümü sürükleyen parça oldu. Bu şarkı sizin için ne ifade ediyor?

Tuhaf, çünkü bizim açımızdan "Take Me Out" da şarkılardan biri, diğerlerinden pek farklı olmayan bir şarkı. Çok yakalayıcı olduğu doğru, bu nedenle o kadar popüler oldu herhalde.

Bildiğimiz kadarıyla partileri seviyorsunuz. Yeni albümün ilk single'ı "Do You Want To" da bir partiden esinlenerek yazılmış galiba...

Evet, geçen sene turneden dönüşümüzde harika bir partiye katılmıştık. Eve gittiğimde başım insanların bana söylediği şeylerle dolup taşıyordu. Oturup hepsini kâğıda döktüm, sözler böyle çıktı.

"Eleanor" diye bir şarkı yazarken kuşkularınız var mıydı?

Eleanor güzel bir isim. Sevdiğim bazı şarkılarda geçer, "Eleanor Rigby" mesela. The Turtles'ın "Eleanor"undaki şu dizeye ne demeli: "Sen benim gururumsun, neşemsin, falan filan..."

Albümünüzün kapağı Aleksandr Rodchenko'nun meşhur propaganda çalışmasını andırıyor...

Albümü kaydederken onun resimlerini duvarlara yapıştırdık. Onda ve diğer konstrüktivist sanatçılarda saf bir idealizm ve iyimserlik duygusu vardı. Meşhur bir Rodchenko resmidir: Kadın elini ağzına götürmüş, bir metni bağırıyor. Albümümüzün kapağını esinleyen de o oldu. Orijinal işte kadının bir manken olmadığı, sıradan biri olduğu, herkes gibi bir iş tulumu giydiği bellidir. Gözlerinde hayat ışığı var...

İkinci albümü yaparken neler dinlediniz?

Çok çeşitli şeyler... Brian Eno, The Damned, Trout, Tiger Lillies, Bowie, Bronski Beat, Beefheart, The Stanleys, Dylan... George Harrison'ın "All Things Must Pass" albümü epey uzun süre döndü. Bir miktar bhangra, bir miktar r'n'b... Ne varsa etrafta işte. Ama bunlar albümün sound'una bir katkıda bulundu mu, bilmem.

George Harrison'ın "All Things Must Pass"inde size özellikle çekici gelen ne?

Bu plakta ince bir görkem, melankolik bir pozitif yan var, coşku uyandırıcı bir şey bu. Beatle'lardan birini diğerlerinden daha fazla sevmek zor –güzellikleri bir grup olmalarında zaten–, ama bu bir Beatles üyesinin yaptığı en güzel iş. Üzerinde uğraşılmış gibi olmadan zengin ve detaylı olmayı başarabiliyor. Her şeyi çorbaya çevirmeden prodüksiyonda maceracı olunabileceğini kanıtlıyor.

Başka böyle başucu albümünüz var mı?

Captain Beefheart'ın "Doc At The Radar Station" albümü var, ama özellikle "Hot Head" şarkısı. Çok çıplak, kendi içine kapalı bir ritmi var. Toplardamardaki kanın atışı gibi; bir ProTools'un düzenlediği ritm gibi değil. Biz de albümümüzün sound'unun böyle olmasını istedik: Robotların asla beceremeyeceği şekilde çalan insanlar...

Teknoloji bir yandan gelişirken, bir yandan da eski usûllere yönelik bir özlem var, siz de bu arayıştasınız. Kayıt yöntemleri açısından kendinize örnek aldığınız biri var mı?

Joe Meek. Britanya popunun büyük öncüsü. "Evde kendin yap" gibi bir kayıt anlayışı vardı, bu bizim çok ilgimizi çekiyordu. Müziği hep Londra'daki dairesinde kaydedilmişti, helada mikrofonlar, yatak odasında bantlar... Bize çok cazip gelen bir çiğlik var sound'unda. "Dumb Head" gibi bir şarkı, kızların vokali tekrarlayışları –Doo Doo Doo Doo Do Do D-D-DOO–, çok duygu dolu, etkileyici ve köküne kadar gürültülü.

Albümü yaparken müzik dışında başka nelerle ilgilendiniz? Televizyon seyrettiniz mi mesela?

İlk albümümüzü kaydederken "The Sopranos" dizisinin müptelâsıydık. İkinci albümü yaparken Larry David'e ve televizyon şovuna kafayı taktık. Herhangi bir şeye bu kadar güldüğümü hatırlamıyorum. David'in programlarında incelikli bir karakter yaratma duygusu ve karanlık bir gözlem yeteneği var, bu da onları fazlasıyla çekici kılıyor.

Farklı yaşlardan, kesimlerden seyircilerin karşısında, büyük festivallerde çalıyorsunuz; herkesi dans ettirmek için belli bir formülünüz var mı?

Seyircinin nabzına göre sahte davranmamak, demagogluk yapmamak, aldatmamak lâzım diye düşünüyorum. Kendini vermek, dürüst olmak, kendin olmak –önemli olan bunlar...

Sahnede çok rahat bir haliniz var...

Bir müzisyenle sohbet ediyorduk, kendini ancak sahnedeyken ya da sevişirken hissedebildiğini söyledi. Haklılık payı var bence. Ancak bu durumlarda kendini teslim edebiliyor insan, akıl işin içine girmeyebiliyor. İyi yaptığınız sürece siz de iyi oluyorsunuz. İnsanın kendilik bilincinden, kendinin farkında olmasından sıyrılması inanılmaz bir şey... İlk grup tecrübem çok iyi değildi; sahnede varolmuyordum da, sahnede varolmayı düşünüyordum çok fazla. İlkel bir şey bu halbuki, sezgiyle öğrenilebilen, içgüdüsel bir şey. Hareketlerinizi düşünmezsiniz orada, kendiliğinden davranırsınız. Yaparken başka bir şeyi düşünmediğiniz çok az şey var hayatta, sahnede icra da bunlardan biri.

Şarkı yazarlığı sizin için ne anlam ifade ediyor?

Bir müzisyenle sohbet ediyorduk, kendini ancak sahnede ya da sevişirken hissedebildiğini söyledi. Haklılık payı var. Ancak bu durumlarda kendini teslim edebiliyor insan.

Şarkı yazarları kendilerine şair deyince hafif huylanıyorum. Jim Morrison her zaman kendine şair dedi, ben de hep "gösterişçi sikik" dedim içimden. Ben bir şair değilim, şarkı sözü yazarıyım. Bu mesleğe canla başla sarılmak lâzım, çünkü bir mânâda şairlikten daha güçlü: Üzerinde oynayabileceğin fazladan bir duygu boyutu var. Bir şarkı yazmak ve şiddetli kişisel ilişkiler hakkında şarkı söylemek, bu haller üzerine konuşmaktan daha iyi. Bu konular hakkında kimseyle konuşmam aslında, ama çıkıp bir şarkı söyleyebilirim... Çocukken hikâyeler yazmak için cesaret verirler. Çocukların yaratıcı şarkılar yazmaya teşvik edilmemelerini korkunç buluyorum. İllâ iyi olmaları gerekmez, kendilerini eğlendirebilecek hikâyeler yazabiliyorlarsa, şarkı da yazabilirler. Müzikten hoşlanan, belli belirsiz bir melodi tutturan, parmaklarını şaklatabilen biri enstrüman da çalabilir. Mükemmel olmayabilir, ama bunu yapabilir.

Punk etiğini doğruluyor gibisiniz...

Geçenlerde bir Ramones belgeseli izliyordum.

Bağımsızlık ve cesaret

Sex Pistols ve The Clash'le birlikte punk'ın köşetaşı olarak duruyor Buzzcocs; Manchester'dan gelmeleri ayrıca ilham verici. Onlarda "herkes bir gitar alıp, üç akor basıp bir grup kurabilir" şeklindeki Londra punk fikriyatından fazlası vardı. Bu fikir kendi içinde zaten heyecan verici. Ama onlar Joy Division'dan Dead Kennedys gibi Amerikalılara uzanan post-punk ateşinin işaretini verdiler. "Spiral Scratch" EP'sinin ne melodileri ne de sözleri açık seçiktir. Her zaman basit ve doğrudan oldular, ama asla açık, hemen anlaşılır olmadılar. Göz göre göre şok edici olmadan, şok edici biçimde taze kaldılar...

Büyük gruplar kişiliklerin bireşimidir; grubun karakteri bu önceden kestirilemez, tarife gelmez dinamikten çıkar. "Spiral Scratch"te Howard Devoto diğerleriyle anlaşmazlık içinde gibidir, albümü ilginç kılan da bu. Devoto albüme paranoyakça bir pırıltı getiriyor... Pistols'ın punk'a yaklaşımı şöyleydi: "Mümkün olduğunca para yapalım ve uzayalım." Kendi içinde takdire şayan bir yaklaşım, çünkü o devirde müzik endüstrisi, aç ve genç hayvanlarca kanı içilmesi gereken şişmiş bir canavar gibiydi. Buzzcocks olaya başka bir açıdan bakıyordu. Bu şişkin canavarla yapılacak bir şey olmadığına karar verdiler ve "Spiral Scratch"i bağımsız olarak yayınladılar. Bence bu, kulağına çengelli iğne takmaktan daha fazla cesaret isteyen bir iş. '80'lerden günümüze, alternatif müziğin başlamasının ve sürmesinin birinci elden sorumlusu onlar. Rough Trade, Postcard, Factory, Creation... Bütün bu firmalar, Buzzcocks'ın "Spiral Scratch"le yaptığından ilham aldılar.

İşbirliği ve kıskançlık

Ono, McCartney'e giydiriyor. Can sıkıcı mevzu. Ama mesele bu sözlerin üzerine nasıl atlandığı, köpeklerin kebap kâğıdına saldırması gibi. Ono'nun en şoke edici sözleri şunlardı: "John çok insanî bir kişilikti. Gece vakti uyanıp şöyle derdi: 'Hep Paul'ün şarkılarının cover'ını yapıyorlar, hiç benimkileri yapmıyorlar'." Vay! John Lennon: Görkemli, yenilmez, gururlu, korkutucu derecede yetenekli, 20. yüzyılın en büyük şarkı yazarı, bir insandı!..

Elime bu sözler üstüne "Lennon ve McCartney'nin Son Büyük Münakaşası" başlıklı yazı geçtiğinde, basçımız Bob'la beraber "A Hard Day's Night"ın DVD'sini izliyorduk. O harika şarkıların ve pop müziği kimsenin yapamadığı gibi değiştiren karizmatik kişiliklerin karşısında hayranlıkla titriyorduk. Muhtemelen McCartney temeli atıyordu, sonra Lennon bunu geliştiriyordu, kimin umurunda? Beatles'ı diğerlerinden daha büyük yapan, onlara has dinamiklerdi.

Bu tahrik edici ifadelerin Lennon / McCartney rekabetini alevlendirdiğini düşünmek kötücüllük olur. Bunun kökeni, bu rekabetin Yoko sahneye çıktığında başladığı yönündeki yanlış varsayımda aranmalı. Rekabet hep oradaydı. Her şey bunun üzerinde gelişti: Basit yarışmacılık, daha iyi şarkılar yazarak diğerinin önüne geçme arzusu... Birliktelikleri, işbirliğinin ve kıskançlığın tatlı bileşimine dayanıyordu. Lennon ve McCartney (ya da McCartney ve Lennon) 20. yüzyılın en büyük şarkı yazarlarıydı. Ringo en "cool" Beatle'dı. John Lennon da bizim gibi bir insandı. Nokta.

Johnny Ramone neden bir grup kurduklarını, ne yapmak istediklerini anlatıyordu. Bir an içim ürperdi, çünkü anlattıklarının bazıları bizim de grubumuzu kurarken konuştuklarımızın birebir aynısıydı: "Çık sahneye ve kanıtla kendini. Gitar solo falan da olmasın." Böyle şeyler... Kasten anlaşılmaz şeyler yapan grupları hiç sevmiyorum.

Müzik aleminin gözde gruplarından birisiniz, ama bir yandan da sanki dışarıda durmaya çalışıyorsunuz...

Bilhassa dışarda duruyor değiliz. Kendini yabancılaşmış hissetmen, mainstream'e yukarıdan bakman gerektiği anlamına gelmez.

Gençken nasıldınız? Yine yabancı mı hissederdiniz kendinizi?

Okuldayken umutsuzca cool olmaya çalışanları hakir görürdüm. İkinci, üçüncü senemdeyken ucubenin teki olduğumu anlamıştım; çok sıskaydım, başkalarına göre hayli az gelişmiştim. Ucubeliğimi severek bilinçli bir tercih yaptım. Şöyle düşündüğümü hatırlıyorum: Olduğum halimle mutlu olmayacaksam, demek ki hayatımın sonuna kadar üzgün biri olacağım. Sonra şöyle düşünmeye başladım: Başlarım çarkına, canım ne istiyorsa yaparım...

Yakaladığınız başarının rock'u canlandırdığı, Bloc Party gibi bir takım gruplara alan açtığı çok yazılıyor. Bu camiayla ilişkileriniz var mı?

Bizim sayemizde Bloc Party'nin başarılı olduğu şeklindeki yazıları okuduğumuzda çok rahatsız oluyoruz. Hiç alâkası yok, çok iyi bir grup ve ne olursa olsun sivrileceklerdi. Onlarla tanıştık, çok hoş insanlar, albümlerini de beğeniyoruz. Bizden çok farklılar, ama hakikaten çok iyiler.

Amerika turnesinde büyük ilgi gördünüz. İzlenimleriniz neler Amerika'dan?

Fırtına. Minneapolis'te bir ikinci el dükkânından her birimize bisiklet aldık. Şehrin tadına varabilmenin en iyi yolu bisikletle gezmek. Minneapolis'te fırtınaya kapıldık. Bisikletlerin üzerindeyiz, sulu sepken yağmur yağıyor, gözlerimizi açamıyoruz... Fırtına alarmları çalıyor her tarafta...

Memleketinizden uzak olmak, mesela Amerika'ya gitmek size iyi geldi mi peki?

İlk albümümüzü yaparken İsveç'e gitmek ve İskoçya'daki gündelik hayatımızı bir süreliğine ardımızda bırakmak küçük bir zevkti bizim için. Bu sefer gündelik hayatlarımızı dünyayı gezerek geride bırakmak ve İskoçya'ya kısa dönüşler yapmak çok daha büyük bir şey oldu.

İnternet sitenizin yeni halinin faydaları neler?

Orada bir forum oluşturmak iyi olacak. Bir cemaat duygusu oluşturmak önemli. Teknolojinin son nimeti grafikleri siteye koymak yerine, insanların fikirlerini aktarabilmeleri için bir platform oluşturmak daha önemli. Ayrıca hepimiz birkaç kelime giriyoruz siteye zaman zaman. Benim üç-beş kelimem bazen küçük romanlar oluyor ama...

Bir sonraki Harry Potter filminde oynayacakmışsınız galiba, bu ilişki nasıl gelişti?

Doğru, oynayacaktık, oynamayı isterdik de, ama maalesef oynayamayacağız. Pulp'tan Jarvis Cocker'la beraber çalışacaktık, harika olurdu, onun hayranlarıyız. Ama böyle bir film çalışmasına katılmak bizim hafife alamayacağımız bir şey, çok zaman istiyor, dolayısıyla da yapmak istediğimiz şeyleri, yani konserleri, kayıtları filan engelleyecekti. Onun için, kabul etmedik. Daha iyi yapabildiğimiz şeye kendimizi vermeyi tercih ediyoruz.

Mercury Müzik Ödülleri'nde kime oy verdiniz?

Antony and The Johnsons kazandığı için memnunum. Ödülün yenilik getiren birine verilmesi gerekir; öyle bir ses duymadım şimdiye kadar.

Ben bir şair değilim, şarkı sözü yazarıyım. Bu mesleğe canla başla sarılmak lâzım, çünkü bir mânâda şairlikten daha güçlü: Fazladan bir duygu boyutu var.

Çeviren: ***Merve Erol - Siren İdemen***

41 kere maşallah, 22 kere maşallah ("A Bigger Bang" 22. stüdyo albümleri), 246 kere maşallah (yaşlarının toplamı 246)... Sekiz yıl önceki "Bridges To Babylon"dan beri albüm kaydetmemişlerdi, '78 tarihli "Some Girls"den beri yaptıkları en iyi iş olduğu söyleniyor yeni albümlerinin. Blues'larla, funk'larla, baladlarla tıka basa dolu "A Bigger Bang" vesilesiyle Q ve Mojo dergilerine müracaat ediyoruz...

KİRLİ KAHVERENGİ, MAVİ, YALDIZLI SARI

Keith Richards
Şövalyelik kalemim değil

Yeni bir albüme başlıyorsunuz ve Charlie (Watts) kansere yakalanıyor. "Bu iş buraya kadarmış" deyip vazgeçmeyi düşünmüşsünüzdür herhalde.

Keith Richards: Yoo, sadece Mick'e "hadi bakalım horoz, geç davula, ben de bası çift dikiş yaparım" dedim. Vazgeçmek diye bir mevzu olmadı hiç.

Mick ve siz... Evlilik nasıl gidiyor?

Zevce kim? Merak ettiğiniz bu, değil mi? Eli maşalı olan kim? Mick iyi oğlandır, iyi kızdır. *("My Old Dutch"ı mırıldanıyor)* "Kırk yıldır beraberiz..."

Mick'in solo albümü "Goddess In The Doorway" için "Dogshit in the Doorway" (Antredeki köpek boku) yorumunu yapmıştınız. Şövalye unvanını aldığında da "kıçımın majestesi" dediniz.

Lâfımı sakınacak biri değilim. Şövalyelik meselesi de milletin gözüne sokulacak bir hadise değil.

Onun için bir de iyi bir şey söyleyin. Müthiş bir "front man", öyle değil mi?

En iyilerden biri. Otis Redding var, James Brown var, beyazlardan da Mick. Solo meselesine gelince, ona şunu sorarım: "Niye başkalarıyla yapınca bir şeye benzemiyor bebeğim? Bu grubun ne kadar mühim olduğunun farkında değilsin."

Bu turne için siz ve Ron Wood bir "Haklar Bildirgesi" kaleme aldınız. Grup üyelerinin yapabileceği ve yapamayacağı şeyleri beyan eden bir metin bu, öyle değil mi?

O içişlerimiz. Madde bir: Gammazcılar taşaklarından asılır. Bu, başkasının işine burnunu sokmakla ilgili bir düzenleme. Şu "siyaseten doğruluk" meselesi siktiriboktan bir dalga. Gestapoluk. "Haklar Bildirgesi"nin hedefi grup üyeleri değil, promosyoncular ve sigortacılar. Beni sigortalamayı istemek için insanın aklını peynir ekmekle yemiş olması lâzım!

> **Mick'e şunu sorarım: "Niye başkalarıyla albüm yapınca bir şeye benzemiyor bebeğim? Bu grubun ne kadar mühim olduğunun farkında değilsin."**

Bıçak taşımak da haklarınızdan biri galiba...

Tabii ki. Soğuk çelik, büyüleyici bir hadise. İnsanlar ateşli silahları umursamıyor, ama sustalıyı çektiniz mi, kullanmanıza hiç gerek kalmıyor.

Geçmişte Ron Wood'a bıçak çekmişliğiniz var, öyle değil mi?

Çenesi düşmüştü, kapattırmam gerekiyordu. Anlattıklarını dinleyen bir sürü insan vardı etrafta. Benim yaptığım bir ünlem işaretiydi. *(Bıçağı Ron Wood'un gırtlağına dayayışının taklidini yapıyor)* "Bu lâfın yeri burası değil, amcık ağızlı!"

Mick'e hiç bıçak çekmediniz, bu ilginç...

Henüz değil. Mick'i doğramak için bir sebep yok. Beni o kadar kızdırmadı hiç. Gırtlak gırtlağa geldiğimiz oluyor ama.

Sizi en çok ne korkutur?

Bayan Tanrı. Bay Tanrı kendini iyi hissetmiyordur, karısını gönderir. Yüzünde çamur maskesi, saçında bigudiler...

Sizi kadınlar erkeklerden daha çok korkutuyor galiba.

Erkekleri idare edebiliyorum, ama kadınlar... Gerçi allahın gudubeti bir herif olmama rağmen harika kadınlar tanıdım.

Siz bir zampara olarak görülmediniz, öte yandan Mick...

Mick'in çükü burnundadır. Küçüktür de. Taşakları büyük, çükü ufaktır. İnanmıyorsanız Marianne Faithfull'a sorun.

Bir zamanlar Rolling Stones'un cinsel tehdit olarak algılanmasının sebebi Mick'in çükü müydü?

O minnacık şey mi? Yok canım. Biz sadece Beat- →

les'ın yaptığı her şeyin tersini yapıyorduk. Onlar temiz-efendi çocuklardı, biz kravatsızdık.

Siz de şövalye olmak ister miydiniz?

Bana teklif etmediler, çünkü reddedeceğimi biliyorlardı. Şövalye olmak için diz çökmek gerekiyor, ben kimsenin önünde diz çökmem. Bana uymaz. Zaten Mick'i de şövalye yapan kraliçe değil, Charlie. *(Prens Charles'ı kastediyor)* Mick gelip "şövalyeliği kabul etmem için Tony Blair çok ısrar ediyor" demişti. Ben de "yine de reddedebilirsin" demiştim. Neticede, Mick'in istediği bir şeydi, istediğini oldu. Ama o mevzu benim kalemim değil.

Johnny Depp, "Karayip Korsanları"nda oynadığı Jack Sparrow rolünde sizden ilham almış. "Karayip Korsanları II"de Sparrow'un babası rolünü canlandıracağınız doğru mu?

Umarım oynayacağım. Fakat biz bir buçuk yıl yollarda olacağız. Onlar da çekimleri Bahama'da yapacaklar. Bakalım nasıl olacak? Hevesliyim doğrusu. Dandik bir bıçak yerine koca bir kılıç kullanma fırsatım olacak. Makyaja da ihtiyacım yok, öyle değil mi? Ne hikâye ama, bunca yıl blues yap, sonra siktiriboktan bir korsan olarak hatırlan.

Mick'le 1961'de, Dartford tren istasyonunda tanışmıştınız. Tanışmanıza Mick'in elindeki blues plakları vesile olmuştu. O gün o istasyonda Mick'in yanısıra Dylan, Lennon ve Bono olsaydı, hangisini seçerdiniz?

Mick'i seçerdim. Hemşeriyiz çünkü.

Birisini diriltmek elinizde olsaydı, kimi diriltmek isterdiniz?

(hiç duraksamadan) Muddy Waters. Hiç şüphesiz Muddy...

Brian Jones?

Onu diriltmek istemezdim. Götleğin tekiydi.

Bu albümdeki yol haritanız nasıldı?

Bir kere eksik kadroyduk. Temel atma işini Mick'le ikimiz yaptık. Gerektiğinde davul ve bas çaldık. Mick'in şahane gitar çalışı çok iş gördü. Ben alt katta yatıyorum, stüdyo üst katta. Bir gece, bilmediğim bir Muddy Waters şarkısı çalınıyor zannettim. Bir baktım, Mick "Back Of My Hand"in slide gitar bölümü üzerine çalışıyor. Hep iyi bir akustik gitarcı olmuştur Mick. Ama bu seneye kadar elektro gitar dizginleyemediği bir vahşi hayvandı. "Aman tanrım" dedim, "bizim oğlan nihayet söktü bu işi"...

Charlie Watts'ın sağlığı nasıl, turneye çıkmaya nasıl ikna ettiniz onu?

Charlie gayet iyi. Hastaneden çıkar çıkmaz salvo atışlara başladı derhal. Bu da sağlığının yerinde olduğunun kanıtı. Eğer kemoterapinin etkisi buysa, yarından tezi yok, ben de girerim. Hiçbirimiz bu turneye ayak sürüyerek çıkmadık. Hele Charlie hiç sürümedi. Bu albümdeki bütün şarkılar canlı çalmaya çok müsait. İyi bir hissiyat dolaşıyor ortalıkta.

Turneye çıkmadan önce uyguladığınız bir fitness programı var mı?

Var tabii: Provalar. Fitness'tı, programdı, rejimdi, o işleri soracağınız adam Mick. Ee, tabii, onun sahne alanı benimkinden çok daha geniş. Benim programım şu: Sabahları kalktığımda "aa, ne güzel" derim, "bakalım gün neler getirecek?"...

Bir seferinde şöyle demiştiniz: "Rolling Stones'u bırakmanın tek onurlu ve mantıklı yolu ölmektir." Sırada kim var sizce?

Nostradamus değilim ki birader. Belki de hep birlikte gideriz.

"Ass Like That" hoşuma gidiyor. Eminem zeki velet, değil mi? Daha iyi rap yapanları dinledim, ama bu oğlanın ortaya çıkardığı bütünlük harikulâde.

Charlie Watts
Normalde insanlar ölür

Nasılsınız?

Charlie Watts: İyiyim, teşekkür ederim. Ama bir yılda dört sefer hastaneye girip çıktım. Hayatımdaki ilk hastane macerası bu.

Kanser teşhisi çok ürkütücü bir şey herhalde...

İki-üç yıldır boynumda bir yumru vardı. Habis bir ur olduğu tespit edildi, alındı ve kanser teşhisi kondu. Aynısından sol bademciğimde de olduğu görüldü. Yattığım yerde şöyle düşünüyordum: "Normalde insan ölür..."

Grup sizi ziyarete geldi mi?

Allah muhafaza. Gelmelerini istemedim. Ailemin gelmesini de. Bu durumlarda en iyisi –en azından bana göre– tek başına olmak. Tamamen yalnız olmak. Tıpkı canı yanan bir köpek gibi.

Hastaneden çıkıp albümde çalmak nasıl bir duyguydu?

Çok ürkütücü. Mick ve Keith güzel takılıyorlardı. Davulu Mick kotarmıştı. Yaptıkları iş çok kıyaktı. Kendi kendime şunu sordum: "Benim katabileceğim bir şey var mı?" Çok ürkütücüydü.

"According To The Rolling Stones" adlı kitapta "her turneden sonra gruptan ayrılmaya karar verdiğiniz" söyleniyor.

Yok öyle bir şey. Biri bir şey uyduruyor, sonra o tekrarlanıp duruyor.

Bu turneden sonra guptan ayrılmayı düşünüyor musunuz?

Stones yarın bitse hiç dert etmem, başkalarıyla çalarım. Dert ettiğim tek şey şu: Stones noktayı koyduğunda, umarım bu gürültülü patırtılı olmaz. Sessiz sedasız biter.

Caz tutkunu olduğunuz biliniyor, bugünün sanatçılarından özellikle beğendiğiniz biri var mı?

Eminem. "Ass Like That" hoşuma gidiyor. Zeki velet, değil mi?.. Daha iyi rap yapanları dinledim, ama bu oğlanın ortaya çıkardığı bütünlük harikulâde.

Ron Wood
Bir sürü fallik dalga

Resim yapıyorsunuz, müzik yapıyorsunuz, çoluk-çocuk sahibisiniz. Böyle birini günde birbuçuk şişe votka içmeye sevk eden ne?

Ron Wood: Kırk yıllık alışkanlık. Hayat boyu sürmüş bir alışkanlığı değiştirmek kolay değil. Ayrıca, Stones diye bir şey var, hadisenin parti boyutundan vazgeçmek zor.

Hâlâ grubun "yeni üyesi" gibi hissediyor musunuz kendinizi? 1975'ten 1990'a kadar yevmiyeli elemandınız.

Birkaç turne öncesine kadar dediğiniz gibi hissediyordum. Aslına bakarsanız, ilk zamanlarda meseleye konsantre olamayacak kadar leylâydım. Sonra sonra kendimi zorlayarak adapte oldum. 1975'te sözleşmeyi imzalarken o zamanki menejerim Bob Ellis, "sana yardımcı olayım mı?" diye sormuştu. "Nasıl yani?" dedim. "Sözleşmeyi başaşağı tutuyorsun" dedi.

Yeni albümdeki şarkılara katkınız oldu mu?

Hiç kafa yormadım doğrusu. Şu sıralar Michael Keaton'ın yeni filmi "The Winged Boy"un soundtrack'ini yazmakla uğraşıyorum.

Keith Richards size bıçak çekmiş, öyle mi?

Ya, hey yarabbim! Son turneyi hadisesiz atlattık neyse ki. Öncekilerde, "gırtlağını keserim ama, ortalık kirlenir" derdi. Hırlaşıp dururduk hep.

"Mick Jagger'ın Ruhu" diye bir tablo yapacak olsanız, hangi renkleri kullanırdınız?

Bol bol mavi ve yaldız sarısı. Öyle bir sürü çalışmam var. Temel renk mavi ama.

Semboller ne olurdu? Sterlin işaretleri mi?

(düşünüp taşındıktan sonra) Yok! Bir sürü fallik dalga...

Keith Richards'ı nasıl resmederdiniz?

Bol bol kirli kahverengi kullanırdım, saçına da bir sürü çerçöp iliştirirdim.

Keith Richards, Mick Jagger, Charlie Watts, Ron Wood

www.dogankitap.com.tr

Her kitap bir mektuptur belki de,
sanatçının okuruna gönderdiği.
Bazen de çizgi olur güldürür kahkahalarla...

Erdil Yaşaroğlu

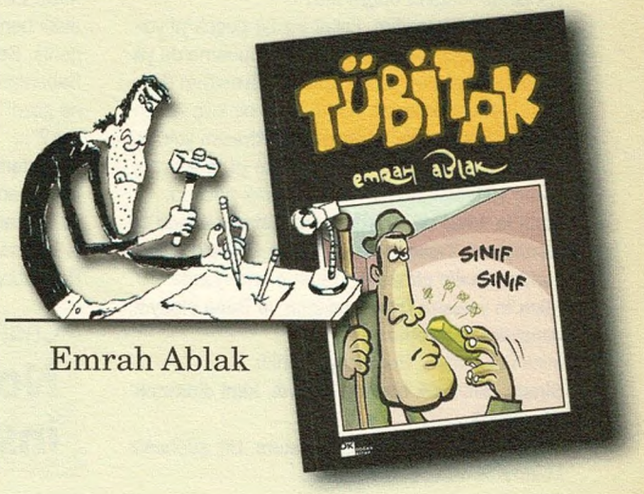

Emrah Ablak

Yiğit Özgür

Ersin Karabulut

Umut Sarıkaya

Cengiz Üstün

Kenan Yarar

DK DOĞAN KİTAP

www.dogankitap.com.tr

Mick Jagger

Çay ve sahanda yumurta

Keith Richards, bu albümü "eski günlerdeki gibi diz dize oturup yaptığınızı" söylüyor.
Mick Jagger: Öyle oldu epey. Öncekiler de öyleydi aşağı yukarı. Bu seferki biraz daha yoğundu, çünkü Charlie yoktu. Keith, albümlerin başlangıç safhasında Charlie'nin de olmasını ister hep. Birlikte kotarmak en iyisi tabii. Karavana atmaktan kaçınmanın en sağlam yolu o.
Yeni muhafazakârlar –neo-con'lar– için yaptığınız şarkı bir "déjà vu" duygusu veriyor. Kırk yıl önce de Siyah müziği yaparak ırklara bölünmüş Amerika'yı sarakaya almıştınız. Şimdi de "hıristiyan", "ikiyüzlü", "vatansever" ve "bok tulumu" kelimeleriyle kafiye yapıyosunuz...
Bugünlerde öfke eşiği geçmişe kıyasla çok daha yüksek. O şarkının sözleri rap'te söylenen şeylerin yanında solda sıfır kalır. Aslına bakarsanız, ilk zamanlarda Rolling Stones'un kendisi bizatihi politik bir şeydi, bizim öyle bir niyet ve çabamız olmadığı halde. "Neo-Con" ise benim Amerika'nın bazı kesimlerine bakışımı dile getiriyor.
"Rain Falls"da bir kadınla tanışıyorsunuz, sevişiyorsunuz. Sonra size sahanda yumurta ve çay yapıyor. Buraya kadarı güzel. Sonra yağmur yağmaya başlıyor ve televizyonda "bir sürtük hayat hikâyesini 40 sterline satıyor" deniyor. Bu şarkı bir Britanya eleştirisi mi?
Evet. Hepimiz burada yaşıyoruz, Britanya'nın harika bir yer olduğunu nereden çıkarıyoruz? Şarkıyı yazarken bir kadının benimle yaşadıklarını basına satması gibi bir tema yoktu aklımda. Daha çok, etrafımızda olup bitenlerin ucuzluğu, bayağılığı, cafcaflılığı ve zevksizliği vardı. Aklıma Jude Law gibi bir tip de geldi, yeni Hugh Grant o...
Hugh Grant'in yaşadıkları sizin de başınıza gelmiştir herhalde.
(mütereddit ve kısık bir sesle) Dürüst olmak gerekirse, pek değil.
Ama geldi...
(rahatsız bir gülümsemeyle) Kırk yılda bir-iki kez insanın başına gelmemesi pek beklenemez. Benim hayatımda sık olan bir şey değil. Yakın zamanlarda olmadı hiç.
Sevişme sonrasında sahanda yumurta ve çay mı hoşunuza gider?
Sahanda yumurta ve çay, doğru zamanda, herkesin hoşuna gider. Doğru zamandaysa çok severim. Yanlış zamanda zevk vermez. Sabahları...
Sevişme sonrasında?
Evet, ama sabah! Bakın, bu albüm hakkında ilk konuştuğum gazeteci sizsiniz. Bu söyleşilerden 15 tane yaptığımda iyice zırvalamaya başlıyorum, ne dediğimi bilemez oluyorum.
Peki, diyelim Mick Jagger'a tav olmuş bir kadınım. En çok hangi özelliğim cezbedici gelir? Yumurta yapabiliyor olmam mı, iyi eğitim almış olmam mı, "şık" ve "fit" olmam mı?
Bu çok saçma bir soru. Şıklığı bir kenara bırakalım bir kere. Yumurtayı ben de yapabilirim. Mesele beceriklilik ve "fit"likse, o bende var zaten. Gerisinin de bir mânâsı yok.
Keith Richards'la "60'ların sizin çükünüzün eseri olup olmadığını" konuştuk.
Güzel lâf. Yorum yok.
Büyük bir iddia...
Çok basit bir cevap verdim. Bu konudaki son sözüm şu: Dumura uğratan bir iltifat.
Kötü şöhret hoşunuza gidiyor muydu?
Bir tarafımın hoşuna gidiyordu, ama yaptıklarımızı yapmamızın sebebi o değildi. Saçımız herkesinkinden bir santim daha uzundu. Bir Beatles'a, bir de bize bakın. Onlardan daha efendi, daha parlak saçlı kim olabilir ki?
Kötü şöhretli rock eleştirmeni Albert Goldman'a bakılırsa, popüler kültür tarihinde eşi görülmemiş bir "sado-eşcinsel-canki-şeytanî-kinayeci-zenci-kötücül" imaja sahipsiniz...
Salla Albert, salla! Saydıklarınız içinde büyük lezzetler var.
Sado-eşcinsellikte mi mesela?
O Brian (Jones) için geçerli belki de. Ama bütün bunlar zaten Albert'in fantezileri.
Sizin Brian Jones'la...
"İş tuttuğumuz" mu söyleniyor? Çok sonradan çıkan bir rivayet. Sado-eşcinsellik, Brian için geçerli olabilir. Üzerinde Nazi üniforması, kafasında sarı bir perukla tekerlekli sandalyede oturan bir Brian Jones, "Have You Seen Your Mother, Baby"nin reklam fotoğrafı olabilir.
Anita Pallenberg sizin Brian Jones'la yatmış olabileceğinizi söylüyor...
Yerinizde olsam, o lâfa kıymet vermezdim.
"Stoned" filminde Brian Jones'la öpüştüğünüzü görürseniz, dava açar mısınız?
Kesinlikle! *(kendi kendine konuşur gibi)* Öyle bir şey yapacaklarını sanmam. Tırstılar o mevzudan. *(tekrar yüksek sesle)* O film, Brian'ın öldürüldüğü iddiasını öne süren bir kitaptan uyarlama. Cinayet iddiası olmasa, film olmaz. Ciddiye almaya değmez, para için yapılan bir film.
Fotoğrafçı David Bailey anlatıyordu, bir gün restoranda bıraktığı bahşişi araklamışsınız...
Aman yarabbi! Ne güzel hikâye. Tanıdığım en acımasız insanlardan biridir o. Üç kuruşa tamah eden bir tiptir. Şimdi kalkmış neler söylüyor...

İlk zamanlarda Stones'un kendisi bizatihi politik bir şeydi, öyle bir çabamız olmadığı halde. "Neo-Con" ise Amerika'nın bazı kesimlerine bakışımı dile getiriyor.

Yalan mı söylüyor?
Bilmem. Belki de yolsuz zamanıma denk geldi ve öyle oldu. 1963'ten bir anı kimin umurunda?
Diyelim ki 18 yaşında bir rock fanıyım, cebimde de 200 sterlin var. O parayla yeni bir gitar mı, yoksa Stones konserine iki bilet almamı mı tavsiye edersiniz?
Stones konserine bir bilet ve ucuz bir gitar almanızı tavsiye ederim. Yeni albümde çok iyi bir gitar kullanıyorum, 50 euro'ya almıştım. Gerçi sadece slide çalabiliyorum, çünkü fretboard'unda pek iş yok. Ama idare ediyor neticede.
1961'de, Keith'le tanıştığınız tren istasyonunda Dylan, Lennon ve Bono da olsaydı, grup kurmak için kimi tercih ederdiniz?
Bu zor. Peki ellerinde hangi plaklar var? Önemli olan o, değil mi? İsimlerinin, tiplerinin bir önemi yok ki. Bob Dylan hep yalnız bir kovboydu, onu geçelim. Bono benden en az on yaş küçük. Gelip muhabbet açmaya kalksaydı, kıçına tekmeyi yerdi. Geriye Keith kalıyor.
Keith Richards da aynı soruya "Mick'i seçerdim" cevabını verdi.
Bu hoş. Ee, onu uyandırmışlığım vardır biraz. Hadi noktayı koyalım. *(Provaya devam etmek üzere kalkıyor, kafeteryadan geçerken teknik ekipten biri "nasıl geçti söyleşi?" diye soruyor. "Çüküm hakkındaydı daha çok" diyor.)*

Çeviren: **Y.G.**

A
Ç
I
L
D
I
K!
www.kargashop.com

Mac mini

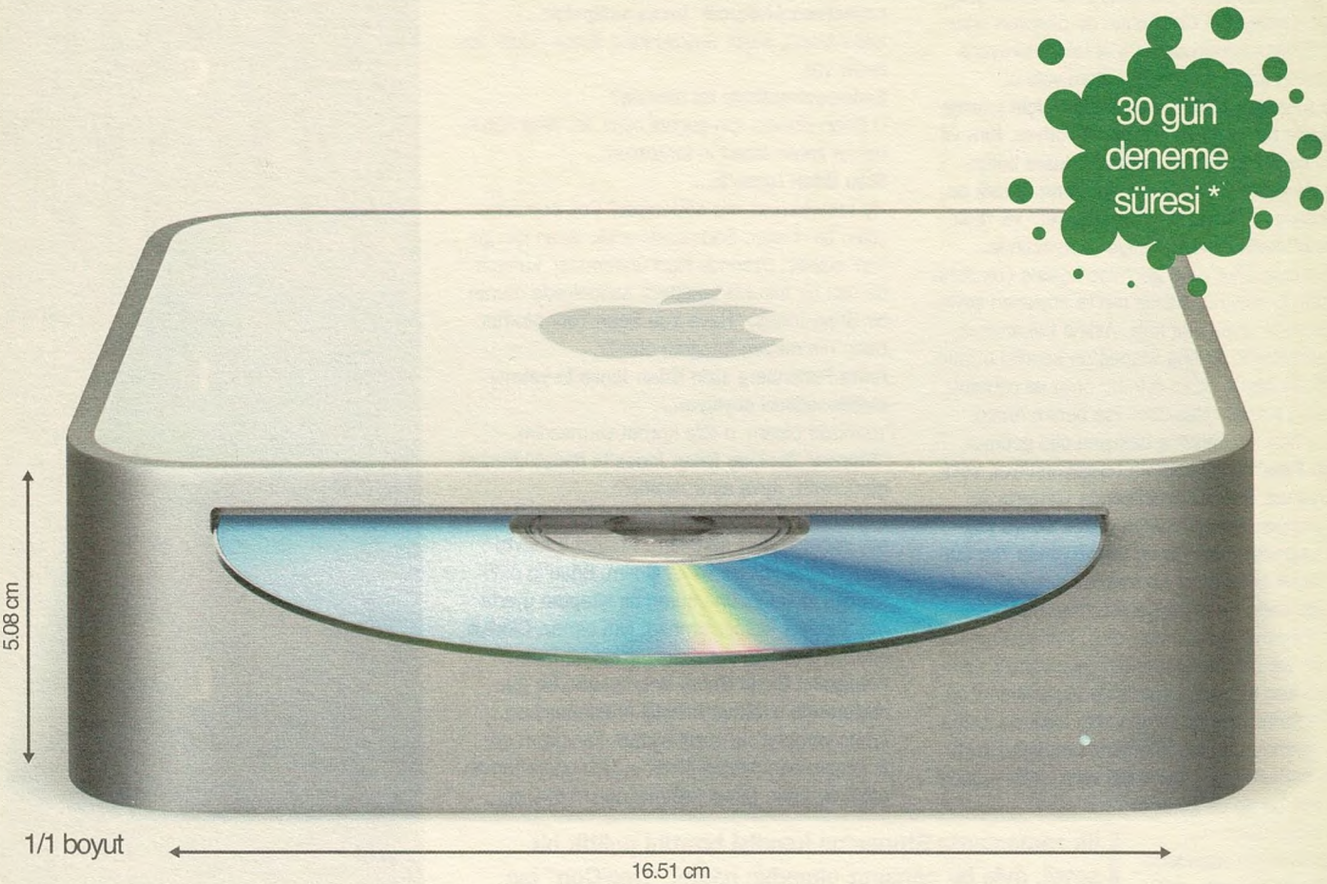

Bilgisayarda BÜYÜK devrim!

Mac mini dijital yaşamın tadını çıkarabilmeniz için ihtiyacınız olan tüm donanım ve yazılımı size tek başına sağlar!

499 Euro'dan başlayan fiyatlarla!

Power PC G4 işlemci, 512 MB bellek, 80 GB sabit disk, SuperDrive (DVD±R/CD-RW), DVI/VGA çıkış, Modem, Ethernet, Bluetooth, Kablosuz ağ, 1.3 kg*

*Konfigürasyonlar modele göre değişiklik göstermektedir.

iLife'05 paketi ve Mac OS X Tiger ile bilgisayarınızda harikalar yaratın!

* 18 Kasım tarihine kadar alınan Mac miniler için geçerlidir.
Kampanyadan yararlanmak için www.apple.com.tr/macmini adresindeki sözleşmeyi imzalayıp gerekli belgelerle Apple IMC'ye göndermeniz gerekmektedir.
Kampanyamız stoklarla sınırlıdır.

www.apple.com.tr/macmini

Tel: 0216 454 01 01 • info@apple.com.tr • www.apple.com.tr

Apple IMC

Apple ve Mac mini, AppleComputer.Inc.'nin ABD ve diğer ülkelerde kayıtlı tescilli markalarıdır.

Koç

DUMAN

"Aman Aman" şarkısındaki gibi "su gibi akıp geçmiş zaman". Bugün "Seni Kendime Sakladım"ı mırıldanan Lise 1 talebeleri, ilköğrenime "Eski Köprünün Altında" başlayan çocuklardı. Biz 38'dik, 101 olduk, altı sene önce atmışız "Ortaköy'de grunge, Seattle'da alaturka" başlığını. O günden bugüne, ne Duman'ın heyecanında zerre kadar eksiklik var, ne bizim Duman dinlerkenki kalp çarpıntımızda... Üçüncü albümde, adeta ilk iki albümü temize çekmişler, müziklerine bir netlik ayarı yapmışlar, gene en has biçimde Türkçenin rock'unu tarihe geçiriyorlar... Ari ve Kaan, bir akşamüstü tıklattı kapımızı.

KARACAOĞLAN'IN BALINI ÇALMIŞIZ

Geçen gün bizim büronun kapısını çalıp bir klip DVD'si bıraktılar, biz de ilk defa şimdi sizinle beraber seyredeceğiz...

("Ah" şarkısının çizgi film klibini seyrediyoruz...)

Kaan Tangöze: Minimal takılmışlar. Çok klas. Keşke albüm zamanı elimize geçseydi, yayınlatırdık.

Şarkı sözlerinin duygusunu da çok iyi yansıtıyor, öyle değil mi?

Kaan: Bakış açımızı yansıtmışlar, çok hoş ve sade bir şekilde. Çocukların yüzlerindeki ifadeler ne güzel. Çok güzel bir senaryo. Radiohead'in "Paranoid Android"i geldi aklıma, ama benzetmek de istemiyorum, bence çok özgün bir iş. Belki bu görüntülerin üstüne "Melek"i de oturtabiliriz, hatta "Özgürlüğün Ülkesi" bile oturur. *(gülüyor)* Daha önce de, "Lazım"ın klibi çizgi film olarak yayınlandı. O da ODTÜ'den bizim konsere gelen, Duman'ı seven çocukların dönem bitirme ödeviydi.

İki Duman hayranı, sizden habersiz, tamamen gönülden, uğraşıp didinip bir klip yapabiliyor. "Hayranlık" kavramı üzerine konuşalım mı biraz? Hepimiz bazı sanat eserlerinde kendimizi, kendi sesimizi bulabiliyoruz. Hayranlığın temelinde "kendi sesini bulmak" yatıyor galiba...

Ari Barokas: Bir duygu ortaya konmuşsa, birisi onu bir yerde dinliyor, okuyor, görüyor, kendi kafasında tartıyor. O insanın da kendi geçmişi var ve seninle arasında bir ortak nokta buluyor. Müzik ve kelimeler bir değer oluşturuyor ve arkadaş gibi görüyor artık seni.

Kaan: Aynı insanlarız sonuçta. Kesişen taraflarımız onlara karşı bir yakınlık duymamızı sağlıyor. Bir sürü rock grubu arasından hayran olduğumuz on ya da yirmi tane çıkıyor. Bazılarının anlattığı hikâyenin içinde kendini buluyorsun. Okuduğum romanlardaki karakterlerle kendimi bağdaştırdığım olmuştur. Bazen de sporda öyle oluyor. Kabiliyete, becerikliliğe olan hayranlık...

Kabiliyetin ötesinde bir şeyler de yok mu? Mesela Maradona boktan bir kişiliğe sahip olsaydı, ona bu kadar hayranlık duyar mıydık?

Kaan: Maradona orta sahadan topu alıp sekiz-on kişiyi çalımlayıp giden, golü atan adam. Tabii kişilik de önemli. Mesela kolundaki Che dövmesi... Var öyle ince işleri.

Pele belki daha büyük bir beceriye sahipti, ama Maradona'ya olan bağlılık daha güçlü ve farklı.

Ari: Pele sevgisinin de bambaşka bir boyutu varmış. Okuduğum kadarıyla, kırmızı kart gösterilip sonra soyunma odasından çağırılan tek adam. Seyirciler anormal bir tezahürat yapıyor, hakem de mecburen geri çağırıyor.

Kaan: Sen bunu nerede okudun? Doğru mu bilmiyorum valla...

Bu durumda doğru olup olmaması değil, bu efsaneyi yaratmış olması önemli. Eskiden Orhan Gencebay için "ona serbestmiş, gidip alıyormuş esrarı" derlerdi... Mesela Cruyff'un futbolundan lezzet alıyorsun, ama günde 75 sigara içtiğini okuyunca daha çok seviyorsun...

Kaan: Evet, asilik durumları... Ama bunun yüzde sekseni yaptığın iştir. O işin üstüne ekleyebileceğin konular bunlar. İşini yapan, pozunu da yapar. Ortada doğru dürüst bir iş yoksa, milyonlarca "poser" diye nitelendirebileceğimiz insan var, gülüp geçer herkes...

1974 Dünya Kupası'nda hepimiz Almanya'ya karşı Hollanda'yı tutuyorduk. Çünkü karılarıyla, sevgilileriyle kamp yapıyorlardı...

Kaan: Partici bunlar kısaca. *(gülüyor)* '70'ler, ne güzel dönemler...

Ama Alman takımında da Breitner vardı, '78'de Arjantin'deki Dünya Kupası'na "işkence yapılan stadda oynamam" deyip katılmamıştı.

Kaan: Tabii, bunu duyunca başka türlü bağlanırsın herife.

Erkin Koray sizin için "kendilerinde kendimi görüyorum" dedi...

Kaan: Evet, Burhan (Şeşen) abinin programına telefonla katıldığında söyledi. Gururlandırdı bizi. Son dönemlerde Erkin Baba'yla samimi olma fırsatı bulduk. Hep beraber Kanlıca'da yoğurt yedik, muhabbetler ettik. Eğitici, öğretici bir muhabbetti.

Kanlıca yoğurdu fikri kimden çıktı?

Kaan: Baba'dan. *(gülüyor)*

Okuduğunuz hangi kitaplarda kendi sesinizi bulduğunuzu düşünmüştünüz?

Kaan: Yirmi yaşlar civarı, Albert Camus, Sartre, Herman Hesse, Dostoyevski'nin eserleri önemliydi. "Yabancı"daki karakterin hayata bakışı, kaygısızlığı, kayıtsızlığı çok şaşırtmıştı beni. Kafka'nın "Dava" romanı da aklıma geliyor o dönemden...

Daha küçükken?

Kaan: Daha küçükken, kitap okuma yerine, top peşinde koşup haytalık yapıyorduk, gitar çalıp heavy metal dinliyorduk. Üniversite hazırlık kargaşası içerisinde edebiyata yönelecek konsantrasyonum olmadı. Okuldaki müfredatın da payı var, bize Nâzım Hikmet okutmuyorlardı ki.

Edebiyat şart değil. Çizgi romanlar mesela?

Kaan: Teksas, Tommiks, Zagor okuduk tabii. Zagor'u çok severdim.

Ari: Ben o tayfadan Teksas'ı daha

Rock müziği nasıl klasik Batı müziğine ve blues'a dayalıdır, Türkiye'de de halk müziğine ve sanat müziğine oturtman gerekiyor ki kazığı, sağlam olsun. Dil bunu gerektiriyor.

→17

çok severdim. Çünkü o üçlünün içinde bir çocuk vardı, Rodi vardı. Kendimi özdeşleştirebileceğim biriydi.

Yeni albümdeki "En Güzel Günüm Gecem", hayranlarınız için yazdığınız bir şarkı. Böyle başka bir parça var mı rock tarihinde?

Kaan: İllâ ki vardır. Müziğe ithaf edilmiş şarkı çok ama, böyle doğrudan seyirciye yazılmış şarkı var mı, hatırlamıyorum. İkinci albüm döneminde aramızda enstrümantal olarak döndürdüğümüz bir parçaydı. Evde içimden öyle geldi, bu sözleri yazdım. O insanlar bize çok ilham veriyor. Konserler bizim bütün olayımız.

Bienal'de Roll standında verdiğiniz akustik konser nasıl duygular bıraktı sizde?

Kaan: Çok eğlendik. O gün bittikten sonra, mutlaka akustik bir konser yapıp kayıtları yayınlamalıyız diye düşündük. Eskilerden değerlendirmek istediğimiz parçalar var, mesela "Yalnızlık Paylaşılmaz"ı hep akustik çalmak istemişizdir.

"Özgürlüğün Ülkesi" de akustik yorumuyla çok iyi oldu o konserde. Normalde, böyle punk bir parçayı akustik hayal edemiyor insan.

Ari: Ama olaya tersten bakarsan, bütün şarkıları evde tek başına akustik gitarla besteliyorsun.

Kaan: Hızlı bir parça. Üstüne distorsiyon gitar istiyor gibi gelse de, akustik yakışıyor. Violent Femmes'in akustik parçalarında anormal sert bir müzik dönüyor altta. Önemli olan sound değil, tavır ve çalış şekli.

"Özgürlüğün Ülkesi"nden bahsedelim. İlk kez bir albüme güncel politikayla ilgili bir şarkıyla girdiniz...

Kaan: Politik şarkı olarak bakmıyorum "Özgürlüğün Ülkesi"ne. Bir insanlık görevi gibiydi. Bir şeylerin farkındalığı...

Neden politik bir şarkı değil?

Kaan: Orada insanlar ölüyor, beni bağlayan kısmı o. Tüylerim diken diken oluyor politika deyince. Politikacılar sonucunda ortaya çıkmış bir tiksinti bu. Biz istediğimiz kadar aramızda politika konuşalım, Amerikan devleti veya TBMM'deki insanlar yapıyor her şeyi. Sivil olarak bir harekete geçememişiz. Olayların geyiğinde kalıyoruz her zaman.

Şarkıyı yaptığın ânı hatırlıyor musun?

Kaan: Evde kendi başıma gitarla hızlı melodiler yakalamaya çalışıyordum... Özellikle düşünmüyorsun. Etrafta ne dönüyorsa, o beyninin içerilerinden bir yerden çıkıyor. Nakaratıyla, "özgürlüğün ülkesi..." sözleriyle çıktı şarkı. Sonradan ilk bölümlerini yazdım... Her gün gazetede, televizyonda aynı şeyler vardı. Dolmuşum dolmuşum, burama kadar gelmiş demek ki...

Seyirciyle aranızdaki yoğun etkileşimin boyutları nerelere kadar uzanıyor?

Kaan: Çok güçlü bir bağ var. Gözlerindeki bakıştan anlıyorsun ve mahçup oluyorsun. Gözde büyütülüyoruz muhakkak. Konserlerdeki paylaşımın yanında, üç albüm var ortada. Bunlar tarihe mal olsun istiyoruz. On sene sonra da birileri ilk albümü dinleyip, gitar alıp çalmaya heveslensin istiyoruz.

Gitar çalmaya heveslendirmekten ibaret mi Duman'ın etkisi? Şarkılarınızdaki fikriyatla beslenen, şarkılarınız sayesinde dünyaya bakışı değişen, hayatı dönüşen gençler yok mudur?

Kaan: Haklısınız. Belki kendi küçüklüğümü düşünerek, hemen gitar çalmaya gidiyor aklım. Yoksa müzik çok boyutlu bir şey. Sözlerimiz de tarihe mal olsun isteriz. Lay lay lom müziği yapmıyoruz. Karakterimize bağlı olarak, bazı konulara duyarlıyız. Belki bir sonraki albümde bir sürü şarkımız sosyal içerikli olur. Belki şu ana kadar gaza tam basmadık. Pedalda daha yer var... Müzik ifade gücüyle ilgili bir şey. Ben nasıl konuşuyorsam, nasıl yaşıyorsam öyle müzik yapıyorum.

Kenan Doğulu güzel bir lâf etmiş geçenlerde: "Kenan Doğulu gibi yaşayıp Bülent Ortaçgil gibi müzik yapılamaz ki!"

Kaan: Doğru söylemiş. Biz Duman gibi yaşıyoruz. Müziğimiz bizim karakterimizi taşıyor...

Biraz yeni albümde gezinelim. "Rüyanda Görsen İnanma" uzayıp giden bir parça ve içinde adeta iki ayrı şarkı var...

Kaan: Bazı parçalarımızda öyle bir hava sezinlenir. O iki melodi birbirine yapışık çıktı. Hatta altı sene önce, Roll'da ilk röportajımızı yaparken, siz arabeskten bahsedince, "öyle arabesk parçalarımız var ki, biz bile yorumlamaya çekiniyoruz şu an" demiştim. O aslında "Rüyanda Görsen İnanma" düşünülerek söylenmiş bir lâftı. O zaman da vardı o parça. Bugüne geldiğimizde, bir rahatlamayla bu albüme koyduk. Şarkı gidiyor, gidiyor, son bir buçuk dakikada patlıyor. "Haberin Yok Ölüyorum"da da öyle bir form vardır. İstiyorsan iki parça birden çıkarabilirsin. Ama biz bir bütün olarak düşündük. Kaymak olsun diye yaptık...

Kanlıca yoğurdunun kaymağı gibi.

Kaan: Aynen. Pudra şekerini de gezdirdik üstüne. *(gülüyor)*

"Sadece Koklayacaktım"da bütünüyle halk müziğine yakınsınız.

Kaan: Evet, bir türkü gibi de düşünülebilir. Pir Sultan Abdal, Karacaoğlan etkileri muhakkak vardır bizde...

"Bakmağacaktım, koklağacaktım" demek nerden aklına geldi?

Kaan: Başından itibaren öyle çıktı o şarkı. Hangi yöre ağzı olduğunu bilmiyorum, ama kulağımızda var bu söyleyiş. Halk dili basitine, kolayına, netine gider hep.

Şu sıralar Aşık Mahzuni'ye çok takılıyoruz. Türkülerin Egesi de güzel, İç Anadolusu da, Karadenizi de... Kemençenin içinde yatan enerji rock'u alır götürür.

Ari: Özdemir Asaf'ın şiirlerinde de yok mudur, "Her gün bir gün geçmeyor" mesela...

Yine halk müziğine yakın "Aman Aman" Ari'nin bestesi. Türkülere özel bir düşkünlüğün var mı?

Ari: Türkü dinlemeyi severim, televizyonda rastladığımda geçmem. Kanal 7'de, Samanyolu TV'de daha çok rastlıyorum ve seyrediyorum. CD'lerim de var evde. Veysel'dir hepsinin babası.

Kaan: Şu sıralar Aşık Mahzuni'ye çok takılıyoruz... Türkülerin Egesi de güzel, İç Anadolusu da güzel. Maalesef pek bulaşamadığımız bir nokta var: Karadeniz. Kemençenin içinde yatan enerji rock'u alır götürür.

Ari: Ayrıca, zekâ dolu lâflar ve hep pozitif bir enerji var Karadeniz'de.

Kâzım Koyuncu'yu anmanın zamanı geldi...

Kaan: Büyük bir kayıp. Şahsen hiç tanışmadık. Ankara'ya bir konsere gittiğimizde, bir arkadaş çok ateşli şekilde dinletmişti "Viya!" albümünü. O ortamda çok sevdim, ama sonra alıp evde adamakıllı dinleyemedim.

"Aman Aman"dan bahsediyorduk.

Ari: Bana kendi kendine geldi o şarkı. Söz ve müzik beraber çıktı. Bir kuplesi daha vardı aslında: "Çok yakın birini uzak tutarken / Ne yazık kimine kucak açarken / Bilmeden birine tuzak kurarken / Su gibi akıp gider zaman..." Nakaratta da, "gençtin toydun, açtın doydun" gibi bir takım dizeler vardı...

Niye zamana taktın bu kadar?

Kaan: Valla, Ari'nin tuvaletinde bir "35 Yaş" şiir kitabı teşhis ettim...

Ari: Zamanın geçmesiyle değil de, onu durduramamakla ilgili bir problemim var.

Kaan: Aynı kapıya çıkar. *(gülüyor)*

"Seni Kendime Sakladım" bir Türk sanat müziği şarkısını hatırlattı: "Saklan güzelim kalbime saklan..."

9. Uluslararası İstanbul Bienali'nde, Tophane - Antrepo No 5'teki yerimizde, pazar akşamları haddimiz olmayarak konserler de düzenledik. Açılışı Duman yaptı, ilerleyen haftalarda sırasıyla Kesmeşeker, Sultan Tunç, Murat Meriç (plaklarıyla), Ulaş Özdemir, Baba Zula, Mehmet Güreli çalıp söyledi... İşte bir 18 Eylül hatırası: Ari, Kaan ve Batuhan akustik gitarlarına abanmışlar, son albümlerinden bir şarkı (muhtemelen "Özgürlüğün Ülkesi") seslendiriyorlar. Fonda ise "Irak: İşgalden önce ve sonra" sergisinden fotoğraflar...

Evrim Güvenç ve Fırat Yaşa'nın hazırladığı "Ah" klibinden görüntüler

Aranız nasıl sanat müziğiyle?
Ari: Türk sanat müziğinin TRT usûlü koroca komple söylenmesi etkisini kaybediyor. Hiçbir detayı yakalayamıyorsun, zadece melodiyi takip ediyorsun öyle olunca. Ama kökü çok sağlam. Tek sesli bir müzik olduğu için, çok iyi bir yorumcunun çıkıp besteyi kendi başına söylemesidir esas olan. Münir Nurettin'i dinlediğimde, çok büyük derinlik katılıyor, çünkü o müthiş melodiye kendi müthiş yorumunu getiriyor.
İsme ne diyorsunuz? "Türk" kısmı sorunlu, çünkü aslında bu coğrafyadaki farklı kültürlerin bileşimi. "Sanat" kısmıysa başlı başına sorun.
Ari: Birine sanat demişler, öbürüne halk müziği. Sanat müziğini halktan ayırmak mümkün olabilir mi? Sarayda marayda dinliyorsun diye, halkın haberi yok mu bu müzikten?.. Ayrıca, Aşık Veysel'inki sanat değil mi?
İnsanların meyhanede toplanıp söyledikleri şarkıların yüzde 90'ı Türk sanat müziği tabir edilen müziktir. Hepimiz bu şarkıların sözlerini biliriz, mırıldanırız, ama hayatımızla tam buluşmadığının da farkındayızdır. Duman'ın en önemli özelliği, bize o gelenekten beslenen bugüne dair şarkılar söylemesi galiba... Bir yandan konservatuarlar, Üsküdar Musiki Cemiyeti, TRT gibi kurumlar devam etsin, ama bugünkü hayatımızın ihtiyacını karşılayan şarkıların kavgasını sizin gibiler versin...
Kaan: Tabii ki onlar kalsın, çünkü oraya başvurmak gerekecek hep. Rock müziği nasıl klasik Batı müziğine ve blues'a dayalıdır, Türkiye'de de halk müziğine ve sanat müziğine oturtman gerekiyor ki kazığı, sağlam olsun. Çinliler de Çin-rock yapıyorsa, eminim kendi halk türkülerinin etkilerini buluruz. Bu kaçınılmaz. Dil bunu gerektiriyor zaten.
Ari: Dilin kendi melodisi, kendi ritmi var. O yüzden yabancı parçaların üzerine Türkçe sözler koyunca, çoğunlukla oturmuyor. Türkçeyle İngilizcenin vurgusu tamamen farklı yerlerde... Bizim gibi, lâflarının anlaşılması gibi bir kaygın varsa, cümlenin ve kelimelerin kendi ritmini ve melodisini ortaya çıkarmak gerekiyor...
"Rüyanda Görsen İnanma"da "rüya" değil, "rûya" diyorsun. Tıpkı "İstanbul" yerine "Istanbul" dediğin gibi. Öyle ki, "İstanbul" gibi kemik punk bir şarkı bile Türk sanat müziği duyarlığına yaklaşıyor, eski İstanbul'dan bir hava estiriyor...
Kaan: Kulağa öyle güzel geliyor. O kelimenin doğru müziğini eskiler bulmuş zaten, biz de kendi çapımızda yeniden keşfediyoruz.
Susan Sontag'ın bir lâfı var: "Geçmiş özlemini hiçbir araç müzik kadar güçlü biçimde uyandıramaz."
Kaan: Koku da fena değildir. Müzik de koku gibi bir şey. Bir yerde, bir anda bir koku alırsın, seni on yıl öncesinin ortamına atıverir bir anda... Ada'ya hiç gittiniz mi? Ayak bastığınız anda alırsınız kokuyu. Benim çocukluğum Büyükada'da geçti. Aslında Ari'lerle ailece tanışıyorduk, ama sonra, 17 yaşlarında arkadaş olduk.
Tam o yıllarda ne dinlerdiniz? O günlerden bugüne bir özet geçelim.
Kaan: Metallica, Guns'N Roses, belki biraz Police, ama glam etkilerindeydik daha çok. Hendrix'lere, Led Zeppelin'lere derinlemesine dalış daha gerçekleşmemişti. Bilkent'te Turizm-Otelcilik'i kazandım. Ankara'da iki buçuk yıl takılıp okudum, haftasonları İstanbul'a gidip bir yerlerde çalıyordum. Tam '90-'92 arası Ankara'daydım.
Ne geliyor aklına o yılların Ankara'sından?
Kaan: Ankara çok hoşuma gitti: Graffiti, A Bar, Dorian Gray gibi rock barlar İstanbul'dakinden daha hoştu. Farabi'de köfte yerdik. Ankara'da rock müziğini daha bir sahiplenme vardı. İstanbul'da çok daha dağınıktı her şey: Bir tarafta Akmar var, öbür tarafta Teşvikiye camiinin önünde kasetçiler... Ankara'da, Tunalı'da Süleyman'ın dükkânından (Shades) kaset çektirirdim, tişörtler alırdım... Guns'N Roses, Metallica, The Cult, kimsenin bilmediği Dogs d'Amour gibi gruplar; seri tişörtlerim vardı... Nirvana dinlemem de o döneme rastlıyor. "Smells Like Teen Spirit"in klibini televizyonda görünce hemen aldım. İlk dinleyişlerimde hep bir şeylere benzetmeye çalıştığımı hatırlıyorum. "Polly"yi pürüzsüz bir sesle söylerken Sting'e mesela... Halbuki çok değişik bir enerjiydi. Gitarı kullanışları, yorumu farklıydı. En çok Nirvana'yı Ankara'da dinledim, otobüsle gidip gelirken, walkman'de döndüre döndüre bu hale geldik...
"Kendi sesini bulmak" gibi bir şey hissettin mi Nirvana'da?
Kaan: Kesinlikle öyle oldu, çünkü zaten glam'i hayat tarzı olarak hiçbir zaman benimseyememiştik. Müzik olarak hoşumuza gidiyordu. Makyajlar yapalım, süslenelim demedik hiç. Müziği müzik için yapanlara daha hayranlık duyuyorduk. İşte Nirvana, müziği müzik için yapan, gösterişten arınmış bir ekipti. Aynı felsefeyle Pearl Jam patladı sonra...
Günün birinde turizmle uğraşacağını düşünüyor muydun?
Kaan: Bilkent'te de akustik gitarlarla insanları etrafımıza toplayıp şarkı söylüyorduk. Üstelik, kendi bestelerimizi. Kendimi turizmci olarak gözümde hiç canlandırmadım. Sıfır. Hayatım müzikti. O ara Mad Madame'ı kurduk. Sonra da Amerika'ya, Seattle'a gittim...

Glam'i hayat tarzı olarak benimseyememiştik. Müziği müzik için yapanlara hayranlık duyuyorduk. İşte Nirvana, müziği müzik için yapan, gösterişten arınmış bir ekipti.

Mad Madame ismi nasıl çıkmıştı?
Kaan: Amerika'ya da birlikte gittiğim Yakup (Trana) Şişli Terakki'de sıra arkadaşımdı, Ari'nin de kuzenidir. Şimdi kendisi de bir albüm ("Şunu Bunu") yaptı zaten. Birlikte bir grup kuralım dedik. Bir İngilizce hocamız vardı, uçuk kaçık, belki 60 yaşlarında, kırmızı saçlı bir kadın. Ona bir gönderme yapmak istedik.
Seattle, Jimi Hendrix'in ve Kurt Cobain'in memleketi. En çok neyini özledin Seattle'ın?
Kaan: En çok doğasını, göllerini, dağlarını, oksijenini özledim... Yakup anlatıyor, benim zamanımdan bir sürü bar kapanmış, yeni yerler açılmış... Okuduğuma göre, Hendrix'in yaşadığı evi belediye yıkıp yol geçirmek istiyormuş. Herkes karşı çıkınca, bir kulp uydurmuşlar, evi oradan

"Hayatım sona ermişti; hayatım henüz başlıyordu."

ANI

Talihli Kız

ALICE SEBOLD

çev. BERİL EYÜBOĞLU

"*Tecavüze uğradığım dehlizde (...) bir kız öldürülmüş, cesedi parçalara ayrılmış. Bana bu hikâyeyi polisler anlattı. Karşılaştırılacak olursa, benim talihli olduğumu söylediler.*"

Alice Sebold, üniversiteye başladığı yıl, okulun yakınlarındaki parkta tecavüze uğrar. Kendisine manalı bakışlar yönelten, onu kafalarındaki tecavüz kurbanı rolüne oturtmaya çalışan insanlarla yüzleşmesi bir yana, öğretmenleriyle, en yakın arkadaşlarıyla ve ailesiyle de yeni bir ilişki kurmak zorunda kalacaktır.

"'*Tecavüz anıları*' *okumak tercihleriniz arasında yer almıyor olabilir; ilk beş sayfayı okuduktan sonra Alice Sebold'un kitabına kendinizi kaptıracaksınız.*"

Sally Eckhoff (salon.com)

292 s.

İnönü Cad. Emektar Sok. No: 24/B Beyoğlu-Gümüşsuyu / İST. **Tel:** (0212) 252 42 80 **Faks:** (0212) 293 15 44 **Web:** www.kanatkitap.com

KANAT

olduğu gibi alıp, mezarının yakınlarına taşıyıp müze gibi açacaklarmış...

Üçüncü albüme hazırlanırken hangi duygular içindeydiniz?

Kaan: Üçüncü albüme de, ikinci albüme girer gibi girdik. Güzel besteler yapalım, bir araya toplayalım ve sahnede keyif alabileceğimiz şekilde harmanlayalım dedik.

"İkinci albüm sendromu" da mı yaşamamıştınız?

Kaan: Her zaman rahattık aslında. Hiç piyasayı düşünüp bir endişeye düşmedik.

Tıkanmaktan, yaratıcılık blokajından korktuğunuz olmadı mı hiç?

Kaan: Albümdekiler, birkaç ayda çıkmış değil. Melodik bazda, altı-yedi tanesi kafada hep olan parçaların geliştirilmiş halleri. Bir melodi uzun süre kafada kaldığı zaman zaten güzel bir şey olduğunu anlıyorsun. Ben hiçbir zaman kaydetmem. Unutursam, zaten unutulmaya değermiş derim. Kafada daha birkaç albümlük parça var. Belki günün birinde gitarı elime alıp ne yapacağım diye kara kara düşünmeye başlayabilirim. Ama o günler daha gelmedi.

"Seni Kendime Sakladım" kimliğin iyice oturduğu bir albüm olmuş. Bir taraftan da, üçlemenin sonu, bir dönemin kapanış albümü gibi... Bir tazelenme ihtiyacı hissediyor musunuz?

Kaan: Sözler gelişebilir. Açıkçası ben kendimi yeterli bulmuyorum. Derin bir okyanus bu. Neler neler okuduk, neler neler gördük. Bizim yazdıklarımız solda sıfır kalır. Kendiminkileri değil, daha değerlileri düşünüyorum. Her zaman kat edecek mesafe olduğunun farkındayım.

Son albümün son şarkısının sözleri, bugüne kadar yazdığınız pek çok şarkının güzel bir özeti gibi. Bu dert bundan daha güçlü anlatılamaz dedirtiyor... "Aranızdan çıkmadı bir adam / Yolunuza ermedi hiç kafam / Kaçamadım o da benim hatam / Geçmiş olsun şimdi her şey yalan..."

Kaan: Evet, kaçamamak: Farkında bile olmadan pislenmek.

Ari: Sen bulunman gereken yeri biliyorsun, ama oradan kaçıp olmak istediğin yere gidemediğin için kendini suçluyorsun.

Kaan: Neden kaçamadığımızı detaylı bir şekilde açıklayabiliriz bir dahaki seferinde... Bu genel anlatımlardan özel anlatımlara geçiş olabilir belki. Kaba ve geniş anlatımlar vardı ilk üç albümde. Bob Dylan'ınki gibi, "he went there and then he said" falan gibi şekli de var şarkı yazımının. Neden olmasın?.. Ama dinleyici açısından, müzikal formda bir değişiklik yaparsak, daha çok farkına varılır. Akustik olmak da bir farklılıktır, bir darbuka da bir farklılıktır. Değişiklikler arıyoruz biz de. Ama bir bakıyoruz Rolling Stones'un son albümüne, dönüp dolaşıp aynı eski olaylarına girmişler ve çok lezzetli olmuş. Single'ı dinledim, çok beğendim, şimdi burdan çıkışta albümü satın almayı düşünüyorum.

"Seni Kendime Sakladım"a güzel bir klip çekmişsiniz...

Kaan: Yine bir performans klibi oldu. Yönetmen İngilizdi (Ralph Parsons). Bush grubunun basçısının abisiymiş. Clash hastası bir adamdı, bize Clash resimleri getirdi, "böyle bir şeyler yapalım" dedi. Şarkıyı gözüm kapalı söylediğim için şikayet edenler oldu, ama ben öyle hissettim parçayı... Bir de, şarkının "Köprüaltı"ya benzediğini söylüyor herkes. Yapım aşamasında farkında değildik, doğaldır, benzeyebilir.

"Özgürlüğün Ülkesi" de bir şarkıyı akla getiriyor.

Kaan: Bilmem... Pearl Jam'in o tarz gaz parçaları vardır, "Spin The Black Circle"a mı benziyor?

"Walk Like An Egyptian"ın girişini hatırlar mısın?

Kaan: *(düşünüyor ve mırıldanmaya başlıyor)* Sahiden, olabilir, demek ki bir şekilde bilinçaltımıza giriyor. "Kafadan attım, salladım, türkülerden de çaldım"a geliyor iş. Farkında olmadan araklayabiliyoruz. Her şey etkileşim...

"En Güzel Günüm Gecem"in ilk dizeleri, "kafadan attım salladım, türkülerden de çaldım..."

Kaan: Her şeyi kafadan atmıyor muyuz sonuçta? Oradaki "çalmak", türkülerden hem etkilenmek, hem de müzik olarak icra etmek anlamında. Karacaoğlan okuyup "Sadece Koklayacaktım"ı yazdığında, onların balını çalmış oluyorsun zaten.

İkinci klibi hangi parçaya çekecekseniz, belli mi?

Kaan: Biz karışmıyoruz, bizim için hepsi bir. Prodüktörümüz "Aman Aman" diyor. Belki "Aman Aman"da, performansın ötesinde, değişik bir şey yaparız. Bir çilingir sofrası, rakılar, hep beraber güzel bir masa yapsak!..

Yarın küçük bir Türkiye turnesine çıkıyorsunuz. Nasıl geçiyor turne yolculukları?

Kaan: Dört saat karavanla gideceğiz Eskişehir'e... Arabada Play Station'da futbol oynarız, iki maç atıp sıkılınca, gitarlarla improvize dalga geçeriz. Alen (Konakoğlu) laptop'unu çıkarır, kolonlarını takar, müzik çalar... Otele gideriz, el-yüz yıkarız. Soundcheck'lerde çok eğleniriz, jam session şeklinde geçer. Otel odalarında muhabbettir bizim asıl turne olayımız.

Ari: Kütahya'ya gideceğiz sonra. Şehirlerde çok kısa kalıyoruz. Birkaç gün orda kalıp yaşamadan ne halkını tanırsın, ne de yemeklerini...

Foto: Şahan Nuhoğlu

Kütahya'da, Seyfi'de kuşbaşılı pide yemeyecek misiniz yani?

Ari: Gittiğimiz yerlerin nimetlerinden yararlandığımız pek söylenemez.

Elvis Costello bile Asmalımescit'te balığını yedi de gitti...

Kaan: Valla yapamıyoruz, bazen otel odasında bir oturuyoruz, bir daha kalkamıyoruz, room servis takılıyoruz. *(gülüyor)*

Bu yıl konserlere gidebildiniz mi? Costello ve Cure harikaydı...

Ari: Gidemedik. Cure güzelmiş de, biraz ruhsuz çaldıklarını söyledi bir arkadaşım.

Üç saat çaldılar. Nasıl ruhsuzmuş?

Ari: Bir keresinde biz de Vox'ta kaptırdık gittik. Önder (Bilge) yanımıza geldi, "manyak mısınız, 4 saat 15 dakikadır sahnedesiniz" dedi. *(gülüyor)*

Fatih Akın'ın "İstanbul Hatırası" filmine katıldınız. İzlenimleriniz neler?

Kaan: Çok beğendim. Sinemada gitmiştim, geçen gün bir daha yakaladım televizyonda. Fatih'in müthiş bir sinema dili var. O film gerçek bir arşivdir günümüz adına.

Fatih Akın'ın müthiş bir sinema dili var. "İstanbul Hatırası" gerçek bir arşiv. MTV Unplugged'ı otuz kere sollamış bir yorumdu "Hatasız Kul Olmaz".

Ari: "İstanbul'u kötü göstermiş" diyenler oldu, "daha gösterişli olabilirdi" dediler. Halbuki ben asıl o ortamı sevdim. Bize gerçek hayattan müthiş renkler gösterdi.

Kaan: Orhan Baba'dan açarsak kapıyı, MTV Unplugged'ı otuz kere sollamış bir yorumdu "Hatasız Kul Olmaz". Teknede Baba Zula'nın Kanadalı kızla (Brenna MacCrimmon) söylediği parça mükemmel. Siya Siyabend'in sokaktaki yorumunu, doğallığını çok beğendim. Var oğlu var... Kürt kızın, Aynur'un sesi müthişti... Selim Sesler ve arkadaşları, Replikas, Ceza, Sezen Aksu, herkes çok iyiydi... Fatih'in zevkine diyecek yok. Filmde olmaktan gurur duyduk. Duman'ın biraz Batı yönünü gördük, ama olsun.

Fransız Les Inrockuptibles dergisinin eleştirmeni filmi beğenmiş, ama sizin için "ikinci sınıf Dead Kennedys kopyası" diye yazmış.

Kaan: Filmin konsepti İstanbul olunca, Fatih bizim şarkımız olarak "İstanbul"u seçmiş. İçinde o parça yer etmiş, hatta "Duvara Karşı"da da kullanmak istemiş. Fransızlara göre "Dead Kennedys kopyası", ama Fatih'te bambaşka yeri olan bir parça. Film, Doğu yönünü diğer parçalarla veriyor zaten. Belki bir balans kurmak açısından "böyle özenti tipler de var" *(gülüyor)* demek istedi Fatih. Bizi bozmadı. Fransa'daki derginin bize ne dediği çok önemli değil. Daha onlara bir şey göstermedik. Bizi Türkiye'de bilen biliyor.

Ari: Fatih bize sorsaydı, belki başka bir parça seçebilirdik.

Kaan: Buzdağı gibi bir ucumuz gözüküyor o parçada. Altının olması önemli. Biz biliyorsak, o yeter.

Ari: Önemli olan film. Golü başkaları atsın, biz takım oyunu oynuyoruz. *(gülüyor)*

Türk sanat müziğindeki İstanbul'u anlatan şarkılardan bir kitap yapan tanburi Sadun Aksüt'e sizin "İstanbul"un sözlerini okumuştuk. Kızdı ve "böyle lâf olur mu, bunları lâf diye alır mıyım ben" dedi...

Kaan: Çok güzel söylemiş. O da biraz Fransız kalmış anlaşılan. *(gülüyor)* İnce ruhlu bir abi olduğu belli. Eski insan, şimdi yeniyetme zıpır çocuklara pabuç mu bırakacak, iki tokat atıyor işte... Biz de o yaşa gelsek, belki nalet birer tip oluruz. "Köprüaltı"nı dinlese hoşuna giderdi bence... Onun bakış açısından görebiliyorum olayı. Hiç negatif bir duygu hissetmiyorum. O kadar görmüş geçirmiş adamın hakkıdır fırça atmak.

Ari: İlk albümün çıkmasına yakın, ilk heves eve götürüp bizimkilere dinletmiştim. Babam Kaan'ın sesini dinledi, dinledi, inanamadı, yüzünü ekşitti ve "bu kaseti basacaklar mı hakikaten?" dedi. *(gülüyor)*

Kaan: Halbuki 84 yaşındaki anneannem "valla, ben senden başkasını dinleyemiyorum artık" diyor. *(gülüyor)*

Söyleşi: ***Yücel Göktürk - Derya Bengi***

ÖNDER BİLGE

On adet enstrümantal parça. Hepsinin müzik ve düzenleme hanesinde Önder Bilge imzası var. Müzisyen dostlarını (Erdinç Şenyaylar'dan Volkan Öktem'e, Göksun Çavdar'dan İsmail Soyberk'e) yanına toplayıp tek tek stüdyoya sokmuş, tam tabiriyle "yılların birikimi"ni tertemiz seslere dönüştürmüş. Senelerdir "Duman'ın menejeri" olarak tanıdığımız Önder'in müzik macerasına kulak kesildik bu kez.

ROMANTİK MATEMATİK

Albümünde işinin erbabı pek çok müzisyenin emeği var. Bu albüm büyük bir prodüksiyon mu, yoksa dostane bir takılmaca mı?

Önder Bilge: Dostane olmak zorunda. Normalde bu tarz işler çok büyük bütçelere çıkar, bende o paralar yoktu tabii. Ama yıllardır idealimdi bu: Canlı kaydetmek, kafamdaki müzisyenlerle çalışarak bir albüm çıkarmak. Birbirimizi tanıdığımız, arkadaş olduğumuz için herkes kendi işi gibi geldi, keyifle çaldı. Bestelere kendilerinden çok şey kattılar. 14-15 farklı müzisyen çalıştı bu albümde. Her şey akustik kaydedildi, stüdyo saatleri uzadı, miksaj üzerine uzun çalışıldı...

İlk ne zaman böyle bir albüm çıkarmayı hayal ettin?

Gençken, bir dönem Bakırköy'de Sahil müzikholünde çalıyordum. Artık sıkıldığım bir anda, kendi kendime ben burda ne yapıyorum diye düşünmeye başladım. Bir gün arkadaşlarıma "ben gidiyorum" dedim. Başka beklentilerim vardı, bir albümde ismim yazmalıydı, bir bestede adım geçmeli ya da ne bileyim, kendi albümüm olmalıydı. Arkadaşlarım, "bırak bu işleri, hayal dünyasında geziyorsun" dediler. O zamandan beri vardı albüm hayalim... Daha sonra profesyonel oldum; besteler, yarışmalar, reklam müzikleri derken kendim için bir şey yapamadım. Meşhur olmak gibi bir beklentim hiç olmadı, zaten bu meşhur olunacak bir iş değil, ama manevî bir keyif. Bu keyfi yaşamayı artık hak ediyorum.

Geç kaldığını mı düşünüyorsun?

Geç kalmışlık hissi var tabii. Daha önce olmalıydı. Belki şimdi ikinci, üçüncü albümü yapıyor olurdum...

Hikâyeni baştan alalım. Nerede büyüdün, müziğe nasıl heves ettin?

Çocukluğum Caddebostan'da geçti, sonra Suadiye, Göztepe... 45'liklerimiz varmış, daha okumam yazmam yokken, yüzlerce plak içerisinden "şunu bul" dediklerinde hemen bulur, doğru yüzünü takar, çalarmışım... Blood, Sweat & Tears'lar da vardı, Alpay, Nilüfer gibi yerli şarkıcılar da, Türk sanat müziği, halk müziği de... Hepsini keyifle dinlerdim. Hep konservatuarda okumak istedim ama, ailemin gönlü olsun diye normal bir liseyi bitirdim. Harçlıklarımı biriktirip gitar almıştım, özellikle bas gitar çalmak istiyordum. Küçükten beri davul, bas, basic sesler, onun groove'u ilgimi çekiyordu. '80'li yıllar funk ağırlıklı bir dönemdi, içime işlemiş...

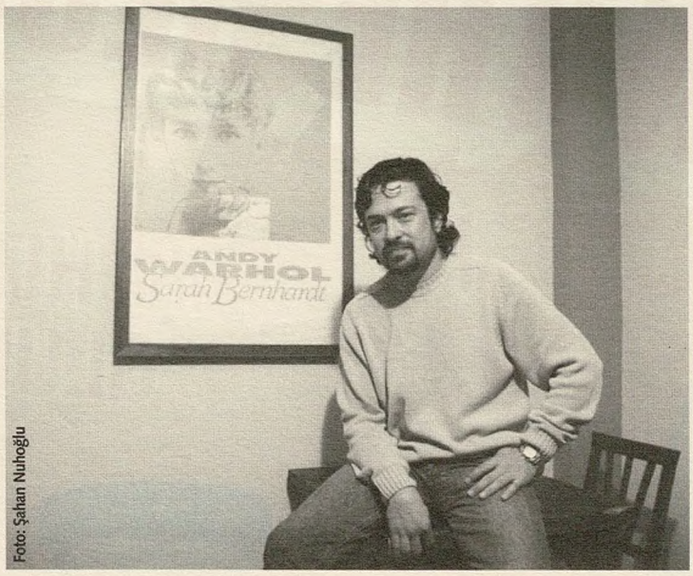

Foto: Şahan Nuhoğlu

Neler dinlerdin?

Daha ziyade Chicago dinlerdim.

'80'ler Chicago'nun en berbat dönemleri...

Ama ben öncesini dinlerdim. "1"den "20"ye kadar arşivim var, "17"den sonrasını bile aldım. *(gülüyor)* Blood Sweat & Tears, Earth Wind & Fire, bazı rock grupları, Yes, AC/DC, Little River Band'leri dinlerdim. Mesela AC/DC'den sonrasına, heavy metal furyasına hiç takılamadım. George Benson, Crusaders, Joe Sample gibi caza yakın, pop-caz örneklerini çok dinledim. Herbie Hancock, Pat Metheny... Müzisyenliğini konuşturabilen insanları sevdim. Çünkü sadece dinleyici olarak değil, müzisyen olmaya çalışan biri gibi dinliyordum onları...

İlerleyen yıllarda şarkılar da yazdın. Tam "müzisyen"likle "şarkıyazarlığı"nın kesişim noktasındaki bir gruptan, Steely Dan'den bahsedelim. Sever miydin onları?

Steely Dan'e bayılırdım. Ufkumu açan gruplardan biridir... Daha geçen ay Batuhan'da (Mutlugil) hiç dinlememiş olduğum eski bir albümlerini buldum, hemen çarptım... '80'li yıllarda bir kaset doldurmak, para ayırıp bir LP almak bizim için bir seremoniydi. Şimdi müzik market bu kadar genişlemiş olmasına rağmen o heyecan kalmadı kimsede. Büyü çoktan bozuldu... İyi müzik yapan, çok daha butik müzik yapan insanlar kalabalık içerisinde boğuluyor... O dönemlerde Yavuz Aydar'ın "Stüdyo FM" programını mutlaka dinlerdik. Bazı plakçıların müdavimiydik: Şaşkınbakkal'da Metronom, Çiftehavuzlar'da Stüdyo Yusuf... İnsanlar "Self Control"ler, "Big In Japan"ler dinlerken, biz başka yerdeydik. Gerçi o popüler parçalar da şimdi güzel geliyor bana. Bir melodi vardı, bakkal melodilerdi, ama naifti, sevimliydi... Michael Jackson'ın Quincy Jones'la yaptığı albümleri çok severdim. Pino d'Angio'nun disko bir albümü vardı, ona bayılırdım, o bas ve davul groove'unu bugün bile yapabilecek az adam vardır. Hâlâ o tip parçaların remiksleri yapılıyor, Kylie Minogue gibileri onlardan yararlanıyorlar...

"Project" genel olarak world music. Bir taraftan pop-caz, funk, ama Akdeniz kokuyor. Her şeyden önce akustikten yanayım. İnsanın verdiği lezzeti hangi sample verebilir?

Gitarı kendi kendine mi öğrendin?

Temel armoni, temel solfej, ritm gibi bilgileri konservatuar mezunu bir akrabamdan aldım gitarda. Sonra uzun bir dönem Selmi Andak'a gittim geldim. Selmi Hoca Fransız kültürüyle yetiştiği için, armoniyle birlikte, daha orkestral, daha kompozisyona yönelik akademik çalışmalara ucundan kıyısından bulaştım. Kendi eserlerini de dinletirdi, çömez olmamıza rağmen "nasıl buldun" diye sorma nezaketini gösteren bir adamdı.

Mesela "İşte Ben O Şarkıyı Henüz Yazmadım" harika bir şarkıdır...

Evet, Neco söylerdi, çok güzel bir şarkıydı...

Konservatuara ne zaman girdin?

Liseden sonra, babam müzikten başka bir şey yapamayacağımı kabullenince, konservatuar maceram başladı. Kompozisyon bölümünü bitirdim. Ben müziğin daha çok matematiğindeydim. Bir bas gitar nasıl çalınmalı, bir obuanın range'i nedir, çello hangi seslere kadar çıkabilir?.. Benim duygularıma bu bilgilerin ne kadar katkısı olabilir? Duygumu ifade edebilmemin yolu matematikten geçiyordu...

Selmi Andak'ın adını andık. "O olmasaydı ben de olmazdım" dediğin başka hocaların var mı?

Bora Ayanoğlu var. Anne tarafından akrabamdır. Benim annem de Ayanoğlu. Ama akrabalığımızı bilişimiz çok daha sonra oldu. Bora Abi malûm, çok iyi şarkılar ve sözler yazar. O dönem film ve dizi müzikleri, müzikaller yazıyordu, o konular üzerinde çok faydası oldu bana. Türkiye'de cingıl, dizi müziği, jenerik müziği yapan birkaç insandan biriyim. Bora Abi öğretmiştir bunları bana: Bu konu müzikle nasıl işlenir, bu sahnede neden böyle bir armoni koyduk, bu melodiyi hüzünlü bir yerde nasıl kullanırım, bu melodiyi nasıl şekillendirebilirim?.. Pek çok püf noktası öğrendim ondan... Sonra Yusuf Bütünley, Buğra Uğur... Bilgilerimi sınarken, pratik yaparken çok katkıları oldu bu insanların...

Onların arasında, yetenekli genç muamelesi mi görüyordun?

Tabii, çömez muamelesi görüyordum. Abi-kardeş ilişkisi durumu vardı. Ama sonradan Selmi Hoca'nın bestelerinin aranjmanlarını yapmaya başladığım dönemler geldi. Benim için "küçük Norayr Demirci" derdi, "bu çocuğa dikkat edin!" Bir dönem Müjdat Gezen Sanat Merkezi'nde Selmi Hoca'nın yerine vekalet ettim, derslere girdim...

Gitardan klavyeli çalgılara nasıl geçtin?

Kompozisyon okurken, piyano temel sazdır. Zaten öğrenmen gerekiyor.

Amerika'da da eğitimini sürdürdün. Ne faydası oldu sana?

22→

NEW DRINKS ON THE BLOCK
#1 HIT "GLUP BY GLUP"
Made from the best stuff on Earth.
Snapple
FLAVOURED FRUIT DRINK
MADE FROM THE BEST STUFF ON EARTH!™
MANGO
HEAVENLY LEMONADE
FRUIT PUNCH BUNCH
KUDDLING KIWI STRAWBERRY
At Snapple, we bring fruits together.
At Snapple, we're modest.
At Snapple, we stick together.
bildiğin gibi değil Snapple

Amerika bana profesyonelliği öğretti. Washington DC'de master yapar gibi bir müzik akademisine gittim... Amerika'ya gittiğimde, kalabildiğim kadar kalmaktı niyetim. Ama bir buçuk sene sonra geri döndüm.

Orada ne yapmak istiyordun? Bir grupa katılıp konserler vermek mi mesela?

Vitrin cazip gelmiyor. Beni hep işin mutfak kısmı tatmin eder. Kendi stüdyomu açıp David Foster gibi olmak isterdim mesela. Şarkıcılara besteler vermek veya aranjmanlar yapmak isterdim...

Onu burada da yaptın.

1992'de Altın Güvercin'i kazanan şarkı benim bestemdi: Asya'nın yorumladığı "Haykır Sevda Dağlarına"... Alpay'ın '93 albümünde okuduğu "Yağmur Olsam" şarkısının sözü ve müziği benim. Bora Abi "Aklım Sende" albümünde "Dön Bana" şarkımı okumuştu mesela...

Yıllardır NR1 şirketindesin, Duman'ın da menejerisin. Onlarla olmak sana ne kattı?

O iş bana müzik sektörünün çok farklı bir yerini öğretti. Duman'da işin müzikal kısmına hiçbir zaman karışmadım... Ama bir müzisyen olduğum için de bana bir saygı duyduklarını görüyorum, fikrimi sorduklarında söylüyorum. Yaptıkları işleri her zaman sevdim. Ortak bir enerjileri var. Tam bir grup onlar. Çok ozansal bir tavır var Kaan'da... Müzisyen-menejer olmamın Duman için avantajı şu: Soundcheck'ler çabuk bitiyor. *(gülüyor)*

Müzisyenliğini sürdürebileceğin bir alan olsaydı, menejerlik işine bulaşır mıydın?

Bulaşmazdım tabii. Müzisyensen, üretici ve verimli olup para kazanabilmen için kafanın rahat olması gerekiyor. Gene de kendimi şanslı addediyorum. Konservatuarı bitirmiş, ama bankada memur olan arkadaşlarım da var. Öyle olmak istemezdim.

En doğru isim "Project" geldi. Bu bir projeydi, benim projemdi, adı da "proje" olsun dedim. "Dünyanın öbür ucundaki fener" demenin bir anlamı yok.

Menejerliğin yoğun temposu yüzünden müzikal üretimin azaldı mı?

Evet, ama son dönemlerde çok cingıl yaptım.

Cingıl yapmak müzikal bir tatmin verir mi müzisyene?

Hiç yoktan iyidir.

Bazen çok güzel bir şey yazdığını farkedip "bunu albümüme alayım, onlara vermeyeyim" dediğin, kendi şarkını kıskandığın oluyor mu?

Zaman zaman oluyor valla. "Ulan taş gibi şarkıymış, bunu ben niye kendime saklamıyorum" dediğim oldu. Bir keresinde Bora Abi'yle bir film müziği yapmıştık, tekrar dinledikten sonra, ben niye bunu veriyorum diye pişman olmuştum... Ama tabii "çok kötü oldu, ben bunu hiç yapmamışım farzedeyim" dediğim işler de olmuştur...

"Project" albümünde sadece klavyeli çalgılar çalıyorsun, ama klavyeli çalgılar albümü değil, bu enstrümanların hiç ön planda değil...

Çünkü benim için kompozisyon kısmı önemli. Ben klavye çalıyorum ve bu benim albümüm diye, solo piyanonun hiç yakışmayacağı bir parçayı ziyan etmeye hakkım yok. Daha balad parçalarda piyano dengede görünüyor, ama daha hızlı, daha Latin, daha funk şarkılarda piyanonun ve klavyelilerin önde olmasına gerek yok. Bu bir paylaşım. Öbür türlüsü egoistçe olur.

Bu albüm nerelerde dolaşıyor? Fusion mı diyelim, pop-caz mı?

Genel adıyla world müzik. İsim koyamıyorum, valla ben de bilmiyorum. Bir taraftan pop-caz, funk, ama Akdeniz kokuyor; bir tarafta Mark Kihn gibi kütür kütür bir parça var, ama bir tane de balad var... Bazı parçalarda gitarların üstünde bağlama var, "Oye Como Va" gibi giren birinci parçada klarnet var mesela... Batı müziği eğitimi almama rağmen buranın müziğini hiç küçümsemedim. Özellikle halk müziğini hep sevdim... Her şeyden önce ben hep akustikten yanayım. Hiçbir zaman sentetik ses, stok ses, bilgisayar, sample ses sevmedim. Ama günün bir gerçeği. İnsanın enstrümana verdiği lezzeti hangi sample verebilir?

Bu parçaların bestelenme aşaması da uzun bir sürece mi yayıldı, yoksa hepsi yeni mi?

Çok uzun bir süreç bu. En eski bestem "Alone"dur, "What's The Use Of Cryin"dir, 1995-96 besteleri... Parçaların kimisini doğrudan beste olarak yapmışımdır, kimisine söz yazdığım halde içime sinmediği için enstrümantal bırakmışımdır, kimisini film için düşünmüşümdür, kimisi öylece takılırken çıkmıştır... Önce düzenlemeleri yaptım, sonra çalınma aşamalarına sıra geldi. Hep kafamda insanlar vardı, "davulu Volkan (Öktem) çalmalı", "bası İsmail (Soyberk) Abi çok iyi çalar"... O yüzden uzun sürdü, üç-dört seneye yayıldı kayıtlar.

Niye albümün adı yok? Sadece "Önder Bilge Project"?

Koyacak isim bulamadım. En doğru isim "Project" geldi. Bu bir projeydi, benim projemdi, adı da "proje" olsun dedim. "Dünyanın öbür ucundaki fener" demenin bir anlamı yok.

Söyleşi: ***Derya Bengi***

Okunacak öyle çok şey var ki...

EVEREST

Bir rastlantı önemsiz olabilir ama rastlantılar arttıkça kuruntu kaçınılmaz olur.

İnsanın içini kemiren o amansız kuruntu... Kendi ölümünü kurgulayan biri öngördüğü gibi öldüyse bu rastlantıdır. Peki, ölümünü kurgulayan herkes aynı şekilde ölüyorsa bu nedir? Böyle bir kitap edebiyatı mı içerir kehaneti mi?

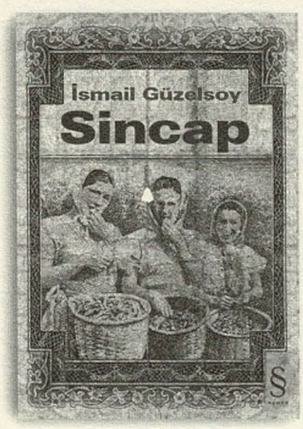

Sincap "kara coşku" türünde bir kaçış masalı...

Yüzyıllarca susturulan aydını simgeleyen İskender Sof, birlikte yolculuk ettiği kalpazan ve onları kovalayan gizli polis üçgeninde gelişen bir macera romanı ***Sincap***. Artık sorgulanamaz diye kabul ettiğimiz, vatan sevgisi, ihanet, cinayet gibi kavramları da bir kez daha sorgulayan bir metin.

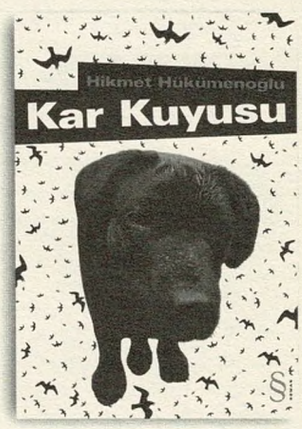

Kar Kuyusu'nda tıpkı şehrin tüm pisliklerini örten karın kendisi gibi...

Altta kalmış, saklanmış, gözlerden ırak tutulmuş, kirlenmiş olanların çığlıklarını bastıran, dingin bir anlatım. Ama bu sessizlik, sizi belki hiç bilmek istemeyeceğiniz gerçeklerle baş başa bırakacak: En acımasız cinayetler evlerin içinde işlenir!

...ve hepsi de Everest'te

EVEREST YAYINLARI Ticarethane Sk, No: 53 34410 Cağaloğlu/İSTANBUL Tel: 0(212) 513 34 20-21 Faks: 0(212) 512 33 76 E-posta: everest@alfakitap.com **www.everestyayinlari.com**

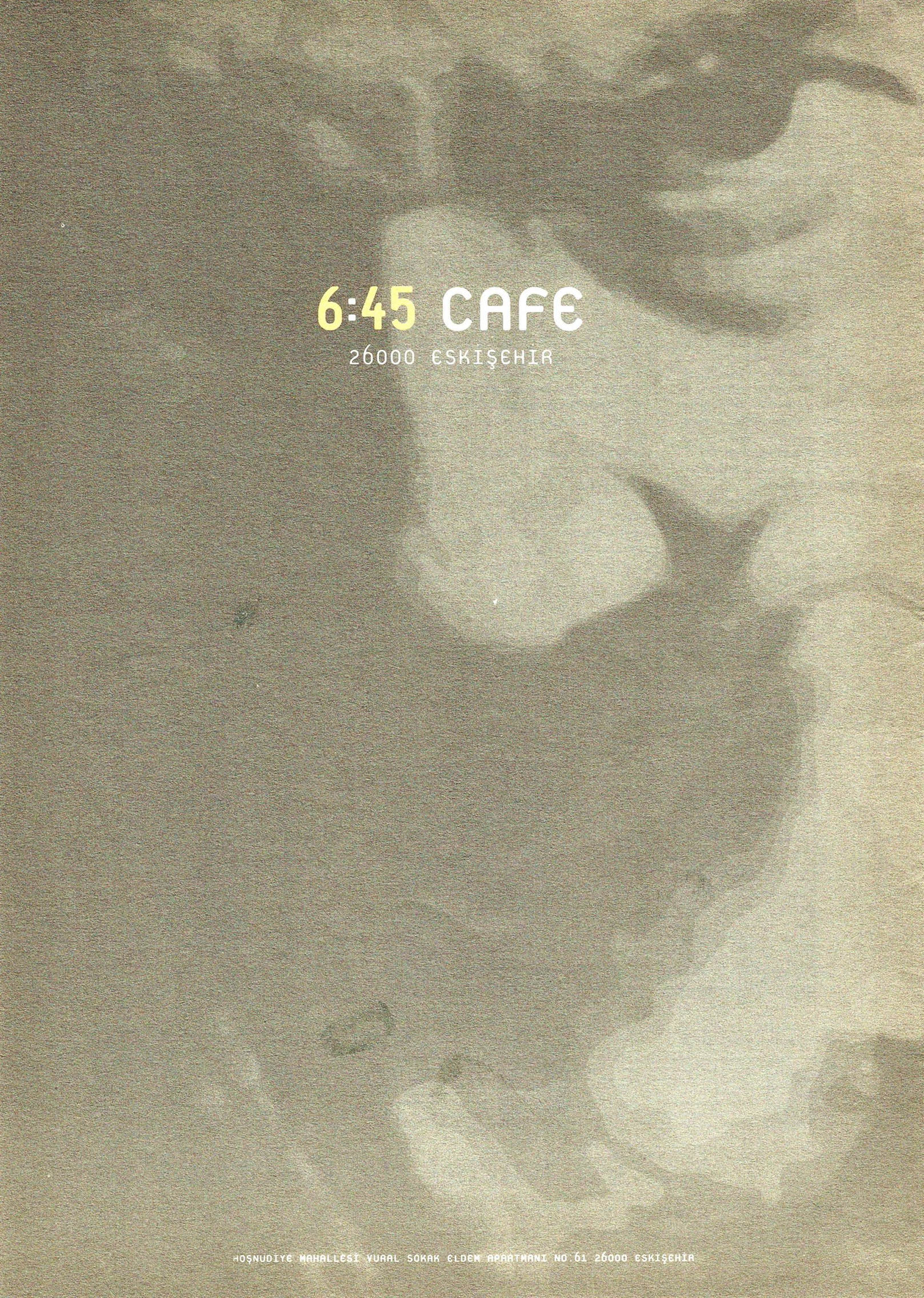
6:45 CAFE
26000 ESKIŞEHIR
HOŞNUDIYE MAHALLESI YUNAL SOKAK ELDEN APARTMANI NO:61 26000 ESKIŞEHIR

halkla ilişkiler

Hazırlayan ve sunan: Ayşegül Oğuz

bienal özel

ANTREPO NO 5'TE BABA ZULA KONSERİ

Diana Mısır, 21, öğrenci

Bienal nasıl gidiyor?
Yabancı sanatçıların İstanbul'u algılayış tarzı ve nüansları yakalıyor olmaları beni etkiledi. Mesela Eric Göngrich'in Gültepe-Levent ikilemini görmesi ve eserine yansıtması çok iyi.

Hangi semtte yaşıyorsun?
Moda'da.
Yolun hiç Gültepe'ye düştü mü?
Hayır.
Baba Zula'nın İstanbul'un müziğini yaptığı söylenebilir mi?
Evet, Baba Zula'nın müziği İstanbul'un belli bir parçası.
Başka neler dinlersin?
Caz vokallerini, Fransız şansonlarını...
Yerli müzikle aran nasıl?
Türkçe popla aram yok. İtiraf etmek gerekirse, bir ara bazı hitleri dinlerdim.
Sezen Aksu falan mı?
Sezen Aksu'yu sevmem, ama Kayahan'a, Nilüfer'e takılmışlığım var.

Barış Polat, 25, işsiz

Bienale Baba Zula için mi geldin?
Evet.
Başka neler dinlersin?
Sıradan şeyler, biraz ondan, biraz bundan. Hendrix'i mi sayayım, Nice Cave'i mi, Bob Dylan'ı mı, Rolling Stones'u mu sayayım?
Stones'un son albümünü dinledin mi?
Hayır, dinlemedim. Eskiler daha iyi.
Yerli müzikle aran nasıl?
İyi. Replikas, Baba Zula tarzı müzikleri dinliyorum.
Dans eder misin?

Dans ederim. Ortama göre.
Baba Zula sahneye dansöz çıkartıyor... Sen de Baba Zula'yla sahnede dans etmeyi düşünür müsün?
Ben mi? Etmem herhalde.
Sahneye bir erkek dansöz, zenne çıkarsalar mesela...
Ben kaldırırım da, Türk toplumu ne yapar, onu bilemem.
Sen izleyici olarak hoşlanır mısın?
Tabii ki bir bayan olması daha iyi.

Şayan Dirik, 30, tiyatrocu
Özge Anıl, 21, tiyatrocu

Konseri nasıl buldunuz?
Özge: Güzeldi, ses düzenini daha iyi

bekliyordum.
Bienali gezdiniz mi?
Şayan: Hayır.
Konserde dansöz izlemekten hoşlanıyor musunuz?
Şayan: Pek değil. Türkiye'de bunun çok suyu çıkarıldı. Herhalde çocukken düğünlerde falan izlemişimdir dansözleri en son.
Özge: Küçükken Sibel Can idolümdü, taklidini yapardım.
İstanbul deyince sizin aklınıza hangi müzik geliyor?
Şayan: Türk sanat müziği... Mesela halk müziğini falan yadırgarım.
Özge: Ben tek bir müzik tarzı söyleyemem, karışık çünkü. Arabesk de olabilir, caz da olabilir.

Yağmur Urguçbay, 23, dansöz

Dansöz olmaya nasıl karar verdin?
Aile mesleğimiz. Annem, teyzelerim dansözlük yapıyordu.
İlk dans figürlerini kimden öğrendin?
Kendi özümde dansözlük var.
Kıyafetlerini nereden alıyorsun?
Kapalıçarşı'dan alıyorum. En aşağısı 400 milyondan başlıyor.
Baba Zula'yla ilk sahneye çıktığında ne düşündün?
İlk dinlediğimde bu müzikle dans edemeyeceğimi düşündüm, ama sonra onlara kanım çok ısındı, şimdi sahneden inmek istemiyorum.
Neler dinliyorsun?

Pop... Seda Sayan'ı çok seviyorum.
Seda Sayan'ın programına çıkmayı ister misin?
İsterim. Şu an canlı yayınlara katılmıyorum, dizi çekimlerim var.
Hangi dizilerde çalışıyorsun?
Melekler Adası, Cennet Mahallesi, Aşk Oyunu.

DENİZ PALAS'TA "DÜNYA DİNLEMİYOR"

Özge Ulaşkeleş, 24, mimar

İstanbul Bienali'ni nasıl buldunuz?
Bu yıl bienal bana oldukça politik geldi, ama dünyanın genel durumuna bakınca, sanatçıların varolan duruma ilgisiz kalmamaları tabii ki çok normal.
Phil Collins'in işi The Smiths şarkılarını söyleyen insanların videosundan oluşuyor. Bu fikir nasıl?

İlginç. Karaoke çok seviyorum ve hatta İstanbul'da çok az mekân olmasından da şikayetçiyim.
Neler dinlersiniz?
Alternatif rock grupları. Sokakta müzik dinlerken bile mırıldandığım, eşlik ettiğim oluyor.
Sahneye çıkma fikri nasıl geliyor?
Sahneye çıkamam, utanırım, korkarım.
"Çekingen, tatminsiz, güzel" olarak tanımlıyor kareokeyi Phil Collins. Bu üçünden hangisi size uyar mesela?
Çekingenle güzel arasında gidip gelirim.

Esin Ali Kocaoğlu, 24, öğrenci

Bienalde hangi sanatçıların işlerine takıldın?
Erik Göngrich'in işi çok iyi; İstanbul'u iyi yakaladığını düşünüyorum.
Phil Collins de "dünya dinlemiyor" diyor...
Haklı. Karaoke gibi eğlenceli bir sunum yaparken, aslında son derece sosyal bir vurgu yapıyor.
Sen karaoke yapar mısınl?
Hiç yapmadım, çekinirim, ama gidip yapmak istiyorum. Eğlenceli gözüküyor.
Neden çekinirsin?
Yabancı insanlar olur.
Hangi durumlarda şarkı söylersin?
Evde yalnızken ya da neşeliyken.
En çok kimi seversin?
Sertab Erener. Hem sesini seviyorum, hem de kadın olarak beğeniyorum.
Sence İstanbul'un bir müziği var mıdır?
İstiklal Caddesi'nde çalan müzikler.

Gizem Akkaya, 23, öğrenci

Deniz Palas'taki işlerden biri, Phil Collins'in The Smiths şarkılarından oluşan karaoke-video çalışması...
Karaokeden hoşlanmıyorum. Ankara'da yaşıyorum, orada bir tane kareoke barı var, o bardan da hoşlanmıyorum.
Ankaralısın. Bienalin teması İstanbul.
Acayip bir şehir, inanılmaz bir kaos. Bir anda iğrenç detaylarla görüyorsun. Çöplerden bir enstalasyon yapmışlar mesela. İstanbul biraz da çöp demek. Tekin bir yer değil İstanbul.
Neler dinlersin peki?
Blues dinliyorum, biraz da caz. Bu sıralar biraz elektronik müzik... Hiçbir zaman özellikle oturup müzik dinlemem. Geriden duyarım hep.
Hiç dinlemediğin bir şey var mı?
Arabeskin acındıran halini sevmiyorum. Phil Collins burada "dünyanın tüm kaybedenleri için" demiş. Bu insanı irkiltiyor. Arabeskte de kaybetmeyi kabullenen insanların hali var.

Tuğba Atış, 29, sergi görevlisi

Bienal nasıl gidiyor?
Phil Collins'in katında çalışıyorum, çok zevkli... Karaoke işi olan "dünya dinlemiyor" çok güzel bir proje.
Bu videoda şarkı söyleyenlerin duygusu ne sence?
Çekingenlik var belki, ama genel olarak rahat insanlar. Karaokede 17 şarkı var, bir aydır gösteriyoruz, her şeyi ezberledim. Hepsi çok eğlenceli insanlar ve bazıları mizansen yapmışlar. Bu çalışmaya 200 kişi katılmış ve sonunda da 17 kişi kalmış.
Nasıl buldun The Smiths şarkılarını?
Grubu bilmiyordum, burada tanıdım.
Sen karaoke yapar mısın?
Sevdiğim bir şarkıcıya yaparım.
Senin en favori isimlerin kimlerdir?
Joan Baez, Sezen Aksu, Brenna MacCrimmon...

MICKEY 3D

Indochine'in yeniden doğuş şarkısı "J'ai demandé à la lune"de onun imzası vardı, Jane Birkin'in düet albümü de onun yazdığı "Je m'appelle Jane"le açılıyordu: "Söyle Birkin, 1969'dan beri üstünden çıkarmadığın bu kot da neyin nesi?.." Mickaël Furnon'dan bahsediyoruz, Mickey 3D üçlüsünün esas adamından. Chanson ve rock'u hamur gibi yoğuraraktan birbirinden oyuncaklı şarkılar söyleyen grup, yeni Fransız müziğinin gözdelerinden. Mickey'i gökte ararken denizde bulduk. Açık Radyo adına Les Francofolies festivalini izleyen Donat Bayer, fırsat bu fırsat, Mickey 3D elemanlarıyla bir tekne gezintisine çıktı.

şeytanın kırmızısı

15 Temmuz akşamı Fransız rock'unun son yıllardaki en önemli gruplarından Mickey 3D, Fransa'nın batısındaki La Rochelle'in tarihi dev surları arasında, ünlü Les Francofolies festivali kapsamında bir konser verdi. Günler ve geceler boyunca sahnelerinde Juliette Gréco'dan Bernard Lavilliers'ye, Louis Bertignac'tan Mano Solo'ya, Vincent Delerm'den Camille'ye Fransız şarkısının eski, yeni sayısız ismini ağırlayan La Rochelle, o akşam, söylendiğine göre, Arno ve Mickey 3D sayesinde yirmi küsur yıllık tarihinin en elektrikli, en coşkulu, en zıvanadan çıkmış saatlerini yaşadı. Işıklar altında grup üyeleri sakin adımlarla sahnedeki yerlerini aldığında konserin rengi belli olmuştu: Şeytanın ülkesinden çalınmış, anarşinin rengi "kırmızı". Bunun nedeni, grup üyelerinin sahneye kırmızı t-shirt'lerle çıkması değildi yalnızca. Gitarlardan yükselen daha ilk akorlar, Mickaël Furnon'un ağzından dökülen daha ilk şarkı sözleriydi. Konserden aşağı yukarı altı-yedi saat önce La Rochelle'in mavi sularının ortasında, bir teknede Furnon'a "Başından beri angaje bir grupsunuz, bugün aynı zamanda Fransa'nın en popüler gruplarından birisiniz. İkisini beraber yürütmek güç olmuyor mu" diye sorduğumda "Angaje bir grup değiliz. Bizler sadece normal insanlarız. Bu dünyada yaşayan, gören, duyan normal insanlarız. Doğal olarak, yaşadığımız, gördüğümüz şeylerin etkisiyle müzik yapıyoruz. Susmanın, tepkisiz kalmanın anormal olduğunu düşünüyorum. Gerisini susanlar, görmeyenler, duymayanlar düşünsün" dedirten enerji şimdi daha somut, dokunulabilir bir hal almıştı.

Öğlen saat iki sularında, kavurucu bir sıcak altında grup üyeleri Mickaël Furnon, Gregory Romestein ve (Asian Dub Foundation tişörtlü) Najah El Mahmoud'la buluşup La Rochelle'in eski iskelesinden denize açıldık. Aşağı yukarı yirmi dakika dalgalar arasında yol aldıktan sonra söyleşi başladı. "Popüler müzikte Paris'in egemenliğinden bahsedebilir miyiz?" Furnon'un cevabı gayet kesindi: "Hayır, elbette bahsedemeyiz. Fransa'nın çeşitli kasabalarından, banliyölerinden çıkmış sayısız grup var. Bizleri müzik yapmaya iten de o atmosferdi. Anlatması pek mümkün değil. Ama bir çıkış yolu arıyorsunuz ve sonunda buluyorsunuz. Paris, bir anlamda ipleri elinde tutma lüksüne sahip. Bunu görmezden gelemeyiz. Ancak bu daha çok pop müzikte geçerli. Ayrıca Paris dışında yapılan iyi şeylerin gün ışığına çıkmasını engelleyecek, adaletsiz bir hakimiyet değil söz konusu olan. Bence rock ve alternatif müzikten bahsedeceksek, hakimiyet neredeyse tamamen Paris'in dışındaki küçük kasabalarda." Gerek Furnon, gerek Najah, gerekse Gregory elde ettikleri onca popülariteye rağmen hâlâ pazarın o bildik çarkının olabildiğince uzağında duruyordu. "İlk dönemlerde albümlerinizi evde kaydediyordunuz, bugün durum nedir" diye sorduğumda aldığım cevapla bu saptamanın sonuna kadar doğru olduğunu anladım. "Değişen hiçbir şey yok. Bugün hâlâ albümleri evde kaydediyoruz. Neden büyük stüdyolara kapanalım ki? Anlaşma imzaladığımız şirket bir ara bu konuda hayli üstümüze geldi, fakat evde daha rahat çalışıyoruz. Zaten mühim olan da kendinizi nerede rahat hissettiğiniz, hatta daha da ileri gideyim, kendinizi nereye ait hissettiğiniz. Böyle geldi, böyle gider gibime geliyor. Ancak çok da kesin konuşmamak lazım."

"Angaje bir grup değiliz. Sadece yaşayan, gören, duyan, normal insanlarız. Susmanın, tepkisiz kalmanın anormal bir durum olduğunu düşünüyorum."

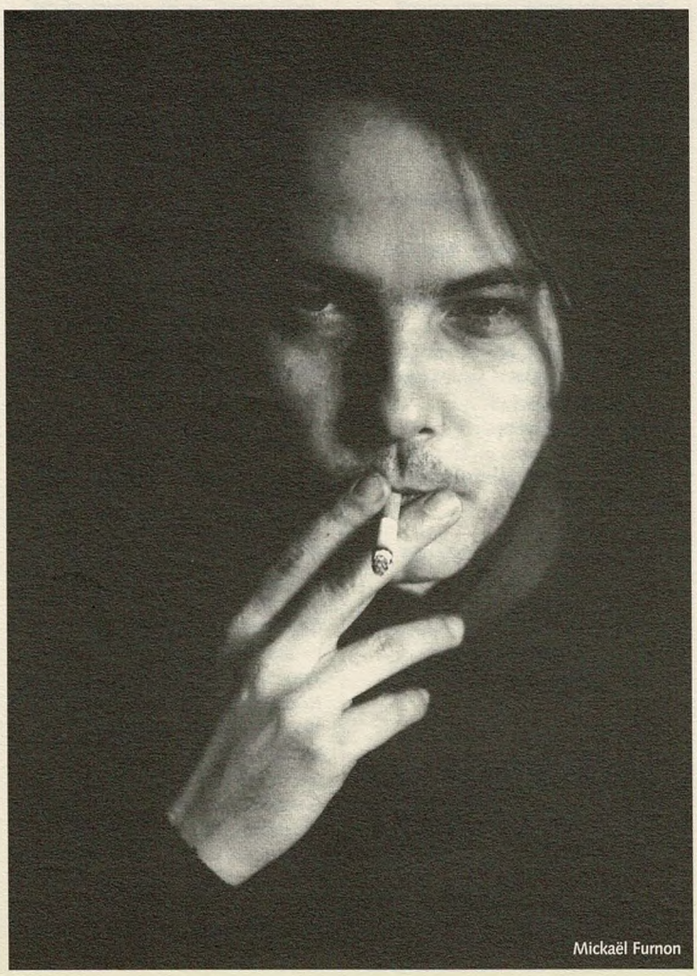
Mickaël Furnon

Garip bir biçimde, sahnedeki Mickey 3D'yle La Rochelle sokaklarında sallana sallana gezen, kafelerde Fransız chanson'u üstüne konuştuğumuz Mickey 3D arasında hiçbir fark yoktu. Chanson'un bugününden bahsederken "arada çok iyi işler olsa da kötü işler çoğunlukta, müzik sanayii değersizi yüceltiyor, elimizden geldiğince o sistemin dışında durmaya çalışıyoruz" diyen grup üyeleri, binlerce kişinin karşısına, bu söylediklerini doğrularcasına, sahneye son günlerin en popüler rock grubu değil de, bir arkadaş toplantısında şarkı söyleyen birkaç kişi gibi çıkmıştı. Ancak gitarlardan yükselen ilk akorlar itibariyle neyle karşı karşıya olduğumuzu gayet net bir biçimde anladık: Üç akor ve Fransızca sözlerin olağanüstü uyumu... Konser son albüm "Matador"dan şarkılarla başladı: "Rodéo", "La Mort du Peuple", "Réveille-Toi", "Matador", "Compte Pas Sur Moi", "Les Lumieres Dans la Plaine"... Albüm henüz çıkmasına rağmen grubun seyirciyle beraber hep bir ağızdan söylediği şarkılar... Başlangıçta Mickey'nin sesi biraz çekingendi, ancak söylemeye, konuşmaya başladıkça açıldıkça açıldı. Şarkılardan birine girmeden önce Mickey gitgide artan bir nabızla konuşmaya başladı: "Her akşam saat sekizde Fransa korku doluyor, Fransız polisi sesleniyor size, hadi bize güvenin diyor..." Kalabalıktan derin bir uğultu yükseldi. "Sudan'ın Fransız televizyonunda konuşulmasını, görünmesini gerektiren bir durum yok, çünkü Fransa'da olağanüstü ayakkabılar üreten Marcel var ve bu her şeyden daha önemli!.." Mickey'i konuşurken duymak, en az şarkı söylerken duymak kadar etkiliyordu dinleyiciyi. Kalabalık içinde uzanmış, herkesin üstünde elden ele dolaşan tipler şamataya son verdi. Herkes pür dikkat Mickey'i dinliyor, her cümlesinin ardından kalabalıktan tezahüratlar yükseliyordu. "Matador"un şarkıları sıralandıktan sonra sırayla eski albümlerin eski sükseleri geldi. "Le Grand Jacques", "La France a Peur", "Johnny Repp", "Tu Dis Mais

Mickey 3D: Najah El Mahmoud, Mickaël Furnon ve Gregory Romestein

Ne Sais Pas", "Qui", "La", "Amen", "Respire", "Demain Finira Bien?", "Plus Rien", Indochine'in yorumladığı "J'ai Demandé a la Lune"... Kimi zaman rap, kimi zaman punk, kimi zaman reggae'nin hakimiyetini hissettirdiği, ama kanının son damlasına kadar rock bir Fransız chanson'uydu La Rochelle'in tarihî surlarının arasında yankılanan. Zamanında Léo Ferré'nin de onurlandırdığı o sahnede, o gece Ferré'nin ruhu bir görünüp bir kayboluyordu.

Öğlen dalgaların etkisiyle bir sağa bir sola yatan teknede Mickey'e zamanla Fransız chanson'unun şair şarkıcılarına daha yakın bir tavır sergilemeye başladığını, bu değişimin nasıl gerçekleştiğini sorduğumda, Charles Trenet'ye ("J'ai demandé a la lune" Trenet etkisinde yazılmıştı), Georges Brassens'e, Jacques Brel'e, Léo Ferré'ye sonsuz bir hayranlık beslediğini öğrendim. Uzun yıllar daha çok The Cure gibi Anglo-Sakson grupları dinlediğini, Fransız chanson'unu tanımadığını, daha sonra Dominique A. ve Louis Attaque gibi isimlerin uyarıları doğrultusunda chanson'la ilgilenmeye başladığını ve gerçek anlamda büyülendiğini söyledi. Kendi ifadesiyle, chanson'da daha keşfedilecek binlerce şey vardı. Haklıydı da. Söyleşi son derece yumuşak ve keyifli bir tonda ilerlerken, konu Noir Désir'in rock anlayışının üstlerindeki etkisine gelince, Mickey, gergin bir şekilde, bundan yıllar önce bu soru sorulsa en azından üstüne düşünebileceğini, ancak bugün tamamen kendilerine ait bir sound'ları olduğunu, hiçbir gruptan etkilenmelerinin söz konusu olmadığını belirtti. Ama Noir Désir'e ciddi bir hayranlık besliyordu ve Bertrand Cantat / Marie Trintignant çiftinin trajedisi karşısında duyduğu acıyı kelimelerle ifade edemeyeceğini söylüyordu. Konu tatlıya bağlansın, keyifler yerine gelsin diye lâf Jane Birkin'e, Mickey'nin onunla yaptığı düete geldi. Nasıl olmuştu da, öyle bir şarkıyı sunarken çekinmemişti? Jane'i kızdırmaktan hiç mi korkmamıştı? Mickey'nin cevabı gayet açıktı: "Jane Birkin, hayat boyu hayran olduğum ve ölene kadar da hayran olacağım bir kişi. Bana son albümünde düet yapmak üzere bir şarkı yazmamı istediğinde ne kadar mutlu olduğumu kelimelerle ifade edemeyeceğim. O şarkıyı yazdığımda Jane ya çok sinirlenecek ya da çok gülecek dedim kendi kendime. Şarkıyı duyduğunda gülmeye başladı. İşte bu denli harika bir kadın sözünü ettiğimiz. Beraber harika vakit geçiriyoruz. Ayrıca, lâf aramızda, şarkının da çok iyi olduğunu düşünüyorum..."

Son damlasına kadar rock bir Fransız chanson'uydu La Rochelle'in tarihî surlarında yankılanan. O gece Ferré'nin ruhu bir görünüp bir kayboluyordu.

Konuşmadan öğrendiğim tek tatsız şey, Mickey 3D'yi ne Türkiye ne de Fransa dışında başka bir ülkede kolay kolay izleme şansımızın olmadığıydı. Mickey de tıpkı Brigitte Fontaine gibi uçağa binemiyordu... Mickey 3D konseri, Francofolies'nin en etkileyici konserlerinden biriydi. Bir de arkalarından Arno'nun sahne alması, izleyiciler için unutulmaz bir konser deneyimi oldu. Bu kadar güzel tesadüf olur mu dedik kendi kendimize, meğer tesadüf değilmiş, Mickey 3D Arno'yla aynı gece, aynı sahnede yer alma şartı koşmuş festivale katılmak için. Gerçek rock'çuların star kaprisi de bu kadar güzel olur ancak.

Donat Bayer

THOMAS RICHARDS

GROTOWSKI İLE FİZİKSEL EYLEMLER ÜZERİNE ÇALIŞMAK

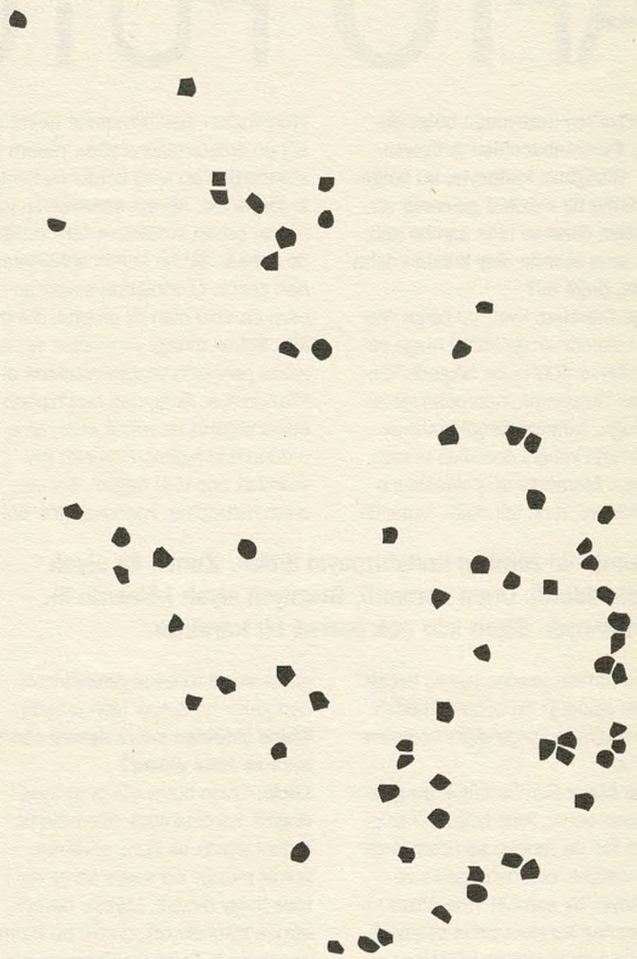

Norgunk Yayıncılık
AG 116 Selçuklar Sokak 35 Akatlar / İstanbul
T. 0212 351 48 38 / F. 0212 351 83 24
www.norgunk.com / info@norgunk.com

Üçüncü Rock'n Coke'tan geriye ne kaldı?.. Listeyi uzatmadan ilk ikisini söyleyelim: İlk gün, kemiksiz üç saat süren muhteşem The Cure maratonu ve ertesi gün Brezilyalı ahbap çavuşların gümbürtüsü. Naçao Zumbi konseri, Hezarfen havaalanında olup bitenlere gerçek bir "festival" kimliği kazandıran, şaşırtıcı ve zenginleştirici bir tecrübe olarak yaşayacak yıllar boyu hafızamızda. Asma davulların hayat verdiği bir rap, distorsiyonlu gitardan fışkıran modern halk türküleri... Buyrun, Zumbi Ulusu'nun vatandaşlarıyla sahne arkasına sızarak yaptığımız kapsamlı soruşturmanın tutanaklarına...

NAÇAO ZUMBİ

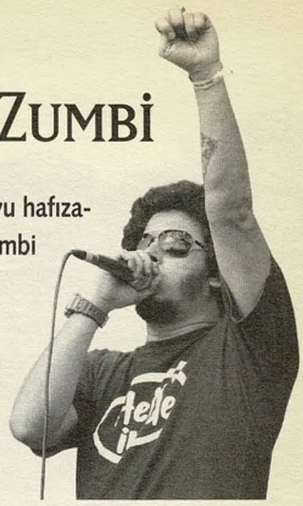

AFRO FÜTÜRİZM

Brezilya'nın kuzeydoğu bölgesinden, Pernambuco'dan geliyorsunuz. Bildiğimiz kadarıyla, bu bölgenin farklı bir müzikal geleneği var. Brezilya denince akla samba geliyor, ama aslında olay bundan daha geniş, değil mi?

Jorge Dupeixe: Evet, bu bölge Afrikalı kölelerin ilk getirildiği bölge ve neredeyse 400 yıl bu bölgede kalıyorlar. Dolayısıyla, sonradan güneye doğru ilerleyen birçok müzikal geleneğin kökeni öncelikle burada atılıyor. Maracatu bu geleneklerin en bilineni, ama tek değil. Temelde Afrika ritmleri üzerine kurulu birçok müzik geleneği bu bölgeden başlıyor ve zaman içinde diğer bölgelere yayılıyor.

Lúcio Maia: Samba bütün bu geleneklerin anası. Ama bugünkü anlamıyla Rio de Janeiro sambası değil bahsettiğim, çok daha geniş ve kapsayıcı bir samba! Yine Afrika ritmi üzerine kurulu samba geleneği zamanla farklı dallara bölünüyor ve farklı adlar alıyor. Bugünkü samba, bahsettiğim sambanın sadece bir kolu.

Aynı zamanda Arap etkileri de var bu müzikal gelenekte, değil mi?

Lúcio: Evet. Sonuçta Afrika'nın bir parçası da Arap kültürünü yaşamıyor mu? Afrika'nın dört yanından gelme köleler kendi bölgelerinin ve kültürlerinin müziğini de beraberinde getirdi ve diğer müzik türlerinin içine kattı.

Naçao Zumbi'nin iki ayrı tarihi var sayılır. Birincisi, ilk kuruluşunuzda vokalistiniz olan Chico Science'lı dönem. O dönemde şarkı yazarı kimliği, grubun lideri Chico'nun üzerinde. İkinci albümünüzün hemen ardından Chico bir trafik kazasında öldü ve siz dağılmayı değil, yola devam etmeyi seçtiniz. O ilk kurulduğunuz, Chico'lu dönemden bahseder misiniz biraz?

Jorge: Bizim büyüdüğümüz kent Recife. Bizim gençliğimizde Recife, Washington'daki bilmemne enstitüsünün araştırmasına göre, yaşam standartları en kötü dördüncü kenti dünyadaki. Altyapı sorunlarının yanısıra, şehrin sefaleti ve tekinsizliği de cabası. Biz bu kentin sokaklarından geldik. O dönemde sokaktan çıkıp da ünlü olan ilk gruptuk diyebiliriz. Sokak müziği yapıyorduk ve sokakta gençlerin yaptığı müzikten etkileniyorduk. Başından beri hiphop etkilendiğimiz bir müzik oldu, ama o dönemde hiphop bugünkü gibi standart pop türü değildi. Dahası, bizim hiphop'tan kastımız, yine bölgenin kendi müzikal geleneklerinden gelen bir sokak hiphop'uydu.

Zumbi ile zombiyi karıştırmayın lütfen. Zumbi ilk siyah köle liderdi. Onun cemaati, Brezilyalı siyah kölelerin ilk iktidarıydı. Bizim için çok önemli bir karakter.

Chico öldükten sonra devam etme kararını nasıl aldınız?

Lúcio: Chico bizim için grup üyesi değildi, kardeşimizdi. Ailemizin bir ferdini yitirdik ve bunu atlatmak, tekrar müziğe dönmeye karar vermek kolay olmadı. Müziğe devam etmek zorundaydık, çünkü bu bizim hayatımızdı. Derdimiz Chico'yla birlikte müzik yaptığımız dönemki düşünce biçimini devam ettirmekti.

Chico yaşasaydı, şu ankinden farklı bir müzik mi yapıyor olurdunuz?

Jorge: Farklı olurdu elbette. Chico, rap'e ve söz yazarlığına daha yatkındı. Ben onun kadar iyi bir söz yazarı değilim. Ve ondan daha fazla şarkı söylemeye çalışıyorum. Onunla daha rap'tik. Ama aynı düşünce biçiminde ilerlemeye çalışıyoruz. Onun bir zamanlar Afro-fütürizm dediği hat üzerinde düşünüyoruz. Chico olsaydı, farklı ihtimaller, farklı rastlantılar, farklı ilhamlar olacaktı ve farklı şarkılar ortaya çıkacaktı elbette. Sonuçta biri diğerinden daha mı iyi, bunu asla bilemeyeceğiz.

Etkilendiğiniz belli başlı isimler kimlerdi?

Lúcio: Fela Kuti.

Jorge: Reggae grupları.

Alexandre Djengue: Psychedelic müzik.

Jorge: Evet, önümüze gelen her tür müziği dinliyorduk aslında, ama bizim gideceğimiz yol bunlardan birinin yolu değil, bir karışımdı. Temelde Brezilya müziği yaptığımızı düşünüyorduk.

'60'ların ve '70'lerin yenilikçi Brezilyalı müzisyenleriyle aranız nasıldı? Caetano Veloso, Tom Ze, Gilberto Gil, Chico Buarque...

Jorgee: Hiçbir bağlantımız yok diyebilirim.

Hiç etkilenmediniz mi?

Jorge: Hayır. Tropicalismo hareketinin ünlü isimleri bu saydıklarınız. Elbette etrafta çalarken duyuyorduk onları. Ama tüm bu isimler, orta sınıf kültürünün bir parçasıydı. Elitlere elit müzik yapıyorlardı. Biz sokakta yaşıyorduk ve bize hitap eden bir tarafı yoktu açıkçası o müziğin.

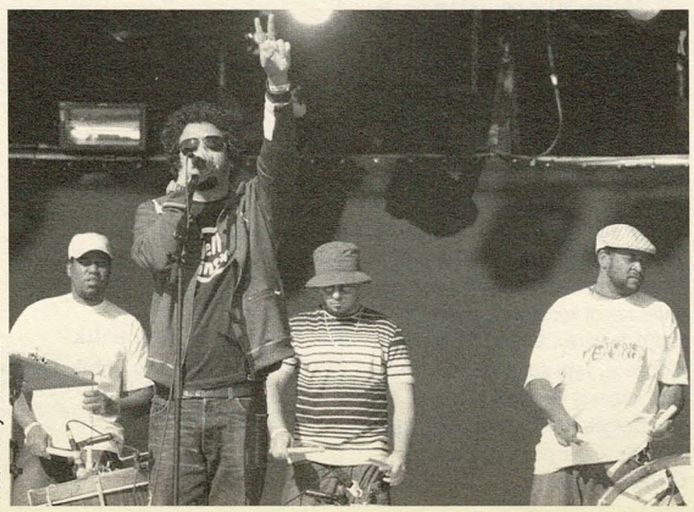

Foto: Hüseyin Özdemir

Müziğinizde sağlam bir rap etkisi de var. Kullandığınız Brezilya davulları da rap'teki ritm altyapısını kendinize özgü bir şekilde müziğe yansıtmanızı sağlıyor.

Jorge: '80'lerde rap, ritm ve söz demekti. Bizi etkileyen tarafı da buydu. Yoksa şu anda etrafta duyduğunuz rap'le bir ilgimiz yok. Ritm ve söz, bizim çıkış noktamızdı. Yani bizi asıl etkileyen şey spoken word geleneğiydi ve bu geleneğin Brezilya içinde de bir karşılığı vardı. Davul ya da gitarla yapılan bir atışmanın uzantısıdır temelde rap. Brezilya'da bu popüler bir kültürdür, ama pop kültürü değildir. Sokakta yapanları görürsünüz. Temelde Afrika'dan gelen bir gelenektir. Biz de rap'e bakarak, rap dinleyerek bu kendi bünyemizdeki geleneğe başka şeyler ekledik.

Vaktinde Arto Lindsay'le de bir spoken word parçası yapmıştınız. Onla nasıl tanıştınız?

Jorge: Arto Lindsay bizimle aynı eyaletteki, üç saat uzaklıktaki bir şehirde büyümüş. Sonra New York'a göçmüş. Bir konsere davet etmiştik onu. Çalışması, anlaşması kolay, kalender bir adamdı. Hemen arkasından bir parça yaptık. Repente geleneğinin izinde bir parçaydı; bu eski gelenek, bizim oraların rap'idir.

Brezilya'daki medya tekeli Rede Globo ilk ortaya çıktığınızda sizi gözardı etmiş, hatta ambargo uygulamış, doğru mu?

Alexandre: Yoo, öyle bir ambargo olmadı. Bizden hoşlanıp hoşlanmadıklarını bilmiyoruz, umurumuzda da değil. Medyayla olan ilişkimiz, karşılıklı bir menfaat ilişkisidir. Onların da bizimle olan ilişkisi öyle. İlk albümlerimizi Sony etiketiyle çıkardık. Dolayısıyla Sony ismi kendi içinde birçok kapıyı açmaya yetiyordu. MTV'ye de çıktık, Rede Globo'ya da, başka yerlere de. Bugün bağımsız bir plak şirketiyle çalışıyoruz, durum daha farklı, ama temelde medya şirketleriyle yine aynı tip bir ilişki içindeyiz.

Jorge: Onlar bize, biz onlara katlanıyoruz. →

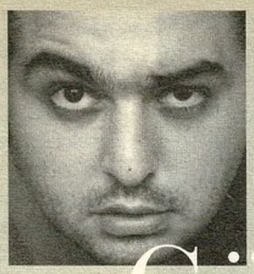

Hakan Günday

Turizmde Antalya
Antalya'da kuyumcu
Kuyumcuda tezgâh
Tezgâhta tezgâhtar
Tezgâhtarda tek amaç: satmak!

Bu kelimelere dikkat!
Yakında yeniden anlam
kazanacaklar.

Malafa'yı okuduktan sonra...

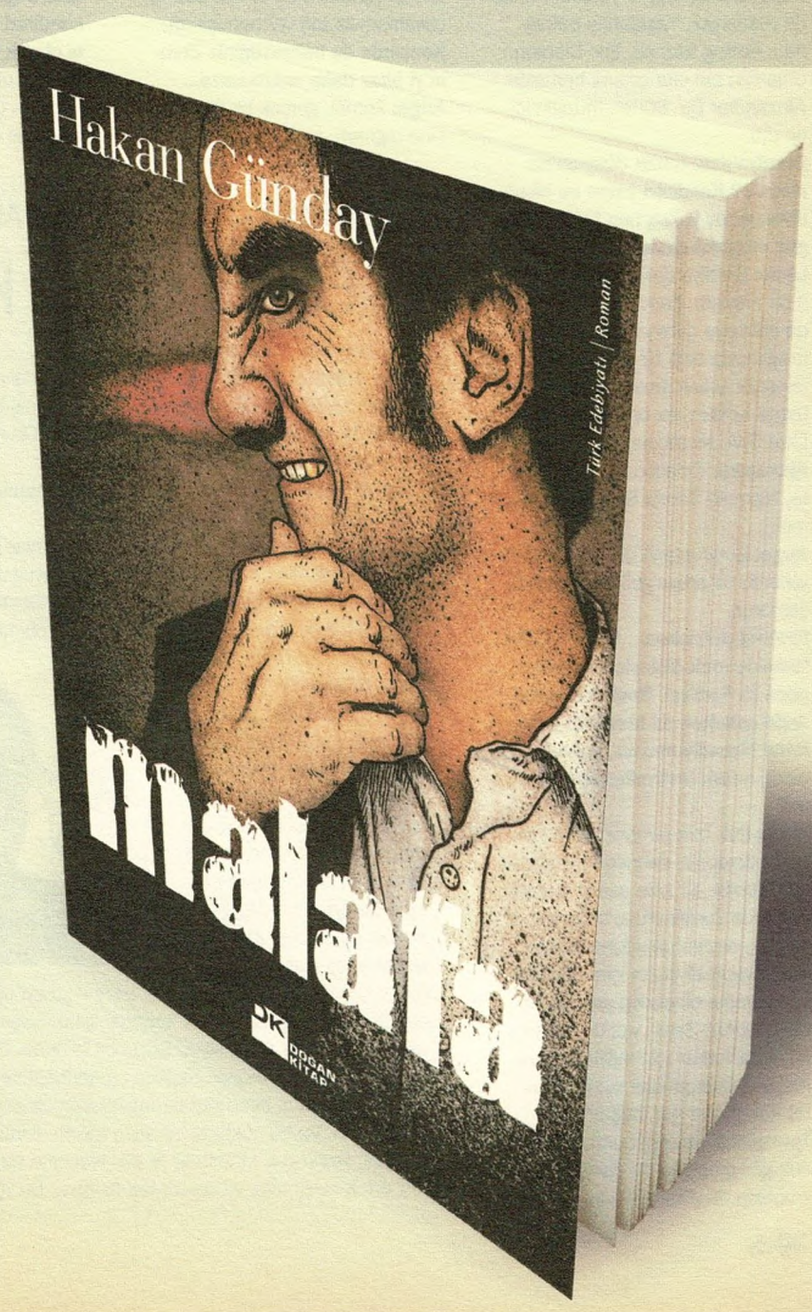

DK DOĞAN KİTAP

www.dogankitap.com.tr

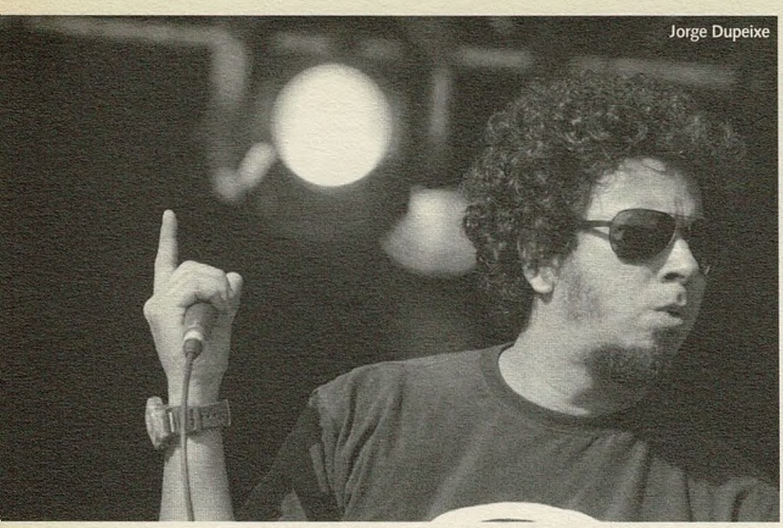
Jorge Dupeixe

DVD'nizde Jimi Hendrix'ten "Purple Haze" yorumunuzu seyrettik. Buna benzer başka parçalar da çalıyor musunuz?
Alexandre: Kimi zaman. Çoğunlukla da reggae parçaları.
Jimi Hendrix siyah müzik geleneği içinde bir dönüm noktası sayılır. Yaşasaydı, rap yapmaya başlar mıydı sizce?
Lúcio: Boktan şeyler yapardı herhalde yaşasaydı. Yaşıtlarına baksana... Rolling Stones, Eric Clapton... Onlardan biri olur çıkardı herhalde.
Alexandre: Bu '80'ler, müziğin içine etti.
Brezilya'daki müzik dünyası ne alemde? Kendinizi yalnız mı hissediyorsunuz, yoksa hep birlikte bir güç oluşturduğunuzu mu?
Lúcio: Brezilya'daki grupların her biri bir arayışta. Farklı şeyleri bir potada eritmeye çalışıyorlar. Biz ilk başladığımızda belli bir popülerlik yakalayan ilk sokak grubuyduk şimdiyse birçok iyi isim var ortalıkta: Mundo Livre S/A, Mombojo, Eddie...
Alexandre: Cidadao Instigado, Otto, Mamelo Sound System, Hurtmold...
Jorge: Bu grupların birçoğuyla festivallerde bir araya geliyoruz, birlikte çalıyoruz.
Festival demişken... Rock'n Coke temelde rock dinleyicisine hitap eden bir festival. Rock festivallerinde çalarken mi kendinizi daha rahat hissediyorsunuz, yoksa world müzik festivallerinde falan mı?
Jorge: Pek fark etmiyor bizim için. Bizim derdimiz, sahnede yaptığımız şey. Zumbi, bir köle asinin ismiydi. Sahnede Zumbi Ulusu'ndan bahis açmak, devrim umuduna dair bir şeyler yapmak bizim için bir şans ve bu şansı elimizden geldiğince kullanıyoruz. Zaten world müzik ne ki? Amerikalılar için İngilizce söylemeyen bütün gruplar world müzik. Bu kategoriler bizi bağlamıyor. Transglobal Underground, Morcheeba gibi gruplarla da çaldık, başka gruplarla da. Bizim için fark etmez.
Alexandre: Brezilya müziğinin bayraktarlığını yapan ve dünyadaki yerini sağlamlaştıran adamlardan biri David Byrne'dür.
Jorge: Evet, kendisiyle tanışmıştık. Vaktiyle, New York'ta verdiğimiz konseri izleyip bizi Luaka Bop şirketine almak istemişti, ama o dönem Brezilya içinde Sony'yle çalışıyorduk ve Brezilya dışında Warner'la dağıtım anlaşması olan Luaka Bop'la çalışmamıza izin vermemişlerdi.
Konserde de bahsettiğiniz Zumbi'yi biraz daha anlatsanıza...
Jorge: Zumbi, gerçek bir kişi olmasına rağmen, zamanla mitik bir karakter haline gelmiş. Afrika'dan getirilen kölelerden biri ve çevresindeki diğer kölelerle birlikte ayaklanıyor. Bugünkü dijital çağ bunların üzerini örtüyor. Okullarda okutulmayan bir tarih var. Yarı mitik, ama yarı gerçek. Asi Zumbi'lerden oluşan bir ulus hayal ediyoruz ve ismimizi buradan alıyoruz.
Lúcio: Zumbi ile zombiyi karıştırmayın lütfen. Zumbi yıllarca süren ayaklanması sırasında kendi yandaşlarıyla birlikte bir cemaat meydana getirdi. Quilombo dos Palmares denen bu cemaat, bir anlamda, Brezilya'daki siyah kölelerin ilk iktidarıydı. Zumbi de ilk siyah köle liderdi. Bu açıdan bizim için çok önemli bir karakter.
Son yıllarda Latin Amerika'nın genelinde inanılmaz bir dinamizm var. Brezilya'daki Lula hükümeti heyecan yaratan değişikliklerden biriydi. Gerçi bugünlerde skandallarla boğuşuyor hükümet ama, kendinizi bu dinamizmin bir parçası olarak hissediyor musunuz?
Lúcio: Lula, işçi sınıfından gelen bir başkan. Üstelik Pernambuco'dan... Vaktinde daha iyi bir hayat için Sao Paolo'ya gelmiş. Bütün bunlar çok önemli. Şimdiye kadar politika orta sınıfın ve şirketlerin elindeydi.
Jorge: Lula, Brezilya için bir umut oldu. Ama bu seferki gerçek bir umut.
Lula'nın başa gelmesiyle başlayan bu sürecin kültürel dünyada da bir yansıması var mı sizce?
Jorge: Bunun meyvelerini almak için çok erken. Sadece dört yıl oldu. Daha vakit var değişimin halka yayılması için. Şu anda İşçi Partisi çok zor durumda. Yolsuzluk skandallarıyla boğuşuyor ve kamuoyu yoklamalarında sürekli düşüyor. Gerçi Brezilya için skandallar yeni bir şey değil, ama İşçi Partisi'nin de diğer partiler gibi skandallara bulaşacağına ihtimal vermiyordu halk. O yüzden tepkileri daha sert oluyor. Bugünkü skandalların Lula'yla bir bağlantısı yok, ama partisinin başı dertte.
Lúcio: Değişimin somutlaşması için yeniden iktidara gelmesi lâzım Lula'nın. Bence halk Lula'dan ümidini kesmiş değil. Zamana ihtiyacı olduğunun farkında ve bunu ona verecektir.

Brezilya'da rap popüler bir kültürdür, ama pop kültürü değildir. Temelde Afrika'dan gelen bir gelenektir. Biz de bu kendi bünyemizdeki geleneğe başka şeyler ekledik.

Söyleşi: ***Ogan Güner***

MÜTEVEFFA CHICO SCIENCE ANLATIYOR

Brezilya'da Kültürel Gerilim

Afrociberdelia ne anlama geliyor?
Chico Science: Afrika, sibernetik ve pyschedalia'nın buluşma noktasıdır Afrociberdelia. Bir davranış biçimi, bir halet-i ruhiye, bir kurgudur. Afrociberdelia bunların hepsidir ve tabii ikinci albümümüzün ismidir.
Mangue beat denen bu yeni pop müziği dalgasını kendinin yarattığını düşünüyor musun?
Kesinlikle. Bu çok bariz bir gerçek. Bu adamları ben bir araya getirdim. Lamento Negros'dan davulcuları aldım ve o zamanki grubum Lostal'ın elemanlarına dahil ettim. Böylece Chico Science & Naçao Zumbi halini aldık. Bütün bunlar olmazdan önce, davulcu Gilmar'la deneylere girişmiştim. O da Lamento Negro'dandı. Ve maracatu geleneğinin içinde yeni boyutlar keşfettik birlikte. Yöresel ritmleri alıp dünya pop müziğine eklemleme işini ilk kutsayan benim. Bu ögeleri aldık, gitar ve bas ekleyerek, sampler ve teknoloji kullanarak yeni bir boyuta çektik. Buna Mangue adını vermeyi uygun buldum. Yaşadığımız Recife kenti ve içinde yaşadığım şiirsel kavramlar dolayısıyla. Güçlü bir isim bu. Beat kelimesini medya ekledi. Sadece bir konsept ve tavrın ötesinde, beat'in kendisini de tanımlayan bir şeye dönüştü isim. Ve bu noktada bir akım haline gelmeye başladı. Fread 04, Mundo Livre gibi isimlerle yaptığımız ortak çalışmalar ve paylaşılan fikirler... Bu yüzden çıkışımız bir manifesto eşliğinde oldu. Gerçi her birimiz farklı yerlerde, farklı yönelimlerle çalıştığımız için biraz yoldan saptık. Örgütlü halde durmamız çok zor elbette. Akım büyüdükçe merkezi kontrol altında tutamadığınızı fark ediyorsunuz. Dışarı çıkıp daha fazla fikri ve insanı içeri çekmeye çalışmaktan başka bir yol kalmıyor bu durumda.

Mangue beat'in sosyal bir dışavurumu da mevcut mu peki?
Bence bu kültürel gerilim Brezilya'nın her yanında hissediliyor. Yerel ritmlerle çalışmaktan bahsediyoruz. Sadece kuzeydoğuda değil, Brezilya'nın her yanında. İlk baştaki niyetim buydu, kavramlar arkadan geldi.
Brezilya'nın diğer bölgelerinde de bunu gerçekleştirmek mümkün mü?
Kesinlikle mümkün. Zaten oluyor. Bu bir tavır meselesi. Sokağa çıkıp her şeyi kucaklamak ve bunları müzikal bir kavrama eklemek meselesi. Yeni ve görkemli, dünyayı ilgilendiren bir şey dünyanın herhangi bir yöresinden çıkabilir. Tıpkı bizim çıktığımız gibi. Ya da Mundo Livre, Santa Bohemia, O Cavalo do Cao, Devotos do Odio, Jorge Cabaleira gibi... Bunu yapabilecek olan genç gruplar. Zor olduğunu biliyorum bugünkü şartlarda, ama daha çok müzisyenin albüm yapabilmesi, albüm yapmak için mücadele etmesi gerekiyor.

kasım ikibinbeş

ROXY

İSTANBUL 1994

9 Kasım Çarşamba

Roxy Doğumgünü Partisi

Roxy, 12. yaşını büyük bir partiyle kutlamaya hazırlanıyor. Gecenin sürprizi geçtiğimiz sezon Roxy Tur bünyesinde 6 şehirde sahne alan **Achtung Babies**. En iyi tribute band performans dalında ödül sahibi karizmatik grup Achtung Babies, Roxy Doğumgünü Partisi için İspanya'dan geliyor.

ROXY HighJazz VOL.13

17 Kasım Perşembe

Saat 23:00

IAN POOLEY

Dans müziğinin en prestijli prodüktörleri arasında sayılan Ian Pooley, özellikle deep house ve minimal techno tarzında yaptığı çalışmalarla biliniyor. Pooley, bu kez Roxy High Jazz Geceleri'nde saat 23:00'te pikap başına geçiyor!

3 Perşembe/ 4 Cuma/ 5 Cumartesi **Bayram Özel Eğlence**

11/ 18/ 25 **Cumalar** Roxy DJ'leri -Kaan Yüceil

12/ 19/ 26 **Cumartesiler** Roxy DJ'leri -Murat Öztürk

Sıraselviler Cad. Arslan Yatağı Sk. No:1-3 Taksim

Ofis Tel. (0212) 249 1283 - 249 1301 • Club Tel. (0212) 245 6539 • www.roxy.com.tr - bilgi@roxy.com.tr

Carlsberg TUBORG binboa vodka Doritos Levi's burn REC Basatap 99.5 bar

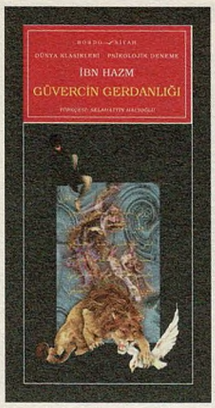

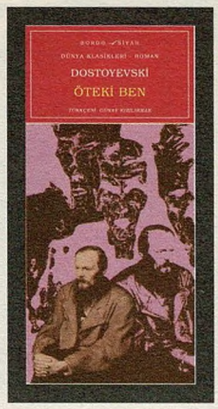

GÜVERCİN GERDANLIĞI: KLASİK ARAP EDEBİYATINDA AŞKIN DİLİ. İbn Hazm, hayatının aşk acısı bakımından en verimli devresi olan otuz-otuz beş yaşlarında kaleme aldığı *Tavku'l-Hamâme* ile sevgi psikolojisi alanında yüzyıllar boyu eskimeyen bir şaheser ortaya koymuştur. Güzeller güzeli Nu'm'a duyduğu aşkın erken gelen ölümle katmerlenmesi, belki de bu şiir ve öyküleri böylesine okunur kıldı. İnsan merak ediyor; Nu'm hayatının baharında bu dünyadan ayrılmasaydı, acaba bu kadar güzel, ama bir o kadar da hüzünlü anlatılar doğar mıydı?

ÖTEKİ BEN: BİLİNÇ YARILMASININ GİRDABI. Devlet memuru Jakov Petroviç Golyadkin, bir sabah işyerindeki masasının karşısında, kendisiyle aynı adı taşıyan, kendisine tıpatıp benzeyen bir memurun oturduğunu görür. Bu onun ikizi, kendisinin "öteki ben'i" gibi bir şeydir. Bu ikisi arasında, sonunda Golyadkin'i deliliğe kadar sürükleyecek gülünç bir mücadele başlar. Golyadkin, Dostoyevski'nin *Ecinniler*'de, *Delikanlı*'da, dolaylı da olsa *Suç ve Ceza*'nın Raskolnikov'unda karşımıza çıkaracağı bir sorunsalın; kişiliklerinin özdeşliğini arayan, onu kurmaya çalışan "yarılmış" tiplerin ilk örneklerindendir. Kafka'da da gördüğümüz, bireyin dünyayı içten dışa, bilinç açısından kurma tekniğinin de en yetkin örneklerinden birini sunar. Parçalanmış bilincin kurduğu dünya ise tuhaf olduğu kadar ürkütücü, anlamsız ve tehlikelidir.

AŞKLA SAVAŞ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ: ASKERİ DARBENİN PEMBESİ OLUR MU? "Türkiye'yi çok andıran bir ülke"de askeri darbe yapılıyor. "Kötü" alışkanlıklara son verilmeye çalışılıyor. Ancak her darbe gibi bu darbe de baskıcı bir rejim uyguluyor: Amacı ne olursa olsun! Aşk yasaklanıyor, futbol oynamak yasaklanıyor, yabancı kelimeleri kullanmak yasaklanıyor. Yasaklara karşı gelenler Turuncu Ev'e gönderiliyor. İnsanlara kitap okuma cezası veriliyor. Harun Mutluay akıcı bir üslupla fantastik ve alegorik bir dünya kuruyor ve bir askeri darbe sonrası toplumunu betimleyip sorguluyor. Bu fantastik kitap aynı zamanda keskin bir toplumsal yergi. Kullanılan simgesel anlatımla birçok edebi metne gönderme yapılıyor. *Aşkla Savaş Genel Müdürlüğü* George Orwell'in *1984* adlı anti-ütopik romanının soyundan geliyor.

NUTUK: TÜRK ULUSUNUN "KURTULUŞ" VE TÜRKİYE CUMHURİYETİ'NİN "KURULUŞU'NUN" BELGE ROMANI.

Mustafa Kemal Atatürk, "Büyük Nutuk" adı verilen söylevini, 1927'de 15 Ekim ile 20 Ekim tarihleri arasında, Türkiye Büyük Millet Meclisi'nde toplanan Cumhuriyet Halk Partisi ikinci büyük kurultayında okudu. Nutuk Atatürk'ün, ulusuna verdiği sözleri tutan bir önder olarak, meclise ve dolayısıyla ulusa verdiği hesap; gelecek kuşaklara bıraktığı, kurtuluşu ve yeniden kuruluşu ilk ağızdan anlatan bir tarih belgesi olarak nitelenebilir. 19 Mayıs'ta Samsun'a ayak bastıktan sonraki olaylarla başlayan yapıt, Kurtuluş Savaşı'nı ve çağdaşlaşma yolunda atılan adımları anlatır.

PROMOSYON FİYATI 5 YTL

BU 880 SAYFA TAM METİN GÜNÜMÜZ DİLİNE UYARLANIP; 1000'E YAKIN DİPNOTU, ÖZEL ADLAR SÖZLÜĞÜ VE DİZİNLERİYLE "İŞLEME ESER"E DÖNÜŞTÜRÜLMÜŞTÜR.

Güvercin Gerdanlığı / İbn Hazm Bordo Siyah-Arap Klasiği Editörü A. Sait Aykut Psikolojik Deneme Türkçesi Selahattin Hacıoğlu 320 sayfa ..... **5 YTL**
Öteki Ben / Dostoyevski Bordo Siyah-Dünya Klasiği Editörü Veysel Atayman Roman Türkçesi Günay Kızılırmak 280 sayfa ..... **4 YTL**
Aşkla Savaş Genel Müdürlüğü / Harun Mutluay Donkişot Güncel Yayınlar-Çağdaş Edebiyat Editörü Osman Çakmakçı Anti-Ütopik Roman 300 sayfa ... **5 YTL**
Nutuk / Mustafa Kemal Atatürk Bordo Siyah-Türk Klasiği Editörü Kemal Bek Söylev Hazırlayan Kemal Bek 880 sayfa ..... **10 YTL**

BORDO-SİYAH KLASİK YAYINLAR DONKİŞOT GÜNCEL YAYINLAR Aramış Yayın Ajansı
TREND YAYIN BASIM DAĞITIM REKLAM ORGANİZASYON SANAYİ TİCARET LTD. ŞTİ. KURULUŞUDUR
Yayın Grafik & Satış Pazarlama: Caferağa Mah. Mühürdar Cd. No:60/5 Posta Kodu 34710 Kadıköy/İst.-TR
Tel: (0216) 348 98 03 Pbx Fax: (0216) 349 93 45 E-mail: info@bordosiyah.com.tr Web: www.bordosiyah.com.tr

SABAHAT

"Seyran" albümü yazın yayınlandığında, evvelce çıkan 20'ye yakın albümünü üs Alevi müziğini kanatlarına alıp uçuran, karış karış Anadolu topraklarına konar dünyadaki en iyi kadın seslerden biri olduğunun altını çiziyor, yeni "şark bülbü Onu yurtdışı konserlerinin bir gün öncesinde yakaladık, Pierre Loti kahvesind

HAPPANA'NIN

Pierre Loti'den başlayalım isterseniz. Burada klip çektiniz, Fransa-Belçika ortak yapımı belgeselde de sizi bu mekânda izledik...

Sabahat Akkiraz: Biz Almanya'ya gitmeden önce İstanbul'da birkaç gün kalmıştık ve babam bizi bazı yerlere götürmüştü. Saraylara gittik, buraya geldik. Pierre Loti çok yüksek, çok güzeldi. Burada hep mutlu olmuşumdur.

Kaç yaşındaydınız?

13 yaşımdaydım. Ankara'da yaşıyorduk, Almanya'ya İstanbul'dan uçacaktık. Gitmeden önce biraz İstanbul'u gezelim dedik. O zaman köprüler yoktu daha, motorlar vardı karşıya geçmek için. Elimi suya uzatıp dokunabiliyordum, öyle geçiliyordu karşıdan bu tarafa. Ben Mersin doğumluyum, deniz çocuğuyum aslında, ama çok hoşuma gitmişti. O zamandan beri Pierre Loti'yi çok severim. Burada büyük bir mutluluk hissetmişim ki, hep gelmek istiyorum. Belki Pierre Loti'nin yaşadıklarını da hissediyorum. Onun burada anıları var. Severim böyle şeyleri, bir yerlere gittiğim zaman o ruhu hissetmeye çalışırım. Biraz sanatkârane duygular herhalde, artık adına ne derseniz...

Bilemiyorum, acaba çok mu otantik, özüne uygun okudum. Sevildi, çabuk kabul gördü gibi geliyor bana. Belki ben kadın duyarlılığıyla okudum.

Yeni albümünüz "Seyran"daki sözler de müzik kadar etkili. Bu albümün bir önemli yanı da, sizin halk müziği operası düşünüzün ilk basamağı olan "Seyran" çalışmasını içermesi...

"Seyran" ezgisi, başkalarına göre uzun bir çalışma, sekiz dakika sürüyor. Risk aldık aslında. Hafif bir serzenişim var: Ben yeniliği çabuk kabulleniyorum, ama müzisyenler kolaycılığa kaçıyor. Bu halkın da işine geliyor. Ne kadar kolay olursa, o kadar düşünmekten uzaklaşıyor dinleyenler. Bizim risk almamızın nedeni, müziğin ilerlemesini istememiz. Sözleri çok edebî tabii ki, binlerce yıldır süregelen bir gelenek bu. Diyeti ödenmiş. Daha üç gün oldu, Sivas olayları yaşandı. Muhlis Akarsu'dan okuduğumuz yapıtları düşünün. Çok derin, anlamlı... "Seyran", opera çalışmasının küçük bir ayağıydı. Bunun iki saate çıkma durumu da var. Yine kendi sazlarımızla, otantik melodimizle çalışacağız da, söz ağırlıklı bir çalışma olacak bu. Tiyatrocular da müziksiz bölümde bize yardımcı olacak. Semahlarda, deyişlerde mistik bir hava var, öğretici deyişler var... Tabii saz da güçlü olacak, büyük müzisyenlerle çalışacağız. İnsanlığın gelişiminden bu yana bütün bir tarihi anlatacağız. İçinde mistik duygular olacak, isyan olacak. Bugünlerde protest diyorlar ya...

Destansı, dev bir türkü...

İnsanın yaradılışından bugüne kadar aldığı yolu anlatacağız... Bu anlatıma kültürümüzde "devriye" deniyor. Ozanlık geleneğinden derlemeler çok fazla. Bu da beni heyecanlandırıyor. Her sene bir albüm çıkarıyorum, ama önümüzdeki sene yeni bir albüm çıkaramayacağım, bunun çalışmaları sürecek. Şimdi evde çalışıyorum, derlemelerimi bir araya getiriyorum, eserleri belirlemem gerek. Her taraf dolu. Yirmi yıldır o kadar çok derleme yapmışız ki, içlerinden seçim yapmamız çok zor. Bin türkünün içinden belki 15 parça çıkacak. Daha önce seslendirdiğimiz klasikleşmiş deyişlerden, semahlardan da almak istiyoruz. İstiyorum ki toprağın kokusu duyulsun, dilin kokusu hissedilsin.

Derlemeci kişiliğiniz yorumculuğunuz kadar baskın. Bir gün "yaş kemale er-

Foto: Şahan Nuhoğlu

AKKİRAZ

st üste dizip çalışmaya, notlar almaya, arşiv tarayıp belgesel izlemeye başladık... n göçüren Sabahat Akkiraz'la buluşmak öyle kolay iş değil... Müzik otoriteleri ülü" olarak nitelendiriliyor, etnik müzik dalında pek çok ödüle layık görülüyor. e uzun bir muhabbet seansı gerçekleştirdik, kendi tabiriyle "gönül cilaladık".

masALLARI

di" deyip bir yıl boyunca Anadolu'yu dolaşmışsınız derlemeleriniz için.
Yaşlanmadan bu işi yapmalıyım deyip başladım, iki yıl oldu, ama bitiremedim. Harput'a kadar gittim, Merzifon'a, Kars'a gittim, bitmedi. Maşallahı var memleketin. Tabii o arada dünyalarca derlemeler yaptım, en küçük kasabaya dahi gittik. Kardeşim de geldi benimle, halkla konuşma fırsatımız oldu. Bu arada, başıma bir sürü iş açan şu gördüğünüz hanımefendidir. *(Fatoş Akkiraz'ı gösteriyor: Ailenin en küçüğü, güzellik uzmanı, şu sıralar halkla ilişkiler öğrencisi. Ablasının kostüm danışmanı ve makyözü.)* Fatoş benden rica etti, türküleri derlerken 80 yaşındaki ninelerle konuşuyorsun, o arada da sor, cildini korumak için sabun mu kullandı, kaymak mı... O yüzden, sağolsun, kardeşimin fikriyle de yola çıktım, başladım sorular sormaya. "Halk bilimi" deniyor buna, her şeyi içine alıyor. Yazmalarından tutun, yemek kültürlerine kadar bir ton doküman var bende. Arkadaşım gazeteci Miyase İlknur, sağolsun, bunları kayıt altına alacak. Müzik derlerken ne bir edebiyatçınız var, ne bir dilbilimciniz, ne kaynağınız. Ben acizane kaydetmeye çalışıyorum. Gittiğimde duyuyorum ki, türküyü söyleyen ozan bağda bahçede. Beklemem gerekiyor. Akşamlara kadar, bazen bir-iki gün sabırla bekliyorum, gelse de kaydetsem diye. Onu beklerken, biberli yazma ne anlama geliyor, gelin kaynanasına ne demek istiyor, başlıyorum onları sormaya... Artık hem teyplerle hem kamerayla kaydetmeye çalışıyorum konuşmaları. Dijital kamera çok rahat oldu bizim için. Kantarma'ya gittik: Elbistan tarafında, Maraş'ta bir bölgedir. Bizim önemli kaynaklarımızdandır orası, ozanlık geleneğinin güçlü olduğu ve Alevi dedelerinin çok olduğu bir bölgedir. Orada Ali Ekber Dede'yi, Hasan Dede'yi, Mamo Dede'yi, Abuzer Dede'yi, Küçük Tacim'i o kamerayla çektik. Önceki kayıtlarda ben onları dinleyebilmek için kulağımı teybe yapıştırıyordum, o gürültülü ses yüzünden annem rahatsız oluyordu, evi terk edip gidiyordu... Birçok genç arkadaşım bu değişlerin çok kolay ortaya çıktığını, bizim hiç katkımız olmadığını sanıyor. Oysa biz türküleri o kötü kayıtlardan –ki bunlarda söz eksik, mahlas eksik, melodi eksik– tamamladık ve bugünkü klasikleri yarattık.

Gittiğinizde bulamadığınız, vefat etmiş ozanlar da oluyordur... →

1. ÇAKIR HAVASI - 3:26
(Adana Çiftetellisi)
Müzik: Anonim Ekleme: Orhan Osman

2. IME PREZAKIAS - 3:16
Söz: Sossos Ioanidis Müzik: Emilios Savidis

3. MAZİDEN - 5:53
Müzik: Orhan Osman

4. DEN TA XANAGAPISO - 4:00
Söz: Efefterios Papadopoulos
Müzik: Manos Loizos

5. ÇEÇEN KIZI - 4:08
Müzik: Tanburi Cemil Bey
Ekleme: Orhan Osman

6. GÖÇEBE ŞARKISI - 5:13
(The Song of the Gypsies)
Söz&Müzik: Dionissis Tsaknis
Türkçe Söz: Neşe Şen

7. SWING-NAME - 3:10
Müzik: Orhan Osman

8. NEW PEMBE PEMBE - 3:58
Müzik: Makedon Anonim

9. BOSPHORUS - 4:20
(Mes Tou Vosporou Ta Stena)
Söz: Pithagoras Müzik: Apostolos Kaldaras

10. NANA ÖZÜN - 4:40
Müzik: Orhan Osman

11. ON DAKİKA - 10:00
Müzik: Orhan Osman

Müzikseverlerin yakından tanıdığı Orhan Osman, üçüncü albümü "Maziden" ile dinleyicisine yeniden merhaba demeye hazırlanıyor. Yine sadık dostu, ayrılmaz parçası buzukisini de yanına alarak geliyor. Nasıl buzukisi Orhan Osman'a kılavuzluk ediyorsa, dinleyicisine de yol gösteriyor. Üstelik aynı coğrafyada, iklimde yaşayan, yakın kültürlerden beslenen birçok insanla müzik aracılığıyla köprü kurarken, kendi içindeki sesleri, kimlikleri de birleştiriyor. Balkanlar üzerinden ılık bir esinti bırakıyor Anadolu topraklarına.

1976 yılında Almanya'da doğup uzun bir süre Yunanistan'da yaşayan, aslen Gümülcineli olan Orhan Osman'ın müziğindeki zenginlik, bu farklı kültürleri içinde barındırmasından, özümsemesinden kaynaklanıyor. Bir anlamda, müzik yoluyla sınırları kaldırıyor. Adresi yoktur müzisyenin, göçebedir; doğudan batıya sırtlanır yaşamı, evi ise yüreğidir. Orhan Osman işte bu ruhla müziğini dile getiriyor. Hem Anadolu'nun, Ege yöresinin ezgilerini, hem de Balkanlar'ın ritmini, ruhunu ortaya koyuyor.

Dolayısıyla bu albüm hem hüznü, hem de neşeyi birbiri içerisinde eritiyor. Anadolu'nun el değmemiş hüznüyle Balkanlar'ın sıcak, coşkulu melodileri harmanlanmış Maziden albümünde. Aynı zamanda etnik caz temalarının olduğu, groove ruhunu taşıyan akustik ağırlıklı bir albüm Maziden...

Türkiye'nin birçok önemli müzisyeninin bir araya geldiği albümde, buzukide ve çoğu telli sazda virtüözlüğünü kanıtlamış Orhan Osman yerini daha da sağlamlaştırıyor, bir anlamda evrenselleşiyor.

Deniz Durukan

bağlama (6, 7, 10, 9, 1) buzuki (11, 3, 10, 8, 7, 4, 9, 4) akustik gitar (2) cura (10, 8, 4, 9, 1) banjo (1, 8) ORHAN OSMAN bas gitar (5, 6) İSMAİL SOYBERK - (11, 3, 10) TONY JHONS - elektro gitar (5, 10, 1) GÜLTEKİN KAÇAR - akustik gitar (7) BİLAL - (4) ERDEM SÖKMEN - akustik ya klasik gitar (6, 9) ERDEM SÖKMEN - keman (5, 11, 3, 10, 8, 1) TURAY DİNLETEN - (2) BAKİ KEMANCI (7) NEDİM NALBANTOĞLU - (9) CİHAT ASKİN - kontrbas (3, 4, 9) UMUT SECA (6, 7, 1) TONY JHONS - hammond (9) DERYA TÜRKAN - ut (7, 10) YILDIRAY GÜZ - kanun (2, 10, 8, 9) GÖKSEL BAKTAGİR - piyano (5, 11, 10, 7, 4, 6, 1, 8) BAHADIR TATLIÖZ - akordeon (5, 11, 10, 8, 7, 3) TAMER AHMET - (2) ERTUĞRUL ŞENTÜRK - (4, 9) MUAMMER KETENCİOĞLU - klarnet (5, 10, 1) MAHMUT DAHİL - (2, 6) SERKAN ÇAĞRI - zurna (5, 10, 1) RECEP SİRİPUOĞLU - duduk (6) ERTAN İSKİN - soprano saksafon (5, 10, 1) RICHARD LANIAPCE - (11) GÖKSUN ÇAVDAR - tenor saksafon (5, 10, 1) ENVER YAMAN - tuba (10) BAHADIR TATLIÖZ - gayda, flüt (5) RICHARD LANIAPCE - vokal (2, 9) FUNDA GÜLLÜ - davul (5, 11, 7, 1) YOLKAN ÖKTEM - (10, 9, 7, 4, 6) CEM AKSEL - darbuka (2) SUAT BERKAY - (10) BAHADIR TATLIÖZ - (3, 10, 1, 8) CENGİZ ERCÜMER - perküsyon (11, 8, 6) ENGİN GÜRKEY - bendir (5, 10, 1) CENGİZ ERCÜMER - (3) ENGİN GÜRKEY - (7) MEHMET AKATAY - def (10, 1) CENGİZ ERCÜMER - (3) ÇETİN ERLİK - (2) MEHMET AKATAY - Foley Effect (6) BAHADIR TATLIÖZ

www.orhanosman.com - info@orhanosman.com

DOUBLEMOON
www.doublemoon.com.tr

Çok üzülüyorum, hepsi çok yaşlılar. Bir kültür hazinesi toprağın altına gömülüyor. Daha hiç kimse de bunun bilincinde değil. Kayboluyor.

Köylerde gençler ilgi duyuyor mu âşıkların geleneğine?

Gençler televizyon seyrediyor! Bu işi gerçekten bugüne kadar getiren ozanlardan, âşıklardan aldığım parçaları televizyondan duyup bana okuyorlar. Çok üzülüyorum, farkında değiller. Ama tabii bir gerçeği de söylemeden geçmeyelim, konserlerde binlerce insan olmasına rağmen kaset satışları çok düştü. Bunlar da bizim serzenişimiz. Bundan 10-15 yıl kadar önce "Kara Tren" bir milyon satıyordu. Şimdi yüz binlere düştü. Yeni kuşaklar bizden koptular, pop dinliyorlar. En acısı, doğaları olan muhteşem kültürden utanır hale gelmiş olmaları.

Ama sizin tersten bir tespitiniz de var. Türkülerin çok dinlenmesinin nedenlerinden biri de pop müziğin kötü olması diyorsunuz...

Televizyon izlemiyorum fazla, öylesine geziyorum bazen. Doğrusunu söylemem gerekirse, biz bu kadar hafif Anadolu insanı değiliz. Bize daha görkemli, daha güzel şeyler vermeleri gerek. O kadar güzel bir kültürden geliyoruz ki, beğenimiz zor olmalı.

Önceleri pop dinler miydiniz?

Almanya'da popun krallarını dinleyerek büyüdüm. Almanya'ya ilkokul bitince gittim, beş-altı sene orada kaldım. Güzel sesli popu biliyorum ben, kulağım Beatles, Pink Floyd, Elvis Presley'le dolu. Çigan müziği de dinledim. Anadolulu olduğum için, kendimden, beni anlatan bir melodi ağır bastı. Şimdi gençler çok etkileniyor; biz irdeleyebiliyorduk. Biz hem onu dinledik, hem kendi türkülerimizi öğrendik. Sevdiğim pop parçaları da var. Tarkan'ın sesi güzel, çocuk o kadar çalışıyor, ama türkü de bilmeleri gerekiyor gençlerin. Ender olarak güzel yapıtlar da çıkıyor. Asıl önemli olan ise Anadolu insanının nereden nereye geldiği; Pir Sultan'lardan, Münir Nurettin'den, Bayburtlu Zihni'den, Orhan Veli'den "Şıkıdım"lara...

İlk albüm deneyiminizi anlatır mısınız? 12-13 yaşlarınızda Arif Sağ ve Orhan Gencebay'la birlikte... Ama babanız izin vermemiş...

Evet, ne güzel çocuk şarkıcı olacaktım! Ceylanlar, Emrahlar gibi! Babam Almanya'daydı, bizi sonradan götürdüler oraya. Babam uyardı, "kızım, daha çok küçüksün" dedi. Babam, nur içinde yatsın, çok ileri görüşlü bir adamdı. Küçük yaşta şöhretin kaldırılamayacağı kanısında olmalı ki, sağolsun, iyi bir karar verdi. O zaman üzülmüştüm, ama daha sonra, olgun yaşlarımda tekrar Arif Bey'le çalışma şansım oldu.

Büyükanneniz Firdevs Ana cemlerde türkü okurmuş...

Firdevs Ebe... Cemlerde kadınlara pek okutmazlar. Ozanlarımız, âşıklarımız, daha çok dedelerimiz o mistik havayı yansıtır. Ben Alevi çocuğu olduğum için iyi biliyorum, cemlerimizde zakirlerimiz, dedelerimiz Alevi müziği yapar. Fuzuli'den, yedi kutsal ozandan düzenlenmiş mistik havalar okunur, semahlar yapılır. Benim ebemin de sesi güzelmiş, onu severek dinledikleri için birkaç deyiş söyletirlermiş. Alevi geleneğinde kadınlar son derece özgür. Bizim kadın şairlerimiz de var, Güzide Ana gibi. Bizim inancımızda hepimiz bir canız, kadınlık-erkeklik ayrımı yoktur bizde. Cemlerde o nedenle bir arada otururlar. Bilemiyorum, ben de acaba çok mu otantik, çok mu özüne uygun okudum. Çok mu yürekten, aşk hali ya... Sevildi, çabuk kabul gördü gibi geliyor bana. Hep erkek ozanlar okuyordu, erkekçe okunuyordu, belki ben kadın duyarlılığıyla okudum. Bizim erenler kadın sesiyle deyiş pek fazla dinlemezler. Ama yine de biz ağır parçalar koymadık albümlere. Yirmi yıldır bu işi yapıyorum, 18 albüm yaptım, iki tane semah okumuşum. Kalkıp da "biz burada Alevi müziği yapıyoruz" diyemiyoruz, çünkü çok geniş bir alan. Hepimizin bildiğini toplasanız, okyanustaki damlayı geçmez. Neyse ki ben şanslıydım, âşıklarla ozanların dizinin dibinde öğrendim bu müziği. Almanya'da Daimi Baba bize gelmişti. Konseri vardı, misafir ettik. Feyzullah Çınar, Davud Sulari, Mahzuni Şerif, Muhlis Akarsu... Hepsi babamın dostuydu. Sabahlara kadar onları dinlerdim.

Onlar aynı zamanda size el veren ustalardı, değil mi?

Tabii, Mahmut Erdal benimle ilk plağı yaptı, daha sonra Daimi Baba... Rahmetli Muhlis Akarsu eser verirdi. Bizim Sivas'a özel bir okuma hali vardır, Çamşıhı ağzı denir yöremizde, Kangallı âşıkların okuyuşları vardır, onları öğrendim. Müslüm Sümbül annemin halasının oğlu, ondan da çok bilgi edindim. Ozanlar bana çok destek verdi, benimle uğraştılar diyebilirim.

Sırlarını da paylaştılar belki. Sizi, deyişleri biraz daha yumuşak okumak gerektiği konusunda uyarmışlar mesela...

Tabii, Daimi Baba... Benim dik okuyuş sesim kristal gibi, çok güzeldir, çok beğenirlerdi. Ben de hep bağırarak okuyordum o nedenle. Nur içinde yatsın, Daimi Baba dedi ki: "Kızım, bırak cem havalarındaki o anlatımı, tanrıya yakarışı. Muhabbet adabımızda bağırmadan okunur bu havalar. Çok yumuşak bir tonla vermen lazım..." O yüzden akordumu do'ya aldık, o akortta da çok güzel bir ses rengi çıktı. Konuşur gibi ifade edebilme tonunu yakaladık. Şimdi "reiki" falan diyorlar ama, bizim ozanlık geleneğimizde bu zaten var. Okurken nefesi kullanma metodu... Biz bir nefeste dört mısrayı okuruz, çok zordur bu. Ama âşıklık geleneğinde vardır. Bize bunları öğrettiler. Sözle melodinin nasıl en güzel kaynaşacağını gösterdiler. Kendiliğinden gelişmiş denir ama, bana göre öteden beri bu bilgelik var ozanlık geleneğinde.

Birlikte çalıştığınız Hollandalı müzisyen Jasperina de Jong sizin iki ayrı tonu bir arada kullandığınızı söylüyordu. Yorumlarınızda rahatlıkla bu iki sesi kullanıyorsunuz...

Bizim göğüs sesimiz ve kafa sesimiz vardır. Bozlaklarda, hoyratlarda buna rastlarsınız. Oktavlarını aşarlar, kimi der ben bir buçuk oktav bağırıyorum, kimi der iki. Hollandalılarla beş dostluk konseri yaptık. Jasperina "Ne Ağlarsın"ı okudu, ben de Flamanca bir şarkı okudum. Konsoloslar geldi, coşkulu halaylar çekildi. Benim dik sesimin de güzel olduğu söylenir. Bunu '99'da İngiltere'de caz festivaline çağrıldığımızda, orada çalışırken fark ettim. Eurovision'un direktörlüğünü de yapmış olan Tony Haynes ile çalışmışlık, size eşlik edelim demişlerdi.

Haynes, Londra Caz Festivali'nin de direktörü olan bir caz müzisyeni. Sesinizi ilk kez Londra'da göçmenlerin yaşadığı Green Lanes'deki bir markette alışveriş ederken duymuş ve çok etkilenmiş. Orada yaşayan halk müziği sanatçısı kardeşiniz Cemal Akkiraz aracılığıyla izinizi bulmuş, böylece Londra Caz Festivali de ilk kez bir halk müziği sanatçısını ağırlamış...

Evet, öyle. Dünya müziğiyle de ilgiliydi Tony, "biz de çalalım, size eşlik edelim" dedi. Sahneye çıkmadan önce, bir bakalım, nasıl eşlik edebiliriz size diye sordular, prova yaptık birlikte. Bir halay okuduğumuzda, Tony bize bunun düğünlerde nasıl söylendiğini sordu. "Biz halaya çağırırız" dedim ben de, düğünleri gözümün önüne getirerek. "Kız Ayşe gel! Halaya gir!" Buradan avlunun öteki ucuna bağırırlar, gerçekten de avaz avaz bir bağırma vardır orada. Bu Tony'nin çok hoşuna gitti. Bunu daha yüksek sesle söyler misin, bağırır mısın dedi. Yüksek sesle bağırdım, çok hoşuma gitti.

Böylece "Konserler"in dokuzuncu parçası "Halay"daki haykırış düeti doğdu. Güney Afrikalı Brian Abrahams ve Sabahat Akkiraz...

Baterist arkadaşımız Brian bana cevap verdi karşıdan, çok güzeldi! Orada bizim seslerimiz çın çın çınladı, kristal sesi gibi... Benim bile hoşuma gitti. Ben bazen, derleme yaptığımda, onların tadında okuyamıyormuşum gibi hissederim. Kendi sesimi beğenmem, itiraf ediyorum. Gerçekten Mahzuni türkülerini ben hep Mahzuni'nin sesinden dinlemeyi seviyorum, bir başka ses ahenginden bana hoş gelmiyor.

Başta cazla uyum sağlama açısından tedirginlik duymuşsunuz, ama anlaşılan sahnede hemen geçmiş bu tedirginlik.

Evet, caz formatıyla uymaz diye düşünüyordum. Ama bizim âşık geleneğimizde vardır doğaçlama, o yüzden cazla hemen uyum sağladı. Çok beğendi İngilizler, orada konserler verdik. Ardından Brezilya'ya kadar devam etti.

Sao Paolo'daki konserin kataloğunda sizi Rahibe Marie Keyrouz'la birlikte görmek çok etkileyici. İstanbul'da da bir konser vermişti. Szin gibi, çok özel bir ses...

Ağladım onun konserinde. Müziğin evrenselliğine, görkemine bakın! Dilini bilmiyorum, ama ağladım. O ses, bana taşıdığı duygular... Ağlattı beni. Ama bizim müziğimizden de onlar çok etkilendi, bunu söylediler. Gerçekten yedi bölge muhteşem, daha farkında değiller. Korkarım ellerinden çıktığı zaman farkına varacaklar. Bazı müzikler dünyada çok iyi biliniyor, ama bana göre üç parçadan sonra kendini tekrar ediyor. Ama bizim müziğimiz öyle değil.

Sizi Paris'e, Theâtre de la Ville'e davet eden Alain Weber, Nusrat Fateh Ali Khan benzetmesini de ilk yapan kişi olmuş...

Evet, Weber dünya müziğinde bilgi sahibi en önemli kişilerden biriymiş. Anadolu müziğine hayran oldu. Bizim mistik deyişlerimizin verdiği o görkemli havayı hissedince "Nusrat Fateh Ali Khan gibi" dedi. Bazı albümlerini dinledim, Pakistan'da yaşıyormuş, Alevilere benzeyen bir grubun en önemli aktarıcılarından biri. Biraz da bunun için karşılaştırdılar sanırım. Bizde müzik yasak olmadığı için son derece özgür binlerce yıldan beri.

Operacılar sesinizin olanaklarıyla ilgilendi mi?

Evet, aynı anda hem inebiliyoruz, hem dik basabiliyoruz. Ben alaylıyım, konservatuar eğitimi almadım, ama beni çok davet ettiler, sesimi incelemek istediklerini söylediler. Dünyanın en önemli müzisyenlerinin içinde bizim bir ozanımız var: Davud Sulari. Sesini mükemmel kullanan biri. Ben o gelenekten geldiğim için hiçbir eğitime tâbi tutulmama gerek yoktu. O okuma şekli hocaların, öğrencilerin çok önemse-

Gençler televizyon seyrediyor! Bu işi bugüne kadar getiren ozanlardan, âşıklardan aldığım parçaları televizyondan duyup bana okuyorlar. Çok üzülüyorum, farkında değiller.

diği bir okuma şekli. Çok davet ettiler, ama zamanım olmadı. Ben de yüreğimi okuyorum okurken. Formatın üstüne kendi duygularımı da koyabiliyorum.

Davud Sulari sizin için "aynı çağda yaşasaydık, ona âşık olurdum" demişsiniz. Onunla tanıştınız mı?

Ben orada aşkı fiziksel bir aşk olarak kullanmıyorum tabii. Müzikteki aşk hali başka. '70'li yaşlarında kaybettiğimize göre, 1910'larda doğmuş olmalı. Ben onu son dönemlerinde tanıdım. Babamın dostuydu öteden beri, hayranlıkla dinlerdi babam onu. Çok özgür bir insandı, nasıl bir özgürlüktür bu! Melodiyle o denli özgürsünüz ki, yaratıcınıza dahi kavuşabilme frekansı var orada. O kadar güzel bir anlatım... Davud Sulari çok şey hissettiriyor bana. Okuma tarzındaki sonsuz özgürlüğün üstüne inancını koymuş, melodilerde bunu hissediyorsunuz. Maneviyatı komple hissedersiniz onun türkülerinde, sizi başka bir aleme götürür.

Nasıl yaşamış, sohbeti nasıldı?

Mükemmeldi. Hayatını ondan dinlemedim, ama eminim çok güzeldir. Onun aşkları... Ozanlar aşkları sonsuz yaşamışlardır, eminim. Onun daha çok manevî duyguları cezbederdi beni. Erzincan Çayırlılı, ama o kadar çok gezmiş ki Anadolu'yu. Bir türküsünü okudum ben, "Yozgat Sürmelisi", çok meşhurdur. Nida Tüfekçi'nin derleyip sunduğu bir türkü, ona "ben de Tercan Sürmelisi okurum" demiş. O ayaktan çok mükemmel bir türkü kazandırmıştır bize. Yöre yöre çok gezdiği için Urfa'dan okuduğu bir türküde başka bir bölgenin tadını duyabilirsiniz. Çok özgür yaşamış. Atlarmış atına, Leyla dediği atına, gidermiş. Baştan başa Türkiye'yi gezmiş, hatta sınırdan döndürmüşler onu. Oradan da Avrupa'ya atıyla gitmek istemiş. Müthiş bir insanmış. Özgürlük her zaman beni cezbetmiştir.

Nota konusunda neler düşünüyorsunuz? Özgürlüğü kısıtlıyor mu?

Mustafa Özgül'ü rahmetle anıyorum. TRT'de Neriman Altındağ Tüfekçi'leri de, Nida Tüfekçi'leri de, Sarısözen'leri de tanıyan bir hocaydı. Ne kadar alaylıyım desem de, müzik eğitimi aldım ben. Mustafa Özgül hocadan solfej ve tavır eğitimi aldım. Daha sonra büyük virtüozumuz Arif Sağ'la çalıştığımız zaman da gördüm; deyişlerde, daha çok bizim Anadolu ezgilerimizde, ozanlık geleneğinde ifadeler özgür, doğaçlama. Onu bir kalıbın içine koymanız zor. Belki mümkündür bazıları için, ama yorumlayanı kısıtlar diye düşünüyorum ben. Sınır koymamak babında hocamız "aldığımız gibi okuyalım, bozmadan kendimizden de bir şeyler katalım, özgürce anlatalım" derdi. Bu nedenle notayı fazla kullanmadık.

Türkü yorumu çok yorucu olmalı. O yoğun duygulara ses vermek için, içinize doğru dönüyorsunuz...

Bir türkü okudum ben, diyor ki: "Yemen bizim neyimize / Şivan düştü evimize..." Ben bunu okurken duygularım var. Niye bunu söylüyorum, büyük dedelerimiz Yemen'de birçok Türkle birlikte esir kalmış. Onun orada çektiği eziyet, yedi sene sonra gelmesi... Bütün bunlar türküyle birebir oturdu, kendi duygularım kabardı. Benim acılarım, dedeme duyduğum hasret... Onu da aktardım, çok hoş bir şey çıktı. Bunun orijinalini okuyamam, onun üstünde bir yorum bu. Tabii ki notayla aktaracaklardı, o bilimsel bir şey. O zamanlar kayıt cihazları da yoktu. Gelecek nesillere ancak ihtisaslı bir çalışmayla aktarılabilirdi, ama sanki duygular daha bana göre olmalı diyorum. Bu arada ben de duygusal olarak parçalanıyorum, onu da söyleyeyim. Benim mide ağrılarım olur, bazı türküleri aktarırken çok üzülürüm. Ana ağıtları var, onları ağlayarak öğrenirim. Halk ağlar, ben ağlarım. O duygusal erozyonu nasıl yaşıyorum, hiç sormayın. Dinleyenleri görmeyeyim diye kapatıyorum gözlerimi. Bir de ne derler bilirsiniz: "Göz açıkken herkesi, kapalıyken sadece istediğimi görürüm."

Dinleyiciler de size konser sırasında bazı notlar gönderiyormuş, birinin hikâyesi "Dağlar Verin Kardeşimi" türküsüne dönüşmüş...

Erzincan'a, bir kadınlar gününe gittik. Konserimizi bitirdik, akşama bir eve davet edildik. Yas vardı, derleme yaptığım söylenince muhabbetekilerden birisi bu ağıdı söyledi ve hepimizin tüyleri diken diken oldu. Benim de kardeşim yurtdışındaydı, çocukları yanımızdaydı. O duygular... Gençler şimdi boyut diyor; onların anlatımı da çok güzel, biz de kendimizi birden o boyutta bulduk. Sonra Ankara'ya geldim ve o türküyü hemen kaydettim. Ben parçayı okuyunca stüdyodakiler de ağlamaya başladı. Çok zaman geçti aradan, film müziği oldu, İbrahim Tatlıses okudu, hâlâ isteniyor. Öyle hoş derlemelerim oldu hemen her albümde. "Değme Felek" gibi, "Kara Tren" gibi hit parçalar da çıktı.

Ana ağıtlarında halk ağlar, ben ağlarım. Dinleyenleri görmemek için kaparım gözlerimi. Ne derler, bilirsiniz: "Göz açıkken herkesi, kapalıyken sadece istediğimi görürüm."

Gençlere de alan açıyorsunuz, konserlerinizde onları takdim ediyorsunuz. Fadime Akpınar, Tuncay Balcı, Savaş Gövtepe... Yakında ikincisi çıkacak olan "Muhabbet Türküleri"nde genç, yetenekli müzisyenleri bir araya getiriyorsunuz.

Evet, çünkü halka inmeleri gerekiyor. Bana çok sanal bir ortammış gibi geliyor televizyonlardaki o yarışmalar. Kontörü yükle, gönder gitsin! Insanları Alevi-Sünni diye, Sivaslı-Konyalı diye, Karadenizli-Doğulu diye parçala, ceplerindeki parayı al... Biz bu insanları bir arada tutmaya bunca çaba harcarken...

Çevrenizde hep gençler olur mu?

Çok var etrafımda, türküye gönül vermiş gençler... Bana "dershane açın" diyorlar. Albümlerden dinleyerek kendilerini yetiştirebilirler ama, "bu geleneği bize aktaracak kimse kalmadı, bu gelenek ölecek mi, siz son halkası mısınız" diye soruyorlar. Zorlanıyorum işin doğrusu. Ama bu arada yapmak istediklerim var. Kısa vadede her yıl yaptığım albümler... Uzun vadede dünya müziğinde yer almak... Amerikalıların bize sunduğu bir teklif var. Elektronik bazlı, dünya müziği içeren bir albüm tasarlanıyor, yarın onun pilot okumalarını yapacağım. Biz onlara türküyü vereceğiz, onlar altyapısını hazırlayacaklar. Yenilik hemen kabul görmüyor, ama biraz da risk almalıyız. Gelecek nesiller için bunu yapmalıyız. Risk almadan, bedel ödemeden müzik ya da sanat ilerleyebilir mi? Üç kaset daha fazla satacağım, üç konser fazla vereceğim diye bu halkın kültürü üstünde tepinme hakkını kimse kendinde görmemeli.

Mercan Dede'nin "Su" albümündeki "Kerbela" yorumunuzda kendi okuyuşunuzdan, parçanın otantikliğinden hiç ödün vermemişsiniz.

O toprağın tadını, gülün kokusunu türkülerde alalım. Bunun yanısıra da böyle çalışmalar takı takmak gibi. Dünyayla entegre olalım, kendimizi dinlettirelim. Ben Paco de Lucia'yı biliyorsam, Çiganı, Kızılderilileri, Afrika tamtamlarını biliyorsam... O kendini anlatıyor, benimle paylaşıyor, ben de türkülerle kendimi anlatmalıyım. Araçlarım ne olursa olsun... Ama elektronik, ama caz, ama otantik.

Siz Kızılderili kültürüne de ilgi duyuyorsunuz. Aranızda bir yakınlık var, değil mi?

Evet, bakın, bileziğimdeki figürler Kızılderili figürü, güneşi, ayı gösteren figürler. Bunlar Anadolu'da da yapılıyor. "Kızılderili Öğretileri" diye bir kitap okuyorum şimdi, çok ilginç. Öğretileri de bizimkilere benziyor, çevre bilinci, yeteri kadar avlanmaları... Biz de ninelerimizden duyardık, "bir ağaç kesen beş ağaç diker" derlerdi. Onların da ilk öğretmenleri anneleri. Toprağa olan ilgileri, toprak üstünde uyumaları, toprağı kutsal bir yere koymaları...

babylon

www.babylon.com.tr

BABYLON TURNS ISTANBUL ON

Şehbender Sok. No:3
Asmalımescit, Tünel/Beyoğlu
Tel:(212) 292 73 68

Babylon bir Pozitif Titreşim'dir.
www.pozitif.info

KASIM 2005

Milllering The Nite @ Babylon

DE-PHAZZ

HEIDELBERG
11.11 Cu/Fri · 12.11 Ct/Sat | 23:00

Garanti Caz Yeşili

BUENA VISTA SOCIAL CLUB PRESENTS: OMARA PORTUONDO

HAVANA
17.11 Pe/Thu 21:30 | 18.11 Cu/Fri 23:00

Garanti CAZ

Foto: Youri Lenquette

Electronic Discoveries by Burn

TORTURED SOUL (LIVE)

LONDRA
19.11 Ct/Sat | 23:00

burn ENERGY DRINK

Mavi Müzik

NOUVELLE VAGUE

PARİS
25.11 Cu/Fr · 26.11 Ct/Sat | 23:00

mavi JEANS müzik

A'dan Z'ye Roman

SHANTEL (DJ set)

FRANKFURT
04.11 Cu/Fri | 23:00

Nokia Nseries "Hear New"

BUZUKİ ORHAN OSMAN

İSTANBUL
09.11 Ça/Wed · 24.11 Pe/Thu | 21:30

HEAR NOKIA NEW

Bant Dergisi Sunar

CAT POWER

NEW YORK
08.11 Sa/Tue | 22:00

bant OLYMPUS

Beyoğlu Beat

HAYKO CEPKİN

İSTANBUL
15.11 Sa/Tue | 21:30

Beyoğlu Beat

110

İSTANBUL
29.11 Sa/Tue | 21:30

SIFIR KM LEVENT YÜKSEL, ANT ŞİMŞEK, VOLKAN ÖKTEM

İSTANBUL
16.11 Ça/Wed | 21:30

AYHAN SİCİMOĞLU & LATIN ALL STARS/ ARMANDO MIRANDA

İSTANBUL-HAVANA
30.11 Ça/Wed | 22:00

REBEL MOVES

İSTANBUL
10.11 Pe/Thu | 21:30

CEM ADRIAN

EDİRNE
22.11 Sa/Tue | 21:30

Doritos Party Night

OLDIES BUT GOLDIES

05.11 Ct/Sat | 22:00

Doritos

Girls Free

STÜDYO POP

23.11 Ça/Wed | 21:30

ARGOS İLETİŞİM HİZMETLERİ · Radikal · yelken basım · RADIO X-GEN FM 95.9 İSTANBUL – "Açık Radyo." 94.9 · SNEK · Wall · Doritos · POINT HOTEL · ekolay net

Biletler babylon ve biletix gişelerinde.

Eğlenceye giriş bileti değildir.

Sizin toprakla bir ilişkiniz var mı?
Biz Ankara'da yaşarken babam yazları bizi Sivas'a, dedemin yanına gönderirdi. Düvenlere binerdim, ekin kavrama derler, dedem bana ekin biçmesini gösterdi. Çok meraklı olduğum için her şeye burnumu sokardım. Hemen hemen hepsini öğrendim, inanır mısınız? Köyden gelenler belki unutmuşlardır, ben sonradan öğrenen biri olarak hepsini biliyorum. Hamurları yoğururdum, içli köfte yapardım, kömbe yapardım.

Kömbe nedir?
Börek. Bizde kömbe denir. Geleneksel sade börek. Sini bağlamaları var... Köyü çok seviyorum. Hâlâ yazları bir ay köye gidiyorum, orada baba dostlarımız var, mezarlarımız var, büyüklerimizi ziyaret ediyoruz. Babam yaşarken domates dikip çapalama da yapardım.

Babanızı ve annenizi birkaç yıl arayla kaybetmişsiniz.
Çok seviyorlardı birbirlerini, arka arkaya Hakka yürüdüler. Hepimiz aynı yolun yolcusuyuz, biz de geldiğimiz yere döneceğiz. Annem şehir kızıydı, babam köylüydü. Babam Almanya'lara gitti, biz şehirde doğduk, ama köyümüze de gittik. Modern bir fikirle büyütülmemize rağmen geleneksel değerlerimizi de bize öğrettiler. Belki servet bırakmadılar ama, bize bıraktıkları güzel bir öğreti. Size ehliyet alma hikâyemi de anlatayım. Attilâ İlhan'ın kaybı çok acı tabii, onu bu filmle de anarken sabah bu anıyı hatırladım. "Şoför Nebahat" filmini *(senaryo Attilâ İlhan'ın)* babam ben daha doğmadan izlemiş. Orada kadın şoförün diri durması, kişilikli olması çok cezbetmiş onu. Daha ben 13 yaşımdaydım, babam başlardı: "Seni göndersem kursa da şu ehliyetini alsan." "Baba, nasıl olur?" derdim, "bak Şoför Nebahat almış" derdi.

Belgeselde izledik babanızı...
Nasıl ama, Atatürk gibi, kaşları dimdik, gözleri mavi! Tam bir Türkmen kocasıydı. Bizler için çok çabaladı. Sivas'ta arazisi varmış, geçimi iyiymiş. Ama orada üniversite yok, iyi bir eğitim almamız için yurtdışına kadar gitmiş. Kardeşlerim çok güzel okudu, okumayanların da sanatı var. Kemal saz yapıyor mesela.

Yedi kardeş bir ekip gibisiniz. Müzikle ilgilenmeyeniniz de yok.
Birbirimizi koruyoruz, birbirimize yardım ediyoruz. Küçük kardeşim Fatoş'un sesi çok güzel, ama o müzikle ilgilenmiyor, ağzını açmıyor. Ses kadınlardan geçiyor. Annemin ninesinin sesi güzeldi, annemin sesi güzeldi, benim kızım olsaydı, demek onun sesi de güzel olacaktı.

Ailenin erkekleri de bağlama çalıyor, saz yapıyor...
Londra'daki kardeşim Cemal Akkiraz müzikolog. BBC'de programlar

yapıyor, dershanesi var. Buraya gelip bestelerini veriyor, caz gruplarıyla çalışıp dünyayı geziyor. O da sazını tanıtıyor, besteleri var. Hatta "Muhabbet Türküleri"nde okudu. Bestelerini Kubat gibi popüler müzisyenler söyledi. O da çok geziyor. Babam "yatan arslandansa gezen tilki yeğdir" derdi. Arslan gibi vakur olabilirsiniz, ama bir şey yapmadıktan sonra...

Babanız çalıp söyler miydi?
Nefesli çalardı. Kaval çalarmış, köyde çobanlık yapmış, o zaman öğrenmiş. Babama "annemi kaval çalarak mı kandırdın" diye takılırdım. Annem divanın bir başına otururdu, babam öbür başına, annem babama bir mani söylerdi, babam anneme... Korkunç bir aşk. Belki ben ondan yola çıkarak annemle babamın aşkı gibi bir aşk olsun dedim, ama bulamadım. Çok güzel eş oldular birbirlerine, bizleri o sevginin içinde büyüttüler. Biz ekmeğin aşın olmamasına fakirlik demiyoruz, sevgisizliğe fakirlik diyoruz. Fakir büyümedik çok şükür, zengin büyüdük.

Son dönemlerdeki bir türküde "Hapipa Paho" geçiyor. Ne demek?
(gülerek mırıldanıyor) "Hapipa paho / Lan papiho / Kız kenden gel kenden gel / Ben eve gidim köye gidim / Sen de gel sen de gel..." Oğlan kızın adını vermiyor, diline geldiği gibi uydurup söylüyor. Kızın anası babası duyar yoksa. Bu halk çok muhteşem, her işini türkülerle görüyor. Haberleşiyor, anlatıyor, mesaj veriyor...

Küçük kasaba konserlerinde özellikle sizin maneviyatınızın güçlü olduğuna inananlar da çıkıyormuş. Size dileklerini iletenler...
Halk sizi kendinden üstün bir yere koyuyor, orada kusursuz görmek istiyor, hatasız olmanızı istiyor. Sanatçı arkadaşlarımın da bu sorumluluğu taşıması lazım. Gerçekten güzel ahlâklı olmamız gerekiyor. Ailenize olan sorumluluğunuz nasılsa, onlara karşı sorumluluğunuz da öyle. Babam hep "kırk defa düşün, bir defa konuş" derdi. Fütursuz bir laf gönül kırar. Müzikte de buna dikkat ediyorum. "Nefsi nefse alem olmuş, ben buna hayretteyim" der Fuzuli. Bu beni çok etkiler, hep düşünürüm. Kızılderililer "susmak da bir ibadettir" diyor. Söylediğiniz, yaptığınız her şeye dikkat etmelisiniz. Halkın sevgisini çok önemsiyorum, ama bir şey daha söylemeden geçemeyeceğim: Bu kadar güzel şeyler sunmak istememe karşın "halk için yapıyorum" demiyorum. Yaptıklarımı kendim için yapıyorum.

Amerika'ya gitmeyi reddediyormuşsunuz 11 Eylül sonrası uygulamalar yüzünden...
Evet, insana yakıştıramadığım şeyler var. Özgürlüğü kısıtlayıcı uygulamalar bunlar. Özgürlükçü düşünceye hiç uymuyor. Tanrı bizi yaratırken aklı fikri verdi, özgür irade verdi.

İran'a da başörtüsü zorunluluğu yüzünden gitmiyormuşsunuz...
Ben herkesin inancına saygı duyuyorum, ama bana da saygı gösterilmeli. İnsanın özgür iradesi var, insan nasıl mutluysa öyle yaşamalı.

Fikret Otyam'ın arşivinden de epeyce yararlanmışsınız. Bir albümünüzün iç kapağında ondan bir resim ve ona teşekkür yer alıyor...
Ona her zaman sevgilerimi sunarım. Asıl barak arşivi ondadır, bana yolladı sağolsun. "Yemen Bizim Neyimize" klibi çekildiği zaman çok doküman verdi bize. Anadolu'dan Yemen'e üç milyon askerin gidip öldüğünü gösteren belgeler verdi. Babası orada subaymış.

Meraklılar ve arşiv düzenleyenler de birbirlerini buluyor...
Evet, ama şimdi bakmayın böyle ağır oturduğuma, ben de çok meraklıyım, yerimde duramam. Antalya'ya gittiğimde iki asırlık çam ağaçlarını ziyaret ettim özel olarak, ne işin var senin çam ağaçlarıyla! Köklerinden hiç filiz vermediklerini öğrendim, öğrenmenin sonu yok.

Masal da derliyormuşsunuz...
Ninemin masalları... Aralarında bilinen masallar var, ama bilinmeyenler de çıkıyor. Avcı Mehmet, Keloğlan, Heçen ile Çeçen... Babaannemiz öyle güzel anlatırdı ki! Happana'nın masalları derdik biz, kadın gidip ekinde iş yapacak, "bize masal anlat" diye tuttururduk. Adı Fatma'ydı, Happana derlerdi. "Masal kışın anlatılır, yazın tarlada çalışılır" derdi. Anadolu'da dolaştıkça, yemeklerine varana dek her türden bilgiyi toparlamaya çalıştım. Bunları yazmayı da artık yaşlılığıma saklıyorum. Zaten kitap merakım da var.

Fakir Baykurt'a özel bir hayranlığınız varmış...
Evet, Almanya'da valiz valiz kitaplarını getiriyordum. Belki de hayatımda yaptığım tek illegal eylem, ülkemizde yasak olan bu kitapları Ankara'ya getirmekti. Neden yasak olduklarını anlamış değilim. Şimdi her kitabevinde satılıyor... Fakir Baykurt, Türk dilini en güzel kullanan yazarlardan biri bence. Sonra ona özendim herhalde ki, 15 yaşımda çiziktirmeye başladım. Annem saklamış, kardeşlerimin eline geçmiş, durup durup söylüyorlar bana. 15 yaşımda ne yazacağım, olsa olsa kitaplarda okuduklarımı yazmışımdır... Birikimin gelecek nesillere aktarılması açısından, derlediğim masalları, bilgileri kaleme alacağım. Binlerce medeniyet geçmiş, ileride "bunlar ne yapmış" diye soracaklar. Mesela bu yıl Van'a gittim, üniversite şenliği vardı, Hıdırellez'e rastladı. Sordum onlara, Hıdırellez'de ne yapılıyor diye. Genç kızlar, dilekleri yerine gelsin diye makara ipi eve bağlıyorlar ve bittiği yere kadar yürüyorlar. Dağa doğru, yola doğru... İp bitiyor, bir dahaki sene dilekleri yerine geliyor. Böyle gelenekler var. Hepsini toparlamaya çalışıyorum... Doğadan kopuk olmamaya gayret ediyorum. Çayıra yatarım, toprağa yatıp bulutlara bakarım, yine vakit geçer. Binlerce çeşit kelebek, ne renkleri birbirine benziyor, ne şekilleri... Kafamı kaldırıyorum, gökyüzünde şahinler... Şahinle tanışmam şöyle oldu: Birkaç sene evvel köye gittiğim zaman bana görünmek istediler belki. Sonra sonra hep bakmaya başladım. Toroslara gittim, beyaz şahin gördüm. Çobanlarımız söyledi, Araplar gelip şahinleri götürüyorlarmış. Kaymakama söyledim, yakalamışlar o adamları... Bolu'ya gidiyorum, kahverengi şahinlere bakıyorum, Konya'ya gittiğimde kanatlarında yuvarlak işaretler fark ettim. Bu sefer dürbün aldım, dürbünle bakmaya başladım. Bizim geleneğimizde de var, kutsal sayılıyor. Türkülerde geçer: "Şahin küçük ama vermez avını..."

Toprağın tadını, gülün kokusunu türkülerde alalım. Dünyayla entegre olalım, kendimizi dinlettirelim. Araçlarım ne olursa olsun... Ama elektronik, ama caz, ama otantik.

Söyleşi: **Pelin Özer**

Coup de Bam

Önce MC Sultan olarak tanıdık onları, sonra Eden –Anadolu sesleriyle zamane beat'ini, sıkı elektroniği farklı farklı buluşturan iki güzel grup. Avusturya'da yaşayan iki arkadaş, Özden Öksüz ve Metin Yılmaz, şimdi de yanlarına Wilko Goriany'yi almışlar, Coup de Bam'ı oluşturmuşlar. İlk albüm vesilesiyle yaptıkları memleket ziyaretlerinde buluştuk...

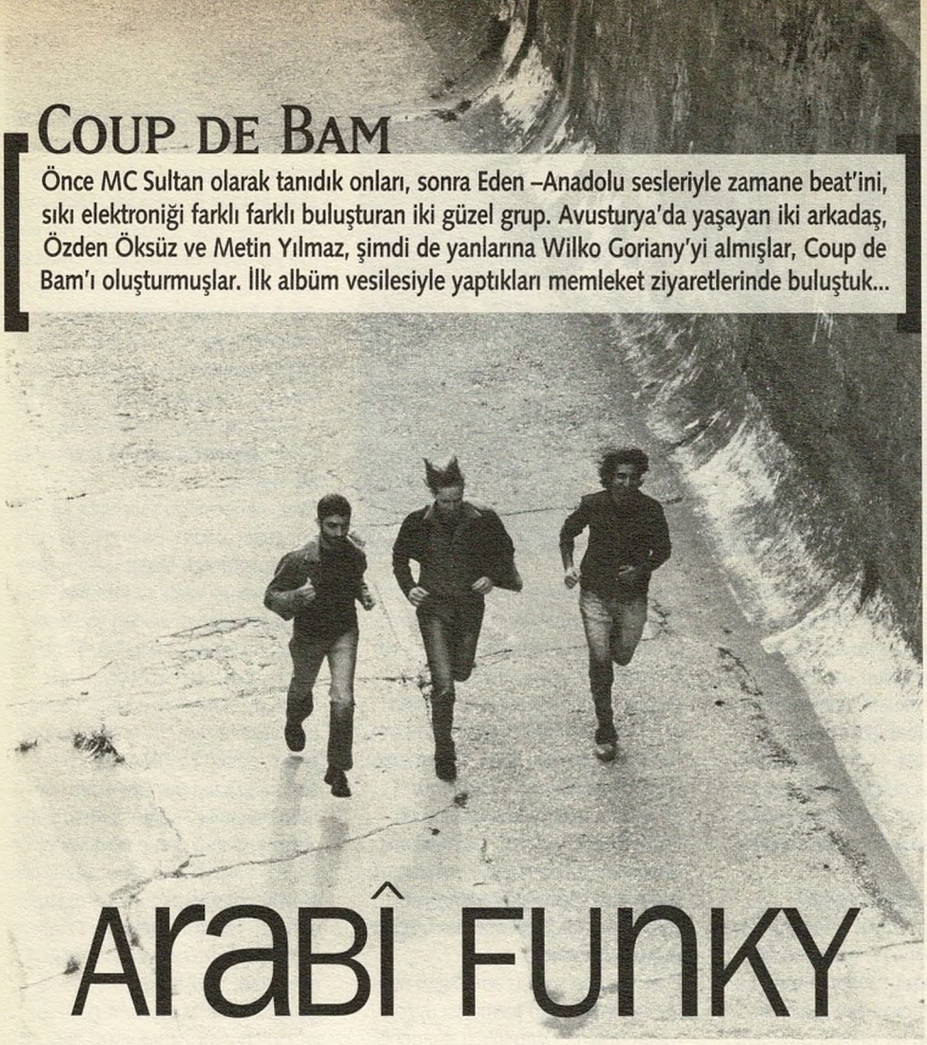

Arabî Funky

Foto: Kurt Prinz

Coup de Bam ne demek?

Özden Öksüz: "Coup" darbe demek, Fransızcadan geliyor. Ama Almancada "başarı" anlamına da geliyor. "Bam" da bam telinden geliyor. "Derinlik" gibi bir şeyi kastetmeye çalıştık, "başarılı bir derinlik" gibi bir şey işte... Dört-beş ay isim düşündük zaten, albümü yapmaktan daha zor oldu. Wilko'nun aklına geldi bu, hemen mesaj gönderdi telefonla, sorun çözüldü.

Daha önceki gruplarınızla, projelerinizle kıyaslarsak, Coup de Bam'ın farkı ne?

Özden: Coup de Bam, bence bir yerde MC Sultan ve Eden'in ortası. Avrupa'da bulunduğumuz dönem içerisinde yaptığımız müzikle, birlikte çalıştığımız insanlarla, gruplarla, mütevazı da olsa tecrübeler edindik. Kendimize ait bir stil oturtmaya çalışıyoruz. Sanırım bunu MC Sultan'da bir şekilde yaptık, ama kendine yönelik bir şeydi. Çok ağır basan kısım Anadolu motifleri değildi, onlar bir baharat oluşturuyordu. Eden'deyse Anadolu motifleri işin ortasındaydı; Batı sanki baharat gibiydi. Altyapı, aranjmanlar biraz Batı'ydı, ama ses ve özellikle Türkçe sözler gayet buralıydı. Çok bilerek yaptığımızı söylemiyorum ama, Coup de Bam sanki ikisinin ortasına doğru gidiyor.

Metin Yılmaz: İnsanlar çelişkiler yaşıyor, bu çelişkiler de ister istemez belli gelişmelere götürüyor. Coup de Bam'ı Eden'le çok kıyaslamak istemiyoruz, çok farklı bir çalışma bu.

Özden: Coup de Bam'ın öncekilerden bağımsız, kendi başına bir proje olduğunu özellikle söylemek istiyoruz. Aynı kişiler yine içerisinde olduğu için belli bir karakter yine duyuluyor. Ama başlıca farklılıklardan biri, Wilko'nun genel prodüktör olarak, bizim de koprodüktör olarak yaptığımız çalışmadır. Üç yıl yeni sound'u, yeni fikri aramak istedik, içimize sinmesi için zaman geçmesi gerekiyordu. Bunda Wilko'nun rolü çok büyük. Ortaya çıkanla mutlu olmak, işi içine sindirmek çok önemli, böyle bir şey kalıcı olacaktır çünkü. Albümde Metin abi ağırlıklı olarak zurnaları, neyleri, kavalları çaldı. Ben ağırlıklı olarak vokal yaptım, bağlama, biraz perküsyon çaldım. Perküsyona yatkın olduğumu hissediyorum, ama esas olarak ustalara bıraktık işi. Grup olarak her şeyi halledelim diyoruz ama, mümkün olursa Mısırlı Ahmet'le, başka bir ustayla son haline getirelim, bu da bir amacımız. Yoksa, burada bir grup var, her şeyi biliyor, böyle değil. Farklı kafaların, iç saatlerin buluşması gerekiyor...

Wilko sadece masabaşıyla mı meşgul oldu?

Özden: Evet, Wilko'nun kendine biçtiği ana görev prodüktörlük yapmak ve aranjmanlardan sorumlu olmaktı. O kadar mütevazı bir adam ki. Eski bir davulcu, üç yıldır tanışıyoruz, bir kere bile davul çalmadı bize. "İşi bilene yaptırmak gerekir" falan diyor, ben de amatör zannediyorum. Bir ara aldı bagetleri eline, enstrüman üzerindeki groove tutumunu ilk kez hissettim. "Sen salaksın" dedim. Buraya gelmeden dört-beş gün önce yeni bir parçaya başladık, Metin abinin oğluna aldığı davul setini stüdyoya kurduk, tek çalışta halletti işi, emprovize üstelik... Bu albümün yüzde 90'ı bizzat çalındı. Bizim için albümün canlı seslerle de süslenmesi, bir basın, baterinin canlı çalınması, ama buna tekniğin de girmesi çok önemli.

Türkiye kökenli olarak Almanya'dan en çok futbolcuları, hiphop'çuları, sinemacıları tanıyoruz. Avusturya'daysa sizin de içinde bulunduğunuz elektronik camiası faal galiba. Viyana kendine has bir elektronik sound oluşturdu gibi, Couch Records gibi şirketlerle...

Özden: Evet, Viyana yaratıcı, gelişim içerisinde bir şehir gibi görünüyor. Özellikle yabancılardan beslenmeyi biliyor. Paradoks bir şehir aslında. Çok güzel, titiz ve temiz, pırıl pırıl bir yer. Böyle bir yaşamın yanısıra, kuru bir şehir. Üç-beş tane kulüp vardır, bütün hayat orada belirlenir. İstanbul'sa 16 milyonluk bir şehir, pek çok merkezi var. Avusturya'nın geneli 7-8 milyon. Galiba o elektronik gelişim de dışarıya biraz abartılı yansıyor. Viyana'dan son yıllarda gelen bir-iki tane olay vardır: Couch Records çevresindekiler, dZihan & Kamien, Cay Taylan, Erdem Tunakan gibi insanlar, vaktiyle MC Sultan, Eden olarak biz... Viyana'da zannedildiği kadar hareket yok. Viyana biraz seçkin olmaya başladı, belki bu şekilde kendi yolunu çiziyor. Berlin, Hamburg, Münih, bunlar çok mainstream'i, beklenileni yaptılar. Viyana biraz beklenilenin dışında hareket ediyor. Soul Seduction gibi saygı gösterdiğimiz birkaç çevreyi daha sayabiliriz bu noktada.

Metin: Elektronik müzik Viyana'da çok iyi bir zemin buluyor. Yavaş yavaş gelişiyor, ama ayaklarını yere basan bir kültür bu.

Wilko Goriany: Mesela Almanya'da pek çok değişik tarzda müzik var, genellikle ticarî müzikler bunlar. Bu, pazarın genişliğiyle de ilgili. Viyana'da hiphop yapmak pek akıl kârı olmaz dolayısıyla. Viyana'da da çok iyi hiphop grupları var, ama neredeyse kimse tanımıyor onları, Alman pazarına da giremiyorlar. Viyana'ysa başka bir yola, kendine has bir elektronik yola giriyor, bence başarılı da oluyor, karakteristik bir sound da oluşuyor. Bu müziğin dinlenme ve yayılma şansı daha fazla.

Albümünüz çok "funky" geldi bize...

Wilko: Siyah müziği o kadar iyi bilmiyorum, ama seviyorum. Bence de bu albümümüz "funky" bir albüm oldu, funk'ı severim. Avusturyalı arkadaşlarım Arap havaları duyduklarını da söylediler, bence de var. Funk'la Arap müziği birbirine o kadar uzak değil. Türkiye'de çiftetelli, darbukalı müzikler de öyle. Arap müziğinde beni en çok çeken aslında taşıdığı trajedi. Avrupa'da pek çok oryantal şey yapılıyor şu aralar, giderek daha fazla insan oryantal müzik dinliyor. Mesela Chemical Brothers'ın "Push The Button"ını düşünün, aslında eski bir Arap bestesi. Çok kulağı yakalayıcı...

Mısırlı Ahmet'le teşrik-i mesainiz nasıl oldu?

Özden: Onunla çalışmak bizim için gerçekten bir şeref oldu. Çok önemliydi onun olması. Bir kilometre taşı o. Bundan bir buçuk yıl önce, albümün ortalarını geçtiğimiz bir dönemde boşluk yaşıyorduk. Viyana'ya geldi, dZihan & Kamien'le bir konser vardı. Daha önceden zaten tanışıyorduk, parçayı dinlettik, hoşuna gitti. Tanışmamız da Couch Records vesilesiyle olmuştu. Çok saygı duyduğumuz bir üstad.

MC Sultan'da Anadolu motifleri baharat gibiydi. Eden'deyse Batı sanki baharat gibiydi, ses gayet buralıydı. Coup de Bam ikisinin ortasına doğru gidiyor.

Wilko: İnanılmaz bir adam, özel bir çalış tavrı var.

Albümde dikkat çeken isimlerden biri de Barbara Bandi...

Wilko: O da şanslı bir karşılaşma. Bir partide onu şarkı söylerken duydum, tanışmak istedim. Bu onun ilk yayınlanmış şarkısı. Çok iyi bir ses...

Özden: Onunla beraber Madita da söylüyor albümde. Onun da kendi albümü yakında çıkacak, prodüktörlüğünü dZihan üstlendi. Daha önce yine dZihan'ın albümlerinde duyduğumuz bir sesti. Çok geniş bir ses; konsepte de çok uygundu.

dZihan & Kamien'in eli değdi mi bu albüme?

Metin: Ruhen varlar. Arkadaşlarımız, her gün görüşüyoruz. Onların kayıtlarında da biz yardımcı oluyoruz, düşüncelerimizi söylüyoruz. Karşılıklı bir dayanışma...

Özden: Bizim bu albümdeki sound'umuz Couch Records dolayısıyla dahil olduğumuz aileye uygun bir sound değil belki. Ama harbiden bir aileyiz, paylaştığımız tek şey müzik değil, yaşamı paylaşıyoruz. Yine de işleri çok fazla birbirine karıştırmamaya çalışıyoruz, ama birbirimizden taktik almaya çalışıyoruz.

Wilko, senin progressive rock hastası olduğunuzu duyduk...

Wilko: Evet, ilkgençlik yaşlarımda bir tek o vardı. Sonra punk, progressive rock'u mahvetti. *(gülüyor)*

Phil Collins'i sever misin?

Erken dönemini... Bayağı erken dönemlerini ama, Genesis'leri. *(gülüyor)* O zamanlar iyi davulcuydu.

Ringo Starr'a ne diyorsun?

Teknik olarak dahi değildi, ama Beatles müziğinin gerektirdiğini hakkıyla yapıyordu. Ben Rush'ın davulcusunu severim, Neil Peart'ü...

Neler dinliyorsunuz şu aralar?

Özden: Wilko'nun önerisi üzerine tanıştım Télépopmusik'le, onları çok dinliyorum. Gorillaz da çok iyi. Seçenekler çok. Erkan Oğur'u 24 değil, 2400 saat dinleyebilirim. Mercan Dede, İlhan Erşahin, Burhan Öçal gibi isimleri de takip ediyoruz.

Günleriniz nasıl geçiyor Avusturya'da?

Özden: Ben dört yıldır evliyim, iki yaşında bir kızım var. Bundan dört yıl öncesine nazaran çok daha ailevî bir ortamda geçiyor günlerim. Hayat şartlarına göre, Viyana'nın birazcık baskın psikolojik etkisini de göz önüne alırsak, güzel bir yaşam sürüyoruz. En önemlisi, yaşamdan mutlu olmak. İşinize ancak onu yansıtabiliyorsunuz; iyi yansıtırsanız, insanlar da bunu algılıyorlar.

Yaşadığınız yer, Freihausviertel nasıl bir yer?

Özden: Aslında orada kalmıyoruz, stüdyomuz orada. Wilko vaktiyle ressam bir arkadaşıyla girmiş; yarısını resim atölyesi, diğer yarısını da stüdyo yaptığı bir daire... Ortam çok iyi orada. Komşuluk ilişkileri çok iyi. Bir pazar var, dünyadaki bütün mutfaklardan, baharatlardan, meyvalardan örnekler görebilirsiniz. Bizim Kapalıçarşı'ya benziyor biraz; onun kadar görkemli değil belki ama, o atmosferi yaşıyor insanlar orada. Viyana'nın en sıcak semti diyebiliriz, o anlamda şanslıyız. Getto atmosferi yok, güzel olan o. Güney kültürünü hissettiğiniz bir pazar ve çok yakınında, bir ara sokakta bizim stüdyo –bu bize huzur veriyor gerçekten.

Metin: Avusturya küçük bir ülke, çelişkiler bariz bir şekilde yok aslında. Bir metropolü var, o da Viyana. Macar asıllı, Sloven, Slovak asıllı pek çok insan var şehirde, o yüzden fazla problem yok. Diğer bölgeler daha tutucu olabilir, ama onların da Avusturya'nın politikası hakkında çok fazla söz hakkı yok, çünkü Viyana çok önemli bir şehir. O yüzden diğer problemler bizde kendini bariz bir şekilde hissettirmiyor.

Abdullah Gül geçen sene "Avusturya'daki Türkler aynı 1960'lardaki gibi yaşıyor" demişti...

Özden: Evet, iç içe yaşamaları bayağı yoğun. Aynı mahalle, aynı bakkal... Avusturyalılarla çok fazla ilişkileri yok, hâlâ geleneklerini, göreneklerini koruyorlar. Bunları çok derin yaşayanlar da var, belki Türkiye'deki akrabaları çok farklı boyutlarda yaşıyorlardır. Ama onların içine girdiğin zaman anlıyorsun ki, kendi kültürlerini korumaya çalışıyorlar. İç içe yaşamaları, dışarıya karşı bir korunma mekanizması. Avusturya'da yaşamak lâzım bunu anlamak için. İnsanlar dışarı çıkıyor, herhangi bir şekilde yabancı oldukları hatırlatılıyor ve kendilerini orada huzurlu hissetmiyorlar, geri çekiliyorlar.

Almanya'da üçüncü kuşak kendine özgü bir kültür yaratmaya başladı, ne Alman ne Türk, ama kendisi olabildi. Bu Avusturya için söylenebilir mi?

Özden: Derin bir konu bu. Bir gelişme var, ama tabii ki bir dejenerasyon da var. Abdullah Gül'ün söylediği doğru, ama bunu altı yıl önce Almanya için de, Hollanda için de söyleyebilirdik. Gelişmeler üç aşağı beş yukarı her tarafta aynı. Avrupa Türklerinin genel bir sorunu var. Otuz-kırk yıl önce buradan gittiklerinde para kazanmaktan başka meseleleri yoktu. Entegrasyon denilen, uyum denilen bir emel yokmuş. Çocuklarını orada dünyaya getireceği, geleceğini orada kuracağı, köyden çıktığında söz konusu değilmiş. Sonuçta "gasterbeiter" dedikleri, "misafir işçi" dedikleri hal, 15-20 yıl içerisinde tamamen kendini değiştirmiş ve kalıcı işçiler haline gelmişler. İnsanlar psikolojik olarak hazır değilmiş tabii buna, bir jenerasyon güme gitmiş. Ayrıca, Türkiye'den Avrupa'ya işgücü olarak giden insanlarımız işçi sınıfından. Zengin bir grup falan değil.

Entegre olma mantığı bize ters. Ben o kültürün bir parçasıyım zaten. Yaptığımız müzik de öyle. Ayrıca benim sadece etnik müzik yapmam mı lâzım?

Evet, dolayısıyla Avrupa'dan çıkan Türkiye kökenli işleri, mesela bir Fatih Akın sinemasını işçi sınıfı sineması olarak değerlendirebiliriz...

Metin: Doğru. Ayrıca yeni bir kuşak geliyor, ailelerinin kültürüne de kafa tutmaya başlıyorlar. Ailesi 18 yaşında bir kıza "12'den sonra dışarı çıkamayacaksın" dediği zaman, kız "bana karışamazsınız" diyor. Gençlerin Almancaları da çok iyi artık. Ama hâlâ 16-17 yaşında evlendirilmeye zorlanan çocuklar da var, az da olsa namus cinayetleri oluyor.

Avrupa Birliği tartışmalarında Avrupalıların gözü biraz da göçmen Türkiyelilerin üzerinde. Sizce bir kaynaşma hasıl oldu mu, mesela müzikal anlamda?

Özden: Gidin Avusturya'ya, Almanya'ya, "etnik müzik yapıyorum" diye ortalığa dökülün, bir baharat gibi ortalıkta dolaşın, sırf bu yüzden el üstünde tutulursunuz. "Ah garip Türk, sen de bir şeyler yaptın ha, uyum sağladın" derler sana. Halbuki önemli olan milliyetin falan değil, yaptığın müzikle enternasyonal olabilmen lâzım.

Metin: Entegre olma mantığı bize ters. Entegre falan olmuyorum ki. Benim ailem 1970'ten beri orada, ben o kültürün bir parçasıyım zaten. Yaptığımız müzik de öyle. Bu müzik sadece benim kültürüm değil, artık o kültürün de bir parçası. Ayrıca benim sadece etnik müzik yapmam mı lâzım?

Hep yeni projelerle çıkıyorsunuz karşımıza. Sırada ne var?

Özden: Sonuçta halk müziğinden geliyoruz biz. Ailemden Anadolu motiflerinin saf halini aldım, müzikal gelişmemde de bunun rolü oldu. Halk müziğinin melodileri, tınıları, sözleriyle, geleneksel parçalarla, Pir Sultanların, Aşık Veysellerin parçalarıyla mütevazı, küçük bir derleme yapmak istiyoruz. İleriye yönelik projelerimizden biri bu. Coup de Bam olmayacaktır bu, farklı bir çalışma olacaktır. Coup de Bam için de fikirler yavaş yavaş oluşmaya başladı, bir-iki parça çalıştık bile. Albüm biteli üç-dört ay oldu, ama bir anda sabırsızlanmaya başlıyorsun, sanki yeni albümü görüyorsun hemen.

Söyleşi: ***Merve Erol - Kerem Demir***

Özden Öksüz, Metin Yılmaz, Wilko Goriany (foto: Merih Akoğul)

TEPEDEN TIRNAĞA TİTREME...

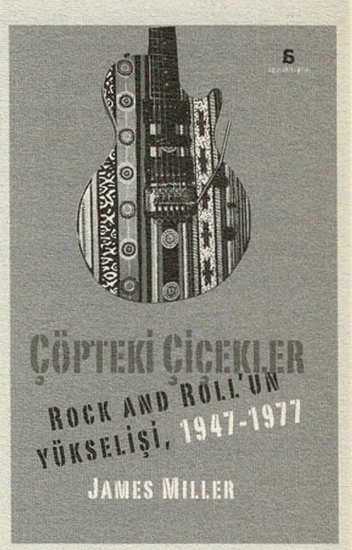

MÜZİK

ÇÖPTEKİ ÇİÇEKLER
James Miller

Tarihçi ve duayen müzik yazarı James Miller'ın, Chuck Berry'den Jimi Hendrix'e, Rolling Stones'den Sex Pistols'a rock 'n' roll'un dönüm noktalarını, gençlik idollerinin doğuşunu -ya da yaratılışını- mercek altına aldığı kitabı "Çöpteki Çiçekler", üç dakikalık şarkıların ruh dünyamızda niye bu denli etkili olduğunu merak edenler için...

www.agorakitapligi.com
tel: 0212 243 96 26-27
faks: 0212 243 96 28
agorakitaplığı

LUKE HAINES

"Sarı rengi bu kadar seviyorsak Gırgır'dır sebebi" diye yazmıştık '80'ler dosyamızda. Luke Haines de Gırgır kadar sarı, Gırgır kadar ciddi, Gırgır kadar gırgır bir zat. Luke Haines öldü! Son albümünün (üç CD'den, 62 şarkıdan oluşan bir box-set) adı bu. Ne ölmesi, İstanbullular için yeni doğdu. Muradımıza erdik, The Auteurs'ün, Baader Meinhof'un, Black Box Recorder'ın beynini, kadim bir folk şarkıcısı olarak izleyip alkışladık bir Roxy gecesinde... Tek bir gitar ve şarap kadehiyle sahneye çıktı, '92'den bu yana takip ettiğimiz şarkılarını kafasına estiği gibi birer ikişer ("Lenny Valentino"yu üç, "Baader Meinhof"u iki kere) seslendirdi. Yıllardır müzik endüstrisine etmediği huysuzluğu bırakmayan Luke Haines, hem sahnede, hem Marmara Pera'nın lobisinde gördük ki, şeker gibi bir adammış meğer...

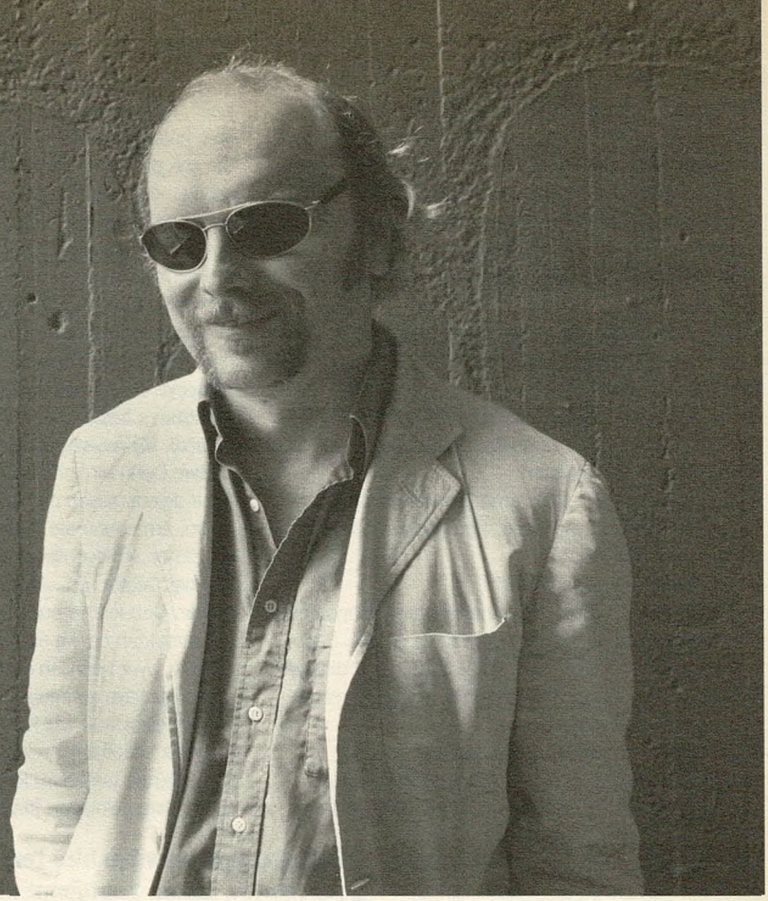

Foto: Şahan Nuhoğlu

ÖLÜM TARİHİM 1992

Dün gece bizim için çok güzel bir geceydi, sizin için nasıldı?

Luke Haines: Benim için şaşırtıcıydı. Şarkılarımın burada dinlendiğini, bilindiğini hiç tahmin etmiyordum. Bildiğim kadarıyla, albümlerimden hiçbiri Türkiye'de yayınlanmadı. Benim için İstanbul'da konser vermek bir nevi kumardı, içeride sadece iki kişi de olabilir diye düşünüyordum. *(gülüyor)*

Rock'la, hele İngilizce rock'la hiç arası olmayan eski tüfek bir arkadaşımıza, konserinizi kaçırmasın diye sizi şöyle tarif ettik: "Das Kapital" ve "Oliver Twist Manifesto" diye iki albümü ve "Baader Meinhof" diye şarkısı olan bir adam, bir saz şairi, sadece saz yerine gitar çalıyor... Bu uygun bir tarif mi sizce?

Çok uygun bir tarif. Ben de gelirken şarkılarımın ancak bu şekilde karşılık bulabileceğini düşünmüştüm. Bir geleneğin başka bir kültürdeki, dildeki karşılığıysa söylediğiniz şarkılar, mutlaka dinleyicisini bulacaktır, tabii eğer iyi şarkılarsa onlar. Jacques Brel'seniz, şarkılarınız Belçika ve Fransa dışında da karşılık bulacaktır. Şarkılarınızı nece söylediğiniz değil, nasıl ve ne hakkında söylediğiniz önemli.

Aynı arkadaş –yazardır kendisi– sizi dinlerken şöyle dedi: "Bu şarkılar insana roman yazdırır." Bu yorum aklımıza "Oliver Twist Manifesto"yu getirdi. O albümü dinlerken sokaklardaki, haberlerdeki Oliver Twist'ler geliyor gözümüzün önüne...

Bunları duymak çok güzel. "Oliver Twist Manifesto", İngiltere'de bile kıyıda köşede kalmış bir albüm. Belli bir çevre için "kült albüm", ama genelde ıskalandı.

Niye öyle oldu? İngiltere Oliver Twist'in vatanı.

Bence sebep, albümün rock'n'roll dilinde olmamasıydı. Ayrıca, o albüm zamanda bir yolculuk. Rock şarkılarında birkaç yüzyıl öncesinin Avrupa'sından bahsedilmesi adetten değil pek. Ama bazı şeylerin de kayıtlara geçmesi gerekiyor.

Marianne Faithfull, yaptığımız söyleşide, "yeniden Dickens zamanlarındayız" demişti...

"Yeniden" kısmından pek emin değilim. Özellikle İngiltere'de, değişen pek bir şey yok aslında. Hep Dickens zamanlarındayız. Yalnız İngiltere'de değil, Batı ülkelerinin birçoğunda da öyle. Temel yapı hiç değişmiyor.

Bu sabah "1967"yi dinlerken "o nasıl bir yıldı"ya gitti aklımız...

O benim doğduğum yıl. Şarkı da büyüdüğüm ortamı anlatıyor. İngiltere'de "swinging sixties" diye bir efsane var. Öyle bir şey sahiden oldu mu? Benim ailem için olmadı. Benimki gibi aileler için de olmadı. Bizimkiler kuzeyde yaşıyordu, orada öyle "swinging" bir müzik ortamı yoktu. O günlerin İngiltere'si İkinci Dünya Savaşı sonrasındaki halinden pek farklı değildi. Olaylar medyada resmedildiği gibi cereyan etmiyor. Benim yapmaya çalıştığım, efsanelerin anlatmadığı şeyleri anlatmak.

Jacques Brel'seniz, şarkılarınız Belçika ve Fransa dışında da karşılık bulacaktır. Şarkılarınızı nece söylediğiniz değil, nasıl ve ne hakkında söylediğiniz önemli.

1967 denince, ilk akla gelen isimler Beatles ve Rolling Stones...

Şarkıda "Beatles ve Stones bir şey ifade etmiyor bize" derken annem ve babamdan bahsediyorum. Onların gözünde rock grupları bir tür hooliganlardı. Hayatlarında hiç Beatles veya Stones plağı olmadı onların. Öyle şeyler için vakitleri yoktu. Uğraşıp didiniyorlardı gün boyu, belli rutinleri olan bir hayatları vardı. Bu bana kötü gelmiyor, hatta iyi bile geliyor. Kendi küçük dünyalarında yaşayan insanların kimi bohem radikallerden daha anlamlı bir hayatları var bence.

Anneniz, babanız ne iş yapardı?

Babam memurdu, annem öğretmen –İngilizce öğretmeni. Din dersine de girerdi. *(gülüyor)*

İnançlı mıydı?

Ateist değildi, ama sekülerdi. Çok yumuşak bir din anlayışı vardı.

1967'ye dönersek, o günlerde Baader-Meinhof'la Embryo grubu aynı binada oturuyormuş. Embryo'culara Baader-Meinhof ne dinliyordu diye sorduğumuzda "Stones" demişlerdi...

Bu beni şaşırtmadı. Baader-Meinhof bir rock'n'roll grubu gibiydi.

Stones'un "Street Fighting Man"ini sever misiniz?

Severim, çünkü insanı sitüasyonistler hakkında düşündürüyor.

En çok sevdiğiniz sitüasyonist slogan ne?

Sahtekârlarla diyalog olmaz.

Sex Pistols - sitüasyonizm ilişkisini nasıl yorumluyorsunuz?

Pistols şahaneydi, ama sitüasyonistlerden haberdar olduklarını sanmıyorum. John Lydon'ın sitüasyonistlerden bahsettiğini hatırlamıyorum, grubun geri kalanıysa biraz kalın kafalıdır zaten. *(gülüyor)* Ama, menejerleri Malcolm McLaren sitüasyonistti. Clash'in menejeri Bernie Rhodes da öyleydi. O ikisi çok iyi bir iş yaptılar, sitüasyonist fikirleri popüler müziğe getirdiler. 1970'lerin güzel tarafı da buydu zaten.

Joe Strummer bir keresinde RAF tişörtüyle çıkmıştı sahneye...

Çok eleştirilmişlerdi ondan ötürü. Demin "aslında değişen bir şey yok" dedim ya, sosyal olarak pek değişen bir şey yok, ama kültürel anlamda hakikaten başka bir çağda yaşıyoruz. Şimdi RAF veya Ba- →

40→

GENÇ TÜRK

MORIS FARHI

Moris Farhi, cumhuriyetin ilk yıllarından alıp, yakın geçmişe kadar getirdiği on üç "Genç Türk"ün hikayesiyle, genç cumhuriyetin kuruluşuna ve gelişmesine tanıklık ediyor. Sade, özenli, hareketli ve sürükleyici bir eser olan *Genç Türk*, bir dönem romanı, bir Atatürk Türkiye'si methiyesi, ya da bir çoğulculuk methiyesi olarak okunabilir. Ya da belki, Moris Farhi'nin edebi yeteneğinin methiyesi olarak.

Bu kitapta "kendinize" ve "insana" dair çok şey bulacaksınız...

GENÇ TÜRK
Moris Farhi
Çeviren: Niran Elçi
432 sayfa

ithaki

www.ithaki.com.tr

ader-Meinhof tişörtü giyebilirsiniz, kimse umursamaz. Sadece bir tür modaya uymuş olursunuz. McLaren ve Rhodes radikal-devrimci hareketlerin ikonik imajlarını çok önceden keşfetmişlerdi.

"1977"ye geçelim, Clash'in o şarkısı ünlü "yıl sıfır"ı, punk'ın doğuşunu imliyor. Sizin punk'la ilişkiniz nasıl?

Punk hareketiyle 1980'lerin başında tanıştım. Okulu kırıp Pistols albümleri dinlerdik. Küfürlü şarkılarla ilk kez karşılaşıyordum. Çok heyecan vericiydi. Pistols'ın, Clash'in şarkı sözleri modern şiirdir bence. Clash'in ikinci albümü mesela, "Give 'Em Enough Rope" tam öyledir. Favori Clash albümüm odur. Joe Strummer, huzur içinde yatsın, biraz pozcuydu. Ama, seçtiği poz da güzeldi doğrusu.

Bir söyleşide şöyle diyorsunuz: "Beatles'ı ne kurtarırdı, biliyor musunuz? Yoko'yu gruba dahil etmek."

Kesinlikle öyle. Yoko'yu dışlamak yerine gruba dahil etselerdi, dağılmazlardı. Dahası, müzikle ve genelde sanatla başka bir ilişki kurabilirlerdi, "Here Comes The Sun", "Let It Be" filan gibi saçmalıklar yapmazlardı.

Yoko Ono'yu överken John Lennon'ı yeriyorsunuz. Bir söyleşide Lennon şarkıları için "ergen sızlanması" diyorsunuz...

Öyle zırvalar yumurtladığım oluyor. Bakmayın, Lennon'ı severim, özellikle de Beatles sonrasında yaptığı şarkıları. Plastic Ono Band mesela, Public Image Ltd. gibi bir durumdu. "Instant Karma" güzel şarkıdır, "Mind Games" çok sevdiğim bir albümdür. Beatles hakkında ukalâlık etmemin sebebi, 1990'ların ikinci yarısından itibaren koparılan tantanaydı. Hele bir aralar her yerde Beatles vardı, televizyonda, gazetelerde... Gına gelmişti, "hiç olmazsa bir haftalığına Beatles lâfı edilmesin" diyordum. Aslında severim onları, özellikle ilk hallerini. Ama, belli bir noktadan sonraki halleri hoşuma gitmiyor doğrusu.

Hangi nokta o?

"Revolver"dan itibaren. Doğu'ya öykünen işleri hoşuma gitmiyor, kötü Doğu taklidi beni uyuz eder hep.

Jonathan Richman'la aranız nasıl?

Çok severim onu. Demin "1967"den konuşuyorduk, o tipik bir Richman şarkısıdır aslında. "Old World" diye bir şarkısı vardır, "1967"nin esin kaynağı odur. "Old World"de mahallesini, annesini, babasını anlatır. Modern dünya iyi, güzel de, eski dünya da hiç fena değil. *(gülüyor)*

Bizim Richman favorimiz "Egyptian Reggae", o parçayı nasıl buluyorsunuz?

İşte o iyi bir Doğu adaptasyonu. Batılı müzisyenler genellikle Doğu müziğinin en kolay tarafını alıyorlar. Çeyrek seslerle sorunumuz var bizim, onları çalacak enstrümanımız yok. Çeyrek sesler Batı için bir yenilik, halbuki buralarda doğanın bir parçası gibi.

Arap müziğine, kültürüne ilgi duymanız nasıl oldu?

Fas müziği hastası bir arkadaşım var, kaydettiği her şeyi bana dinletir. O hastalık bana da bulaştı. Arap ritmine vurgunum. Bap-ba-dappa-bap-ba-dappa, bu bizde olmayan bir şey. Batılılar o ritmi tutamaz. Ben tutarım ama. *(gülüyor)*

Richman da tutabiliyor.

Evet, o da tutabiliyor. Ama o Amerikalı, İngiltere'de benden başkası tutamaz. *(gülüyor)* Bunun öncüsü olabilirim. Belki de Steve Hillage gibi ünlü bir prodüktör olabilirim.

İnternette dolanırken "Luke Haines fanları başka kimleri dinler?" diye bir listeye rastladık. White Stripes, Nick Cave, Placebo, Belle & Sebastian ve St Etienne not aldığımız isimler.

(listeyi inceliyor) Belle & Sebastian ve St Etienne'in yanına Donovan yazmışsınız.

Onlar Donovan'a hayran, biraz da Donovan konuşalım diye o notu düşmüştük. Biz White Stripes'tan başlayalım...

Eğer Jon Spencer Blues Explosion olsaydım, White Stripes beni demoralize ederdi. Çok başarılılar. Onları Glastonbury konserlerinde seyrettim, çok iyiydiler. Bir geleneği diriltmek öyle olur işte... Nick Cave'e gelince, Birthday Party dönemi şahane. Sonraki solo albümleri beni açmadı. Berbat şeyler. Hiç anlamadım onları niye yaptığını. Bana kalırsa, Birthday Party sonrasında inzivaya çekilmeliydi. O kadar güzel işler yaptıktan sonra ancak o yakışırdı.

Yeni albümünü dinlediniz mi?

Hayır, 1983'ten beri Nick Cave dinlemiyorum.

Placebo ve Belle & Sebastian'a ne diyorsunuz?

Placebo bana kötü bir Avrupa heavy metal grubu gibi geliyor. Belle & Sebastian'ıysa anlamıyorum. Bütün bu isimler içinde şarkılarını en çok sevdiğim kişi Donovan.

Yeni albümünü, "Beat Café"yi dinlediniz mi?

Onu dinlemedim. Ama "Season of the Witch" harikulâdedir. "Atlantis" de öyle..

"Hurdy Gurdy Man"?

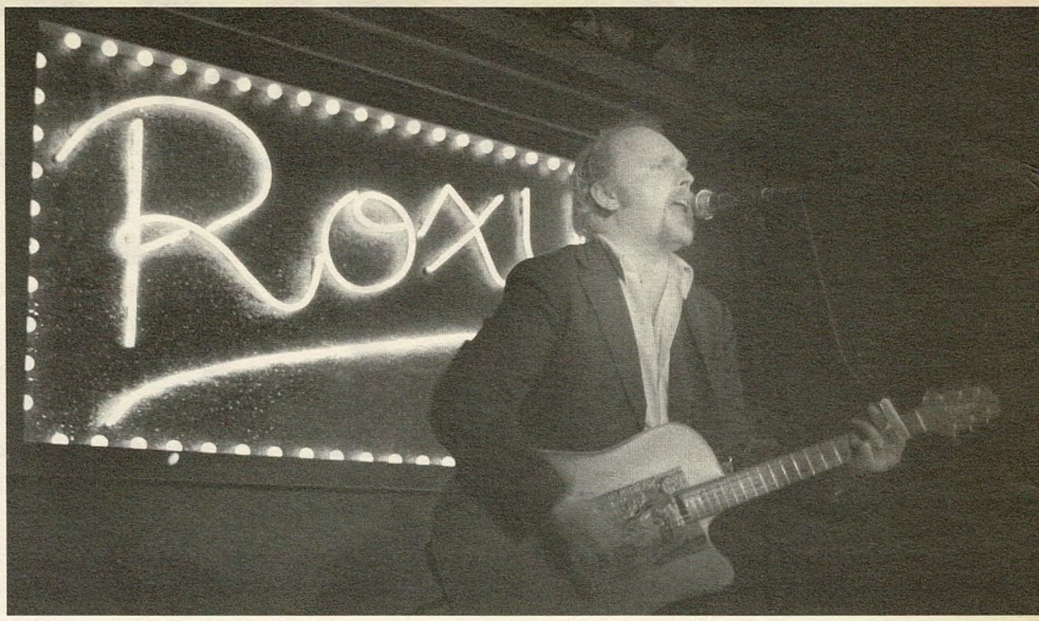

Yoko'yu gruba dahil etselerdi, Beatles dağılmazdı. Müzikle ve genelde sanatla başka bir ilişki kurabilirlerdi. Plastic Ono Band, Public Image gibi bir durumdu.

O da şaheser. Donovan'ın tek tabanca takılışı, hali tavrı, modaları umursamaması çok hoşuma gidiyor.

"The School Song"da Leonard Cohen'in "Tower of Song"una nazire yapıyorsunuz, onunla aranız nasıl?

Cohen'i çok severim. O şarkıda kendini Hank Williams'la eşleyerek ukalâlık yapıyor, ama olsun. Benim favorim "Songs of Love and Hate". "I'm Your Man"deki şarkılar da harika, ama o albümün sound'u şarkıların sözleri kadar iyi değil. "Death Of A Ladies' Man" ve "Avalanche" da harika işler.

Birçok şarkınızda Fransa'ya, Fransızcaya referans var. Fransa merakınız nereden geliyor?

Beni Frankofon zannederler, hiç alâkası yok. İlk albümün adı "New Wave", grubun adı da Auteurs olunca öyle düşünülmesi doğal. Fransızcam yok, ama Fransız duruşu denilebilecek şeyi enteresan buluyorum. Entelektüel tavrı almaktan çekinmezler. İngiltere'de bundan çekiniriz biraz. John Lennon bir istisnadır bu bakımdan. Ben Avrupa duyarlılığını severim. Fransızların o duyarlılıkta çok özgün bir payları var.

Britanya'nın Irak meselesinde Fransa ve Almanya'yla birlikte savaşa ve işgale karşı tavır almak yerine ABD'nin müttefiki olmayı seçmesine ne diyorsunuz?

Evet, boktan bir seçim. Bize hem coğrafî, hem kültürel olarak daha yakın olan insanlarla ittifak yapmak yerine ABD'nin kuyruğuna takılmak anlaşılır şey değil. Blair, Schröder'e karşı gizli gizli Merkel'i destekliyordu. İstediği gerçekleşiyor. En başından beri o adamın küt kafa olduğunu düşünüyordum, zaman beni haklı çıkardı.

Seçimlerde kime oy verdiniz?

Rainbow George'a. Ünlü komedyen Peter Cook'un içki arkadaşıdır. Seçime bağımsız aday olarak girdi, aldığı 35 oydan biri benimdi. Düzen partilerinden hiçbiri bana yakın gelmiyor. Benim dünyaya bakışımla genel konsensüs arasında ciddi farklar var. O konsensüsün parçası değilim, mevcut siyasî partiler benim fikirlerimi temsil etmiyor. Dolayısıyla kendi dünyamı yaratıyorum, başkalarının dünyası yerine kendi dünyamda yaşıyorum. Gerçek dünya berbat bir şey. *(kahkaha atıyor)* O dünyayla ilişkimi mümkün olan en minimum düzeyde tutmaya çalışıyorum. Hayatımda sadece bir kere İşçi Partisi'ne oy verdim, Blair'e ise hiç oy vermedim, onu solun kurtarıcısı ilan eden kampanyalara hiç destek olmadım. Dolayısıyla, zerre kadar vicdan azabı duymuyorum. Şimdi savaş aleyhtarı gösteriler düzenleyenler ona oy vermiş olan orta sınıf mensupları. Ve orta sınıfa özgü bir suçluluk duygusuyla ve vicdan azabıyla Blair'i protesto ediyorlar.

"Das Kapital" adında bir albüm yapmak nereden aklınıza geldi?

Yazdığım şarkıları büyük bütçeli bir prodüksiyonla kaydetmek istiyordum. Çok sevdiğim şarkılardı, çok satan şarkılar olsun istemiştim. Neticede öyle de oldu. O şarkılar benim kapitalimdi, onun için albümün adını "Das Kapital" koydum. Aklımdaki ikinci seçenek "Kavgam"dı. *(gülüyor)* Biliyorsunuz, İncil'den sonra en çok satan kitap o. O adı taşıyan bir albümün çok satmaması mümkün değil. Aklınızda olsun, kitap yazacak olursanız adını "Diktatör" filan koyun, o zaman çok satar. *(gülüyor)*

Marx'ın "Das Kapital"ini okumuşluğunuz var mı?

Onu değil, ama başka kitaplarını okudum. Marx takdire şayan bir şahsiyet bence. Ama bugün "Marksistim" diyene Yehova Şahidi muamelesi yapılıyor. Thatcher'dan beri İngiltere'de siyasal ideal diye bir şey kalmadı. Akıntıya kaptırmış gidiyoruz.

Siz Marx'ı nasıl yorumluyorsunuz?

Bence Marksizm bir sanat olarak telâkki edilmeli. Örneğin, Katolik değilim, ama Katolikliğin teolojisini, mimarisini beğenirim. Marx'a da öyle bakılabilir. Takdir uyandıran bir yapısı, söylemi, sözcükleri var. Ondan çok şey öğrenebiliriz, esinlenebiliriz. Felsefî tarafı sosyo-politik tarafından daha kalıcı, o tarafının yankısı hâlâ sürüyor zaten, uzun yıllar da sürer bence.

"Das Kapital" aşağı yukarı "Oliver Twist"in yazıldığı zamanlarda yazılmıştı. Dickens'la Marx aynı meseleyi anlatıyor aslında. Ve hâlâ Dickens zamanlarındayız...

Orası öyle... Marx'la Dickens aynı tarihlerde Londra'da yaşadı. Ve Marx, Dickens'ın aksine, yoksulluk içinde öldü.

Q dergisi "Oliver Twist Manifesto" için "paha biçilmez bir kamu hizmeti" diyor...

Öyle mi diyor hakikaten? Q bana hep haybeci bir dergi gibi gelmişti. Böyle bir yorum yapmış olmaları ilginç.

Takip ettiğiniz bir dergi var mı?

Yok. Çünkü ortada dergi yok. Piyasadakiler ya sade suya tirit şeyler ya da çok dar açılı fikirlerin propaganda araçları.

Ne tür kitaplar okuyosunuz?

Genellikle roman okurum. Son zamanlarda Colin Wilson'ın romanlarına takılıyorum, çok yetenekli bir yazar. Tarife gelir gibi değil, iyi yazarlar öyledir zaten. Bir de M.R. James okuyorum. O da Colin Wilson gibi, çok boyutlu yazıyor.

Marx takdire şayan bir şahsiyet, ama "Marksistim" diyene Yehova Şahidi muamelesi yapılıyor. Thatcher'dan beri İngiltere'de siyasal ideal diye bir şey kalmadı.

Bir şarkınızda netameli bir soru var: "Popüler kültürün yanlışı ne?" Cevabınızı merak ettik...

Cevabı henüz bulamadım. Aklıselim sahibi bir yaklaşım arayışındayım.

Hanif Kureishi'nin sevdiğimiz bir tarifi var: "Asıl mücadele alanı popüler kültürdür."

Bu çok doğru işte. Popüler kültüre sporu da eklemek kaydıyla. *(gülüyor)* Popüler kültür çok hayatî bir alan, çok karmaşık bir mesele olması da o yüzden herhalde. Geçenlerde bir söyleşide internetten şarkı indirme üzerine bir soru sordular. Epey negatif bir tepki verdim. Punk rock'un getirdiği şeylerden biri "do it yourself" (kendin pişir) ethos'uydu. "Herkes yapabilir" mânâsındaydı ve başlangıçta iyi bir şeydi. Fakat sonradan aksi yönde bir etkisi oldu bunun: Kötü şeylere kapılar ardına kadar açıldı. "Kim olursa olsun yapabilir"e dönüştü. Bunun sonucu olarak bir sürü yeteneksiz pop idolü ve mânâsız, bir halta benzemeyen işler çıktı ortaya. İnternet de "downloading"le aynı iklimi yaratıyor. İnternet sayesinde herkes müziğini ulaşılabilir kılıyor. Bu iyi bir şey, ama eğer müzik iyiyse. Kötüyse, iklim kötüleşiyor, ortam bozuluyor.

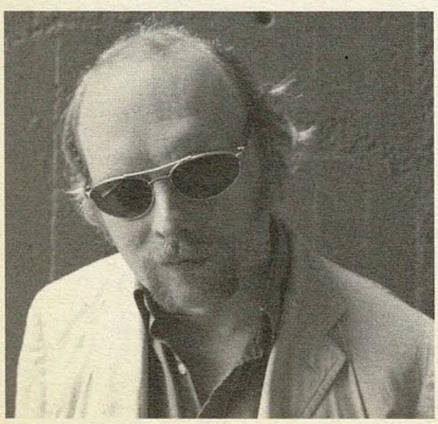

Peki neyin iyi, neyin kötü olduğuna kim karar verecek?

Mesele de o zaten. Ben! *(gülüyor)*

"Ben" dediğiniz kim? Hakkınızda şöyle bir tarif var: "Bazıları doğuştan aksi tabiatlıdır. Bazıları zaman içinde aksileşir. Bazılarına ise aksilik atfedilir. Luke Haines için üçü de geçerli."

(gülüyor) Bu hakkaniyetli bir tarif olabilir. Belki de hakikaten öyleyim, ama belki de bu dahil hakkımda söylenen her şey yanlıştır. Ne dersiniz?

Belki de, eninde sonunda herkes aksileşiyor. "Ekşiyor" da denebilir herhalde.

Siyaset hakkındaki o ünlü söz gibi. Enoch Powell –aşırı sağcı bir İngiliz politikacıdır– çok akıllı bir tarif yapmıştı: "Bütün siyasî kariyerler başarısızlıkla sonuçlanır." *(gülüyor)*

"How Could I Be Wrong" için "ilk şaheserim" diyorsunuz. Sonraki şaheserler neler?

"Baader Meinhof" için öyle denebilir. Başka ne var? Aman Tanrım. *(gülüyor)* İnsanın kendi şaheserleri hakkında konuşması çok zor. *(gülüyor)* En iyisi bunun cevabını dinleyicilere bırakalım.

Yeni albümünüzün adı "Luke Haines Is Dead" olduğuna göre, ölüm hakkında konuşalım biraz da. DAF diye bir Alman ikili var...

'80'lerin başlarında dinlemiştim onları, hâlâ müzik yapıyorlar mı?

Yapıyorlar, geçenlerde yeni bir albümleri çıktı, "10 Neues Lieder". O albümdeki parçalardan birinin adı "Ich bin Tot", nakarat da şöyle: "Ich bin tot und das ist gut" (Ben öldüm ve bu iyi). Yeni albümünüzün adını duyduğumuzda o şarkı geldi aklımıza...

Benim için küçük bir oyundu albüme o ismi koymak. Müzisyenler öldüklerinde plakları çok satar ya, ben de plak şirketine "albümün adı 'Luke Haines Öldü' olsun" dedim, "daha çok satarsınız". Öyle de oldu.

"Das Kapital" bahsinde de albümün ismini satışı artırmak için koyduğunuzu söylemiştiniz. Satış meselesi çok önemli mi sizin için?

Benim için değil, plak şirketi için önemli. Onları tatmin edecek bir satış olmazsa, yeni bir albüm yapmam çok zorlaşır. Bana kalırsa, albümlerimin Nick Drake'inkilerin yarısı kadar satması büyük başarıdır. Bu arada, onun plakları bugünlerde iyi satıyor. Garibim öldükten sonra satışlar artmaya başlamıştı zaten.

İleride Luke Haines plakları da çok satar mı?

Buna hiç şüphe yok. Tamamen eminim.

DAF'ın şarkısına dönersek...

Ben hiçbir zaman intiharı savunmadım. Ama intihara teşvik etmek istediğim birkaç kişi var tabii ki. *(gülüyor)*

O şarkı intiharı teşvik etmiyor, toplumsal şartlanmalar ya da egemen ideoloji tarafından "kurulan", oluşturulan "ben"liği, kimliği öldürmek kastediliyor...

Ben onu yıllar önce yaptım. Ben 1992'de öldüm. *(gülüyor)*

Söyleşi: ***Yücel Göktürk***

ANLATI >

"Gün Ağarmasa"yla 78 kuşağının tarihteki ve hayattaki yerini sorgulayan Osman Akınhay, "Ölüme Bakmak" adını verdiği ikinci kitabında, ölümüyle karşılaşınca babayla gecikmiş bir muhasebeye girişen bir erkek evladın hayata, ölüme, gömülmeye ve kendi kökleriyle geleceğine bakışını anlatıyor...

ÖLÜME BAKMAK
Osman Akınhay

ROMAN >

Geçen yıl, "Babalarımız" adlı romanı yayınlanan Andrew O'Hagan bu romanında İskoçya'nın bir kasabasından on üç yaşında gösteri dünyasına adım atan küçük bir kızın, -Maria'nın- hüzün verici hikâyesini anlatıyor.

ŞARKICI KIZIN DRAMI
Andrew O'Hagan

ANI >

Fransa'da direniş hareketi Rezistans'da yer alıp Buchenwald toplama kampında kalmış olan İspanyol komünist yazar Jorge Semprun, İspanya'da Felipe Gonzalez hükümetinde Kültür Bakanı olduğu yılları anlatıyor...

FEDERICO SANCHEZ'DEN SELAMLAR
Jorge Semprun

TARİH >

Tarihçi Roderic Davison "Osmanlı İmparatorluğu"nda Reform' adlı bu önemli kitabında, 1839 Gülhane Hattı Şerifi'nin ilan edilmesiyle başlayıp, 1856 Hattı Hümayunu ve 1876 Anayasası'na kadar uzanan dönemde gerçekleştirilen Tanzimat reformlarını ayrıntılarıyla inceliyor.

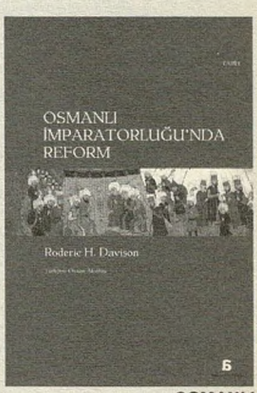

OSMANLI İMPARATORLUĞU'NDA REFORM
Roderic H. Davison

www.agorakitapligi.com
tel: 0212 243 96 26-27
faks: 0212 243 96 28

agorakitaplığı

CRIMSON

bar&restaurant

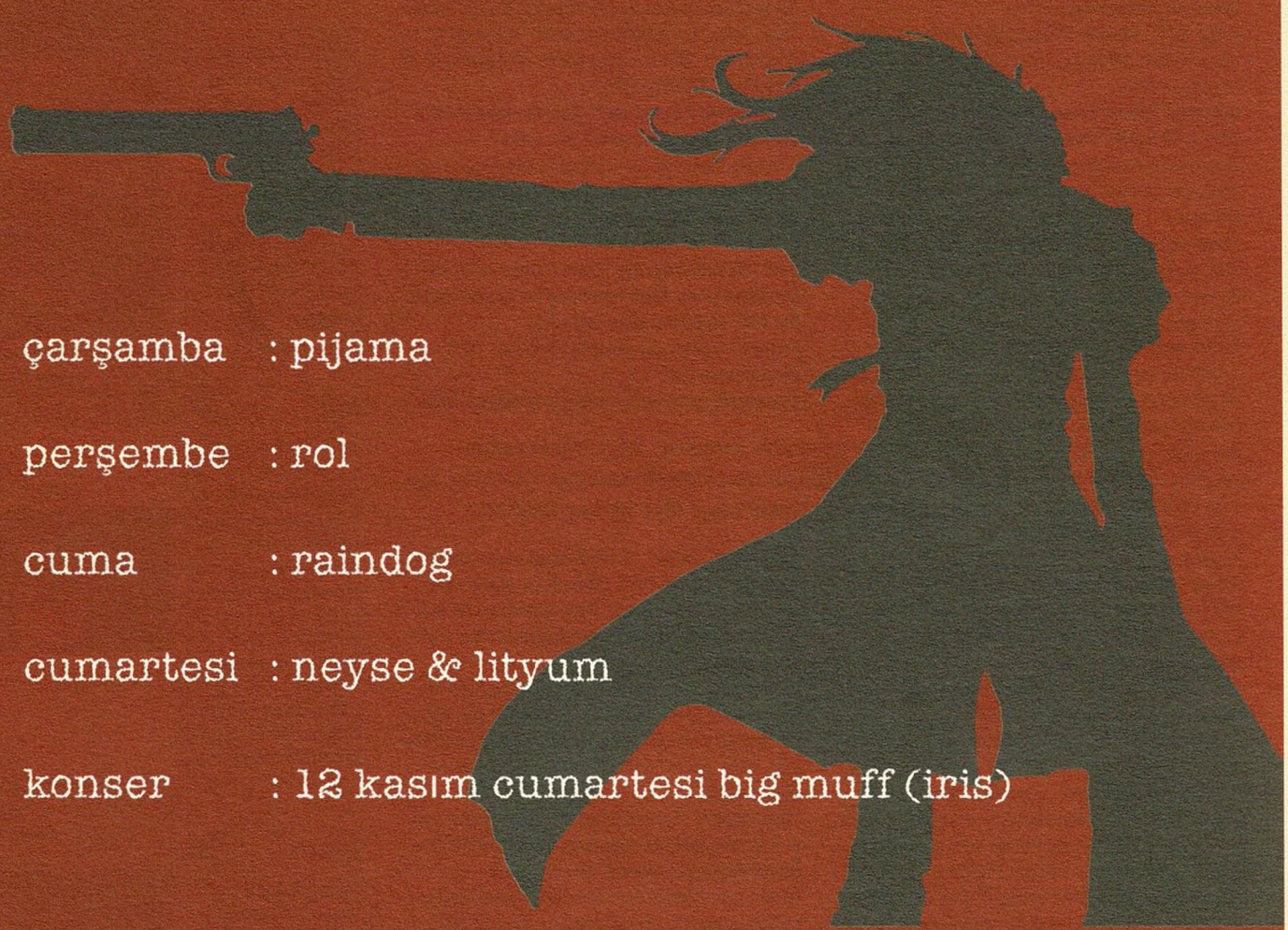

çarşamba : pijama

perşembe : rol

cuma : raindog

cumartesi : neyse & lityum

konser : 12 kasım cumartesi big muff (iris)

kadife sokak no:20/a (barlar sokağı) kadıköy - İstanbul

0216.346 88 14 - 337 46 43

www.crimsonbar.com

info@crimsonbar.com

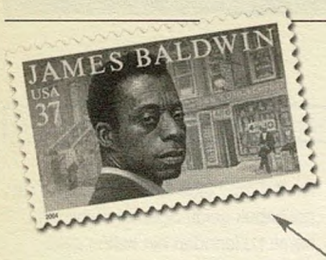

ROLL KİTAPLIĞI

Alice Sebold Talihli Kız (Kanat)
Antonio Negri Devrimin Zamanı (Ayrıntı)
Aret Gıcır Ben Topik Değilim! –Yerevan Güncesi (Aras)
Berrin Karakaş Tül (Okuyan Us)
Gökhan Akçura Hamini Gırtlak (Everest)
Harold Pinter Ay Işığı (Boyut Tiyatro)
Henry Bauchau Mavi Çocuk (Metis)
James Baldwin Bir Başka Ülke (YKY)
James Miller Çöpteki Çiçekler –Rock and Roll'un Yükselişi 1947-1977 (Agora)
Jean Baudrillard İmkânsız Takas (Ayrıntı)
Jules Verne Düşlerin Efendisi (İthaki)
Julia Kristeva Bizans'ta Cinayet (YKY)
Mehmet Şenol Şişli Şua (Gaia)
Nick Hornby İyi de Nasıl (Sel)
Orhan Pamuk İstanbul –Hatıralar ve Şehir (YKY)
Salman Rushdie Utanç (Metis)
Raymond Williams Anahtar Sözcükler (İletişim)
Tarık Sipahi Dokuz Öpüşen Balık (Çitlembik)
Tomris Uyar Otuzların Kadını (YKY)
Ursula K. LeGuin Dünyanın Doğumgünü (Metis)

Aretha Franklin

Meçhul bir kıt'a gibi

Attilâ İlhan'ı, nam-ı diğer Kaptan'ı kaybettik. Adı üzerinde, edebiyatta da, siyasette de kılavuz gibiydi, '40'lardan beri. Ardında bıraktığı büyük külliyattan, şiirinden, romanından, filmlerinden şarkılar –şansonlar, semaîler– eksik olmadı. Bu külliyat, meçhul bir kıt'a gibi, hep yeniden keşfedilecek...

Bütün müzikleri dinlerim. Son zamanlarda öyle özel olarak açıp dinlemiyorum. Fakat çeşitli zamanlarda müzik üzerinde ısrarla durduğum olmuştur. Önceleri yetişme ve formasyonum solcu olduğu için... Türkiye'de o zaman solcular sadece Klasik Batı Müziği dinlerlerdi, bir de Ruhi Su'nun yaptığı Halk Müziği dinlerdik. Çok iyi hatırlarım ve hatırladıkça gülerim, bir solcu grup, Yalova'ya pikniğe gidiyorduk. O zaman böyle şimdiki gibi kaset filan yok, koca koca plaklar, on iki tanesi bir 9. Senfoni yapıyor. Bir arkadaşım da onların hepsini yüklenmişti ve biz Yalova'da piknikte 9. Senfoni dinlemiştik. Dünyada bundan daha saçma bir şey olmaz diye düşünüyorum şimdi. *(gülüyor)*

Avrupa'ya gitmem, bana, kendi müziğini küçümsemenin ne kadar ayıp bir şey olduğunu öğretti. Hiç Türk müziği dinlemezdim. Hiç!.. Türkiye'ye döndükten ve aşağı yukarı otuz yaşımdan sonra, çok ciddi bir şekilde Türk Müziği'nin zenginliklerini keşfettim. Ve çok sevdim. Hele bazı bestekârları ve şarkıcıları...

'50'li yıllarda İstanbul'da bir radyom vardı. Antenleri havai; her tarafı alabiliyordu. Romanya'yı alırdı; çok güzel Çigan çalar Romenler, çok güzel Romen müzikleri... Sonra Rusların müziği çok güzeldi. Rus halk şarkıları çok etkileyicidir, çok güzel koro yaparlar. Ama mesela TRT'nin onu bir zamanlar bir ifade biçimi vardı, rahmetli Sarısözen'in örgütlediği, o söyleyiş biçimini sevmiyorum. Şarkıların, türkülerin nüanslarını yok ediyor. Onu mahallî şarkıcılar, türkücüler söyledikleri zaman çok daha etkileyici oluyor...

Barok müziği çok severim. İtalyan Barok'u en büyük zaafımdır. Romantiklerden de hoşlandıklarım var. Gençliğimin bir safhasında Chopin beni çok etkiliyordu. Şiirlerime bile intikal etmiştir o. Hâlâ bazı parçalarını çok severim. Piyanoya başka türlü bir duyarlılık veriyor Chopin... Bizim alaturkada Müzeyyen Senar Okulu'nu ben beğenmem. Müzeyyen Senar, Zeki Müren... Onlar aynı tarzdır, o tarzı ben sevmiyorum. Çünkü yapma bir nezaketle, böyle biraz ağdalı bir zevksizlik var. Giyiminde kuşamında da vardır, söyleyişinde de vardır. Beni etkileyen, daha ziyade, o dönemde, bir taraftan Mesut Cemil Bey'in korosu, Klasik Türk Müziği yorumları; bir taraftan da Münir Nurettin Bey'in yetiştirdiği öğrencilerdir, ki İnci Çayırlı, Ayla Büyükataman vs. onun içindedir...

Yeni bestekârlar da vardır, böyle bir sürü çıkıyor, ama mesela Kaptanzade'nin bazı şarkıları benim hoşuma gidiyor. İsmail Baha Sürelsan'ın, Avni Anıl'ın besteleri hoşuma gidiyor. Şu ara çok hasta olan Arif Sami Bey'in şarkıları beni daha çok etkiler öbürlerinden. Yani bizde alışılmış, herkesin sevdiği değil de, böyle biraz kenarda kalmış gibi olanlar var ki, bana nazaran onlar daha etkileyici, daha güzel şeyler. Televizyon dizilerinde kullandım o şarkıların birçoğunu...

"Yalnız Şövalye Attilâ İlhan" (Söyleşiler; 1996)

Birdenbire, ilk rastladığı notadan şarkısına girdi. İşte artık Arap Zehra, İstanbul'un bütün barlarında, Beyrut'un, Şam'ın, İskenderiye'nin ve Pire'nin bütün barlarında, yıllarca sarhoşların yüreğini zehir zıkkım oyan. Gemicilerin kollarındaki dövme. Delikanlı, ışıl ışıl bir şişeden tertemiz bir bardağa, iki parmak votkanın usulca akışı. Bu ses, en korkuncu. Boşluğu rahatça dolduran, adamın kaybedilmiş aşklarını ve mutluluklarını, türbelerde terk edilmiş, yalnız ve hastalıklı mumlar gibi titreten bu ses! Söylediği şarkı bir kere eski, ikincisi bayağı, fakat o bu şarkıyı aklının estiğince değiştiriyor, olmadık bir yerinde susuyor, gidip bir yudum içiyor, yakışıklı bir üniversiteliyi okşuyor, sonra olmadık bir yerinde olmadık bir kelimesinden tekrar yakalıyor ve herkesi serseme çeviriyor:

"... gözyaaaşı-mı silme-dinnnn
beeee-ni hiç-mi sev-me-dinnn!..."

"Kurtlar Sofrası" (1963)

Rose-Marie iyi kızdır, itirazım yok. Fakat neden ille Piaf'a benzemek istiyor? Neden sırtı onun gibi hafifçe kambur, neden kaşları alnında düz ve acayip iki çizgiden ibaret ve neden türkü söyleyişi tıpkı onun gibi dokunaklı ve yürek parçalayıcı? Ben Rose-Marie'den hoşlanırım. Sesi berbattır, ama o bunu bilmez. "Aux Quatres Vents"da Piaf'ın şarkılarını söyleyip gemicileri ve bütün diğer canı sıkılan insanları kahreder. Bremen'e çıkarken başka bir şey söylemişti. Bu defa ise şu Allahın belâsı: "On trouve des gens bizarres..."

"Sokaktaki Adam" (1953)

El radyosundan Luxembourg'un hafif şarkılarını dinliyor, hem de traş oluyordum. Yayın kesiliverdi. Sonra spiker, heyecanı örtülmek istenen bir sesle, Edith Piaf'ın ölümünü haber verdi. Şaşkına döndüm. Claude'a yetiştirdim haberi. O gün hiçbir işin sahibi olamadık. Yağmursuz, taş gibi soğuk, kaskatı bir gündü. Akşama kadar o radyo senin, bu radyo benim, ne kadar ünlü şarkısı varsa hepsini dinledik. Yeniden insanlarına karıştık: Pigalle itleri, bıçkın bahriyeliler, yorgun rıhtım orospuları, afili lejyonerler, yoksul sokak çalgıcıları, garların ve trenlerin garipsemiş yolcuları...

"Faşizmin Ayak Sesleri" (1975)

bestenigâr
kanlı bir serencamdı tek tük kurtulanları / meçhul bir kıt'a gibi keşfettiler bestenigâr'ı / tırmanır göklere kıvılcım sarmaşıkları / kanunların bitirip bitirip başladıkları / gerçek mi bu şehrâyin gerçek mi yaşadıkları / meçhul bir kıt'a gibi keşfettiler bestenigâr'ı
gurup vakti güneş bulutlardan sıyrılınca / bir tâvûs kuyruğudur menevişli kanlıca / hayata anlam veren ölümmüş anlaşılınca / ne korkuya yer kaldı ne öfkeye ne hınca / meçhul bir kıt'a gibi keşfettiler bestenigâr'ı

"Korkunun Krallığı" (1987)

Desen: Kendi kalemiyle Attilâ İlhan ("Yağmur Kaçağı"nın ilk baskısından, 1955)

16. Efes Pilsen Blues Festivali

Erkin Koray'ı bir has blues'cu olarak zikretmek, arkasında gıcır gıcır bir toplulukla Anadolu yollarına düştüğünü görmek bizi sevindiriyor. Evet, bu seneki Blues Festivali'nin ağır topu bizce Erkin Baba...

Katherine Davis de kadın vokal geleneğini başarıyla sürdüren bir isim. Radyoda duyduğu Bessie Smith'lere, Ma Rainey'lere özenerek sesine rengini veren Davis, Kilise formasyonunu asıl olarak Chicago merkezli konserlerde, '80'lerin başından itibaren iştirak ettiği albümlerde değerlendirdi. İlk albümü "Dream Shoes" beş sene önce geldi... Luther "Guitar Junior" Johnson, ismiyle müsemma, efsanevî Luther Johnson'ın mirasçılarından biri. Batı Yakası ekolünden, '70'ler boyunca Muddy Waters'ın grubunun demirbaşlarından. Has blues'cuların güzergâhını izleyerek '50'lerde Delta'dan Chicago'ya taşındı, Magic Sam'den el aldı. 1976 tarihli ilk albümü "Luther's Blues"dan beri yollarda, stüdyolarda geleneği canlı tutuyor... Sly Johnson'ın yolculuğu da onun yolculuğu gibi: Chicago'nun yolunu '60'larda tuttu, 1960'da, sekiz yaşında ilk plak sözleşmesine imza attı. "Take Me To The River" şarkısını ölümsüzleştiren yorumculardan biri. 1993'te, "Back In Game"le alemlere döndü ve Wu Tang Clan'den Ice T'ye, Public Enemy'den Ice Cube'a, Siyah cemaatin büyük desteğini gördü.

Onu bir efsane olarak alkışlayacağız... Efes Pilsen Blues Festivali, Rusya ve Kıbrıs'la beraber, 18 şehirde 24 konseri kapsayacak. Samsun'da başlayacak festival, 9 Kasım - 16 Aralık arasında sırasıyla şu şehirleri ziyaret edecek: Trabzon, Erzurum, Diyarbakır, Gaziantep, Kayseri, Konya, Mersin, Adana, İstanbul, Bursa, Eskişehir, Ankara, Antalya, Denizli, İzmir, Kıbrıs, Edirne, Çanakkale...

Babylon'da bu ay

11 - 12 Kasım, 23:00 **De-Phazz:** Pit Baumgartner'in ahbaplarını yanına alarak '90'ların ikinci yarısından itibaren yayınladığı De-Phazz albümleri, 20. yüzyılın cazıyla yeni zamanların elektronikasını evlendirdi, sakin kulüpler için birebir lounge'un atardamarını oluşturdu. "Death By Chocolate" gibi ses getiren albümleri, yer aldıkları çeşitli derlemeler sayesinde aşinayız onlara. Bu iki konser, tanışmak için de iyi fırsat.

17 Kasım, 21:30 / 18 Kasım, 23:00 **Omara Portuondo:** Buena Vista Social Club'ın kraliçesi, iki konserle İstanbul'da. Yeni albümü "Flor de Amor"a şarkılara 60 senelik tecrübeye yayılmış cha cha'lar, bolero'lar, rumba'lar, charanga'lar eşlik edecek, hüzünlü özlem şarkılarından neşeli danslara geçilecek. Sahnede, elbette, ebediyete intikal etmiş Buena Vista'cılar da olacak. Şiir gibi iki gece...

19 Kasım, 23:00 **Tortured Soul:** House müziğinin bayrağını yükselten gruplardan biri. Cooly's Hot Box grubundan da tanınan, şarkıcı, davulcu John-Christian Urich, Ethan White ve JKriv'den kurulan Tortured Soul, üç sacayak üzerine kurulu: Canlı icra, "duygu" yüklü house ve ritmik, dans ediblebilir şarkılar... Geçen sene yayınlanan ilk albümleri "Introducing Tortured Soul" onları uluslararası house camiasına tanıtmayı başardı. Küçük kulüplerde özellikle iyilermiş.

25 - 26 Kasım, 23:00 **Nouvelle Vague:** Joy Division, Clash, Cure, Dead Kennedys, PiL, Sisters Of Mercy, Specials, Undertones, Depeche Mode, Killing Joke, Tuxedomoon şarkılarının bossanova yorumlarını yapmak şeytanın bile aklına gelmezdi. Bu iş Marc Collin ve Olivier Libaux isminde iki Fransızın başının altından çıkmış. İç gıcıklayıcı sesli kızlar da (hiçbiri punk'çı sayılmaz) şarkıları birer birer okumuşlar. Albümleri harika, sahnelerini çok merak ediyoruz. İki gece üstüste "dalga" geçmeyeceğiz, "yeni dalga" geçeceğiz hayırlısıyla.

4 Kasım, 23:00 **Shantel (DJ Set):** Shantel, Paris'te trip hop ve elektronikle tanıştı, memleketi Frankfurt'a dönüşünde Kruder & Dorfmeister, Howie B gibi isimlerin sahne aldığı Lissania kulübünü açtı. Bu tecrübeyle ilk albümü "Club Guerilla" oluştu. Gerisi çabuk geldi, Shantel dünyanın namlı DJ'lerinden biri haline geldi. Janrın sevenleri kaçırmasın.

9 - 24 Kasım, 21:30 **Buzuki Orhan Osman:** Doublemoon etiketiyle yayınlanacak yeni Buzuki Orhan Osman albümü "Maziden"in şarkılarını Babylon'da dinleyeceğiz.

8 Kasım, 22:00 **Cat Power:** Zamanımızın en güçlü şarkı yazarlarından, icracılarından biri. '90'ların ortalarında arkasına Liz Phair'leri, Sonic Youth'ları alarak işe girişti. Bakmayın bir albümünün adını öyle koyduğuna, "toplum ne der" diye pek de kafaya takmadı. Kaya gibi sağlam şarkılarını gururlu bir vokalle, cayır cayır elektrikli gitarla süsledi. Cat Power –yani Chan Marshall– New York sokaklarına sinmiş bir hakikat arayışının, itirafçı şarkı geleneğinin taze seslerinden biri. Ocakta çıkacak yeni albümünün arefesinde, Bant dergisinin katkılarıyla Babylon sahnesinde.

15 Kasım, 21:30 **Hayko Cepkin**

29 Kasım, 21:30 **110**

16 Kasım, 21:30 **Sıfır Km:** (Levent Yüksel, Ant Şimşek, Volkan Öktem)

30 Kasım, 22:00 **Ayhan Sicimoğlu & Latin All Stars / Armando Miranda**

10 Kasım, 21:30 **Rebel Moves:** Hayli zamandır beklenen ilk Rebel Moves albümü bu yaz gün yüzü gördü. İlk single'larında dendiği gibi, pompalayalım...

22 Kasım, 21:30 **Cem Adrian**

5 Kasım, 22:00 **Oldies But Goldies**

23 Kasım, 21:30 **Stüdyo Pop**

11. Eskişehir Festivali

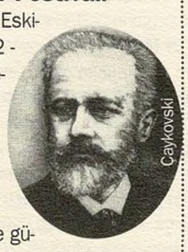

11. Uluslararası Eskişehir Festivali 12 - 20 Kasım tarihleri arasında düzenleniyor, bir "öğrenci" kenti olarak da sevdiğimiz Eskişehir, bu festivalle iyice güzelleşiyor. Her yıl farklı bir ülkenin katıldığı festivalin bu seneki konuğu Rusya. Açılışı Şef Gürer Aykal yönetimindeki Borusan İstanbul Filarmoni Orkestrası Saint-Saens'in "Viyolonsel Konçertosu" ve Çaykovski'nin "4 numaralı Fa Mönör Senfonisi"yle yapacak. 16 Kasım'daki Hudson River Rats ve 19 Kasım'daki New Orleans Jazz Band konserleri merak uyandırıcı. Festival hakkında ayrıntılı bilgi www.eskfest.org adresinde...

Roxy'de bu ay

Roxy doğumgününü kutluyor, 12. yaşına basıyor. 9 Kasım akşamı U2 tribute grubu Achtung Babies kutlama için Roxy sahnesinde olacak...

17 Kasım gecesi ise 23:00 itibarıyla pikap başında Ian Pooley olacak. Daha önce de İstanbul'u ziyaret eden meşhur prodüktör, deep house ve minimal tekno kulvarında çalacak. Vaktiyle Alec Empire'la da çalışan Pooley, '90'ların ortalarından itibaren solo çalışmaya ağırlık verdi ve "Twin Gods", "The Celtic Cross", "The Chord Memory" gibi EP ve single'larla nam saldı.

Farinelli

Doğumunun 300. yılında, opera dünyasının kült şahsiyeti, şarkılar üzerindeki hakimiyetiyle, 3.5 oktavlık sesiyle, notalar üzerinde uzun uzun gezinişiyle, tiyatro, pandomim, dans gibi alanlardaki becerisiyle şöhreti yakalayan ve erken yaşta sahnelere veda eden Farinelli İşSanat'ta büyük bir gösteriyle anılıyor. Ünlü sopranist Angelo Manzotti'nin Farinelli'yi canlandıracağı gösteri, 26 Kasım cumartesi günü saat 20:00'de izleyiciyi Barok zamanlarına, Haendel'lere, Vivaldi'lere götürecek.

[film]

Gezici Film Festivali

Avrupa filmleri Anadolu yollarını arşınlamaya bu yıl da devam ediyor. 11.si düzenlenen Gezici Festival, 11 - 17 Kasım'da Ankara Kızılay Büyülü Fener sinemalarında, 18 - 24 Kasım'da Bursa'da, 25 Kasım - 1 Aralık'ta İzmir'de, 25 - 27 Kasım'da Kars'ta olacak. Festivalin ana bölümlerinden biri "Umuda Yolculuk: Göç ve İnsan Kaçakçılığı": Xavier Coller'in yönettiği, Türk oyuncuların başrollerinde yer aldığı, 1991 yapımı "Umuda Yolculuk" ve Michael Winterbottom"ın "Bu Dünyada" filmlerinin yanında yedi kısa film gösterilecek bu bölümde. "Sinema ve Anarşizm" bölümünde klasikler var: "Week-End" (Godard), "Hal ve Gidiş Sıfır", "Nice Üzerinde" (Vigo), "Eğer..." (Lindsay Anderson), "Sacco ve Vanzetti" (Montaldo), "Mouchette" (Bresson), "Emak Bakia", "Deniz Yıldızı" (Man Ray), "Perde Arası" (Clair), "Sıradan Bir İşkence" (Miller)... "Sinemanın Şairi: Tonino Guerra" bölümünde, bir büyük senaristin filmlerinden bazıları (Taviani Kardeşler, Francesco Rosi, Antonioni, Fellini) gösterilecek. "Avrupa Avrupa"da, her sene olduğu gibi, Çek Cumhuriyeti'nden Polonya'ya, İsviçre'den Danimarka'ya, yakın dönem sinemasından nitelikli örnekler var. "Kısa İyidir - Avrupa Panoraması" bölümünde, geçen sene ödüller kazanmış kısa filmlerden geniş bir seçki yer alıyor. Çocuk filmlerine, canlandırmalara sergiler de eşlik edecek.

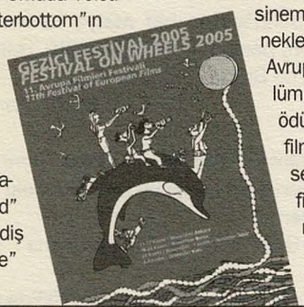

[etkinlik]

İnsan hakları ve görsel kültür

Gezici Festival'le eşzamanlı olarak, 12 - 16 Kasım tarihleri arasında Ankara'da "İnsan Hakları ve Görsel Kültür" başlıklı bir uluslararası buluşma düzenlenecek. Etkinlik boyunca, film gösterimlerinin yanısıra, paneller, atölyeler, sergiler de yapılacak. Etkinliğin ana temaları "Bağımsız Sinema ve İnsan Hakları", "İnsan Hakları İhlalleri ve Sansür", "Medya ve Tekelleşme" ve "Alternatif Medya"... NISI MASA (Avrupa Gençlik Sinema Ağı) ve VideA'nın düzenlediği etkinlikte insan hakları değerlerinin görsel-işitsel araçlarda nasıl değerlendirildiği, nasıl değerlendirilebileceği tartışılacak, yollar, yöntemler aranacak. 14 ülkeden katılımcıların yanısıra, Türkiye'den de akademisyenlerin, sinemacıların dahil olacağı etkinlikte söz alıp fikir geliştirmek mümkün. Alman ve –büyük ihtimalle– Fransız kültür merkezlerinde düzenlenecek buluşmanın iki önemli atölye konuğu, Bulgaristan'dan InterSpace (www.i-space.com) ve Avusturya'dan Gustav Deutsch kolektifleri...

İletişim toplantıları

25 Ekim'de başlayan İletişim Yayınevi toplantıları, 17 Aralık'a kadar sürecek. Program ve katılımcılar şöyle: 17 Kasım, 17:00, "Modern Türkiye'de Siyasi Düşünce: Liberalizm" (Murat Yılmaz, Tanıl Bora, Taha Akyol); 8 Aralık, 18:00, Baskın Oran; 26 Kasım, 11:00 - 17:00, "Hollywood Sinemasında Yeni Sağcılık: Taksi Şoförü" (Uğur Kutay); 17 Aralık, 11:00 - 17:00, "Bilimkurgu Sineması ve İdeoloji: İsyan (Kurt Wimmer)" (Uğur Kutay)... Toplatılar İletişim Yayınevi binasında: Binbirdirek Meydanı Sokak, İletişim Han, No:7, Cağaloğlu...

[www]

Karga internette

Yıllardır Beyoğlu Atlas Pasajı'nda faaliyet gösteren, bir müzik kültürünün oluşumuna ve sürdürülmesine yardım ve yataklık eden Karga, hizmetlerini yurt ve dünya sathına yayıyor. İyi bir ikinci el CD ağına ev sahipliği yapan, tişört ve poster çeşitleriyle göz dolduran Karga'nın internet adresi www.kargashop.com... Rahat dolaşılabilir bir tasarım yapılmış, ürünleri iyice incelemek mümkün. Özellikle poster ve aksesuarlar için nimet gibi bir site...

[kitap]

Fotoğraflarla Ahmet Kaya

Gam Yayınları, yeni bir Ahmet Kaya kitabıyla kitapçı raflarına döndü: "Yağmurlu Ülkenin Sürgün Konuğu" isimli kitap, çocukluğundan son yıllarına, beşikten mezara (meş'um gecedeki linç girişimi de dahil) bol miktarda fotoğraf barındırıyor içinde. Hayat hikâyesinin uzun uzun anlatan kitapta, Kaya'nın sürgünden mektupları ve Kürtçe okumasıyla ilgili açılan davadaki savunması da yer alıyor. Ahmet Kaya müzesinde önemli bir köşetaşı bu kitap, kütüphanemizden eksik etmeyelim. Kendisini de neşeyle, başına gelenleri öfkeyle analım hep, "Fosso Necdat"taki tempoyla mesela: Cop titirina nirinomda hop tirina nirnom, tir tirina nirinomda tara tirina nirinom...

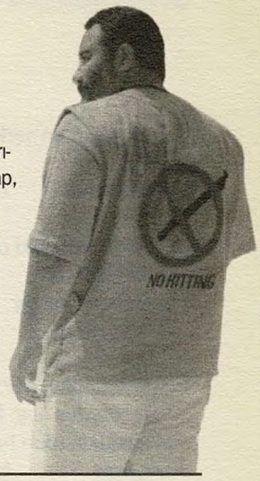

[mekân]

Feraye

İstiklâl Caddesi Balo Sokak'ın hemen girişinde, Ezine Apartmanı, no:1, kat:1... Şahane bir lokanta: Rejans'ın eski ekibi ve Meftun Usta'dan asma yaprağında sardalya, zeytinyağlı midye sarma, kalamar, kokoreç, Slotka, türlü çeşit meze, mevsime uygun balık... Fonda tango, fado, bossanova; hafta sonları fasıl heyeti... İsteyen caddeye uzanan iki kişilik balkonlarda, cumbada takılır, isteyen içeriye ferah ferah yayılır. Mekânımız Feraye, romantizme de gelir, eğlenceye de. En güzeli, 04:00'e kadar açık, müzikler bir vakitten sonra dansa el verir.. Fiyatlar Nevizade ayarı... *tel: (0212) 244 74 70*

Pazartesi Kahvesi

Roll ve Pazartesi bürolarının alt katları nihayet aslına rücu etti, Pazartesi Kahvesi olarak hayata döndü. Beyoğlu Abdullah Sokak no:9'da artık çaykahve, börek çörek, çorba, yemek bulmak mümkün. Çayın demi iyi, ev usûlü yapılan yemekler lezzetli. Dışarıya atılan masalar, soğuk havalarla birlikte iki kata yayıldı; içerisi sakin, sıcak, muhabbetli. Uzun oturmalar için saha müsait. *tel: (0212) 249 59 59*

Araf

İstiklâl Balo Sokak'ta, Nevizade'ye girmeden az ileride, sağda, gökyüzüyle buluşan noktada Araf var. Dünyanın orasından burasından iyi müziklerin çalınacağını gönül rahatlığıyla bildiğimiz bir mekân.

Pazartesi geceleri küçük bir orkestra da bulacağız artık Araf'ta: Fransız-Türk ortak yapımı Swing Musette (klarnet, akordeon ve gitar), Taraf de Haidouks şarkılarından "As Time Goes By"a, eski usûl baladlar ve oyun havaları çalıyor, iş bir süre sonra jam-session'a dönüyor... *tel: (0212) 244 83 01*

[atölye]

Artificial Eyes

Memleketimizde de iyi DJ'lerin yetişmeye başladığı bir zamanda, işi farklı sanatlarla destekleyebilmek için bir video art ve VJ'lik atölyesi... Hocalarımız, Michael Parenti, Todd Thille ve fALK Gartner'dan oluşan Artificial Eyes grubu. Üçlü, video-art'ın ilk örneklerinden başlayıp günümüzdeki uygulamalara, video-mixing, clubsetting konularına temas edecek. Yoğun bir atölye programının ardından üretilen işleri Indigo haftasonlarında sergileme imkânı da var. İngilizce biliyorsanız, MacOSX yüklü bir Apple laptop ayarlayabiliyorsanız, bu tecrübeden faydalanmanız mümkün. Ekim ayında bir atölye açıldı, kasım tarihleri için www.piartworks.com adresinden bilgi alabilirsiniz...

→47

ÖSS
her zaman her yerde

SAYISAL

1. Hangi Duman şarkısı, üç farklı kayıtla, üç farklı albümde yer almaktadır?
a) Köprüaltı b) İstanbul c) Hatun d) Melek

2. Franz Ferdinand dörtlüsünün en yaşlı elemanını soruyoruz. Hangisi 33 yaşında?
a) Nick McCarthy b) Alex Kapranos
c) Bob Hardy c) Paul Thomson

3. "Karacaoğlan der ki kondum göçülmez / Acıdır ecel şerbeti içilmez / Üç derdim var birbirinden seçilmez..." Lütfen devamını getirin, aşağıdakilerden hangisi yanlış?
a) Ayrılık b) Yoksulluk c) Ölüm d) Zulüm

4. Aşağıdaki kız gruplarından hangisi iki kişiden oluşmaktadır?
a) Electrelane b) Dixie Chicks c) Sleater-Kinney d) CocoRosie

5. 1977'de ilk single'ı "2-4-6-8 Motorway"le kendini İngiltere listelerinin tepelerinde bulan, ilerleyen yıllarda beklenmedik biçimde, Steely Dan'in ünlü "Rikki Don't Lose My Number"ını cover'layan punk'çı aşağıdakilerden hangisidir?
a) Ian Dury b) Billy Idol c) Tom Robinson d) Joe Jackson

6. Pink Floyd'un, Live 8 konserleri için yeniden topanlanmasının haftasında, "Echoes" isimli best-of albümlerinin satışı ne kadar arttı? (Grup elemanları, gelirin Afrika'ya aktarılacağını açıkladı.)
a) % 100 b) % 500 c) % 1500 d) % 1300

7. "Tekiz biz / Ama aynı değiliz / Taşımalıyız birbirimizi // Tek bir aşk / Tek bir kan / Tek bir hayat / Yapmalısın yapman gerekeni // Tek bir hayat / İkimiz birlikte / Kardeş kardeşe..." U2'nun "One" şarkısı için Anton Corbijn'in çektiği klipte aşağıda sayılanlardan hangisi yer almıyor?
a) Travesti kılığında U2 elemanları b) Bono'nun öz babası
c) Doğu Alman otomobili Trabant d) William S. Burroughs

8. "Ölümüne Sadakat", "İyi de Nasıl", "1 Erkek Hakkında" isimli romanları Türkçeye de çevrilen İngiliz yazar Nick Hornby'nin, Van Morrison'dan Badly Drown Boy'a, Suicide'dan Röyksopp'a pek çok grup ve sanatçının şarkılarını kalemine doladığı kitabının ismi aşağıdakilerden hangisidir?
a) 31 Songs b) 88 Songs c) 41 Songs d) 101 Songs

9. 101. sayımızın şerefine soruyoruz: Aşağıdakilerden hangisi 80'lerden bir hiphop ekibidir?
a) Radio 101 b) Element 101 c) Highway 101 d) Media101

10. Adlarını, Londra'da Walterton Sokağı'nda kaldıkları işgal evinin numarasından alan pub-rock grubu 101'ers, sonradan başka bir grupla ünlenecek hangi rock yıldızını bünyesinde barındırıyordu?
a) Mark Knopfler b) Robert Smith
c) Joe Strummer d) Neil Tennant

SÖZEL

1. Michael Jackson'ın '80'lerdeki hit şarkısı "Beat It"te soloya çıkan ve sanılanın aksine, yapımcı Quincy Jones'un ahbabı olduğu için bu işten beş kuruş para almayan gitar kahramanı kimdir?
a) Steve Vai b) Eddie Van Halen c) Ted Nugent d) Joe Satriani

2. Aşağıdakilerden hangisinin bir plağı yoktur?
a) Winston Churchill b) Ronald Reagan
c) Papa II. Jean Paul d) Mustafa Kemal Atatürk

3. Bryan Ferry oğluna hangi şarkıcının adını vermiştir?
a) Otis Redding b) Bo Diddley c) Ray Charles d) Barry White

4. Aşağıdaki boy-band'lerden biri mafya babası James Martorano'dan alınan borç parayla hayat bulmuştu. Hangisi?
a) New Kids On The Block b) Take That
c) *NSYNC d) Backstreet Boys

5. "Easy Rider" filminin yönetmeni ve Billy'si Denis Hopper, 2005 yılı içinde aşağıdakilerden hangisinin albümündeki bir parçaya "anlatıcı" olarak ses verdi?
a) Go! Team b) Goldfrapp c) Go-Betweens d) Gorillaz

6. Müzik aleminin büyük isimlerinden biri 1968'de Eivets Rednow takma adıyla "Alfie" adında enstrümantal bir armonika plağı kaydetmişti. Kimdir bu küçük çalgının virtüözü?
a) Stevie Wonder b) Bob Dylan c) Donovan d) Marvin Gaye

7. "Güzel bir şarkı söylediğini duydum / Bir tarz sahibi olduğunu / Sonra vardım yanına / Biraz kulak misafiri olmaya / İşte oradaydı gözlerime tastamam yabancı / Bu genç çocuk / Dindirdi acımı parmaklarıyla / Ömrümün hikâyesini söyledi sözleriyle / Yavaşça öldürdü beni şarkısıyla..." Roberta Flack'ten The Fugees'e pek çok sesten duyduğumuz "Killing Me Softly" şarkısının yazılmasına önayak olan ve ilk defa plağa okuyan Lori Lieberman'ın bir Los Angeles konserinde gördüğü ve şarkısına konu ettiği şarkıcı-şarkıyazarı kimdi?
a) Nick Drake b) Cat Stevens c) Jim Croce d) Don McLean

8. Bu seneki Pirelli takviminin misafirlerinden top model Karen Elson, rock aleminin de tanınmış simalarından biri. Robert Plant'in "Last Time I Saw Her" parçasına vokal yaptı, James Iha'yla uzunca süre çıktı. Fakat gönlünü bir genç rock'çu çaldı, geçtiğimiz haziranda Elson'u nikâh masasına oturttu. Kimdir bu yakışıklı?
a) Julian Casablancas b) Pete Doherty
c) Jack White d) Conor Oberst

9. Aşağıdaki sanatçılardan hangisinin hayatı "La Princesse Aï" adıyla Fransa'da bir manga'ya konu oldu?
a) Kate Bush b) Tori Amos c) PJ Harvey d) Courtney Love

10. Echo and The Bunnymen'in son albümünün adı neresidir?
a) Patagonya b) Gaskonya c) Sibirya d) Mudanya

sözel 8

sayısal 7

sözel 5

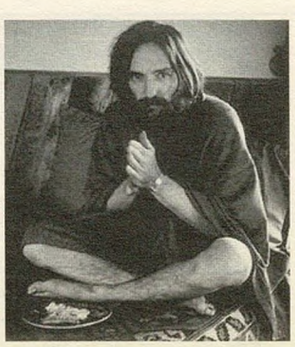

sözel 2

ŞİMDİ DOĞRUYA DOĞRU » Sayısal: 1.b, 2.b, 3.d, 4.d, 5.c, 6.d, 7.d, 8.a, 9.d, 10.c Sözel: 1.b, 2.b, 3.a, 4.a, 5.d, 6.a, 7.d, 8.c, 9.d, 10.c

ankara kültürlerarası amatör film festivali

fest~kült

afsgd

Stefan Müller Küp Kafalar İçin Uçma Zorunluluğu
T.Shechter Türkçeyi Nasıl Öğrendim **Kadir Köymen**
Hikaye **Britt Dunse** Norden **Faysal Soysal** The Forbidden
Dreams **Ahmet Uluçay** Karpuz Kabuğundan Gemiler
Yapmak **Tan Tolga Demirci** Alfabetik Düşler **M.Zeynep**
Dadak Gidiş Geliş Gidiş **Eytan İpeker** Dantelaci **Adrian**
Scholz/Mario Aperdannier Yanlış Anlaşılma **Jan V.Sacher**
Machina **Levent Arslan** Uluslararası Sokak Tiyatrosu
Festivali **Ahmet Uluçay** Koltuk Değneğinden Kanat
Yapmak **Christoph Jankowski** Fare **Kubilay Kocaoğlu**
Esaret **Mehmet Nuri Çetin** Bilyeler Eller Ayaklar **Rene**
Bischoff Kirli Şeyler **Ahmet Uluçay** İnci Deniz Dibinde
Can Yıldırım Capitalist **Ozan Adam** Bir Olayın İnfazı
Hakkında Tutanağın İki Adı ve Kırık Plaklarla Dolu
Bir Bavul **Ken Wardrop** Ah!

Kızılay Büyülüfener Sineması
25 – 28 Kasım
Ankara

workshop aktivitelerimiz :
FSA'da (Fotoğraf Sinema Ankara)
25 ve 26 Kasım 'Film Nasıl Çekilir?'
günde 5'er saatten Alexander Roch ve
Meike Beckman başkanlığında...
27 ve 28 Kasım 'Ankara Kültür Avı'
yönetmenlerle 'Ankara Kültür Avı'
Açılış Partisi 25 Kasım Cuma
Kızılay Gölge Pub
Grup: catwalk + Radyo Eksen'den Utkan

www.afsgd-filmfest.com

AFS

AFS GÖNÜLLÜLER DERNEĞİ

radyo odtü 103.1

gölge

fsa

Uyku ve uyanıklık arasındaki bu keyifli gidiş gelişler, yalnızca bu hareket, doğmuş olmanın üzüntüsünü hafifletiyor.
MILAN KUNDERA, Ölümsüzlük

İguana düş görmeyenleri ısırır. **LORCA**

bilirsiniz hastahaneleri/bir kişi öldü mü bir kurtuluş/iki kişi öldü mü iki kurtuluş/tabii ama bunu kötü anlamda söylemiyorum/belki de üzülürsünüz ama emin değilim/benim yorumum bu/nasıl dünyada meseleler hâlâ çözülmemiş havada kalmış yorum bekliyorsa/ben de bekliyorum **SEVİM BURAK**, Afrika Dansı

Oyala suyu
Kış gelmeden az önce
Yüzü belirsin
PELİN ÖZER

MAGIC NUMBERS
Heavenly
(EMI)

Bu senenin sihirli rakamları iki kere ikide gizli. "İki"lerden ilki, Trinidad'da doğup Londra'ya transfer olmuş Romeo ve Michele Stodart kardeşler; öbürü, onlara Londra'da katılan Angela ve Sean Gannon kardeşler. Hepsi yan yana gelince ortaya çıkan isim, bu yaz Britanya adasına folk'u yeniden hatırlatan The Magic Numbers dörtlüsü. Durdukları yer, hemen bütün şarkıların altında imzasını gördüğümüz esas adam Romeo'nun dilinden nakledersek, country pop, soul ve psikedelik folk arasında bir ortak bölge. Ada çıkışlı olmalarına rağmen, şarkıları Incredible String Band veya Nick Drake gibi yerli efsanelerin izinden çok, bol güneşli "west coast"a yakın. Görüntüleri de Woodstock günlerinden, '60'ların, '70'lerin LA sahillerinden ikibinlere ışınlanmış gibi. Arka fonda Mamas & Papas, Crosby, Stills, Nash & Young resimlerini görmek mümkün. Beach Boys'un "surfing" hayaleti de pek uzaklarında değil. Ama The Magic Numbers, modern folk dörtlüsü. O dönemlerin sadece balını almışlar, bugünün lo-fi tınılarıyla bol bol flört etmişler.

Daha ilk single'ları "Hymn For Her"le hayran kitlesi yaratmalarına gelince, muhtemelen ilk sebep, Romeo'nun adıyla gayet uyumlu, her kalbe dokunacak sözleri, yumuşak sesi. Şarkılarındaki gitar, bas, armonika veya davulun en gösterişsiz, en yalın armonileri de bütün çıplaklığıyla kendini dinleyenine teslim eden cinsten. Güneş doğar gibi albümü açan "Mornings Eleven"dan kapanışa gizledikleri gün batımı baladı "Hymn For Her"e, hemen hepsinde bardağın dolu tarafına adanmış şarkılar söylemişler. "Love Me Like You" veya "The Mule" gibi hafiften kalbin "dark side"ına dokunan şarkılarında bile arkasına bir tebessüm saklamışlar.
The Magic Numbers, folk'un bizi nedense her zaman daha çok çeken karanlık köşelerinden değil, hayata dört elle sarılan tarafından sesleniyor. Açık ve samimi bir dille kendi yanlarına çekmeyi başarıyor. Onların sihri de bu herhalde.
Gökhan Pamuk

ADULT.
Gimmie Trouble
(Thrill Jockey)

Rock ve elektronik olmak üzere sadece iki yönden müteşekkil trafikte yollarını arayan gençlik için Adult.'ın "Gimmie Trouble"da yaptığı müzik bir gömlek üstün gelir. Çağdaş elektronik gençliğini bu kadar gitar bozar; rock dinleyicisiyse sinirleri gerecek derecede fazla tekrara ve çıldırmışcasına bir oraya bir buraya bağırıp çağıran kadına tahammül edemez, "çat!" stop'a basar, susturur Adult.'ı. Hoş, bu histerik kadından (Nicola Kuperus) diğer kesim de rahatsız olabilir. Ama Adult.'ı müzik olarak almakla yaparız belki de ilk hatayı. Çünkü Adult. müzikten ziyade, öncelikle bir ruh halidir. Hani çocuklar alkollü içki içmez ve büyüklerin de neden içtiğini anlamaz ya, alkolün de işlevi susuzluğumuzu gidermek değildir ya hani... Adult. da büyüklerin yaptığı, ama neden yaptığını tam bilmediği bir dolu şeyden biridir. Sabah kalktığınızda, uyku mahmurluğunun üzerine sert bir kahveyle gelen çarpıntı eklenince, Adult. dinlemek için uygun ortam oluştu demektir. Adult. "urban" bir şeydir. Adult. "paranoid" bir şeydir.
Adult. yeni albümünde de bizi şaşırtmıyor. Punk'la flörtün do-

zu artmış biraz, kimilerine göre aşırıya kaçmış bile olabilir. Gruba bir gitarist (Samuel Consiglio) eklendi, bunu gözardı etmemek gerekir. Kuperus her zamankinden daha fazla anksiyete mağduru, albümü dinlerken endişelenmemek mümkün değil. Eskiden daha mesafeli ve biraz daha kontrol sahibiydi. Şimdi utanacak bir şeyi kalmamışcasına, pervasız ve kaygı dolu çığlıklar atarak söylüyor şarkılarını. Kocası (Adam Lee Miller) da belki gaza gelip daha kaotik ve daha kasvetli bir ortam yaratmak adına en sade, en sert, en keskin vuruşları üst üste koyup en karanlık kompozisyonları ortaya çıkarmakta elinden geleni ardına koymuyor. Bu üçlüden ortaya çıkan ne? Bir ruh hali. Ve 38 dakikaya sıkıştırılmış bu ruh hali çat diye kesiliyor, siz tam alıştığınızı düşünürken.
Biz de istemez miydik "Resuscitation"daki gibi "electro"nun en "neo"su, yeni yeni dans edilebilecek parçalar yahut "Anxiety Always"de yaptığımız gibi hep bir ağızdan "glue your eyelids together" diye bağırmak, "önümüze gelene bin tekme" söylercesine şen? Ama n'apalım, yetişkinlerin işine akıl sır ermiyor.
Cihan Sondoğaç

SIGUR RÓS
Takk
(EMI)

Müziğiyle insana huzur veren, neşelendiren veya birçok şeyler yaşatan gruplar vardır belki, ama hiçbir grup, insanı Sigur Rós kadar boşluğa düşüremiyor. Zaten şu ana kadarki dört albümde bu durum oldukça açıktı, yeni albümleri "Takk"la bu durumu daha da perçinleşmiş oldu İzlanda'nın Björk'ten sonraki en önemli ihracatı.
Öncekilerden daha iyimser ve çok daha kolay anlaşılabilecek, içine girilebilecek bir albüm. Anlaşılabilir dememiz, tabii ki Sigur Rós'un kendi sınırları içinde, yoksa Billboard listelerine girmez bu albüm. Yine de bazı internet sitelerinde "Takk"ın Coldplay'le karşılaştırmaları var, bunun iyi mi, kötü mü olduğunu sizin yorumunuza bırakıyoruz. İzlandalı dörtlü, bu sefer bilindik müziklerinin yanına kendi içlerindeki karanlık tarafı iyice koymuşlar sanki. Arkadaki ritmik seslerle oluşan heyecan beklentisi oldukça vahşi ve özgür bir şekilde ortaya çıkıyor mesela "Glopoli"de. "Aegetis Byrjun"deki "Ny Batteri" tarzı bir hava diyebiliriz buna. Aynısının daha orkestral versiyonu "Saeglopur"da da var. Bunun yanında "Gong" gibi şaheser şarkılar da var,

hem anlaşılması kolay ,hem de inanılmaz güçlü. Grup, resmî sitesinde yaptığı açıklamada iki sene boyunca konser vermemelerinin bir sebebi olarak eski şarkılara yeni yönler vererek "Takk" albümünü yapmayı göstermişti. Misal, "Milano"nun konser versiyonları yıllardan beri internette dolaşmakta aslında. Ayrıca son şarkı olan "Heysatan", sanki "( )" albümünden çıkmış gibi. Kısaca, bir yandan eskileri aratmayan, hatta gayet benzer olsa da, bir yandan da yepyeni bir Sigur Rós var bu albümün içinde.
Albümle ilgili bir diğer ilginç nokta, genel olarak şarkıların kısalığı. Daha önceki albümlerinde beş dakikadan aşağı şarkısı pek fazla bulunmayan Sigur Rós, bu sefer şarkıların yarısını beş dakikadan daha kısa yapmayı tercih etmiş. En uzun "Milano" ise on dakika. Yoksa artık Sigur Rós cephesinde olaylar daha kısa ve öz mü gelişiyor? Belki de, ama yine de grup, şarkı sayısını çoğaltıp bir yandan da albüme bir bütünlük katarak kısa şarkı handikapını kendi avantajlarına çevirmiş. Yine de diğer albümlerin soyutluklarının bu albümde önemini yitirdiğini rahatça görüyoruz. Bu değişim, eski hayranlarına "Sigur Rós da mı?" dedirtmeyecek, ama bir yandan da kitlesine yeni hayranlar katabilecek kadar ince bir değişim bu.
Çok daha temiz seslerin hakimiyetindeki Sigur Rós tarihinin en rahat, bünyeye en az darbe indiren albümü bu.
Sinan Kolat

50→

kargart

KargART Plastik Sanat Çalışmaları

SAADET İVECEN
"KELEBEĞIN GÜNLÜĞÜ"

Sergi / 08 Kasım Salı - 25 Kasım Cuma

Saat: 12.30 – 20 .00

IRMAK ARKMAN
MAHREM MEKAN_ version 02

...bu oda beni şişman gösteriyor.

Tiyatro / 30 Kasım Çarşamba Saat 20:30

karga

Kasım 2005

04	11	05	Cu	Fri	60's 70's Jak Kohen	- Bahadır
05	11	05	Ct	Sat	mainTIMEstream	Bahadır
06	11	05	Pr	Sun	Haletiruhiye	Berk
08	11	05	Sa	Tue	Out Of Concept	Tai-fu
10	11	05	Pe	Thr	Vertigo_go	Hilmi Tezgör
11	11	05	Cu	Fri	Broken Sessions	Da-frogg - Bahadır Muslu
12	11	05	Ct	Sat	Saltyspinzitfunky	Salty
13	11	05	Pr	Sun	Haletiruhiye	Berk
16	11	05	Ça	Wed	Monkey Suite	Deniz-Pelin
18	11	05	Cu	Fri	Akrepler Partisi	Sizzle
19	11	05	Ct	Sat	Real Time fx	Bahadır
20	11	05	Pr	Sun	Haletiruhiye	Berk
22	11	05	Sa	Tue	Tamirci	Sait
23	11	05	Ça	Wed	GLOBALİSTA'nbul	Ömeripek
24	11	05	Pe	Thr	Cazır Cazır	Deniz K.
25	11	05	Cu	Fri	dbabstractdubjungle	Da-frogg
26	11	05	Ct	Sat	Elektronik İyidir	(((emre)))
27	11	05	Pr	Sun	Haletiruhiye	Berk

Kadife Sokak No:16 Kadıköy İstanbul T: 0216 330 31 51 F: 0216 346 55 46 www.kargabar.org www.kargart.org

Tüm pisliklerin ve saçmalıkların üssü konumundadır başımız; bu nedenle başa, söz gelimi zararsız, kendi halindeki bacaklara oranla daha bir istekle vurur insan.
SAMUEL BECKETT, Malone Ölüyor

Dünya rüya görünce / Seninle ben yorumlardık / Tanrı'nın sevdiği iki bebek. / Tanrı'nın sevmediği insanlar onları / doğmuş bir dünyaya taşırdı / ölürdüm onlar dünyayı bilseler. **SAMİ BAYDAR**

Vedâ etmek üzereyiz kedere / Getir ahbâba bir Kavaklıdere
(Yahya Kemal'in Kavaklıdere şarapları için yazdığı bir beyit)

Biri ata bindi meydan eyledi / Biri yükseğinden seyran eyledi / Biri soydu beni üryan eyledi / Öbürü der: edep yerin ört gidi **KÖROĞLU**

Dinginlik, ne yazık ki takatsiz bir şeydir. **BİRHAN KESKİN**

Bu suyılanı
Uykusunda gülüyor
Kışa girerken
PELİN ÖZER

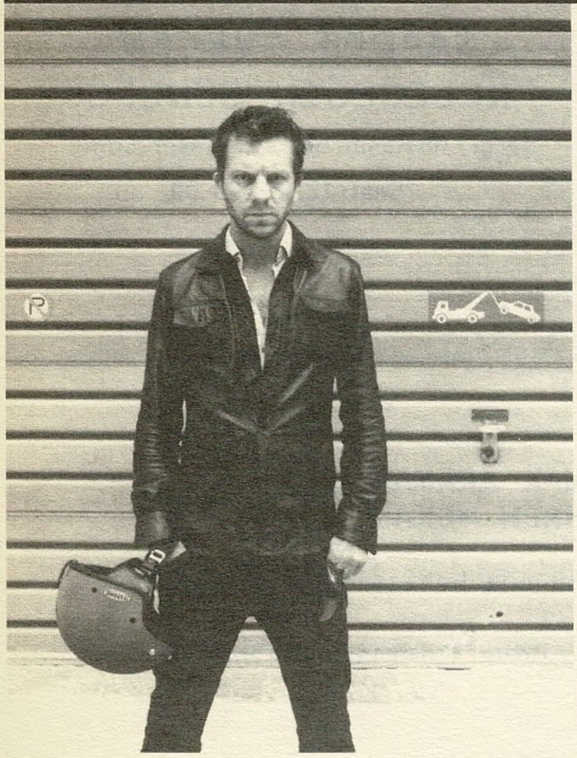

DEUS
Pocket Revolution
(V2)

2004'teki Rock'n Coke'un davetlilerinden biriydi dEUS. Kısacık süren konserlerine birkaç yeni şarkıyı da sığdırdıklarını hatırlıyoruz, ancak o şarkılar "Pocket Revolution"a girdi mi, girmedi mi, unutup gitmişiz. Bu albümden, "7 Days, 7 Weeks", "What We Talk About (When We Talk About Love)", "Cold Sun Of Circumstance", "The Real Sugar", "Sun Ra" gibi şarkıları 2004 yazındaki turnede söylediklerini okuduk. Öyle ya da böyle, konser sonunda yeni dEUS albümünün diğerleri kadar iyi olacağı kanısı uyanmıştı bizde. Biraz haklıymışız, biraz yanılmışız.

dEUS, ilk kayıtlarından beri, kadrosu sık sık değişen bir grup. Bu albümde de, davulcu Stéphane Misseghers (Soulwax), basçı Alan Geavaert (Chris Withley, Arno) ve Mauro Pawlowski (Evil Superstars, Mitsoobishi Jacson) gibi yeni isimler var grupta. Neredeyse Belçika'nın en iyi rock gruplarından kotarılmış, millî takım gibi kadro... Ve takımın oyununda bir değişiklik var. Müziğine karakterini veren keskin zigzagları oldukça yumuşatmış dEUS. "In A Bar Under The Sea"deki "teknik adam"ları Captain Beefheart & The Magic Band elemanı Eric Drew Feldman takımı çığrından çıkmış bir plansızlıkla oynatıyordu; bu prodüktörsüz albümdeyse dEUS'un bir taktiği var. Şarkılar yavaştan, fısıldar gibi başlıyor, ardından yükseliyor, yükseliyor, yükseliyor... Ancak en iyi dEUS şarkılarının yanına konanlar genellikle "Include Me Out", "Nothing Really Ends" gibi alçaktan uçan, düşük tempolu parçalar oluyorlar. Bu derece temkinli oynamak, altı yıl aradan sonra, dEUS'u üyesi olduğu benzersiz gruplar kulübünün kıyısına itiyor, ama ne gam. Şarkıcı Tom Barman'in parçaları boydan boya tedirgin edici tonlara boyayan sesi, her şarkıya –özellikle de "Pocket Revolution"ın korosuna– sızan soul, r&b, bossa-nova etkileri, iyi müziğin garantisi olarak orada. "Pocket Revolution" kendinden önce gelenler kadar iyi bir dEUS albümü değil, ama bu onu kötü bir albüm yapmıyor. Çoğu şarkı, özellikle konserlerde pek şık duracak. Tıpkı geçen sene İstanbul'da olduğu gibi. Şimdi beklediğimiz, sahnede verdikleri sözü tutup bir an önce ikinci ziyaretlerini yapmaları Türkiye'ye. *İlker Aksoy*

BRITISH SEA POWER
Open Season
(Equinox)

İkinci albüm sorunsalı, Elvis'in ölümünden sonra tragedya dolu rock dünyasında en çok tartışılan konu hâlâ. 2003 ve 2004'te çıkan bir sürü iyi grubun bu sene birer tane daha uzunçalar çıkarması bu tartışmayı da alevlendirdi haliyle. Her "mükemmel" ilk albüm, ikinci için her zaman daha zor bir hedeftir ve kabul edelim, çok da zor benimseriz yenileri. Bazen hiçbir zaman ilk gözağrılarımızın yerini tutamazlar, bazense uzun zaman geçmesi gerekir ikinci albüme hakkının verilmesi için. British Sea Power (BSP), ilk albümleri "Decline of BSP"den sonra bu tip bir sorunla karşılaştı. Sonuçta, "Antics"i bir türlü benimseyemeyen Interpol hayranlarıyla "You Could Have It So Much Better"a anında kendini kaptıran Franz Ferdinand hayranları arası bir yerdeler. "Open Season", başta tekdüzeliğiyle hayal kırıklığı yaratsa da, sonradan çok etkileyici oluyor.

İlk albümde olduğu gibi, "Open Season"da da ilk üç şarkı diğerlerinden daha hızlı, yine de eski vahşi ruh yenilerde yok. Ama sonra albüm bir açılıyor, pir açılıyor. "Victorian Ice", "North Hanging Star" hüzünlü havalarıyla iz bırakıyor. Şarkı yapısı albüm ilerledikçe daha karışık oluyor, ama son şarkıya kadar "chorus/verse" formülünden çok da uzaklaşmıyor. Son şarkı "True Adventures" ise uzun doğaçlamaları, inip çıkan temposu ve özgür yapısıyla diğerlerinden ayrılıyor. Yine de bazı şarkıların basitliği ne kadar zaman geçse de rahatsız etmeye devam ediyor, mesela "How Will I Find My Way Home"...

Kısaca albümün geneli Yan'ın titrek ve kendine özgü sesinin melankolikliğine uyuyor, dinleyiciyi yavaş ama derinden kendine çekiyor ve BSP ikinci albüm sınavını başarıyla atlatmış oluyor. Sevenlerine duyurulur. *Sinan Kolat*

ORA MUSIC
MÜZİK KAYIT VE MASTERING STÜDYOSU
www.oramusic.net
tel: 0212 277 63 69 gsm: 0537 981 58 74

Üstüme düşen Tek yaprak sen kaldıysan Kış gelir bana **PELİN ÖZER**	Tanrılar tuhaftır. Bizi cezalandırmak için yalnızca kötü huylarımızı kullanmazlar. İyi, yumuşak, insancıl, şefkatli yanlarımızla da mahvederler bizi. **OSCAR WILDE**, de Profundis	Tanrı yukarıda, insansa aşağıda / Tanrı tanrıdır, insan da insan, / Herkes kendi kendine, herkes kendi evinde *(Ekvatoral bölgede yaşayan avcı halkların şarkısı)*	Adını andıkça titrerim hâlâ / Var mı benim gibi aşka müptela / Muhabbet denilen püsküllü bela / Sanmayın başımdan az geldi geçti **KADRİ ŞENÇALAR**	Yakında. Yakında. Yakında. Yakında. Yakında, ama ne zaman? Dehşet veren bir sözdü yakında. Yakında bir saniye içinde olabilir, yakında bir yıl sonra olabilirdi. Yakında dehşet veren bir söz. Bu yakında, geleceği sıkıştırıp eziyor, onu küçültüyor, kesin bir şey yok, hiçbir şey yok kesin olan, tam bir güvensizlik. Hem hiçbir şey değil, hem de her şey yakında. Yakında her şey, yakında ölüm. **HEINRICH BÖLL**, Trenin Tam Saatiydi

Franz Ferdinand

You Could Have It So Much Better

(Domino / Sony-BMG)

2004 Franz Ferdinand yılıydı; ilk albümüyle bir anda rock alemine damgasını vuran ekip, yılın grubu olmakla kalmayıp arkadan gelen bir sürü grubun da yolunu açtı. Öyle ki, 2005'in başlarında bir "hadi bakalım, bu yılın Franz Ferdinand'ı kim olacak" furyası bile başladı. Özellikle Bloc Party, Kaiser Chiefs, Kasabian gibi yıl boyunca bir bir önümüzden geldi geçti –ki bunların hepsi de güzel müzikler yapan başarılı gruplar. Ama hiç kimsenin hesaba katmadığı bir şey vardı, yeni bir Franz Ferdinand albümü geliyordu!

"İlk albümleri ile büyük çıkış yapmış grupların ikinci albüm stresi" diye bir sendrom olsa gerek. En azından müzik basını bu durumu ağzında sakız etmeyi o kadar çok seviyor ki, eminim birçok grup için bu ciddi bir stres kaynağı oluyordur. Ama Franz Ferdinand için hiç sorun olmamışa benziyor; ilk albümden sonra 16 ay boyunca turnede olan grup, turne sonrası ilkbaharda yeni albüm için ilk çalışmalarına başlıyor ve ikinci albümleriyle aynen kliplerindeki gibi bütün bu "ne çıkacak" geyiklerinin arasından gümbür gümbür fırlayıveriyorlar. Müzik dünyası da arkalarından koşturmakta; daha önce bakalım ikinci albümde ayakta kalabilecekler mi diye sinsi sinsi sırıtanlar hiç vakit kaybetmeden peşlerine takılmışlar bile!

Albümden bir buçuk ay kadar önce yayınlanan ilk single "Do You Want To" dinleyenleri ufak ufak havaya sokmuştu zaten, ama biraz fazla son anda yetiştirilmiş gibi duruyordu. Albümü dinlediğinizde ise birçok parçanın "Do You Want To"dan daha bile güzel olduğunu görüyoruz. "The Fallen"ın çığ gitar sesleriyle başlayan albüm, daha ilk saniyelerinde "biz Franz Ferdinand'ız ve sizi eğlendirmeye geldik" diye bağırıyor: Davulun kick'leriyle beraber sıkı bir bas gitar ritmi, kulağınıza takılan gitar riff'leri, Kapranos'un su gibi akıp giden vokali, kısaca her şey eskisi kadar eğlenceli, ama banal gelmeyecek kadar da yeni. Albümdeki bazı parçalar daha önce olmadıkları kadar hızlı ve kısa, ama yine o tatlı FF heyecanıyla geliyor: Şımarık ve züppe "This Boy", bir baştan çıkarma şarkısı olan "Evil and A Heathen", grubun çaktırmadan R.E.M.'e laf soktuğu "You're The Reason I'm Leaving" bunlardan. Sonra birdenbire beklenmedik bir şey oluyor, bir Franz Ferdinand baladı dinlemeye başlıyoruz: Kapranos'un tahminen The Fiery Furnaces'dan Eleanor Friedberger (halihazırda sevgilisidir) için yazdığı, The Beatles / Paul McCartney tadındaki "Eleanor Put Your Boots On". Demek ki herşey de eskisi gibi değilmiş! Unutmadan, albümde bir balad daha var, nispeten daha yavaş ve hüzünlü "Fade Away". Bu saydıklarımız dışında, ağır başlayıp hızlanan "I'm Your Villain", başları David Gedge'i (The Wedding Present / Cinerama) hatırlatan "Walk Away" ve albümün belki de en güzel parçası olup da en sonda yer alan "Outsiders" oldukça başarılı. "Outsiders"ın başındaki moog-vari synthesizer melodisi parçaya '70'lerden kalma bir hava vermiş, çok da sürükleyici bir ritmi var, ileride rock barlar kadar olası remikseriyle club'ların da favori parçalarından biri olmaya aday görünüyor. Franz Ferdinand'ın başarısının en temel sebebi de galiba bu: En basit şekliyle insanın içini kaynatan ritmler yakalıyor ve güzel müzik yapıyorlar.

Bu albümün yayınlanmasından önce yılın en eğlenceli rock albümü ne olur diye düşününce kafamızda öne çıkan isimler Bloc Party ve Hard-Fi'ydı. Ama şu anda bu listenin başına ister istemez Franz Ferdinand oturdu, iyi de oldu. Franz Ferdinand rock'la eğlenmek isteyenlerin bir numaralı tercihi olmaya devam edecek gibi duruyor. İlk albümden sonra zorlu ikinci albüm sınavını atlattılar, umarız bundan sonra da aynı başarı çizgisiyle devam ederler. *Harun İzer*

Richard Hawley

Cole's Corner

(Mute / EMI)

Richard Hawley'in "Cole's Corner"ı albüm kapağından yakalıyor insanı önce. Şarkıcıyı elinde bir buket çiçekle beklerken görüyoruz. Saç baş hafiften dağılmış, buketi tutan eller gevşemiş, gözler caddenin uzak köşelerine sabitlenmiş. Belli ki beklenen kişi gelmeyecek, gelse de, büyü bozulmuş gitmiş. Hepimizin gerçek-mecaz/uzak-yakın "Cole's Corner"da beklemişliğimiz var. Bu fotoğraf bile albümle bir dosluk bağı kurmamıza yetip artarken, ilk notalardan itibaren aslında çok daha özel bir şeylere dahil olduğumuzu anlıyoruz.

Hawley'in babası ve amcası, memleketi Sheffield'daki Esquire Club'a gelen Amerikalı blues'culara eşlik eden müzisyenlermiş zamanında; annesinin de şehre geldiğinde Everly Brothers'a vokal yapmışlığı var. Babasının divanın altına koyup ellemesini yasakladığı 1963 Fender Stratocaster'ı eline almaya cesaret ettiğinde altı yaşındaymış: "O an sanki bir uzay gemisini ellerime almıştım, hoş hâlâ öyle geliyor ya..." 12 yaşında düğünlerde çalmaya başlamış. İki sene sonra, amfilerin üzerinde uyuduğu bir kamyonetle Avrupa'yı turlamış, Alman bira evlerinde müzik yapmış. Ertesinde, adını bugün pek az insanın hatırladığı indie grubu Treebound Story ile çalışmış. Morrissey'in grubuna girmeye niyet etmiş, başaramamış, '90'ların başını bir diğer alt-rock/Brit-pop grubu Longpigs elemanı olarak geçirmiş. Ekmek parasını All Saints, Perry Farrell, Finlay Quaye gibi farklı isimlerle çalışıp çıkaran bir rock emekçisi Hawley. Tüm bu dönemler boyunca, kabiliyeti takdir edilmekle birlikte, "esas oğlan olamama" sendromundan müzdarip olarak nitelenmiş. O zamanların Hawley'i, aklı "karmaşık fikirler ve Guinness'le dolu bir adam"mış. Alkol ve uyuşturucu bağımlılığıyla artık iyice dağıtmaya başladığı dönem, kurtarıcıları Jarvis Cocker ve arkadaşları olmuş. Pulp'ın davetiyle, onlarla turnelere çıkmış, "We Love Life" kayıtlarına katıldıktan sonra, kendini toparlayıp ufak ufak şarkı yazmaya başlamış.

Bu mütevazı gitar zaanatkârı –sayısı elliyi bulan gitarları için karısına "bunların her biri başka işe yarıyor" diyormuş– önce bir küçük albüm çıkarmış. Ardından iki uzunçaları gelmiş. İlk konserlerinde en büyük sıkıntısı şarkı aralarında konuşmak olan Hawley, zamanla sahnede seyircisinden sigara otlanmaya, cep telefonu çalanları haşlamaya ve hatta Lou Reed taklidi yapmaya başlamış. Günümüzde mevcut olmayan, şehrin meşhur buluşma noktası Cole's Corner'ın adını verdiği üçüncü ve son albümü ise (doğup büyüdüğü şehrin dışına ancak zorunlu hallerde çıkan Hawley'in önceki albümü de ismini Sheffield çevresindeki bir bölgeden alıyor: "Lowedges") Hawley'in büyük bir şirketten çıkardığı ilk işi.

Sevdiği müzisyenlerin ayak izlerini takip ediyor Hawley tüm plaklarında. Scott Walker'la, Johnny Cash'le karşılaştırılıyor. Ancak müziğinin genelini tanımlamak için hayranı olduğu başka şarkıcılar daha iyi fikir veriyorlar gibi: Frank Sinatra, Roy Orbison, Elvis Presley... Hawley her şeyden önce yumuşacık baladlar söyleyen bir "crooner" çünkü, "Cole's Corner" da "erkek adam" dertlerinin alaycılıkla şarkılara döküldüğü bir "gönül" şarkıları toplaması. Daha ilk şarkıda, yani "Cole's Corner"da, "Müziğin olduğu yere gidiyoruz / Seslerin havayı doldurduğu yere / Belki de birisi vardır orada beni bekleyen / Yüzünde bir tebessüm, saçında çiçekle" deyip ardından nasıl da hayallerinin suya düştüğünden bahsediyor, devamındaki "Just Like The Rain"de, "Gözyaşlarım düşüyor toprağa / Yağmur gibi" diyor... Ve bu böyle devam ediyor, baştan sona müthiş şarkılar... Albümün sonunda Woody Guthrie'nin popüler yaptığı anonim "Who's Going To Shoe Your Pretty Feet"i (yani "O güzel ayaklarına kim giydirecek ayakkabılarını?" Ve kız cevap veriyor: "Babam giydirir!") evirip çevirip zerafetle kendine mal ediyor Hawley, her gerçek folk müzisyeninin yapacağı gibi. Kapanışı yapan "derin" enstrümantal –sanki Brian Eno– "Last Orders" dışında bütün parçalar '50'lerin sound'unun temize çekilmesi. Ancak öyle samimi, öyle iyi yapılmış ki bu iş, her albüme nasip olmayan bir zamansızlık sinmiş üzerine. Kim bilir belki gün gelecek unutulacak, ama her ne zaman çalınırsa çalınsın, dededen toruna dinleyen herkesin biraz kenara çekilip başka alemlere dalacağı kesin. *İlker Aksoy*

→53

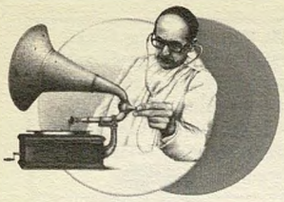

Hiç olmazsa anısı korunsa
Bu dünyaya yaraşır biçimde
Tel örgü ve bir yazı:
"Bu kestane ağacının altında sevgililer otururdu"
TURGAY FİŞEKÇİ

Sen bana elma yerdin eskiden
Ben kocaman bir bardak su sana mutfaktan
İki buğulu ağaç olalım, ben sana
iki serin taş, demiştim, daha o zaman
yan yana, ses veren, yağmur alan.
BİRHAN KESKİN

cehenneme hoşgeldiniz
bayanlar önden
her zamanki gibi, genelde olduğu gibi
yukarıdaki gibi
sivil toplumdaki gibi
iblislerin arasında
JÁCHYM TOPOL, Andel

Sons And Daughters
The Repulsion Box
(Domino)

Sons And Daughters'ın ilk albümü "The Repulsion Box", neredeyse tamamı Violent Femmes'in "Country Death Song"uyla akraba (ancak pek de kan bağı olmadan) haşin cinayet ve ölüm şarkılarından oluşan bir rockabilly albümü. Ölümler kalımlar, tekinsiz tipler, polisiye davalar, bu işin pirleri Johnny Cash, Nick Cave, Talking Heads malûm, ancak Sons And Daughters da ezilmiyor yanlarında.
Hikâye şöyle: Basçı ve şarkıcı Adele Bethel, rüyasında Bob Dylan'ı arka bahçesinde "The Times They Are-A Changing"i söylerken görmüş günün birinde. Şarkının "Your sons and your daughters are beyond your command" ("Oğullarınız ve kızlarınız emriniz altında değiller artık") dizeleri Bethel'i öyle çok etkilemiş ki, kurmayı planladığı gruba ne isim vereceği artık belliymiş. Fikrini önce Arap Strap'de birlikte çaldığı davulcu David Gow'a açmış. Gow'la ikili olmuşlar, aralarına önce Ailidh Lennon'ın (bas, mandolin, piyano), sonra gitarist Scott Paterson'un katılmasıyla ekibi tamamlamışlar. Dörtlü, müzikal bakımdan derin melankoliden

beslenen Arap Strap, Mogwai saflarından fırlamanın allahı Franz Ferdinand saflarına geçmiş böylece –zaten hepsi birbiriyle ahbap. Birkaç konserin ardından, Amerikalı bir yapımcı tarafından keşfedilmişler. Yedi şarkılık "Love The Cup" EP'si 2003'de yayınlanmış. Bu seneye de esas çocuk "The Repulsion Box"ı hazırlamışlar, Nick Cave ve PJ Harvey'le de çalışan Victor Van Vugt'ın yapımcılığında.
Glasgow yerlisi müzisyenler, bu iki albümle, aslen ABD'nin güneyinde yetişen çok özel bir müziği İskoç topraklarında yeşertmeyi başarmışlar. Will Oldham, Bill Callahan, Chan Marshall veya Jim White şarkılarının hızlı mı hızlı, çiğ mi çiğ mi rock'n'roll versiyonlarını yapmışlar. "The Repulsion Box", adını saydığımız müzisyenler gibi hayatınızı değiştirmez, ama canınız sıkkınsa, kendinizi bezgin hissediyorsanız, bu "kara şarkı"lar adrenalinizi artıracak, gününüzü gayet iyi kurtaracaklardır.
İlker Aksoy

Belle & Sebastian
Push Barman To Open Old Wounds
(Matador)

Belle & Sebastian (BS), müziğe başladıkları 1996'dan bugüne kadar çok şeye muvaffak oldu. Bahsettiğimiz muvaffakiyet, her biri ayrı bir pırıltının mahsulü olan altı uzunçalardan ibaret değil. BS ürettikleriyle az sayıda gruba nasip olan bir süreç yaşadı, kendilerine özgü bir duygu-zaman düzlemiyle bütünleşti. The Smiths nasıl yalnızlık-'80'lerin ortası düzleminin ortasında kale gibi dikildiyse, BS de farkındalık-'90'ların ikinci yarısı düzlemini ipotekledi. Bütün gün bir toplu taşıma aracında gezip elindeki kitapla gündüz düşleri kurmaktan zevk alan, zeki olmasına rağmen bile bile sürekli aldanan ve yitiren, yine de umudunu yitirmeyen insanların hayatlarına bir nefes ironi üfledi. Kemanlarla flütlerin seviştiği, banjolarla piyanoların sarılıp uyuduğu, doğal, su gibi akıcı, görünüşte kaygısız, ama mükemmeliyetçilik kaygısıyla kılı kırk yararak hesaplanmış müzikleri ve mürekkep yalamış şarkı sözleriyle gülmek eyleminin kapsayabileceği duygu yelpazesinin bütününde yüzümüzü güldürdü...
"Push Barman To Open Old Wounds", bir toplama albüm olmasına rağmen, başta bahsettiğimiz altı uzunçalardan sadece bir şarkıyı ihtiva ediyor ("The State I Am In"). Sebep, BS'in EP'lerini bir laboratuar ortamı olarak kullanması ve bu mecrada yayınladıkları şarkıları uzunçalarlardakilerden ayrı tutmaları. Bugüne kadar yayınladıkları yedi EP'yi kronolojik sırasıyla bir araya getirmişler ve iki CD'lik, 25 şarkılık bu toplamayı oluşturmuşlar. Albümün önemi, grubun sevenlerine, farklı ambalajlara dağılmış şarkılara EP'lerin her birine para bayılmadan sahip olma imkânı vermesi değil sadece. Hemen söyleyelim ki, "Dog On Wheels", "You Made Me Forget My Dreams", "This Is Just A Modern Rock Song" ve "I'm Waking Up To Us" gibi şarkılar BS külliyatının belki de en tepe noktalarını oluşturuyor ve albüm başından sonuna kadar her an vasatın en az bir boy üzerinde durmayı başarıyor. Aynı zamanda grubun gelişimini takip etmek için uygun bir mecra bu albüm. "Tigermilk" albümünün zamanlarına denk düşen şarkılardaki saydamlık ve içe kapanıklık, zaman ilerledikçe yüzü daha popa dönük ve neşeli görünen şarkılara bırakmış yerini. Bu değişim, grubun son albümü "Dear Catastrophe Waitress"ta da aşikâr zaten. Şarkı yazma görevleri grup içinde dağıldıkça grubun duraklama dönemine girdiğine, ama yine de boğulmamayı başardığına da şahit olmak mümkün. Yakın müzik tarihine damgasını vurmuş bu İskoç grubun gölgede kalmış, ama ışıltısını kaybetmemiş şarkılarıyla tanışmak ve BS'e saygıda kusur etmemek için "Push Barman To Open Old Wounds"a kulak vermek şart. *Yiğit Atılgan*

Goldfrapp
Supernature
(EMI)

"Felt Mountain" ve "Black Cherry" gibi iki sıkı albümden sonra, "Supernature" kesinlikle şaşırtmadı. Bu iyi bir şey, çünkü Goldfrapp beklerken içinden Britney Spears tarzı ritmik bir gürültü kirliliği çıkmadı neyse ki. Alison Goldfrapp ve Will Gregory hâlâ işlerini temiz ve sade bir şekilde yapıyorlar. Ama şaşırtmamasının bir de kötü ismi var. Takip ettiğiniz bir sanatçının albümünü aldığınızda, beklersiniz ki yeni şeyler ortaya çıksın, öyle bir şey yapsın ki siz hayran kalın. Ama "Supernature"da bu olmuyor, "Felt Mountain" ve "Black Cherry"de ne varsa bunda da o var. Mesela "Slide In", gayet de bir "Black Cherry" şarkısı hal ve durum olarak. Belki ilk iki albümü almadıysanız bir şeyler ifade edebilir, hatta daha önce Goldfrapp dinlemediyseniz iyi bir başlangıç da olabilir, ama daha önceden dikkatinizi çektiyse "Lolita ve müzikal kankası", biraz şaşırabilirsiniz. Tamam, Cake albümleri kadar aynı değiller, sınırları zorlamışlar. "Ooh La La" veya –biraz New Order'ı hatırlatan– "Ride a White Horse" gibi güzel şarkılar var, inkar etmeyelim, ama albüm ilerledikçe daha büyük bir hızla sona ermek istiyor. Sonlara doğru şarkı kalitesi iniyor, iniyor ve "ya ben bu şarkıyı hatırlıyorum" dediğiniz anda, CD'nin tekrar başlamış olduğunu farkediyorsunuz. Kötü denilemez ama Goldfrapp'dan daha fazlasını bekliyordum açıkçası. "Strict Machine" gibi sonlara saklanmış cevherler ararken, "Satin Chic" gibi şarkılar bulmak istemiyordum. "Felt Mountain"daki nispeten kederli havayla, "Black Cherry"deki seksiliğin arasında bu albüm. Öyle olunca ne dansedebiliyorsunuz ne de hüzünlenebiliyorsunuz, oturup "evet bunlar da güzel şarkılarmış" diyebiliyorsunuz. *Sinan Kolat*

54→

Diyelim ki Schumann'ı seven ve Schubert'ten nefret eden bir dostunuz var. Siz de çılgınca Schubert'i seviyorsunuz ve Schumann içinizi karartıyor. Bu dostunuza yaşgününde hangi plağı armağan edeceksiniz? Onun sevdiği bir Schumann mı, yoksa sizin sevdiğiniz bir Schubert mi? Kuşkusuz Schubert. Schumann armağan etseniz, içten hareket etmediğinizi bilerek kendiniz hoşnut olmayacaksınız. Ona yaranmak için bir tür rüşvet veriyormuş gibi olacaksınız. Onun sevgisini kazanmak isteyen biri durumuna düşeceksiniz. Her şey bir yana birisine bir armağan vermek demek, ona sevgiyle kendinizden, kalbinizden bir parça vermek demektir. Siz dostunuza Schubert'in "Bitmemiş Senfoni"sini vereceksiniz. O da siz gittikten sonra, eldivenlerini eline geçirecek, plağın üzerine tükürecek ve kırıp çöpe atacaktır. **MILAN KUNDERA**, Ölümsüzlük

SUPER FURRY ANIMALS

Love Kraft

(XL / Equinox)

Super Furry Animals haziranda One Love Festivali'nde İstanbul'a gelmiş ve hepimizin keyifle seyrettiği bir konser vermişti. Çoğumuzun o güne kadar pek dikkat etmediği bir topluluktu, ya da en azından benim. Ama elimizdeki albüm bundan sonra onlara daha fazla önem vermek gerektiğinin somut bir kanıtı!..

SFA'la ilgili yazılar, "en önemli Galli topluluk" diyerek söze başlıyor. Gal kökenli müzisyenler denilince en kalın hatlarıyla şöyle bir liste çıkıyor karşımıza: Tom Jones, Shirley Bassey, John Cale, Julian Cope, Gorky's Zygotic Mynci, Manic Street Preachers, Catatonia, The Overtones, Stereophonics... SFA'ı (belki bir de Gorky's) bu listeden ayıran temel özellik, Gal kökenlerine sahip çıkmaları ve bunu somut olarak ürünlerine de yansıtmaları. 1995 tarihli EP'lerinin adı Galceydi: "Lianfairpwllgywgyllgogerchwymdrobwlltysiliogo-ygoyocynygofod" (In Space); Guinness Rekorlar Kitabı'na en uzun başlıklı EP olarak geçti. 2000 yılında "Mwng" adlı tamamen Galce bir albüm daha yaptılar. Ama (esas oğlan olan) Gruff Rhys'in dediği gibi, diğer albümlerdeki İngilizce şarkılarının radyolarda çalınması, bu radyolarda çalınmayan Galce parçalar yazmaları için onlara imkân sağlamakta...

"Love Krfat", 12 yıl içinde yaptıkları yedinci stüdyo albümü. Adı, birçok çağrışımı içinde taşıyor. Arthur Lee'nin Love topluluğuyla Kraftwerk'in yaptığı bir evlilik örneğin... Ya da (topluluğun albüm kapaklarında sık sık fantastik figürler kullandığını da düşündüğümüzde) elbette ünlü fantastik yazar H.P. Lovecraft'ı... Öte yandan, Rhys bir konuşmasında bıyıkaltından gülerek Cardiff'te topluluk üyelerinin pencereden baktıklarında gördükleri Love Craft adlı bir seks dükkânı olduğunu da söylüyor. Aslında ne bunlar, ne de başka bir şey... Hoş bir tamlama işte. Aşk ve beceri? Bir albüm yapmak için gereken iki önemli unsur!

Albümün SFA tarihindeki en önemli özelliği, ilk kez topluluğun dört üyesinin birden beste yapmaları ve şarkı söylemeleri. Şarkıcı Gruff Rhys, gitarist Huw Bunford, davulcu Dafydd Leuan ve klavyeci Cian Ciaran. Bir tek basçı Guto Pryce bunun dışında kalmış. Albüm Cardiff'te yazılmış, İspanya'nın Katalan bölgesinde kayıtları yapılmış ve Brezilya'da mikslenmiş. Prodüktör, en çok Beastie Boys'la yaptığı çalışmalarla (ama Beck'ten JSBX' a onlarca başka çalışması da var) Mario Caldato Jr... Kayıtlar (sanırım 2004) haziran ayında yapılmış. Topluluk üyeleri "Hava çok sıcaktı, çok az hareket etmeye çalışıyorduk, bu nedenle de bizim en yavaş albümümüz oldu bu. Buna balçık rock adını taktık" diyorlar dalga geçerek...

Nasıl bir rock bu? Aslında pop-rock diye en baştan bir sınırlama yapabiliriz. İçinde pop, psychedelic, punk, folk, soul, klasik olan bir bileşim. Herkes bir şeylere benzetebiliyor bunu. Bana sorarsanız, üç önemli çağrışım yaptı kulak koridorlarımda: Beach Boys, Beatles ve Pink Floyd. Biraz araştırınca, bunların zatımca yapılmış ucuz yakıştırmalar olmadığı da

ortaya çıkıyor. Örneğin kayıtlar sırasında prodüktör Caldato, Rhys'i bir odaya tıkıp zorla Pink Floyd'un Pompei Konseri'ni seyrettiriyormuş. Beach Boys etkisi ise ayan beyan ortada. Hatta bir konuşmada Rhys şöyle diyor: "Bu albümü asit atmış Beach Boys albümü olarak niteledik. Fakat Beach Boys zaten asit atmış bir topluluktur!" Öte yandan, topluluğun daha önce Beatles'ın "Penny Lane" kayıtlarını elden geçirip remiksler yaptıklarını da biliyoruz. Tabii bütün bunlardan öte, dinlediğimiz şarkılar bu etkilerin kanıtları.

"Love Kraft" albümünü dinleyen eleştirmenler başka etkilenmelerden de dem vuruyorlar: Flaming Lips, Arcade Fire, Byrds, Donovan, Prince, Bob Dylan, Yoko Ono's Plastic Band ilk gözüme çarpanlar. Albüm dünden ödünç alınmış duygular ve sesler yumağı ya da onların deyimiyle bataklığı... Ama öyle bir yeni sese ulaşmışlar ki, hiç de düne ait gibi durmuyor. Dünü de yedeğine alan çok güçlü bir müzik ortaya çıkan...

Albüm, yedi dakikalık "Zoom"la açılıyor. Şarkının girişinde Gruff'un Katalonya'da kaldıkları otelin havuzuna atlayışının sesi var. Atmosferik, bir soundtrack girişi gibi. Şarkının ilerleyen dakikalarında yüz kişilik bir Katalan Çocuk Korosu (bir röportajda bunu 12 kişilik bir korodan bilgisayar vasıtasıyla ürettiklerini anlatıyorlar) işin içine dahil oluyor. Ardından gelen "Atomik Lust" yavaş bir balad havasında girip Pink Floydvari gitarlarla yükselen bir şarkı. "The Horn", bir Beatles parçası gibi açılıyor ve başka yerlere doğru ilerliyor. "Ohio Heat", melankolik bir öykünün peşine takılıp giden folk edalı bir şarkı. Gershwin parçası gibi başlayan "Walk You Home" ise epik bir hava taşıyor. İlk single (ve belki de albümün en güçlü parçası) "Lazer Beam"i müzik yazarları kozmik funk olarak adlandırıyorlar. "Frequency" ise tipik Beach Boys armonileri içeren bir balad. Enstrümental "Oi Frango" humor yanı güçlü bir parça. "Psyclone", albümün yaylıların da katkılarını alan en rock parçalarından biri. "Back On A Roll", piyano ağırlıkla country kokulu bir yol şarkısı. Cloudberries yavaştan başlayıp sambaya doğru evrilen ilginç bir çalışma. Son parça "Cabin Fever" ise albümün kaydının son günü yapılan stüdyo partisinin konuşmalarını da aktarmış. Tam kapanış şarkısı...

Peki bu şarkılar nelerden bahsediyor derseniz, aynı müzikal yelpazede olduğu gibi geniş bir manzara çizmemiz gerekiyor. 19. yüzyıldan kalma Galli göçmenlerden kıyamet günlerine, Yurttaş Kane'den eski Kraliyet sömürgelerine, klonlama öykülerinden Tyrannosaurus Rex'e, kedi frekansından bülbül ötüşlerine uzanan bir karmaşa, delileme, çeşitleme...

Bu albümü her seferinde baştan sona dinlemeyi seviyorum. Ama illâ parça seç derseniz, buyrun: "Lazer Beam", "Psyclone", "Back On A Roll". Bütün bunların ötesinde, "Love Kraft" üst üste dinlenen, dinlendikçe daha da keyifli gelen bir albüm. 2005'in en iyilerinden olduğu kesin.

SFA dünya halleri konusunda ne düşünüyor diye soranlara, Gruff'un şu sözlerini aktarmak yeter sanırım: "İnsanlar müziğin dünyayı değiştirebileceğini söylüyorlar, ama o yalnız bir soundtrack olabilir. Bir devrim yapılmasına neden olamayız, ama ona güzel bir fon müziği yapabiliriz." *Gökhan Akçura*

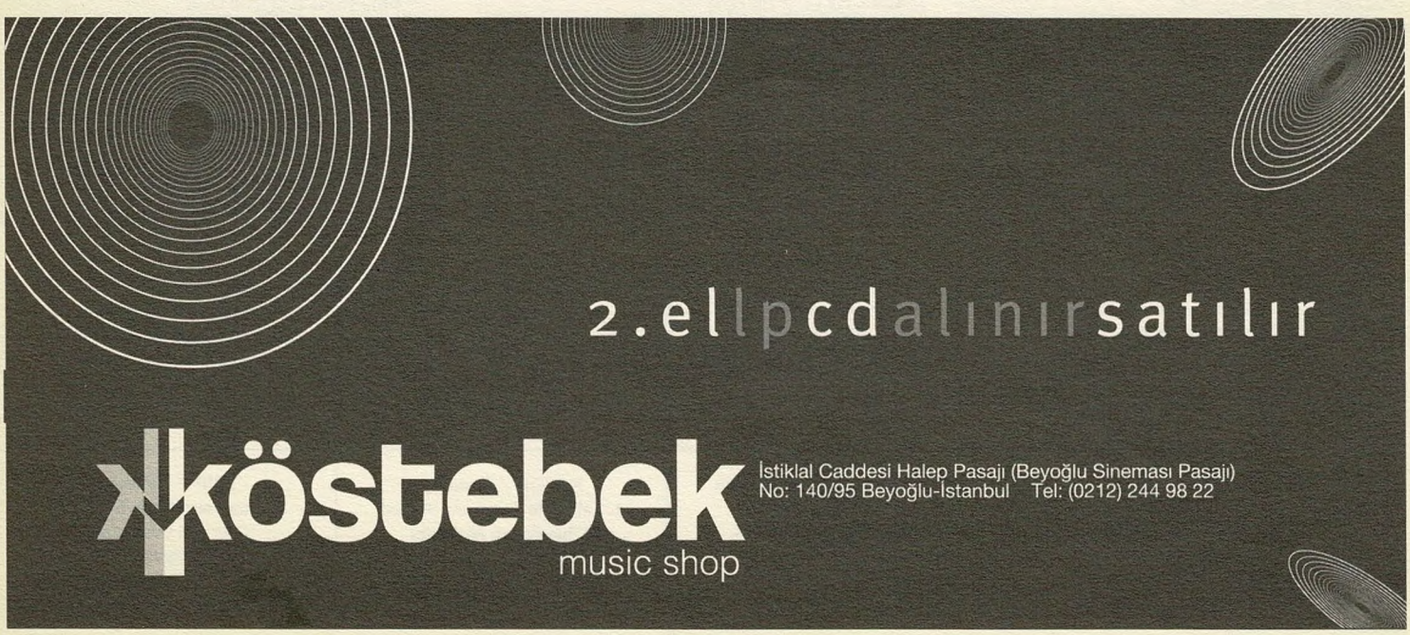

ONŞARKI

Ajda Pekkan Uykusuz Her Gece
Babyshambles F**k Forever
Frankie Goes To Hollywood Relax
Franz Ferdinand Do You Want To?
Johnny Cash The Mercy Seat
Mark Knopfler El Macho
Mor ve Ötesi Bir Derdim Var
Metin Arolat Psikoloji
36. Paralel Yorgun Adam
Peggy Lee Fever

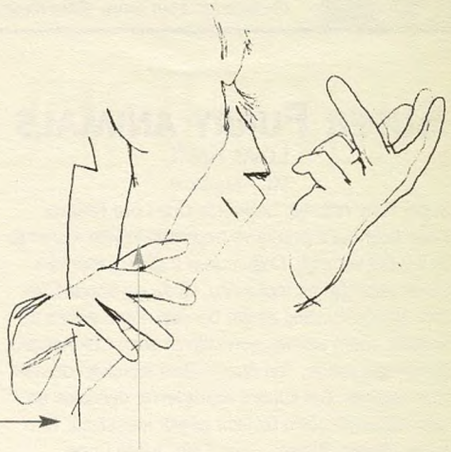

ROLL DİSKO OTUZ

YİRMİALBÜM

Antony and The Johnsons I Am A Bird Now
Bell Orchestre Recording a Tape the Colour of the Light
Bob Dylan No Direction Home: The Soundtrack
Elbow Leaders Of The Free World
Devendra Banhart Cripple Crow
Duman Seni Kendime Sakladım
The Fall Fall Heads Roll
Fiona Apple Extraordinary Machine
Georges Moustaki Vagabond
Jay Jay Johanson Rush
Louise Attaque A Plus Tard Crocodile
Mircan Kül
My Morning Jacket Z
Neil Young Prairie Wind
Paul McCartney Chaos and Creation In The Backyard
Paul Weller As Is Now
Rebel Moves Are You Satisfied?
Rolling Stones A Bigger Bang
Tracy Chapman Where They Live
Wolf Parade Apologies to the Queen Mary

KAPTAN'DAN ŞARKILAR

Ahmet Kaya: Acı Ninni • Ah • An Gelir • Böyle Bir Sevmek • Cinayet Saati • Grev (Dilekçe) • Jilet Yiyen Kız • Lili Marlen Türküsü • Lilişan *(Sen İnsansın)* • Mahûr • Rinna-Rinnan-Nay • Sen Benim Hiçbir Şeyimsin • Tut ki Gecedir • Varsağı 1 *(Haçan Ölesim Gelir)* • Yangın Gecesi
Ahmet Sinan Hatipoğlu: Yirmibeşinci Kısım
Alpay: Üçüncü Şahsın Şiiri
Atilla Atasoy: Ayrılık Sevdaya Dahil
Dinmeyen: Askıda Yaşamak • Sisler Bulvarı
Gülbeniz: Belâ Çiçeği • Galiba Ölüyorum • Sakın Ha • Sana Ne Yaptılar
Hümeyra: Ben Sana Mecburum
Kerem Güney: Ben Sana Mecburum • Hesabı Sorulur • İt Yürür Yiğit Yakınmaz • Kelepçe • Sisler Bulvarı • Varsağı 1-2-3
Alpay: Üçüncü Şahsın Şiiri
Nur Yoldaş: Elde Var Hüzün • Kim Kaldı Sabuha • Mahûr • Sultan-ı Yegâh • Beraber Yaşamak *(Uyandırma Lâmbamızı)*
Samime Sanay: Ben Sana Mecburum
Selda Bağcan: An Gelir
Timur Selçuk: Böyle Bir Sevmek • Eski Sinemalar • İhtiyarlar Balladı • Karantinalı Despina
Yasemin Esmergül: Yalnızlar Rıhtımı
Yaşar: Ağustos Çıkmazı *(Beni Koyup Gitme)*
Yeni Türkü: 34 FN 346 *(Gece Yarıları)*
Zuhal Olcay: Ayrılık Sevdaya Dâhil

ATTİLÂ İLHAN
(15.06.1925 - 11.10.2005)

İNGİLTERE ALBÜMLER

1. **Prodigy** Their Law –The Singles
2. **Sugababes** Taller In More Ways
3. **Simply Red** Simplified
4. **Katie Melua** Piece By Piece
5. **James Blunt** Back To Bedlam
6. **Depeche Mode** Playing The Angel
7. **Mariah Carey** Greatest Hits
8. **David Gray** Life In Slow Motion
9. **Franz Ferdinand** You Could Have It...
10. **KT Tunstall** Eye To The Telescope

İNGİLTERE SINGLE'LAR

1. **Arctic Monkeys** I Bet You Look Good...
2. **Sugababes** Push The Botton
3. **MCFly** I Wanna Hold You
4. **Robbie Williams** Tripping
5. **Pussycat Dolls ft. Busta Rhymes** Don't Cha
6. **Kanye West ft. Jamie Foxx** Gold Digger
7. **Friday Hill** Baby Goodbye
8. **Daniel Powter** Bad Day
9. **Sean Paul** We Be Burnin'
10. **Liberty X** Song 4 Lovers

AMERİKA ALBÜMLER

1. **Alicia Keys** Unplugged
2. **Nickelback** All The Right Reasons
3. **Gary Allan** Tough All Over
4. **The Black Eyed Peas** Monkey Business
5. **Kanye West** Late Registration
6. **Ricky Martin** Life
7. **Sheryl Crow** Wildflower
8. **Twista** The Day After
9. **Gretchen Wilson** All Jacked Up
10. **Young Jeezy** Let's Get It: Thug Motivation 101

=16 *Dört kere dört onaltı: Plakçılarda hangi albümler satıyor, kulüplerde hangi parçalar çalıyor?*

KARGA / Atlas Pasajı
1. **dZihan&Kamien** Fakes
2. **Fiona Apple** Extraordinary Machine
3. **Shivaree** Who's Got Trouble?
4. **Peaches** The Teaches Of Peaches

DEFORM / Atlas Pasajı
1. **Sufjan Stevens** Illionis CD
2. **Depeche Mode** Playing The Angel CD
3. **Scénario Rock** Modern Epicureans LP
4. **Sleater-Kinney** The Woods CD

ARAF / Beyoğlu
1. **Amadou & Mariam** Sénégal Fast-Food
2. **Cheb Balowski** Salamalikum
3. **Sheila** Bang Bang
4. **Joe Strummer** Get Down Moses

BADEHANE/ Tünel
1. **Patrice** Soulstorm
2. **Los Mocasos** Senor Presidente
3. **Muchachito Bombo Infierno** Sin Vigilancia
4. **Shocking Blue** Venus

ROOM RECORDINGS / Taksim
1. **Afrirampo** Self
2. **Pet Shop Boys** "The Battleship Potemkin" (Soundtrack)
3. **Andy Bell** Electric Bell
4. **Goldfrapp** Supernature

KÖSTEBEK / Beyoğlu Pasajı
1. **Him** Dark Light
2. **Queen & Paul Rodgers** Return Of The Champions
3. **Roger Waters** Ça Ira
4. **Bob Dylan** No Direction Home

KARGA / Kadıköy
1. **Talk Talk** Tomorrow Started
2. **Ian Brown** All Ablaze
3. **Red Snapper** Regrettable
4. **Mick Harvey** First St. Blues

TRIP / Kadıköy
1. **Clap Your Hands Say Yeah** Over and Over Again
2. **Magic Numbers** Forever Lost
3. **Ivy** Let's Go To Bed
4. **Hot Hot Heat** Dirty Mouth

NOIR DESIR

Noir Désir deyince, "Le Vent nous portera"dan, "Tostaky"den, 2002'deki olağanüstü İstanbul konserinden de önce, acılı bir hikaye geliyor akla: Solist Bertrand Cantat, 2003 yılında, Litvanya'nın Vilnius kentinde, kavga ettiği sevgilisi Marie Trintignant'ın ölümüne sebebiyet verdi, şimdi Fransa'da bir hapishanede yatıyor... Grubun geri kalanları, kırık kanatlarını sarmaya çalıştılar, son turnenin en güzel anlarından oluşturdukları bir albüme imza attılar geçen ay: İki CD'lik "En public"... İki DVD'lik "En Images"da ise konserler, klipler, çeşitli söyleşilerden (İstanbul'daki Roll söyleşisi dahil) görüntüler var... Les Inrockuptibles ve Rolling Stone'a bağlanıyoruz...

BUGÜNLÜK BURAYA KADAR

Canlı konser kayıtlarından oluşan "En Public" albümünü yapmaya ne zaman, nasıl karar verdiniz?

Denis Barthe: Son turneye başlamadan önce. Niyetimiz, turnedeki bütün konserleri, Ortadoğu'dakiler gibi nispeten zor şartlar altındakileri dahi, basit, hafif bir sistemle kaydetmekti. Bütün konserleri kaydettik kaydetmesine de, sonradan bir başka zorluk daha ortaya çıktı: Toplam 56 konser kaydetmiştik, dolayısıyla her şarkının 56 versiyonunu dinlemek zorunda kaldık!

Turnenin ilk konserleriyle son konserler arasında farklılıklar var mı?

Serge: Çok farklı değil, ama sonlara doğru daha esnek, giderek inselen, kendini bulan şeyler oluyor. Ama bazen, sonlarda daha kötü olabiliyor doğrusu. Bir şarkıda değişiklikler yapıyoruz, iki sene sonra bakıyoruz, ilk versiyonu daha çok beğendiğimizi fark ediyoruz. Ama farklılıklar grup dışından birinin kolayca yakalayacağı kadar bariz değil.

CD'deki parçaların sıralaması aşağı yukarı konserlerdeki gibi...

Denis: Bu ikili konser albümünün her CD'sinde bir tam konser olmasını ve birbirlerinden bağımsız dinlenebilmelerini istedik. Turne sırasında çaldığımız her şey var albümde.

Serge: Konserin normal ritmine uyduk: Yavaş yavaş oturuyor, sakince gelişiyor ve patlıyor.

Miksaja ne zaman başladınız?

Denis: Turne biter bitmez, hepimiz ayrı ayrı seçmeye başladık. Her birimiz ayrı ayrı dinlediğimiz halde, hangi versiyonları seçeceğimiz konusunda hemfikirdik. Bu da işleri kolaylaştırdı. Bazı parçaları hatalarıyla birlikte koruduk, çünkü bunlar güzel kazalardı. Her parçanın iki-üç versiyonunu seçtik, nihaî seçimden önce bunları karşılaştırıp tartıştık. Vilnius dramı olduğunda parçaların hemen hemen hepsini seçmiştik, miksajın üçte biri tamamlanmıştı. Bayağı mesafe katetmiştik. Her şey durdu. Bütün kayıtları, her şeyi kutulara kaldırdık. İki yıl boyunca el sürmedik. Dram, herkesin olduğu gibi, bizim de üstümüze çökmüştü.

Serge: Çok acılı bir dönemdi, uzun bir süre projeyle ilgilenebilecek durumda değildik.

Denis: Noir Désir, ergenlik çağlarından beri birbirine çok yakın dört dostun tarihi. Müziğin ikinci planda kaldığı, aksesuar olduğu anlamına gelmiyor bu; müzik bizi birbirimize kaynaştıran şey, ama birleştiren şey değil. Müzik yapmasaydık da, bağımız sürerdi. Bu dram karşısında da bir arada kaldık.

Projeye ne zaman döndünüz?

Denis: Geçen aralık ayında, yargılama bitip de Bertrand Fransa'ya dönerek cezasını çekmeye başladığında, yarım bıraktığımız projeyi yeniden düşünmeye başladık. Hep aynı derecede azimli değiliz ama, başladığımız işi her zaman bitirdik. İlk defa, bizi heyecanlandıran bir şeyi yarıda bırakmıştık. Dördümüz bu konuyu tekrar konuştuk: "Kutulardaki kayıtları ne yapıyoruz, öylece bırakıyor muyuz, tamamlıyor muyuz?" Başladığımız şeyi tamamlamak ve "İşte Noir Désir bu!" demeye karar verdik. Her şeye sıfırdan başladık. Vilnius haberiyle her şeyi alelacele bırakmıştık, notlarımızın çoğu kaybolmuştu. Sonra, miksajları yeniden dinledik ve fikrimiz değişti, sound'un daha brüt, sahnedekine daha yakın olmasına karar verdik. Pozitif bir şeye yeniden sarılmamızın bize iyi geldiğini düşünüyorum.

Bertrand projeye dahil oldu mu?

Denis: Adalet Bakanlığı'ndan izin aldık ve cezaevi müdürünün gözetiminde ona miksajları dinletebildik. CD'leri yüklenip cezaevine gidiyorduk, görüş yerinde basit bir sistemde dinliyorduk. Duygusal oluyordu tabii, ama olumlu etkileri de oldu, hepimize güç kattı. Bir kez daha müzik etrafında buluştuk, en çok ilgimizi çeken şey hakkında yeniden hep beraber konuşabildik.

Bertrand'sız üçünüz beraber yeniden müzik yaptınız mı?

Denis: Hayır. Dolaylı bir şekilde birlikte yeniden bir şeyler yaptık. Ama şimdilik çok hassas bir durum. Birlikte müzik yapmak fazla üzüntü ve-

Başladığımız şeyi tamamlamak ve "işte Noir Désir bu!" demeye karar verdik. Her şeye sıfırdan başladık. Vilnius haberiyle her şeyi alelacele bırakmıştık.

Noir Désir 1996, soldan sağa: Denis Barthe, Jean-Paul Roy, Bertrand Cantat, Serge Teyssot-Gay

rici olur, bizi buhrana sürükler... Birbirimizin başka sanatçılarla yaptığı projelere burnumuzu soktuk. Ama üçümüz birden stüdyoya girersek, müthiş bir eksiklik duyarız. 25 yıldır aynı suda yüzüyoruz. Bertrand'sız çaldığımız da oldu, her birimizin tek tek olmadığı anlar başımıza geldi, ama bunlar zaten iyi zamanlar değildi. Grupta bir sürü hareket oldu, ama sonunda dördümüzün baş başa kalması boşuna değil. Arayışlar, yolunu şaşırmalar, atışmalar, gidişler ve dönüşler oldu. Ama asıl önemlisi, her seferinde dönüp bir araya geldik.

Turnenin sonunda nasıl bir durumdaydınız?

Serge: Müzikal açıdan, ilk defa içimiz rahattı. En başından beri her zaman yaptığımız gibi, her konserin hemen ardından oturup değerlendiriyorduk.

Denis: Güya yarım saat "brain storming" yapıyorduk, ama "brain"den çok "storming" oluyordu.

Serge: Uzun zamandan beri, "En route pour la joie"dan beri bir akışkanlık peşindeydik. Çok uzun bir dönem zincirlerimizi koparamadık. Aradığımızı bazı parçalarda yakalıyorduk. Kuralları, alışkanlıkları parçalamak, eğlenmek, uçmak istiyorduk.

Denis: Aslında, her grubun yaptığı hatayı yapıyorduk: Sahneden iner inmez konser hakkında konuşmaya başlıyorduk. Ve çoğu zaman, insanlar "şahaneydiniz, harikaydınız" derken biz kendimizi berbat buluyorduk. Ve tabii kulise gidip ağlıyorsun. Konserle ilgili bambaşka fikirleri olan ve sahne arkasında olmanın heyecanı içindeki insanlarla sıcağı sıcağına tartışmak çok hatalı. "Des visages des figures" turnesinde bu tartışmalar daha derli toplu, daha kısaydı.

Serge: Suriye'deki konserler muhteşemdi, o konserlerin turnenin başında olmasının çok olumlu etkisi olduğunu düşünüyorum.

Denis: Bu sefer içimiz rahattı, zevk alıyorduk ve müzikal açıdan kendi kendimizi şaşırtıyorduk. İlk defa turneden sonra ne yapacağımızı, canlı albümü ve bir stüdyo albümünü konuşuyorduk. Bordeaux'da iki büyük konser verecektik. Sonra, küçük bir dinlenme molası vermeyi, ardından stüdyoya girmeyi planlamıştık.

O turnede müziğinizi bilmeyen, sizin de aşina olmadığınız dinleyicilerle de karşı karşıya geldiniz, değil mi?

Serge: Dinleyici çok coşkulu ve sıcaktı, sanki grubu yakından tanıyormuş gibiydiler. Konser verdiğimiz pek çok ülkede bu tarzda bir şeyler yapılamıyor; grupların çalışacak, kayıt yapacak, varolacak imkânları yok. O kadar az şey oluyor ki, bölgeye bir grup geldiğinde, sanki bir kurtuluş gibi, dışarı açılan kapı gibi görülüyor. Dinleyici çok samimi, çok sıcaktı; dolayısıyla, biz de öyleydik.

Denis: İnsanlar albümleri bilmiyordu, müziği o anda alıyorlardı.

Serge: Yemen bambaşkaydı: Tamamen örtülü kadınlar vardı, koşullar prova stüdyosundan farksızdı...

Denis: Hatta daha kötüydü. Konseri şartlara uydurduk. Müthiş etkileyiciydi.

Albümde parçalar arasındaki konuşmalar yok. Neden?

Denis: Konser ortamına özgü muhabbetler olduğu için o konuşmaları kaldırdık. CD'yi her dinleyişte "iyi akşamlar Frankfurt!" lâfını duymaktan gına gelir insana herhalde!

Serge: Şaka bir yana, o konuşmalar konserin belli bir anına dair. Bazen, yedi bin kişilik salonda Bertrand'la biri arasında bir konuşma geçiyor, ama albümde bunun hiçbir mânâsı kalmıyor. Yoksa, tabii ki sansür uygulamadık.

Albümün intro'su Attila Jozsef adlı bir Macar şairin şiiri. Konser öncesinde Bertrand, kimseye söylemeden, o şiir etrafında küçük bir müzikal ambiyans yakaladı.

Bu albümünüzde epey emprovizasyon var, halbuki bir önceki konser albümünüz "Dies Irae" tersiydi...

Denis: Kesinlikle. Hatta fazla işlenmişti, "Dies Irae" savaş makinası gibi! O albümde mükemmellik arayışı ağır basıyor.

Serge: Öyle sanıyorum ki, şimdi artık emprovizasyona daha çok yer bırakabiliyoruz, eskiden bunu beceremiyorduk. Her müzisyen sonsuza kadar parçalarıyla eğleşmek ister.

Denis: Bu turnede kendimize hiçbir şey dayatmadık. Alışkanlıklarımızdan, kalıplardan sıyrıldık. Mesela, albümün intro'su Attila Jozsef adlı bir Macar şairin şiiri. Konser öncesinde ses ayarı yaparken, Bertrand daha önce hiç kimseye söylemeden, o şiir etrafında küçük bir müzikal ambiyans yakaladı. Soundcheck'ten sonra konuşurken, "vay anasını, şahane oldu, bu akşam konserde de yapalım!" dedik. Ve öyle oldu. Üç-dört konserde çaldık, sonra baktık ki alışkanlık haline geliyor, bıraktık. Bir kere hayat buldu, mühim olan bu.

Bu albümde Jacques Brel'in "Ces gens-là"sının cover'ı var, daha önce "Des visages..."da da Léo Ferré'nin bir şiirini yorumlamıştınız... Giderek Fransız şansonu rock'tan daha fazla mı ilginizi çekiyor?

Denis: Rock cover'ları da yaptık. Canlı albümde King Crimson'dan da bir cover var ("21st Century Schizoid Man"), insanların bizden bunu beklediklerini sanmıyorum. Özellikle Fransız şansonuna doğru bir yönelmemiz yok, ama Ferré'nin çocukları böyle olağanüstü bir proje önerisinde bulununca, yapmamak olur mu!

Bertrand'ın cezaevinde müzik yapma imkânı var mı?

Denis: Evet, bütün tutuklular gibi, futbol oynayabildiği, kütüphaneye gidebildiği gibi, müzik atölyesine de gidebiliyor. Bu açıdan ona hiçbir iltimas gösterilmiyor. Tek iltiması, konser albümünü dinlemek oldu.

Serge: Bertrand'la ilgili haberler vermek çok tuhaf; durum onun için ne kadar yadırgatıcıysa, bizim için de öyle.

Denis: Bu konuya girmemeyi tercih ediyoruz. Söyleşileri müzikle sınırlandırıyoruz. Yok, ona iltimas geçiliyormuş da, kayırılıyormuş da, o kadar çok dedikodu var ki...

PLAKLAR ARASINDA

Où veux-tu qu'je r'garde (1987)

100 kişiyle Woodstock

Denis: Her şeyin başlangıcı. Bu albümü kaydettiğimizde hiçbir şey bildiğimiz yoktu.

Serge: İlk defa, kendimizi albüm yapmaya hazır hissediyorduk.

Denis: 1981'den beri grup vardı, ama sadece küçük konserler veriyorduk.

Serge: Altı-yedi yıl geçirdik bu albümü çıkarıncaya kadar. Bestelerimizle, konserlerle kendi dünyamızı kurduk.

Denis: 100 kişi karşısında konser verdiğimizde, kendimizi Woodstock'da gibi hissediyorduk. Kendi memleketimizde nispeten bir popülerliğimiz vardı, 300-500 kişi karşısında çalıyorduk. Sonra biraz dışarıya açılmak istedik, Bretagne'da, güneyde, İspanya'da çaldık. Malzemeleri otobüse yükleyip yola çıkıyorduk. İçten içe, tutulmayı, tanınmayı istiyorduk. Barclay bize 45'lik yapmayı teklif etmişti. İki parçayla kendimizi tanıtamayız diye kabul etmedik. Altı parçada anlaştık. Aslında daha fazla parçamız vardı, ama Barclay'in teklifi bu oldu.

1987

Veuillez rendre l'âme (1989)

Bunnymen günleri

Denis: İlk albümün başarılı olması sürpriz olmuştu. Bunun üzerine, "peki ikinci albümde ne yapacağız?" diyorduk.

Serge: Birbuçuk yıldan fazla bir süre her gün beş saat çalıştık. Aylarca ortaya bir şey çıkmayabiliyordu. Çok uzun süre aradık durduk. Beraber çalışmadığımız anlarda da, ben tek başıma grubun parçaları üzerine çalışıyordum.

Denis: Kayıt yapmayı, en temel şeyleri öğrendik bu arada.

Serge: Hiçbir şey bilmiyorduk, bize öğreten kimse de yoktu, her şeyi kendimiz keşfediyorduk ya da icat ediyorduk. Bayağı yalnızdık aslında.

Denis: Bir sürü şey keşfediyorduk ama, tam olarak hakim değildik. El yordamıyla ilerliyorduk. Parçalar ortaya çıkmaya başlayınca, bir prodüktör aramaya başladık; eşe dosta, plak şirketine danıştık. O sıralar epey Echo and the Bunnymen dinliyorduk. Ve onların prodüktörü Ian Broudie'yle tanıştık. Onunla çalışmak bizi perişan etti. İnanılmaz müşkülpesent bir adamdı. Günde 15 saat baterinin başından kaldırmıyordu beni, ellerim davul gibi şişmişti, parmaklarımı kapatamıyordum nerdeyse.

Serge: Bu şekilde çalışmak bizim için çok soyuttu. Broudie'nin prodüksiyonu çok fazla ineklemeye dayalıydı.

Denis: Broudie gitarist ve solist olduğu için çok iyi bir kulağı var. O albüm en az katılımımızın olduğu albümdür, bir takım rötuşlar yaptık ama, sound Ian Broudie'ye aittir.

Serge: Albüm çıkınca turneye başladık. "Aux sombres héros de l'amer" henüz single olarak tutmamıştı. 50 bin albüm sattık, daha "Aux sombres héros"dan önce... Yani albümü taşıyan single olmadı. Derken, "Aux sombres héros..." patladı ve korkuya kapıldık. Endüstriyle ilgili sorular kafamızı kurcalıyordu.

"Du ciment sous les plaines" – 1990

Sessiz, sakin bir çocuk

Denis: Her şeyin kontrolümüz altında olmasını istiyorduk: Prodüksiyon, işletme, plak şirketiyle ilişkiler...

Serge: Kimselere tam olarak güvenemiyorduk.

Denis: Her şeyi kendin yapmak istediğinde, her şeyi illâ iyi yapamıyorsun. O albümde parçalar hiç de kolay çıkmadı. Çok çalıştık. Bas-bateri-gitar'ın dışında bir şey yapmak istiyorduk. Akordeon, keman, perküsyonlar, vokal, org vardı. Pek hakim olmadığımız, ama yapmayı arzu ettiğimiz düzenlemelere burnumuzu sokuyorduk. Önceki albümün fazla rock'n'roll havasından çıkıyorduk. Kendimize pek de benzemeyen bir şeye doğru gittik, albüm kapağı çok sofistike, fazla grafik oldu, şarkılarla uyuşmu-

Soldan sağa, arkada Denis ve Jean-Paul, önde Serge ve Bertrand (dikkat: 57. sayfadaki resimaltında Serge ve Bertrand'ın sırası karışmış)

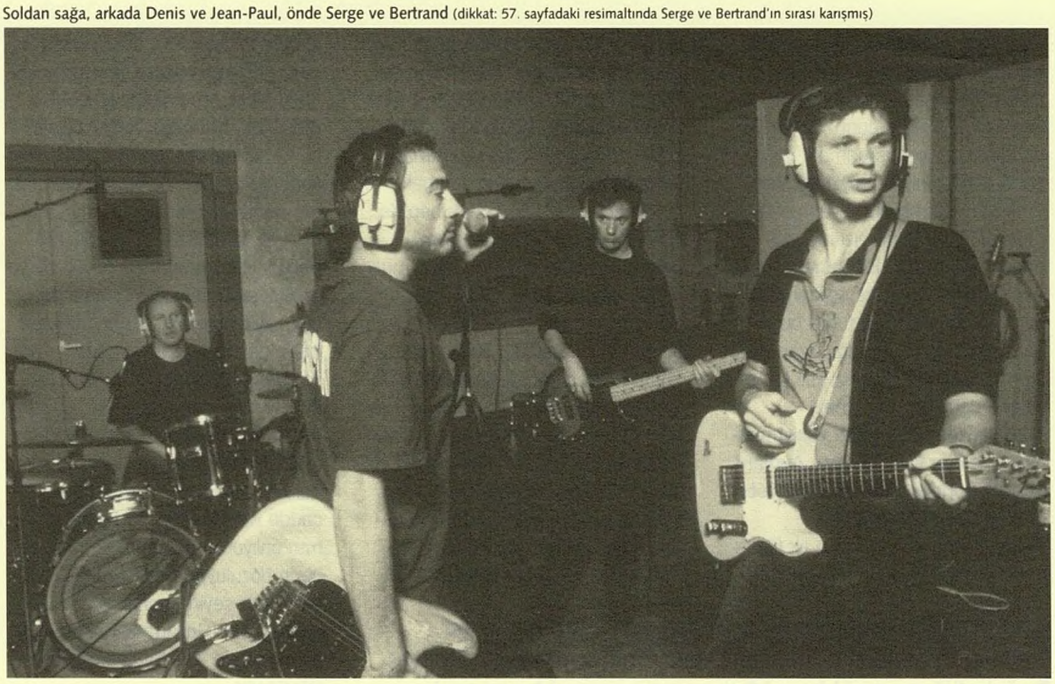

Serge: En ufak bir ayrıcalıktan yararlanmıyor, emin olabilirsiniz.

Bu proje üzerine çalışmak sizin için bir grup terapisi işlevi de gördü mü?

Denis: Bu kelime biraz fazla olur, ama iyi bir etki yaptığı kesin.

Jean-Paul: O kayıtları öyle proje halinde bırakmak hepimiz için ağır bir yük olurdu. Çok önceden yola çıkmıştık.

Denis: Bu proje, bir yandan da her şeyi birbirine karıştırmamayı göstermek için. Bugüne kadar yaptığımız her şeyi, bu şey adına –ne adına diyeceğimi bilemiyorum ama– silip atamayız. Noir Désir'le ilgili hiçbir pişmanlığımız yok. İyi ve kötü yanlarıyla tarihimizi üstleniyoruz. Müzikal açıdan da, dostluğumuz açısından da diyecek başka bir şeyimiz yok.

Bireysel düzeyde, müzik terapi görevi gördü mü, yoksa çok mu yetersiz kaldı?

Noir Désir, dört dostun tarihi. Müzik bizi kaynaştıran şey, birleştiren şey değil. Beraber müzik yapmasaydık da, bağımız sürerdi. Bu dram karşısında da bir arada kaldık.

Serge: Bu, sonuçta, kanalize olması gereken bir enerji meselesi. Müzik, mümkün olduğunca, dengeli olmama yardımcı oluyor. Vilnius dramından birkaç ay sonra, Fransa'dan uzakta, Khaled Aljaramani'yle beraber Suriye'deki proje tam denk düştü. Yeniden soluk alabildim; başka bir yerde soluk alıp vermek, rock kültüründen gelmeyen bir müzisyenle çalışmak çok iyi geldi. O ilişki kendimi daha iyi hissetmeme büyük katkıda bulundu.

Yeniden sahneye de çıktın. Dinleyiciyle karşı karşıya gelmekten çekiniyor muydun?

Serge: Bunu kendi kendime de sordum. En önemli sahne ilkiydi, Lydie Salvayre ile Şam'da konser vermiştik. Rock'la alâkası yoktu. Son derece acılı bir dönemdeydim ve hakikaten iyi denk düşmüştü.

Fransa'da sahneye çıktığında, dinleyicilerin gözlerinde Noir Désir'e dair, Bertrand'a dair sorular görüyor musun?

Serge: Hayır, insanlar konsere Salvayre ile beni dinlemeye geliyorlardı ve çok ilgiliydiler. Noir Désir hakkında konuştuklarındaysa, o güne kadar sevdikleri bir grup hakkında bilgi almak istiyorlar, dileklerini iletiyorlar. Bu da normal.

Denis: Bertrand hakkında konuşmanın, nasıl olduğunu anlatmanın biraz teşhirci bir yanı da varmış gibi geliyor.

Serge: Onu rahat bırakmamız gerektiğini düşünüyoruz.

Denis: Ona ve diğer tutuklulara saygı gereği. Hapishane hapishanedir sonuçta, Bertrand'la yan taraftaki tutuklu arasında pek bir fark yok.

Serge: Her albüm çıkardığımızda gazetecilerle bir araya gelmeyi, işimizi anlatmayı oyunun bir parçası olarak kabul ettik. Haber vermemiz, bilgilendirmemiz normal. Ama grup olarak faaliyette bulunmadığımız dönemlerde, her konuşma özel hayata dokunur, ki özel hayatımızı hiçbir zaman ortaya yaymadık.

Ama artık kontrol elinizden kaçtı galiba...

Denis: Elbette. Son aylarda maruz kaldığımız basın türü başka; 25 yıldır onlara ihtiyacımız olmadığını söylüyoruz. Onlarla bir alıp veremediğimiz yok, bizden uzak dursunlar yeter. Bizi teşhir etmek ve karalamak için fazlasıyla güzel bir fırsat yakalamışlardı. Duygumuz yine aynı, ne yordu. Savunma halindeydik, plak şirketiyle aramız iyi değildi. Kimin ne yapacağını, nasıl olacağını tam olarak bilemeden, prodüksiyonu üstlendik. Üstlendik ama, nasıl yapacağımızı da bilmiyorduk. Bu albümü seviyorum, hani çocuklarından biri biraz fazla sessiz sakindir, onun hakkında çok konuşulmaz, onlara benziyor.

Serge: Albümün ortaya çıkması çok zor olmuştu; birbirimizle ilişkilerimiz de tuhaflaşmıştı.

Denis: Jim prodüksiyon masasının başına geçecek diye bir mücadele vardı aramızda. İki ses mühendisi yeterince bilgili değildi. O zamanlar, ses mühendisi "bu istediğin mümkün değil" dediğinde, inanıyorduk.

Serge: Sonra da bitmek bilmeyen bir turneye çıktık...

Denis: "Aux sombres héros..."nun etkisinin de rolü oldu. Turne tarihlerini belirlerken her şehri üçle çarpıyorduk. Büyük bir salonda tek konser vermektense, küçük salonlarda birkaç konser vermeyi tercih ediyorduk.

Serge: Gücümüz tükenene, devam edecek takatimiz kalmayana kadar devam ediyorduk.

Denis: Kendimize itiraf etmiyorduk ama, sınırlarımızı zorlamak istiyorduk. İki buçuk saat konser verdikten sonra, çıkıp eğleniyorduk. Herkes yatarken biz kalkıyorduk. Etrafımızdakiler için kâbus gibiydik.

Serge: Aslında, öyle yaşamayı seviyorduk. O şekilde ilerleyebilmek için bir takım dersler çıkarmak gerekiyordu sadece. İnsanî açıdan zor durumlara düştüğümüz de oldu. Boktan hikâyeler yaşadık...

Denis: Kan ve gözyaşı...

Serge: Ve en beteri henüz başımıza gelmemişti daha.

Tostaky (1992)

Nirvana ve hayata dönüş

Serge: Bir önceki albümde aradığımız şeye "Tostaky"de ulaştık, ama oradan geçmemiz gerekiyordu.

Denis: "Tostaky"de tekrar bir prodüktörle çalışmaya başladık. Önceki albümün tecrübesi, bizi yönlendirecek, itekleyecek, "saçmalamayı bırakın" diyecek birine ihtiyacımız olduğunu öğretmişti. Ted Niceley uygun isimdi. Sen bitirdiğini düşündüğünde, o devreye giriyordu. Canımızı çıkardı bizim, çalışırken çok zordu, ama onun için de, bizim için de iyi bir anıdır.

Serge: "Tostaky" çok rahat çıktı, besteler kısa sürede şekillendi, çok akışkan bir çalışma oldu.

Denis: Nirvana ve Rage Against the Machine dinliyorduk. Düşündüklerimizi ifade ediyorduk. Her şeyi sonuna kadar götürmek istiyorduk, gümbür gümbür gitarlar, başını alıp giden bateri!.. "Du ciment sous les plaines"deki ölgünlüğümüz bizi neredeyse öldürüyordu. Hayata dönmekten öylesine memnunduk ki, kendimize hiçbir şeyi yasaklamak istemiyorduk. Turneden sonra uzun bir ara verdik. Bertrand'ın sesi bitmişti, ses tellerinde bir nodül vardı, şarkı söylememesi gerekiyordu. Meksika'ya gitti. Hepimiz harap haldeydik. Son turne fazla uzun sürmüştü, hayatlarımız alt üst olmuştu. Sonra bir gün Bertrand telefon etti, yeniden müzik yapmak istediğini söyledi. Diğerlerini aradım. Tekrar beraber çalmak istediğimizi fark ettik. Kendimize küçük bir stüdyo, kayıt imkânları ayarladık. Menejersiz filan, sırf dördümüz, sıfırdan yeniden başladık. Plak şirketinde de yeni bir muhatabımız vardı. Sanki daha fazla dinleniyoruz, daha iyi anlaşılıyoruz gibi geliyordu. Hangi projemizi anlatsak, onaylıyorlardı. Dirty Hands'den arkadaşlar, prodüktör Ted Niceley'den bahsettiler. Her şeyi "live" yapma fikriyle, İngiltere'ye kayda gittik. Niceley'le zor, ama iyi geçti. Sonra tekrar turneye çıktık ve aynı saçmalıkları tekrar yaptık. 50 konser vermeyi öngörüyorduk, 200 konser verdik. Hayır demeyi beceremiyorduk, bütün teklifleri kabul ediyorduk. Bir saatlik konserlerle başladık, iki buçuk saatlik konserlerle bitirdik. İki yıl boyunca yine sınırları zorladık.

Serge: Sanki hiç durmadan öyle devam edebilirdik. Ama grupta fena halde bölünmüştük, hır gür eksik olmuyordu. Gruba bir yıl ara verdik. Yeniden bir araya geldiğimizde menejeri kovduk, başçımız Fred Vidalenc'i kovduk, ikisi de çok nahoş bir şekilde oldu. Bir süredir birlikte çalıştığımız Jean-Paul gruba dahil oldu.

Denis: Üç menejer eskittik, hepsiyle de ilişkimiz, özellikle de ayrılışımız çok kötü oldu.

Serge: Yönetilebilir olmadığımızı fark ettik.

iyiliklerini ne kötülüklerini istiyoruz, alıp veremediğimiz yok onlarla.

Bu zor dönemde müzik dinlemenin faydası oldu mu?

Denis: Büyük keder, sıkıntı ya da aşırı yorgunluk hallerinde en iyi şey müzik dinlemektir, sizi bu durumdan uzaklaştırır. Çok fazla müzik dinledik, klasikten rap'e...

Bu albümü ve DVD'yi çıkarıp promosyon yapmayabilirdiniz, gazetecilerle görüşmeyi niçin kabul ediyorsunuz?

Denis: Biz bunu promosyon olarak görmüyoruz. Aynı soruyu biz de kendimize sorduk. Ve epey düşünüp taşındıktan sonra, albüm çıkarıp da hakkında konuşmamanın tuhaf olacağına karar verdik. Otosansür uygulamamız saçma olurdu.

Serge: Öyle büyük bir promosyon değil bu, mesela klip olmayacak. İnsanlar son zamanlarda hakkımızda bir sürü olur olmaz şey duydu. Ama unutmayın ki, Noir Désir her şeyden önce müzik. Size söyleyebileceğimiz en iyi şey işte bu, bu albümde çaldıklarımız. Gerisi...

Denis: Bütün bu yaşananlar süresince, gönüllü olarak suskunluğu seçtik. O dönem için en doğru tavrın bu olduğunu düşünüyorduk, çünkü polemikleri ve sansasyonları beslemek istemiyorduk. Bu adlî olaya dair söyleyecek pek bir şeyimiz yoktu. Her zaman, her şeye müdahale etmemek gerek. Söyleyecek doğru dürüst bir şeyin yoksa, susmayı bilmek lazım. Çok ender olarak, hakikaten tahammülü imkânsız durumlarda, belli düzeltmeler yapmak için suskunluğumuzu bozduk.

Ama bunun tehlikesi de, başkalarının sizin yerinize konuşması...

Denis: Konuşanlar, esas olarak kendileri için yaptı bunu. Şu sıralarda kimsenin konuşmaması da boşuna değil: Herkes söylediği saçmalıkların bilançosunu yapmakla meşgul. Bizim kafamızı meşgul eden konu müzik. Bir izahat yapmadan, nedenini niçinini açıklamadan bu albümü çıkarmayı tuhaf bulurdum. Bu bizim turnemiz, bizim müziğimiz, bizim hikâyemiz. Hiç kimse bizden daha iyi anlatamaz.

Kliplerinizde hep parlak yönetmenlerin imzaları var: Jacques Audiard, Michel Gondry... Sinemadaki yetenekleri kaçırmıyorsunuz...

Denis: Jacques Audiard'ın ilk filmlerini seyretmiştik ve çok beğenmiştik. Tanışmamız da çok harika oldu. Göçmenlere Destek Grubu'nda tanıştık, sanki yıllardır birbirimizi tanıyormuşuz gibiydi. "Comme elle vient"in klibi için sağırlar hikâyesini önerdiğinde çok hoşumuza gitti. "Le vent nous portera"nın klibi için Emir Kusturica'yla temasa geçmiştik, ama o sırada film çekiyordu. Kliplerin müziğimize ilginç bir okuma getirmesine çalışıyoruz.

Noir Désir'in sahnedeki gücünün eksikliğini hissettiğiniz oluyor mu?

Denis: Elbette, hayatımda hiçbir zaman son iki yılki kadar ne bisiklete bindim, ne de odun kestim.

Serge: Lydie Salvayre ile olan sahne çalışmasından sonra, grupla yaşadığıma benzer bir heyecan yaşadığımı hissettim. Böyle bir şeyi asla düşünemezdim. Khaled Aljaramani'yle, Rumeur'le turneye çıkmak, farklı sahne çalışmaları yapmak, neyse ki bunlar var. Yoksa ben de Nini gibi delice odun yarardım!

Denis: Adrenalinin yükselmesi müthiş bir şey. İki yıldır, müzik basını Noir Désir'in yerini dolduracak grubu bulma arayışında. Bu konser albümü herkese gösterecek: Noir Désir'den başka Noir Désir yok. Bu albüm herkesi yerli yerine oturtacak. Noir Désir'in küçük kardeşlerinin olması iyi bir şey, ama sırtlarına bu etiketin yapıştırılması onlar için de zor. Bizim açımızdan, 25 yılın sonunda, bu gönül okşayıcı. Başlangıçta biz de bazı gruplardan etkilenmiştik. Genç grupların çıkıp da "Noir Désir dinliyoruz" demeleri insanın hoşuna gidiyor. Bu gruplara hiçbir eleştirim yok, mesele Noir Désir'in yerine bir grup koymak değil, yeni yerlerin, alanların yaratılması.

> **Konuşanlar, esas olarak kendileri için yaptı bunu. Şu sıralarda kimsenin konuşmaması da boşuna değil: Herkes söylediği saçmalıkların bilançosunu yapmakla meşgul.**

ABD ve İngiltere'de kariyer yapmamanın eksikliğini hissediyor musunuz?

Denis: Anglosakson ülkelerde kariyer yapmak ticarî durumu kolaylaştırıyor. Ama, bizim amacımız ticaret değildi... Anglosakson grupların işleyişi ticaret çerçevesinde. Bazı pazarlar özellikle bazı müziklere kapalı. Amerikalıların daha fazla rai dinlemelerini isterdim, ama piyasa kapalı. ABD ve İngiltere'den turne teklifleri aldık, ama hiçbiri gerçekleşmedi. Bu, bizim için hiçbir zaman bir hedef olmadı. Londra'da konser vermek, Brüksel'de konser vermekten daha önemli değil bizim için. Belli bir strateji geliştirmedik hiç.

Serge: Her turnemizde büyük bir yoğunluk oldu, bir yığın insanla pek çok zevki paylaştık. Bu tecrübeleri İtalya'da, Türkiye'de yaşadık. Veletliğinden beri zihninde bir Türkiye imajı vardır, sonra İstanbul'un şehir merkezine ayak basıyorsun ve her taraftan kulağına "Le Vent nous portera" çalınıyor. Trafiğe kapalı bir cadde vardı, bütün dükkânlar şarkımızı çalıyordu. Tuhaf bir durum, ezberin bozuluyor, hatta tedirgin edici; sanki her şeyin ahengi, akordu bozulmuş gibi. Hayatta kendi kendini kirletiyorsun. Tarafsızlığa, sükûnete ihtiyaç var.

Denis: Sokakta yürürken her adımda şarkımızı duymak, Fransa'da yaşamadığımız bir şeydi.

Serge: Turnede bizim için en önemli şey insanlarla tanışmak, bir araya gelmek, farklı ortamlarda konserler vermek, seyahat etmekti...

Denis: Ortadoğu ülkelerindeki maceramız, Anglosakson ülkelerdeki olmayan maceramızdan daha çok memnun ediyor bizi. "Des visages des figures"ün yarısını New York'ta kaydettik. Altı hafta geçirdik orada, şehrin hayatına girme fırsatımız oldu. Sadece bir konser verip ertesi gün ayrılsaydık, aynı şey olmazdı.

Her albümünüzde bir tane hit parça yakaladınız, bu nasıl oluyor?

Dies irae (1994)

Live enerji

Denis: Bir "live" yapmayı çok istiyorduk. "Tostaky" turnesinin başındaki üç konseri kaydetmiştik. Niceley miksajı yaptı.

Serge: Her akşam yaşadığımız o enerjiyi kayıtlara geçirmek istiyorduk.

Denis: İyi de yapmışız, "Tostaky" turnesi gibi bir şey bir daha olmadı.

666.667 Club (1996)

Bordeaux borcu

Denis: Müzikal açıdan çok hızlı ilerliyorduk, güvence açısından tekrar Niceley'le çalışmak istedik. Ne istediğimizi biliyorduk, miksaja dahil olduk. Jean-Paul'ün Noir Désir'le yaptığı ilk albümdü, büyük bir itici güç oldu.

Jean-Paul: Üstelik de eski bir basçı olan bir prodüktörle çalışıyorsun...

Denis: Nihayet tamamen memnun olduğumuz bir albüm oldu ve hemen ardından turneye çıktık. 50'den fazla konser vermeme kararı almıştık, ama 130 konser verdik. "Tostaky" tecrübesinden sonra kendimizi harap etmeye niyetimiz yoktu. Akosh daha sık konserlerde bizimle çalıyordu. Böylelikle kafamızdaki kadar ileri gidebiliyorduk. Ama bu sefer kan ve gözyaşıyla bitmedi. Jean-Paul'le birlikte belli bir dengeye kavuştuk.

Serge: Turnenin sonunda normal bir yorgunluk duyuyorduk. İlk defa darmadağın değildik.

Denis: Bordeaux'da bir türlü tam içimize sinen bir konser veremediğimizi düşünüyorduk. Bordeaux'lular için özel bir şey yapmak istiyorduk. Çeşitli örgütlerle beraber, tartışmalı, toplantılı, tanıtmak istediğimiz genç grupların da katıldığı büyük bir konser düzenledik. 10-12 bin seyirci bekliyorduk, 30 bin kişi geldi. Ardından da Arjantin konserlerine gittik.

Des visages des figures (2001)

Korku ve özgürlük

Jean-Paul: Sahneye, konsere nasıl aktarırız sorularını sormadan yaptık albümü; bu da büyük bir özgürlük sağladığı ama, sonradan da işleri zorlaştırdı.

Serge: Her birimizin kendi küçük klavyesi, sample aletleri, yeni oyuncakları vardı...

Denis: Dinleyici olarak bas-bateri-gitar gruplarından hep çok zevk alırım. Başkalarına karşı kendimize karşı olduğundan çok daha az eleştireliz. İnsanın aldığı zevk başka, verdiği zevk başka, ikisi çok farklı. Noir Désir'de asla katı kurallar, şu enstrümana dokunma, bu sample'ı elleme gibi şeyler yoktur. "666.667 Club"dan ve "Tostaky"den farklı bir albüm yapmak, insanları şaşırtmak istiyorduk. "Bak, neler yapmayı biliyorum" demek gibi bir şeydi biraz.

Serge: Ted'le çalışmayı bırakmak kolay olmadı. Müziğimize hayat veriyordu, ama artık başka bir

şey denemek istediğimize karar verdik.

Denis: Miksajı hep biz yaparız, prodüktör daha ziyade süper-mühendis durumundadır. Miksajın anahtarlarını başkasına teslim ettiğimiz olmamıştır. "Des visages des figures"de iki prodüktör var, ama fark hissedilmiyor.

Serge: Nick Sansano ve Jean Lamoot'dan çok yerinde destek aldık.

Denis: Kendi kendimizi ileri itiyorduk. Öğrenmiştik. Jean ve Sansano'yla çalışmak yumuşak, anlayışlı oldu. Prodüktörler realizasyonu yaptı, düzenleme ve preprodüksiyon yapmadılar. "Des visages des figures"de "Du ciment sous les plaines"deki gibi tek başımıza kalmaktan korkuyorduk.

Serge: Korkuyorduk, evet ama, aynı zamanda o özgürlüğü yeniden yaşamayı da arzu ediyorduk.

Denis: Son ana kadar "Aux sombres héros de l'amer" albümde yer almıyordu. Çok uzun süredir konserlerde çaldığımız, onun ötesinde çok da bayılmadığımız bir şarkıydı. Hakiki bir şanson formatında olduğu için albüme aldık.

Serge: Şanson formatını çok seviyoruz. Bertrand'ın şarkı yazış tarzı çok kesin, doğrudan, şanson formatını seviyor. Aslında zor iştir şanson yazmak, çünkü çok basittir. Hepimizde basit, sade şarkılar yazma arzusu var, kolay dinlenen, insanı yakalayan, akılda kalan şarkılar... Bunun peşinden gitmek çok zevkli. Öyle olunca da, her albümde radyolarda çalınmaya müsait birkaç parça çıkıyor. "Le vent nous portera"yı bitirdiğimizde, tutacağını tahmin ediyorduk. "L'Homme pressé"de de aynı şey olmuştu.

Denis: "Du ciment sous les plaines" albümünden single çıkmadı. Ama, "En route pour la joie" tek başına kopardı.

Son iki yıldır plak şirketinizle aranız nasıl?

Denis: Son derece iyi. İlk günden beri insanî açıdan bize çok yardımcı oldular. Barclay'deki muhataplarımız dostlarımız, 12 yıldır birlikte çalışıyoruz. İlk günden şu ana kadar bizim beklentilerimizi çok aşan bir tavırları oldu. Yakın dostlar gibi ya da ailenin fertleri gibi davrandılar.

Canlı albümde bütün albümlerinizden parçalar var, artık çalmaktan hoşlanmadığınız şarkılar yok mu?

Serge: Kaydettiğimiz parçaların hepsini sevdik. Son turne için bugüne kadar bestelediğimiz bütün parçaların listesini yapıp hangilerini çalmak istediğimizi konuşmuştuk.

Denis: Böyle bir seçim yaparken tercihlerimiz hep aynı oluyor. Biraz tartışıyoruz ama, büyük bir farklılık olmuyor hiç.

Serge: "Lost" keşke olsaydı. Çalışırken çalıyorduk ama, konser listesine dahil etmedik, halbuki uyardı.

Bertrand Cantat, 1991

karak hareket ediyorsun. Farklı, daha iyi, daha güçlü, daha etkili yapmak istiyorsun.

Serge: Daha çabuk parça üretmeye kendini zorluyorsun, halbuki ilk parçaları on yılda çıkarmışsın...

Denis: İlk albümde yaptığınla değerlendiriliyorsun. İkinci albümden itibaren, ilk albüme kıyasla değerlendiriliyorsun. Aslında, her albümde isim değiştirmek lazım.

Diskografinize baktığınızda, eksikliğini gördüğünüz şeyler var mı, mesela bir akustik albüm gibi, cover albüm gibi?..

Serge: Akustik bana sıkıcı geliyor. Benim akustik anlayışım elektrikli. Bu konu grupta hep tartışma yarattı. Uzun süredir herkes akustik yapmak istiyor. Ama akustik bana korkunç geliyor, tahammül edemiyorum.

Denis: Doğru, pek "unplugged" yapmadık, daha çok "plugged" yaptık. Ama Buenos Aires'teki akustik konserde çaldığımız beş parça live DVD'de yer alacak büyük ihtimalle.

Serge: Akustik kayıt yapmamız için epey bir çalışmamız lazım. Mesela benim bütün gitarları yeni baştan düşünmem, bestelemem, çalmam gerek. Elektrikli olarak yaptığım, akustikte olmuyor.

Denis: Belki biraz tembellik de var işin içinde ama, eski parçaların üzerinde çalışmaktansa, yeni şarkılar yapmayı tercih ediyoruz. Cover'larsa daha çok sahne için; teneffüs gibi oluyor biraz, kendi parçalarımızda yapmadıklarımızı yapıyoruz.

"En Public" albümü grubun geleceğine dair bir işaret taşıyor mu?

Serge: "En public", Noir Désir tarihinin bugün itibarıyla son sayfası. Peki, son nokta mı? Bertrand mahkûmiyetini tamamlamadan, çıkıp da dördümüz beraber bunu konuşmadan bu konuda bir şey bilemeyiz. Medyanın tavrı belirleyici olacak. Ona nefes alma imkânı tanıyacaklar mı, tanımayacaklar mı? Çünkü onlar için Vilnius öncelikle ticarî bir menba. Eşlerarası şiddet ya da dövülen kadınlar konusunda gazetelerde, dergilerde tek bir satır, televizyonlarda en ufak bir program var mı? Bütün bu güya iyi niyetli insanlar o sorunları unuttular, bir sonraki vakaya kadar yeni meşguliyetler peşindeler. Kesin olan tek bir şey var: Noir Désir bugün neyse ve yarın ne olacaksa, hiçbir şekilde artık lekelenmeyecek.

Çeviren: **Siren İdemen**

Veletliğinden beri zihninde bir Türkiye imajı vardır, sonra İstanbul'un şehir merkezine ayak basıyorsun ve her taraftan kulağına "Le Vent nous portera" çalınıyor.

Eski albümlerimizdeki bazı prodüksiyonlar şimdi tuhaf geliyor.

Denis: Albüm kapakları da öyle, biraz fazla iç karartıcı...

Serge: Albüm kapaklarımızın şahane olduğunu hiç düşünmedim zaten, ama en önem verdiğim şey de değildi açıkçası. Yine de bir sürü şeyin altından iyi kalktık.

Denis: Mühim olan içerik değil, içeren! Yoo, hayır, tersi!

Bir grup ilk albümüne yirmi yılını veriyor; sonrası hep o döneme bir dönüş mü?

Denis: İlk albüm içimizde ne varsa onu doğurmamıza tekabül etti. Sonra, ilk albümün ağırlığından yola çı-

BENİM NOIR DESIR'İM

MICKEY 3D

Komik olmadan Fransızca rock

Michaël Furnon: Noir Désir Fransız rock'una büyük hayrı dokunan bir grup. Sevseniz de, sevmeseniz de, Noir Désir'in bir şeyleri başlattığını, değiştirdiğini yadsıyamazsınız. Komik duruma düşmeden Fransızca söylerek rock yapılabileceğini ispatladılar ve herkesi bu kompleksten kurtardılar. Özellikle "Du ciment sous les plaines" albümüne bayılıyorum. Grubun ilk döneminin büyük hayranlarındanım. İyice başarılı olmalarından sonra, insan daha az fan oluyor, biraz snobe ediyor. "Tostaky"den sonrasına o kadar düşkün değilim.

LOUISE ATTAQUE

Rachid Taha konserinde

Gruptan Alex ve Gaëtan anlatıyor: Hiç aynı afişte yer almadık. Ama onlarla beraber çaldık. Ne zaman birbirimizin konserine gitsek, mutlaka birbirimizi sahneye çıkarıp bir şarkı çalardık. Müzik yapmaya başladığımızda en önemli referansımız Noir Désir'di. Yanlış hatırlamıyorsam, Bertrand'la ilk karşılaşmamız bir Rachid Taha konserindeydi. Sonra, Göçmenlere Destek örgütünün konseri için birlikte çalıştık, "Les Petits papiers"yi yaptık. Fransa'da ticarî kıstasları kaale almadan rock yapılabilmesini mümkün kılan Noir Désir oldu. Onlardan önce, pop ya da varyete yapmadan başarılı olmak düşünülemezdi bile. Onlardan önce, başarı aşağılık bir şeydi.

MIOSSEC

Ellerini taşın altına koydular

Noir Désir'le ilgili ilk anım Rennes'de, Ubu'daki konserleri. Müthiş bir konserdi! Hiç kimsede olmayan bir şey vardı onlarda: Sahne hakimiyeti, şiirsellik, enerjik bir Gun Club... Tamamen komplekssiz, sıcak. Sözler için kıçını biraz sıkarsan, pekâlâ Fransızca rock söyleyebileceğini gösterdi Noir Désir. Ayrıca, Serge Teyssot-Gay'in müzikal yaratıcılığıyla Cantat'nın sahne üzerindeki hakimiyetinin inanılmaz bir uyumu var. Bir lider etrafındaki geleneksel rock gruplarından olmamalarını da seviyorum. Sadece sahnede siyasal söylemi olan birçoklarının tersine, onlar hakikaten ellerini taşın altına koydular. Ne zaman bir destek konseri verseler gidiyorduk, çünkü önemli ve haklı bir dava için olduğunu biliyorduk.

ansiklopedi

b→

BAILEY, DAVID

İngiliz moda fotoğrafçısı, bir bakıma şöhret avcısı. Antonioni'nin "Blow-Up" filmindeki fotoğrafçı karakterinin Bailey'nin hızlı hayatından esinlenerek yaratıldığı söylenir...
1938'de Londra'da doğdu. İlk makinasını ağabeyi aldı: 35 mm'lik bir Voigtlander. Fotoğrafçılığı kendi kendine öğrendi, 1960'ların başında Vogue dergisinin kadrosuna dahil oldu. "Swinging London"ın mimarlarından biri haline geldi; Terry Donovan ve Brian Duffy'yle beraber '60'ların İngiliz fotoğrafçılığının "korkunç üçlü"sünden biri olarak anıldı. İngiliz cemiyet hayatının Amerikan etkisinden kurtulup kendine has bir hava kazanmasına katkısı büyük. Devrin aktörleri, müzisyenleri, mankenleri, sosyetesi kadrajlarında kendine yer buldu. Yakın plan portre çalışmayı seviyordu. Rolling Stones, Marianne Faithfull, The Who gibi isimlere plak kapakları da yaptı. Dört kere nikâh masasına oturdu: 1960'da Rosemary Bramble, 1967'de Catherine Deneuve, 1975'de manken Marie Helvin, 1986'da aktris Catherine Dyer ile...
Moda çekimlerini sosyal gerçekçi belgeseller gibi düşündü, Sudan'da yaptığı Band-Aid çekimlerinden ayrı tutmadı. Rock'çuların en iyi fotoğraf veren insanlar olduğunu savundu, çekinmedikleri ve yasak koymadıkları için. Bir söyleşisinde, fotoğrafa yaklaşımını şöyle anlatıyordu: "İyi fotoğrafçı olmak için sağlam muhayyile gerekir. Ressam olmak için fazla hayal gücüne ihtiyaç yoktur, çünkü bir şeyler icat etme imkânınız vardır. Ama fotoğrafta her şey sıradandır; olağanın ötesini görebilmek için çok bakmak gerekir."

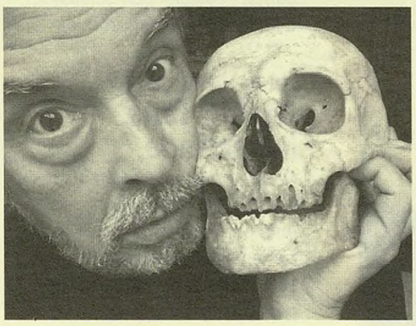

Saat yönünde: Mick Jagger (1964), Patti Smith (1978), Jane Birkin (1969), Catherine Deneuve (1968)

BREITNER, PAUL

1974 Dünya Kupası finalinde attığı penaltı golü Almanya'yı şampiyon yapmıştı. Henüz 23 yaşındaydı. Dört yıl sonra, olgunluk döneminde ve formunun zirvesindeyken Arjantin'deki Dünya Kupası'nda millî formayı reddetti. Ne hocasıyla, ne takım arkadaşlarıyla bir sorunu vardı. Sorun, kupanın Arjantin'de olmasıydı. "İnsanların öldürüldüğü, işkence edildiği stadlarda top oynamam" demişti. Dediği doğruydu, Arjantin'in faşist cunta rejimi, işlediği insanlık suçları için stadyumları mekân seçmişti. Bu, sağır sultanın bile malûmuydu, ama kimse böyle bir tavır almayı düşünmemiş, 1978 Dünya Kupası o stadlarda oynanmıştı. Dört yıl sonraki kupada efsane 3 numara yine sahadaydı, yine döktürüyordu. 1982 finalini 3-1 kaybederek kupayı İtalya'ya kaptırmışlar, ama o Pele ve Vava'dan sonra iki ayrı dünya kupası finalinde gol kaydeden üçüncü futbolcu olmuştu.
1970'te henüz 18'indeyken Bayern Münih defansının sol kanadını üstlenmişti. Çakılı oynayan bir bek değildi, sol çizgide piston misali gidip geliyordu. 1974'te o zamanki adı Şampiyon Kulüpler Şampiyonası olan Şampiyonlar Ligi'nde şampiyon olan Bayern Münih'in Maier, Beckenbauer ve Müller'le birlikte kare aslarından biriydi. Lâkabı kıvırcık, kabarık saçlarından ötürü Afro'ydu. Defans oyuncusu olarak başladığı kariyeri, kıvrak stili ve isabetli pasları sayesinde orta sahada oyun kurucusu olarak devam etti. 1974-77 yılarında Real Madrid'de oynadı, bir sezonluk Eintracht Brunswick macerasından sonra yuvaya döndü, futbolu bıraktığı 1983'e kadar Bayern Münih'te oynadı. 43 kez giydiği millî formayla 11 gol attı. Bayern ve Real Madrid formasıyla yedi şampiyonluk yaşadı.

C→

COOK, PETER

İngiliz yazar ve komedyen; özellikle 1960'larda canlanan İngiliz hiciv geleneğinin önde gelenlerinden isimlerinden. Soğuk Savaş'ın hızlı yıllarında düzen karşıtı bir komedi dili geliştirdi...
1937'de doğdu. Cambridge Üniversitesi'nde okurken ilk şovlarını yapmaya başladı. Soho'da açtığı The Establishment Club'da –Dudley Moore'un caz trio'su dahil– pek çok ünlü komedyen sahne aldı. Televizyonda ilk olarak monoton ve asık yüzlü bir karakter olan E.L. Wisty tiplemesiyle tanındı. Dudley Moore'la beraber hazırladıkları "Not Only... But Also" programı ününü pekiştirdi. Artık ikili olarak anılıyorlardı, şöhretleri Amerika'ya da ulaşmıştı. Beraber "The Wrong Box" (1966), "Bedazzled" (1967) gibi bugün klasikleşmiş filmler de çevirdiler, plaklar doldurdular. Yanlarına Alan Bennett ve Jonathan Miller'ı da alarak çevirdikleri "Beyond The Fringe" serileri, bugün İngiltere'de kültleşmiş durumda. 1976'da Cook'un komik diyalogları rock'la birleşti, 10CC elemanları Kevin Godley ve Lol Crème'le birlikte "Consequences" albümünü yaptılar. 1980'de Hollywood'da çalışmaya, sitcom'lara çıkmaya başladı, ama pek tutulmadı. Burada en tutulan işi yine Dudley Moore'la yaptığı politik komedi "One Leg Too Few" skeçleri oldu. Cook, 1995'te vefat etti.

j→

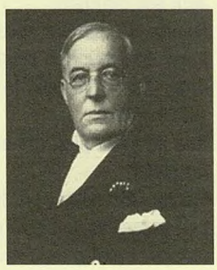

JAMES, M.R.

Daha ziyade hayalet hikâyeleriyle anılan Ortaçağ uzmanı.
1862'de doğdu, 1936'da öldü. Bir rahibin oğluydu. Çocukken akranlarıyla oynamak yerine tozlu kütüphane raflarını karıştırmayı tercih ediyordu. Altı yaşında bronşite kapılıp yatağa düştüğünde istediği şey 17. yüzyıldan kalma bir İncil'di. Cambridge King's College'de klasik arkeoloji çalışmaya başladı, 1889'da okulun dekanı oldu. İlk hikâye kitabı "Bir Antikacının Hayalet Hikâyeleri" 1904'te yayınlandı. Öyküleri genellikle Noel'lerde, aile fertlerinin toplandığı seanslarda okunuyordu. Klasik hayalet hikâyesi geleneğini bozmadı, geliştirdi. İmge dünyası kuvvetliydi, olağanüstü olaylara bol bol yer verdi, okuyucunun hayal gücüne güvenerek boşluklar bırakmayı bildi, gelişmelerin korkutuculuğundan ziyade kişilikleri derinleştirdi. Bazı hikâyeleri filme çekildi, ama asıl BBC'nin televizyon dizileri Montague Rhodes James'e ilgiyi hep canlı tuttu.

JÓZSEF, ATTILA

Geçtiğimiz yüzyılın en büyük Macar şairlerinden biri. Ömrü yoksulluk ve mücadele içinde geçti; şiirlerindeki melankolik havaya rağmen umut ve güzellik duygusu eksik olmadı. Eserlerinde işçi sınıfının yaşayışını yansıtmaya çabaladı...
1905'te Budapeşte'de doğdu. İşçi babası, József üç yaşındayken aileyi terketti; çamaşırcı annesi iki kızına ve oğluna baktı. József daha dokuz yaşındayken intihara teşebbüs etti, 14 yaşındayken annesini kaybetti.
İlk şiirlerini 17 yaşında "Güzellik Dilencisi" adıyla yayınladı. Szeged Üniversitesi'nde Fransız Edebiyatı okuyordu. Şiirlerinden birindeki devrimci temalar bir hocasının dikkatini çekince üniversiteden atıldı. Avusturya ve Fransa üniversitelerinde bir süre Villon üzerine çalıştıktan sonra, 1927'de Budapeşte'ye döndü. Yurtdışında Hegel ve Marx'la tanışmıştı. Orta sınıftan bir kızla aşkı yürümedi, bunalıma sürüklendi. Sürrealizm etkileri hissedilen üçüncü şiir kitabı "Ne Babam Var Ne de Anam"ın ardından gizli Macar Komünist Partisi'ne katıldı. 1931'de "Kökleri Kesmek" geldi, ertesi sene kısa ömürlü Valóság dergisini çıkardı. Freud'un çalışmaları ilgisini çekiyordu, bunları şiirine de yedirdi. Son ki-

"Mavi Palyaço", Milton Avery, 1935

tapları "Ayıların Dansı" ve "Çok Acı Veriyor"da "güleryüzlü" bir sosyalizme meyletmişti. 1933'te Komünist Parti'den ihraç edildi. 1935'te depresyonu nüksetti ve hastaneye yattı. 3 Aralık 1937'de kendini bir trenin altına attı. Yoksulluk, yalnızlık ve acı temalarında gezinen, aşkı, sevgiyi, dayanışmayı da kutsayan şiirlerinden yapılan derlemeler Türkçede de yayınlandı.

O→

OLIVER TWIST

Smithfield'a vardıkları vakit öyle karmakarışık yaygaralardan oluşmuş bir şamatayla karşılaştılar ki, Oliver Twist şaşkınlıklar içinde kaldı. Pazar kurulmuştu Smithfield'da... Yerler, hemen hemen ayak bileklerine kadar çıkan çamur ve pislikle kaplıydı. Büyükbaş hayvanların pis kokulu gövdelerinden durmaksızın yükselen kalın buhar bulutları, bacaların üzerine çökmüş duran sislere karışarak havada kopkoyu dalgalanıyordu. Geniş pazar yerinin orta yerindeki bütün kafesler koyun doluydu. Kaldırım kenarındaki dileklere, üç-dört sıra halinde, öküzler ve başka büyükbaş hayvanlar bağlanmıştı. Köylüler, celepler, sığırtmaçlar, çığırtkanlar, çocuklar, yankesici ve hırsızlar, her çeşit it uğursuz, bir kitle halinde birbirine girmişti. Sığırtmaçların ıslıkları, köpek havlayışları, sığırların böğürüp boynuz vurmaları, koyun melemeleri, domuzların kâh homurtu halinde, kâh tiz çıkan sesleri, çığırtkanların bağırışları, dört bir taraftan yükselen haykırmalar, küfürler, kavga yaygaraları, çalınan çıngıraklar ve kahvelerden taşan gürültüler... Sıkışıklık, itip kakışmalar, hayvan sürülerinin geçişleri, kamçı ve dayaklar, seslenişler, pazar yerinin her köşesinden yükselen kulak tırmalayıcı kargaşa, durmadan oradan oraya koşuşan, pis, traşı uzamış, eski püskü giyimli, yoksul insanlar, etrafta baş döndürücü, sersemletici, akıl karıştırıcı bir görüntü yaratıyordu.

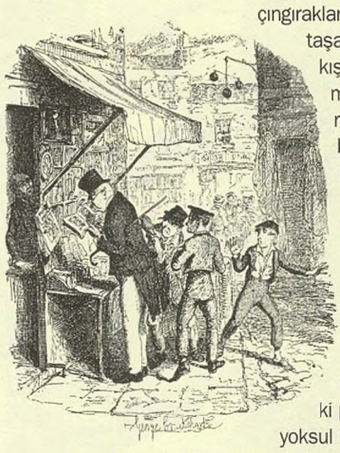

Oliver'i elinden tutmuş olarak Bill Sikes dirsekleriyle kalabalığın en civcivli yerinde kendine yol açarken, çocuğu afallatan ses ve görüntülere pek az dikkat ediyordu. İki-üç kez bir arkadaşına rastlayarak başıyla selamlaştı. Bunların sabah sabah bir "yudumcuk" almak çağrısına kapılmadı ve ısrarla yoluna devam etti. Sonunda kargaşanın içinden sıyrıldılar ve Hosier Lane yolundan geçerek Holborn'a ulaştılar.

Charles Dickens, "Oliver Twist"

r→

RAINBOW GEORGE

'70'lere Peter Cook'la beraber (solda)

1941 doğumlu İngiliz politikacı. 1969'da taşındığı Londra - Hampstead'deki evine 1984'ten itibaren kira vermeyi bıraktı, ev sahibi ortadan kaybolmuştu. Tapu İdaresi evi ondan satın almak zorunda kaldı. Buradan elde 850 bin pound'a dokunmadı, hepsini propaganda faaliyetlerine ayırdı. "Vote For Yourself Rainbow Dream Ticket" (Kendinize Oy Verin Gökkuşağı Rüya Bileti) isimli partisiyle 2001 genel seçimlerinde Belfast'tan aday oldu, 71 oy aldı (tüm oyların yüzde 0.2'si). 2005 seçimlerinde de adaylığını ve parti propagandasını sürdürdü. Seçmenlerin politikacıları değil, politikaları seçmeleri gerektiğini savundu; elektronik bir düzenlemeyle her bir politika referanduma sunulacaktı. Kamusal harcamalar için fatura çıkarılmamasını, sağlık ve eğitimin ücretsiz olmasını, borçların silinmesini taahhüt etti. Vaatleri arasında parayı dolaşımdan kaldırmak, bunun yerine elektronik bir sistem oturtmak da vardı.

REİKİ

Gezegende yaşayan tüm canlıların yaşamlarını sürdürebilmeleri için yaşam enerjisine ihtiyaçları vardır. Tek ve en büyük kaynaktan yayılan bu yaşam enerjisi havada ve suda bulunur ve insanlar nefes alarak, su içerek, gıdalarda bulunan suyu özümseyerek bu yaşam enerjisini farkında olmadan kendilerine döndürürler. Bunun dışında eterik enerji bedenimizde bulunan kök ve üçüncü çakralar vasıtasıyla yine farkında olmaksızın topraktan ve güneşten yaşam enerjisini sistemlerine alırlar.

Reiki'yi kullanarak bu yaşam enerjisini farkında olarak kendimize döndürürüz. Reiki Japonca bir kelimedir ve tam Türkçe karşılığı, yaşam enerjisini (ki) farkında (rei) olarak kullanmaktır.Görünen fizikî bedenimizin dışında çıplak gözle göremediğimiz dört adet enerji bedenimiz vardır. Bunlar sırasıyla eterik bedenimiz, zihinsel bedenimiz, duygusal bedenimiz ve ruhsal bedenlerimizdir. Eterik bedenin üzerinde yedi ana çakra bulunur. Çakra Sanskritçe bir kelimedir, Türkçe karşılığı tekerlektir. Çakralar yaşam enerjisini eterik bedene toplar ve buradan çevirerek bütün bedenlere gönderirler. Yaşam enerjisi bütün bedenleri olumlu şekilde besler, hepsinin dengeli ve sağlıklı olmasını sağlar. Yaşam içerisinde insanlar yanlış düşünceler nedeniyle çakra sistemlerini bozdukları için yaşam enerjisini kendilerine gerektiği gibi çeviremez hale gelirler, buna bağlı olarak da tüm sistemlerini bozarlar ve zamanla hastalıklar oluşmaya başlar, yaşam sevincinde kayıplar görülmeye başlanır. Reiki kullanarak yaşam enerjisini farkındalıkla yeniden kendimize çevirebiliriz ve daha sağlıklı, mutlu bir yaşam şansını yakalayabiliriz. Reiki kullanabilmek için bir Reiki öğretmeninden ders ve inisiyasyon almak gerekir. İnisiyasyon, bir tür el verme olarak düşünülebilir. İnisiyasyonda kişinin enerji alanına Reiki'nin formülleri yerleştirilir, bundan sonra kişi Reiki kullanmaya niyet ettiğinde enerji bu formüllere çekilir ve kişinin tepe çakrasından girer ve ellerinden çıkarak istenilen alana yönlendirilir. Bu, çakralar olabilir, hasta bir bölge olabilir, daha ilerleyen sistemlerde bilinçaltına olabilir, gelecekte planladığımız bir iş için de olabilir. Reiki'yi yönlendirdiğimiz durum kendimizin haricinde başka kişileri de etkiliyorsa, niyet edilen durumun herkesin hayrına olması kaydının konulması gerekir.

Reiki'nin 5 prensibi vardır:
1. Bugün, özellikle bugün kızma.
2. Bugün, özellikle bugün endişelenme.
3. Bugün, özellikle bugün hayatını dürüstçe kazan.
4. Bugün, özellikle bugün yaşayan her şeye saygılı ol.
5. Bugün, özellikle bugün şükran duygusu içinde yaşa.

Her ne kadar zor görünüyorsa da, yaşam enerjisini daha nitelikli kullanmak bizi zihinsel ve duygusal olarak daha sağlıklı tutacağından ve her başlayan günde yeniden deneme şansını yakalayacağımızdan bu prensipler yavaş yavaş günlük yaşamımıza girecektir.

(Metni kaleme alan, konunun uzmanı Mürvet Elkatip'e teşekkürler)

W→

WILSON, COLIN HENRY

İngiliz yazar. 1931'de doğdu. 16 yaşında okulu bıraktı ve çeşitli işlerde çalışmaya başladı. İlk kitabı "The Outsider" 1956'da yayınlandı ve büyük ilgi gördü. Bu kitapta William Blake gibi kişilikler üzerinden insanın yabancılaşmasını, inanç arayışını tartışan Wilson, kurumlaşmış bir din yerine, insanın ruhiyatına ve gündelik hayatına yakın bir din öneriyordu. Büyük başarı kazanan kitap, İngiliz varoluşçuluğunun –ve "Öfkeli Gençler" hareketinin– temel taşlarından biri oldu. Wilson, aynı düşünceleri 1980'de "The War Against Sleep" kitabında meşhur mistik Gurdjieff'in fikriyatı üzerinden geliştirmeye çalıştı. Pek çok kurgu eser de veren Wilson, dedektif ve korku romanlarıyla da ünlendi (Cthulhu miti üzerine pek çok çeşitleme yazdı); okült ve gerçeküstü olaylar her zaman ilgisini çekti.

Fotoğraflar: **Shandor Lafcadio Hassan** (*"Fun City" remix, 2005*)

eğer sen yine istanbul'san • kirli dudaklarını bulut bulut dudaklarıma uzatan • sirkeci garı'nda tren çığlıklarıyla bıçaklanıp • intihar dumanları içindeki haydarpaşa'dan • anadolu üstlerine bakıp bakıp • ağlayan • sen eğer yine istanbul'san • aldanmıyorsam • yakaları karanfilli ibneler eğer beni aldatmıyorsa • kulaklarımdan kan fışkırıncaya kadar • yine senin emrindeyim • utanmasam • gözlerimi damla damla kadehime damlatarak • kendimi yani şu bildiğin attilâ ilhan'ı • zehirleyebilirim
Attilâ İlhan, "İstanbul Ağrısı"ndan